
EBA/GL/2014/13

---

19. prosinca 2014.

Smjernice

---

o zajedničkim postupcima i metodologijama za postupak nadzorne provjere i ocjene (SREP)

Sadržaj

Popis slika i tablica	5
Smjernice EBA-e o zajedničkim postupcima i metodologijama za postupak nadzorne provjere i ocjene	6
Status ovih Smjernica	6
Zahtjevi u pogledu izvješćivanja	6
Glava 1. Predmet, definicije i razina primjene	7
1.1 Predmet	7
1.2 Definicije	7
1.3 Razina primjene	9
Glava 2. Zajednički SREP	11
2.1 Pregled zajedničkog okvira SREP-a	11
2.2 Ocjenjivanje u SREP-u	16
2.3 Organizacijski mehanizmi	17
2.4 Razmjernost i angažman nadzornih tijela	18
Glava 3. Praćenje ključnih pokazatelja	23
Glava 4. Analiza poslovnog modela	25
4.1 Opća razmatranja	25
4.2 Prethodna procjena	26
4.3 Utvrđivanje područja fokusa za BMA	27
4.4 Procjena poslovnog okruženja	28
4.5 Analiza postojećeg poslovnog modela	29
4.6 Analiza strategije i financijskih planova	30
4.7 Procjena održivosti poslovnog modela	31
4.8 Procjena održivosti strategije institucije	31
4.9 Utvrđivanje ključnih ranjivosti	32
4.10 Sažetak rezultata i ocjena	32
Glava 5. Procjena internog upravljanja i kontrole na razini institucije	35
5.1 Opća razmatranja	35
5.2 Sveukupni okvir internog upravljanja	36

5.3 Korporativna kultura i kultura rizika	36
5.4 Organizacija i funkcioniranje upravljačkog tijela.....	37
5.5 Politike i prakse primitaka.....	37
5.6 Okvir upravljanja rizicima.....	38
5.7 Okvir interne kontrole.....	42
5.8 Informacijski sustavi i kontinuitet poslovanja.....	43
5.9 Planiranje oporavka.....	44
5.10 Primjena na konsolidiranoj razini i posljedice za subjekte grupe	44
5.11 Sažetak rezultata i ocjena.....	45
Glava 6. Procjena rizika za kapital	49
6.1 Opća razmatranja	49
6.2 Procjena kreditnog rizika i rizika druge ugovorne strane.....	53
6.3 Procjena tržišnog rizika	70
6.4 Procjena operativnog rizika.....	83
6.5 Procjena kamatnog rizika koji proizlazi iz poslova koji se vode u knjizi pozicija kojima se ne trguje.....	99
Glava 7. Procjena kapitala SREP-om	109
7.1 Opća razmatranja	109
7.2. Određivanje dodatnih kapitalnih zahtjeva.....	109
7.3 Usklađivanje sa zahtjevima za zaštitni sloj kapitala i makrobonitetnim zahtjevima	113
7.4 Određivanje TSCR-a.....	114
7.5 Određivanje kapitalnih zahtjeva	114
7.6 Procjena rizika prekomjerne financijske poluge	116
7.7 Ispunjavanje zahtjeva u ekonomskom ciklusu	117
7.8 Sažetak rezultata i ocjena.....	121
Glava 8. Procjena rizika za likvidnost i financiranje	124
8.1 Opća razmatranja	124
8.2 Procjena likvidnosnog rizika	126
8.3 Procjena inherentnog rizika financiranja	130
8.4 Procjena upravljanja likvidnosnim rizikom i rizikom financiranja	133
Glava 9. Procjena likvidnosti SREP-om.....	146
9.1 Opća razmatranja.....	146

9.2 Sveukupna procjena likvidnosti.....	146
9.3 Određivanje potrebe za posebnim likvidnosnim zahtjevima.....	148
9.4 Određivanje posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva	148
9.5 Izražavanje posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva	153
9.6 Sažetak rezultata i ocjena.....	154
Glava 10. Sveukupna procjena SREP-a i primjena nadzornih mjera	157
10.1 Opća razmatranja	157
10.2 Sveukupna procjena SREP-a	158
10.3 Primjena kapitalnih mjera	160
10.4 Primjena likvidnosnih mjera.....	161
10.5 Primjena drugih nadzornih mjera	161
10.6 Interakcija između nadzornih mjera i mjera rane intervencije	169
10.7 Interakcija između nadzornih mjera i makrobonitetnih mjera	169
Glava 11. Primjena SREP-a na prekogranične grupe	171
11.1 Primjena SREP-a na prekogranične grupe.....	171
11.2 Procjena kapitala SREP-om i bonitetni zahtjevi specifični za instituciju	173
11.3 Procjena likvidnosti SREP-om i bonitetni zahtjevi specifični za instituciju.....	174
11.4 Primjena drugih nadzornih mjera	174
Glava 12. Završne odredbe i provedba.....	175
Prilozi.....	176
Prilog 1. Operativni rizik, primjeri veze između gubitaka i činitelja rizika.....	176
Prilog 2. Odabrane reference i regulatorni zahtjevi vezani uz interno upravljanje i kontrole na razini institucije	177
Prilog 3. Odabrane reference i regulatorni zahtjevi vezani uz rizike za kapital	178
Prilog 4. Odabrane reference i regulatorni zahtjevi vezani uz rizike za likvidnost i financiranje...	180

Popis slika i tablica

Slika 1. Pregled zajedničkog okvira SREP-a	12
Slika 2. Proces procjene rizika za kapital	51
Slika 3. Poredak kapitalnih zahtjeva	118
Slika 4. Ogledni primjer promjena u izvorima kapitala (CET1) u ekonomskom ciklusu i povreda TSCR-a.....	120
Slika 5. Ogledni primjer promjena u izvorima kapitala (CET1) u ekonomskom ciklusu i kršenje ciljanog omjera.....	121
Slika 6. Elementi procjene rizika za likvidnost i financiranje.....	125
Slika 7. Slikoviti primjer određivanja posebnih kvantitativnog likvidnosnog zahtjeva	152
Slika 8. Slikoviti primjer određivanja posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva	152
Tablica 1. Primjena SREP-a na različite kategorije institucija	21
Tablica 2. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene poslovnog modela i strategije	33
Tablica 3. Nadzorna razmatranja za dodjelu ocjene internom upravljanju i kontrolama na razini institucije	45
Tablica 4. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene kreditnom riziku druge ugovorne strane	69
Tablica 5. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene tržišnom riziku	81
Tablica 6. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene operativnom riziku	97
Tablica 7. Razmatranja nadzornih tijela za dodjeljivanje ocjene IRRBB-u	107
Tablica 8. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene adekvatnosti kapitala	122
Tablica 9. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene likvidnosnom riziku.....	144
Tablica 10. Razmatranja nadzornih tijela za dodjeljivanje ocjene riziku financiranja.....	145
Tablica 11. Slikovit primjer referentne vrijednosti za kvantifikaciju likvidnosti.....	151
Tablica 12. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene adekvatnosti likvidnosti.....	155
Tablica 13. Nadzorna razmatranja za dodjelu sveukupne ocjene SREP-a.....	159

Smjernice EBA-e o zajedničkim postupcima i metodologijama za postupak nadzorne provjere i ocjene

---

Status ovih Smjernica

Ovaj dokument sadrži smjernice objavljene u skladu s člankom 16. Uredbe (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo; EBA), kojom se izmjenjuje Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja izvan snage Odluka Komisije 2009/78/EZ (Uredba o EBA-i). U skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe o EBA-i nadležna tijela i financijske institucije moraju ulagati napore da se usklade s tim smjernicama.

Smjernice navode EBA-ino stajalište o odgovarajućim nadzornim praksama unutar Europskog sustava financijskog nadzora ili o tome kako bi se pravo Unije trebalo primjenjivati u određenom području. EBA stoga od svih nadležnih tijela i financijskih institucija kojima su smjernice upućene očekuje usklađenost s tim smjernicama. Nadležna tijela na koja se primjenjuju ove smjernice trebala bi se uskladiti uvodeći ih, kada je to moguće, u svoje nadzorne prakse (npr. izmjenom svojeg pravnog okvira ili postupaka nadzora), uključujući u slučaju kada su smjernice namijenjene prvenstveno institucijama.

Zahtjevi u pogledu izvješćivanja

U skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe o EBA-i nadležna tijela moraju do 20. veljače 2015. obavijestiti EBA-u o tome jesu li usklađena ili se namjeravaju uskladiti s ovim smjernicama ili, ako to nije slučaj, navesti razloge neusklađenosti. U slučaju neprimitka obavijesti unutar ovog roka EBA će smatrati da nadležna tijela nisu usklađena. Obavijesti se dostavljaju slanjem ispunjenog obrasca koji se nalazi na kraju ovog dokumenta na adresu compliance@eba.europa.eu s naznakom „EBA/GL/2014/13”. Obavijesti šalju osobe nadležne za izvješćivanje o usklađenosti u ime svojih nadležnih tijela.

Obavijesti će biti objavljene na EBA-inoj internetskoj stranici u skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe o EBA-i.

Glava 1. Predmet, definicije i obuhvat primjene

1.1 Predmet

1. Ove Smjernice navode uobičajene postupke i metodologije za provedbu postupka nadzorne provjere i ocjene (SREP) koje su navedene u članku 97. i članku 107. stavku 1. točki (a) Direktive 2013/36/EU, uključujući one za procjenu organizacije i postupanja s rizicima iz članaka 76. do 87. navedene Direktive te procese i radnje koji su poduzeti s obzirom na članke 98., 100., 101. 102., 104., 105. i 107. stavak 1. točka (b) navedene Direktive.
2. Ove Smjernice namijenjene su nadležnim tijelima iz članka 4. stavka 2. Uredbe o EBA-i.

1.2 Definicije

3. Za potrebe Smjernica primjenjuju se sljedeće definicije:

„Zahtjevi za zaštitni sloj kapitala” znači zahtjevi za regulatorni kapital koji su određeni u poglavlju 4. glave VII. Direktive 2013/36/EU.

„Rizik ponašanja” znači postojeći ili potencijalni rizik gubitaka za instituciju uslijed neprimjerenog pružanja financijskih usluga, uključujući slučajeve zlonamjernog ponašanja ili nehaja.

„Sposobnost preživljenja” znači sposobnost institucije da posjeduje ili da ima pristup višku likvidnosti kroz kratkoročno, srednjoročno ili dugoročno razdoblje kao odgovor na scenarije stresnih uvjeta.

„Rizik kreditne marže” znači rizik do kojeg dolazi zbog promjena tržišne vrijednosti dužničkih financijskih instrumenata koje nastaju uslijed fluktuacija njihove kreditne marže.

„Rizik financiranja” znači rizik da institucija neće imati stabilne izvore financiranja u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, što će dovesti do postojećeg ili potencijalnog rizika neispunjenja njezinih financijskih obveza poput plaćanja i potreba za kolateralom, kako te obveze budu dospijevale u srednjoročnom do dugoročnom razdoblju, bilo u potpunosti ili bez neprihvatljivog povećanja troškova financiranja.

„Kreditiranje u stranoj valuti” znači kreditiranje dužnika bez obzira na zakonski oblik kreditnog proizvoda (npr. uključujući odgode plaćanja ili slične financijske usluge), u valutama koje nisu zakonsko sredstvo plaćanja države u kojoj dužnik ima prebivalište.

„Valutno inducirani kreditni rizik” znači postojeći ili potencijalni rizik za prihod i regulatorni kapital institucije koji proizlazi iz kreditiranja u stranoj valuti nezaštićenih dužnika.

„Postupak procjene adekvatnosti internog kapitala (ICAAP)” znači postupak utvrđivanja, mjerenja, upravljanja i praćenja internog kapitala kojeg institucija provodi na temelju članka 73. Direktive 2013/36/EU.

„Postupak procjene adekvatnosti interne likvidnosti (ILAAP)” znači proces utvrđivanja, mjerenja, upravljanja i praćenja likvidnosti kojeg institucija provodi na temelju članka 86. Direktive 2013/36/EU.

„Kategorija institucije” znači pokazatelj sistemskog značaja institucije koji joj je dodijeljen na temelju veličine, složenosti i obuhvata njezinih aktivnosti.

„Kamatni rizik” (IRR) znači postojeći ili potencijalni rizik za prihod i regulatorni kapital institucije koji proizlazi iz nepovoljnih kretanja kamatnih stopa.

„Unutardnevna likvidnost” znači sredstva do kojih je moguće doći tijekom radnog dana kako bi institucija mogla izvršiti plaćanja u stvarnom vremenu.

„Rizik unutardnevne likvidnosti” znači postojeći ili potencijalni rizik da institucija neće moći učinkovito upravljati svojim unutardnevnim potrebama za likvidnosti.

„Rizik informacijske i komunikacijske tehnologije (ICT)” znači postojeći ili potencijalni rizik gubitaka do kojeg dolazi uslijed neprikladnosti ili kvara hardvera i softvera tehničke infrastrukture, koji može ugroziti dostupnost, cjelovitost, pristupačnost i sigurnost takvih infrastruktura i podataka.

„Makrobonitetni zahtjev” ili „mjera” znači zahtjev ili mjera koju nalaže nadležno ili imenovano tijelo kako bi obuhvatio makrobonitetni ili sistemski rizik.

„Značajna valuta” znači valuta u kojoj institucija ima značajne bilančne ili izvanbilančne pozicije.

„Ukupni kapitalni zahtjev (UKZ)” znači zbroj ukupnog SREP kapitalnog zahtjeva (SREP KZ), zahtjeva za zaštitni sloj kapitala i makrobonitetnih zahtjeva u slučaju kada su izraženi kao kapitalni zahtjevi.

„Ukupna SREP procjena” znači najnovija procjena ukupne održivosti institucije utvrđena na temelju procjene SREP elemenata.

„Ukupna SREP ocjena” znači brojčani pokazatelj ukupnog rizika za održivost institucije utvrđen na temelju ukupne SREP procjene.

„Reputacijski rizik” znači postojeći ili potencijalni rizik za zaradu, regulatorni kapital ili likvidnost institucije koji proizlazi iz štetnog utjecaja na reputaciju institucije.

„Sklonost preuzimanju rizika” znači ukupnu razinu i vrste rizika koje je institucija spremna preuzeti u sklopu svoje sposobnosti podnošenja rizika, u skladu sa svojim poslovnim modelom, kako bi ostvarila svoje strateške ciljeve.

„Rizici za kapital” znači određene rizike koji će, ako se ostvare, imati značajan učinak na regulatorni kapital institucije tijekom sljedećih 12 mjeseci. Ovi uključuju, ali nisu ograničeni na rizike obuhvaćene člancima 79. do 87. Direktive 2013/36/EU.

„Rizici likvidnosti i izvora financiranja” znači određene rizike koji će, ako se ostvare, imati značajan učinak na likvidnost institucije u različitim razdobljima.

„SREP element” znači jedno od sljedećeg: analiza poslovnog modela, procjena internog upravljanja i kontrola rizika na razini institucije, procjena rizika za kapital, SREP procjena kapitala, procjena rizika za likvidnost i financiranje ili SREP procjena likvidnosti.

„Strukturni valutni rizik” znači rizik koji proizlazi iz vlasničkih ulaganja koja su raspoređena u inozemne podružnice i društva kćeri u valuti koja nije valuta izvještaja matičnog društva.

„Supervizorske referentne vrijednosti” znači kvantitativni alati za specifične rizike razvijeni od strane nadležnog tijela za davanje procjene regulatornog kapitala koji je potreban za pokriće rizika ili elemenata rizika koji nisu obuhvaćeni Uredbom 2013/575/EU.

„Razdoblje preživljenja” znači razdoblje tijekom kojeg institucija može nastaviti poslovati u stresnim uvjetima i još uvijek ispunjavati svoje obveze plaćanja.

„Ukupni iznos izloženosti riziku (TREA)” znači ukupan iznos izloženosti riziku na način određen u članku 92. Uredbe 2013/575/EU.

„Ukupni SREP kapitalni zahtjev (TSCR)” znači zbroj iznosa kapitalnih zahtjeva kako je navedeno u članku 92. Uredbe (EU) 575/2013 i dodatnih kapitalnih zahtjeva koji su utvrđeni u skladu s kriterijima iz ovih smjernica.

„Nezaštićeni dužnici” znači stanovništvo i dužnici MSP-a bez prirodne ili financijske zaštite koji su izloženi valutnim neusklađenostima između valute u kojoj je odobren kredit i zaštićene valute; prirodne zaštite uključuju prije svega slučajeve u kojima dužnici primaju dohodak u stranoj valuti (npr. doznake/izvozni primici), dok financijske zaštite pretpostavljaju postojanje ugovora s financijskom institucijom.

1.3 Razina primjene

4. Nadležna tijela trebala bi primijeniti ove smjernice u skladu s razinom primjene koja je određena u članku 110. Direktive 2013/36/EU, oslanjajući se na zahtjeve i izuzeća primijenjena na temelju članka 108. i 109. Direktive 2013/36/EU.
5. U pogledu matičnih društva i društva kćeri koji su uključeni u konsolidaciju, nadležna tijela trebala bi prilagoditi dubinu i razinu granularnosti svojih procjena kako bi oni odgovarali

razini primjene utvrđenoj u zahtjevima iz Uredbe (EU) 575/2013 u dijelu prvom, glavi II. te Uredbe, posebice priznavajući izuzeća primijenjena na temelju članka 7., 10. i 15. Uredbe (EU) 575/2013 i članka 21. Direktive 2013/36/EU.

6. U slučaju kada institucija ima društvo kćer u istoj državi članici, međutim, nisu odobrena nikakva izuzeća iz dijela prvog Uredbe (EU) 575/2013, moguće je primijeniti razmjernu metodu procjene adekvatnosti kapitala i likvidnosti na način da se pozornost usmjeri na procjenu raspodjele kapitala i likvidnosti članicama grupe i na moguće prepreke prenosivosti kapitala i likvidnosti unutar grupe.
7. Za prekogranične grupe primjena postupaka bi trebala biti koordinirana unutar okvira kolegija nadzornih tijela u skladu s člankom 116. ili člankom 51. Direktive 2013/36/EU. U glavi 11. dane su pojedinosti o tome kako se ove smjernice primjenjuju na prekogranične grupe i njihove subjekte.
8. U slučaju kada je institucija uspostavila likvidnosnu podgrupu na temelju članka 8. Uredbe (EU) 575/2013, za subjekte koji su obuhvaćeni takvom podgrupom nadležna tijela trebala bi provesti svoju procjenu rizika za likvidnost i financiranje te naložii nadzorne mjere, na razini likvidnosne podgrupe.

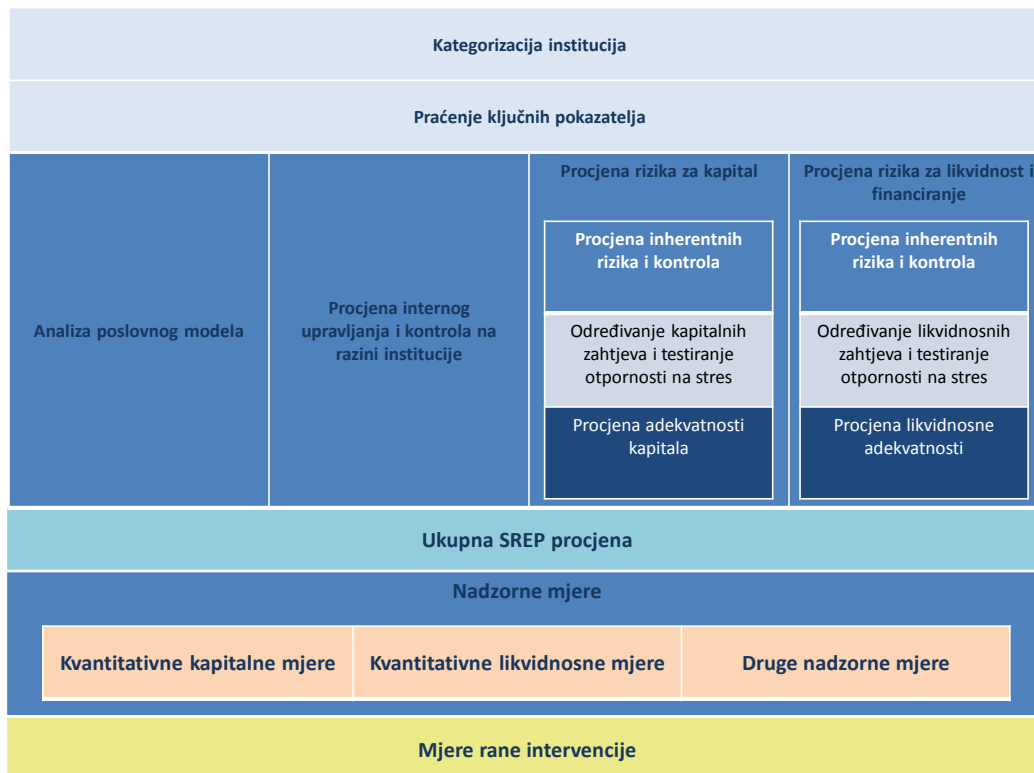
Glava 2. Zajednički SREP

2.1 Pregled zajedničkog SREP okvira

9. Nadležna tijela trebala bi osigurati da postupak nadzorne provjere i ocjene institucije (SREP) obuhvaća sljedeće komponente, sažeti prikaz kojih se također nalazi na slici 1.:
  - a. kategorizacija institucije i periodično preispitivanje ove kategorizacije;
  - b. praćenje ključnih pokazatelja;
  - c. analiza poslovnog modela (BMA);
  - d. procjena internog upravljanja i kontrola na razini institucije;
  - e. procjena rizika za kapital;
  - f. procjena rizika likvidnosti;
  - g. procjena adekvatnosti regulatornog kapitala institucije;
  - h. procjena adekvatnosti rezervi likvidnosti institucije;
  - i. ukupna procjena SREP-a i
  - j. nadzorne mjere (i po potrebi, mjere rane intervencije).

Slika 1. Pregled zajedničkog SREP okvira

2.1.1 Kategorizacija institucija

10. Nadležna tijela trebala bi kategorizirati sve institucije u svojoj nadležnosti u sljedeće kategorije, na temelju veličine, ustrojstva i interne organizacije institucije te prirode, obuhvata i složenosti njezinih aktivnosti:

- ▶ Kategorija 1 – institucije koje su navedene u članku 131. Direktive 2013/36/EU (globalne sistemski važne institucije (G-SII-ovi) i druge sistemski važne institucije (O-SII-ovi)) i, po potrebi, druge institucije koje određuju nadležna tijela, na temelju procjene veličine institucije i interne organizacije i prirode, obuhvata i složenosti njezinih aktivnosti.
- ▶ Kategorija 2 – srednje do velike institucije osim onih koje su uključene u Kategoriju 1, koje djeluju u domicilnoj državi ili imaju značajne prekogranične aktivnosti, koje imaju više poslovnih linija, uključujući nebankarske aktivnosti i koje nude kreditne i financijske proizvode fizičkim i pravnim osobama. Specijalizirane institucije koje nemaju sistemski značaj, ali koje imaju značajan tržišni udio u svojim poslovnim linijama ili platnim sustavima, ili financijske burze.

- ▶ Kategorija 3 – male do srednje institucije koje ne ispunjavaju uvjete za kategoriju 1 ili 2, koje djeluju u domicilnoj državi ili nemaju značajne prekogranične aktivnosti i imaju ograničen broj poslovnih linija, koje pretežito nude kreditne proizvode fizičkim i pravnim osobama uz ograničenu ponudu financijskih proizvoda. Specijalizirane institucije s manje značajnim tržišnim udjelom u svojim poslovnim linijama ili platnim sustavima, ili financijske burze.
  - ▶ Kategorija 4 – sve druge male nesložene domaće institucije koje ne ulaze u kategorije 1 do 3 (primjerice, imaju ograničen obuhvat aktivnosti i neznatjan tržišni udio u svojim poslovnim linijama).
11. Kategorizacija bi trebala odražavati sistemski rizik koji institucije predstavljaju za financijski sustav. Njome bi se nadležna tijela trebala služiti kao osnovom za primjenu načela proporcionalnosti, na način naveden u odjeljku 2.4., a ne kao sredstvom za odražavanje kvalitete institucije.
12. Nadležna tijela trebala bi kategorizaciju temeljiti na nadzornim izvještajnim podacima i na informacijama koje proizlaze iz preliminarne analize poslovnog modela (vidi odjeljak 4.2.). Kategorizacija bi se trebala preispitati periodično ili u slučaju značajnog poslovnog događaja poput velike prodaje, akvizicije, važne strateške akcije itd.

2.1.2 Kontinuirana procjena rizika

13. Nadležna tijela trebala bi provoditi kontinuiranu procjenu rizika kojima je ili kojima institucija može biti izložena kroz sljedeće aktivnosti:
- a. praćenje ključnih pokazatelja na način određen u glavi 3.;
  - b. analiza poslovnog modela na način određen u glavi 4.;
  - c. procjena internog upravljanja i kontrola na razini institucije na način određen u glavi 5.;
  - d. procjena rizika za kapital na način određen u glavi 6. i
  - e. procjena rizika za likvidnost i financiranje na način određen u glavi 8.
14. Procjene bi trebalo provoditi u skladu s kriterijima proporcionalnosti iz odjeljka 2.4. Procjene bi trebalo revidirati u svjetlu novih informacija.
15. Nadležna tijela trebala bi osigurati da rezultati gore navedenih procjena:
- a. budu jasno dokumentirani u sažetku nalaza;
  - b. odražavaju se u ocjeni specifičnog elementa koja im je dodijeljena u skladu s određenom uputom iz pojedinih glava ovih smjernica;

- c. podržavaju procjene drugih elemenata ili potiču na detaljnu analizu nedosljednosti između procjena ovih elemenata;
- d. doprinose ukupnoj SREP procjeni i ocjeni i
- e. po potrebi, rezultiraju nadzornim mjerama i doprinose odlukama koje su donesene za ove mjere.

2.1.3 Periodična procjena adekvatnosti kapitala i likvidnosti

16. Nadležna tijela trebala bi periodično revidirati jesu li regulatorni kapital i likvidnost institucije adekvatni za dobro pokriće rizika kojima je ili kojima institucija može biti izložena i to kroz sljedeće procjene:
  - a. SREP procjena kapitala, na način utvrđen u glavi 7. i
  - b. SREP procjena likvidnosti, na način utvrđen u glavi 9.
17. Periodične procjene trebalo bi provoditi unutar razdoblja od 12 mjeseci do 3 godine, uzimajući u obzir kriterij proporcionalnosti naznačen u odjeljku 2.4. Nadležna tijela mogu i češće provoditi procjene. Nadležna tijela trebala bi preispitati procjenu u svjetlu značajnih novih nalaza SREP procjene rizika ako nadležna tijela utvrde da nalazi mogu imati značajan učinak na regulatorni kapital i/ili resurse likvidnosti institucije.
18. Nadležna tijela trebala bi osigurati da rezultati procjena:
  - a. budu jasno dokumentirani u sažetku;
  - b. odražavaju se u ocjeni koja je dodijeljena adekvatnosti kapitala i likvidnosti institucije, u skladu s uputom iz glava ovih smjernica koje se odnose na specifični element;
  - c. doprinose ukupnoj SREP procjeni i ocjeni i
  - d. čine osnovu za zahtjev nadzornih tijela za regulatorni kapital institucije i/ili resurse likvidnosti povrh zahtjeva iz Uredbe (EU) 575/2013 ili, po potrebi, za druge nadzorne mjere.

2.1.4 Ukupna SREP procjena

19. Nadležna tijela trebala bi kontinuirano procjenjivati profil rizičnosti institucije i održivost njezinog redovnog poslovanja kroz ukupnu SREP procjenu na način određen u glavi 10. Ukupnom SREP procjenom nadležna tijela trebala bi utvrditi mogućnost da rizici uzrokuju propast institucije s obzirom na adekvatnost njezinog regulatornog kapitala i izvora likvidnosti, upravljanja, kontrola i/ili poslovnog modela ili strategiju te iz ovoga, potrebu

poduzimanja mjera rane intervencije i/ili utvrditi može li se za instituciju smatrati da propada ili da će vjerojatno propasti.

20. Procjenu bi trebalo kontinuirano preispitivati u svjetlu nalaza procjena rizika ili rezultata SREP procjena kapitala i likvidnosti.
21. Nadležna tijela trebala bi osigurati da nalazi procjene:
  - a. odražavaju se u ocjeni koja je dodijeljena ukupnoj održivosti institucije, u skladu s uputom iz glave 10.;
  - b. budu jasno dokumentirani u sažetku ukupne SREP procjene koji uključuje dodijeljenu ocjenu (ukupnu i za pojedinačne elemente) i bilo koji nalaz nadzornih tijela koji je utvrđen tijekom prethodnih 12 mjeseci i
  - c. čine osnovu za odluku nadzornih tijela o tome može li se za neku instituciju smatrati „da propada ili da će vjerojatno propasti” na temelju članka 32. Direktive 2014/59/EU.

2.1.5 Dijalog s institucijama, primjena nadzornih mjera i priopćavanje nalaza

22. Slijedeći model minimalnog angažmana, kako je naznačeno u odjeljku 2.4., nadležna tijela trebala bi se uključiti u dijalog s institucijama u svrhu procjene pojedinačnih SREP elemenata, kako je predviđeno u poglavljima koja se odnose na specifične elemente.
23. Na temelju ukupne SREP procjene i nastavljajući se na procjene pojedinačnih SREP elemenata, nadležna tijela trebala bi poduzeti nadzorne mjere na način određen u glavi 10. U ovim smjernicama nadzorne mjere grupirane su na sljedeći način:
  - a. mjere kapitala;
  - b. likvidnosne mjere i
  - c. druge nadzorne mjere (uključujući mjere rane intervencije).
24. U slučaju kada nalazi praćenja ključnih pokazatelja, procjene SREP elemenata ili bilo koje druge nadzorne aktivnosti zahtijevaju nalaganje nadzornih mjera kako bi se pozabavilo neposrednim problemima, nadležna tijela ne bi trebala čekati na dovršenje procjene svih SREP elemenata i ažuriranje ukupne SREP procjene, već bi trebala odlučiti o mjerama koje su potrebne za ispravak problematične situacije i zatim pristupiti ažuriranju ukupne SREP procjene.
25. Na temelju rezultata ukupne SREP procjene i uz povezane nadzorne mjere nadležna tijela također bi se trebala uključiti u dijalog i na kraju procesa obavijestiti instituciju o nadzornim mjerama koje mora ispoštovati na način određen u odjeljku 2.4.

2.2 Ocjenjivanje u SREP-u

26. U skladu s kriterijima navedenima u pojedinim poglavljima nadležna tijela trebala bi ocjenjivati sljedeće aspekte institucije:
- ▶ poslovni model i strategija;
  - ▶ interno upravljanje i kontrole na razini institucije;
  - ▶ pojedinačni rizici za kapital;
  - ▶ adekvatnost kapitala;
  - ▶ pojedinačni rizici likvidnosti i izvora financiranja;
  - ▶ likvidnosna adekvatnost i
  - ▶ ukupna SREP procjena.
27. Nadležna tijela trebala bi osigurati redovito preispitivanje svih ovih ocjena, barem prema učestalosti utvrđenoj u odjeljku 2.4., kao i bez nepotrebnog odlaganja u slučaju novih saznanja ili novih okolnosti.
28. U procjeni pojedinačnih SREP elemenata nadležna tijela trebala bi upotrijebiti raspon od „1” (nema uočljivog rizika) do „4” (visok rizik), koji odražava „mišljenje nadzornog tijela” o riziku na temelju relevantnih tablica za ocjenjivanje koje se nalaze u poglavljima koja se odnose na specifične elemente. Nadležna tijela trebala bi upotrijebiti priložene „elemente razmatranja” koji su dani u ovim tablicama kao smjernicu za potvrdu svojih mišljenja (tj. nije potrebno da institucija zadovolji sve „elemente razmatranja” koje su povezane s ocjenom „1” kako bi dobila ocjenu „1”) i/ili ih dalje razviti ili dodati dodatne elemente. Nadležna tijela trebala bi dodijeliti ocjenu „4” za najgoru moguću procjenu (tj. čak i ako je položaj institucije gori od onog koji predviđaju „elementi razmatranja” ocjene „4”, ipak je potrebno dodijeliti ocjenu „4”).
29. U svojoj provedbi smjernica nadležna tijela mogu implementirati skupne metodologije i granularnije ocjenjivanje za svoje interne potrebe, poput planiranja resursa, uz uvjet da se poštuje okvir ukupnog ocjenjivanja iz ovih smjernica.
30. Nadležna tijela trebala bi osigurati da ocjene pojedinačnih rizika ukazuju na mogući učinak rizika na instituciju nakon što su je u obzir uzeta kvaliteta kontrole rizika kojom se umanjuje ovaj učinak.

31. Nadležna tijela trebala bi osigurati da ocjene poslovnog modela, internog upravljanja i kontrola na razini institucije, adekvatnosti kapitala i likvidnosne adekvatnosti ostvaruju sljedeće ciljeve:
- ▶ ukazuju na prijetnje održivosti institucije procjenom SREP elemenata, s obzirom na procjene pojedinačnih rizika;
  - ▶ naznače vjerojatnost poduzimanja nadzornih mjera u svrhu rješavanja problema i
  - ▶ naznače vjerojatnost poduzimanja mjera rane intervencije i da ocjene djeluju kao pokretač tih mjera.
32. Nadležna tijela trebala bi osigurati da se ukupnom SREP ocjenom ostvaruju sljedeći ciljevi:
- ▶ ukaže na ukupnu održivost institucije;
  - ▶ naznači vjerojatnost potrebe poduzimanja mjera rane intervencije i da ocjena djeluje kao pokretač tih mjera i
  - ▶ odredi, kroz procjenu ukupne održivosti institucije, propada li ta institucija ili je li vjerojatno da će propasti.
33. Nadležna tijela trebala bi temeljiti ukupnu SREP ocjenu na ljestvici od „1” do „4” koja odražava ukupnu održivost institucije. Kada rezultat ukupne SREP procjene ukazuje da se za instituciju može smatrati „da propada ili da će vjerojatno propasti” u smislu članka 32. Direktive 2014/59/EU, nadležna tijela trebala bi dodijeliti ocjenu „F” i slijediti postupak dogovora sa sanacijskim tijelima kako je naznačeno u članku 32. Direktive 2014/59/EU.

2.3 Organizacijski mehanizmi

34. Nadležna tijela trebala bi osigurati da za provedbu SREP-a njihovi organizacijski mehanizmi uključuju najmanje sljedeće:
- a. opis dužnosti i odgovornosti njihovog nadzornog osoblja u pogledu provedbe SREP-a, kao i relevantne linije izvještavanja, kako u uobičajenim tako i u izvanrednim situacijama;
  - b. postupke za dokumentiranje i evidentiranje nalaza i procjena nadzornih tijela;
  - c. mehanizme za odobrenje nalaza i ocjena, kao i postupke za eskaliranje u slučaju kada postoje neslaganja u mišljenjima unutar nadležnog tijela, kako u uobičajenim tako i u izvanrednim situacijama;
  - d. mehanizme za uspostavljanje dijaloga s institucijom slijedom modela minimalnog angažmana na način naznačen u odjeljku 2.4 za procjenu pojedinačnih SREP elemenata i

- e. mehanizme za obavještanje institucije o nalazima SREP-a, koji također odražavaju interakciju unutar kolegija nadzornih tijela za prekogranične grupe i njihove subjekte. Putem ovih komunikacijskih mehanizama trebalo bi se posebno pozabaviti odredbama za konzultaciju s institucijom prije finalizacije nalaza SREP-a u obliku zajedničkih odluka o kapitalu i likvidnosti na temelju zahtjeva Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 710/2014 od 23. lipnja 2014. o utvrđivanju provedbenih tehničkih standarda u pogledu uvjeta primjene postupka zajedničkog odlučivanja za bonitetne zahtjeve specifične za instituciju u skladu s Direktivom 2013/36/EU.
35. Pri određivanju mehanizama za dijalog s institucijama nadležna tijela trebala bi razmotriti oblik i granularnost informacija koje se pružaju kao nalaz SREP-a, uključujući može li se obavijestiti o ukupnoj SREP ocjeni i ocjeni pojedinačnih SREP elemenata. Za potrebe navedenog nadležna tijela također bi trebala razmotriti implikacije obavještanja institucija o ocjenama, s obzirom na njihove obveze o javnoj objavi informacija u skladu sa zahtjevima iz Uredbe (EU) br. 596/2014 i direktiva 2014/57/EU i 2004/109/EZ.

2.4 Proporcionalnost i angažman nadzornih tijela

36. Nadležna tijela trebala bi primijeniti načelo proporcionalnosti u području obuhvata, učestalosti i intenziteta angažmana nadzornih tijela i dijaloga s institucijom, kao i očekivanja nadzornih tijela u pogledu normi koje institucija treba zadovoljiti, u skladu s kategorijom institucije.
37. U pogledu učestalosti i intenziteta s aspekta proporcionalnosti angažmana nadzornih tijela, pri planiranju aktivnosti SREP-a, nadležna tijela trebala bi se pridržavati modela minimalnog stupnja angažmana (kako je opisano u Tablici 1.):

Institucije 1. kategorije

- ▶ Nadležna tijela trebala bi pratiti ključne pokazatelje na tromjesečnoj osnovi.
- ▶ Nadležna tijela trebala bi sačiniti dokumentirani sažetak ukupne SREP procjene najmanje jednom godišnje.
- ▶ Nadležna tijela trebala bi ažurirati procjene svih pojedinačnih SREP elemenata najmanje jednom godišnje. U pogledu rizika za kapital i rizika za likvidnost i financiranje, ovo bi trebalo uključiti procjenu barem najznačajnijih pojedinačnih rizika.
- ▶ Nadležna tijela trebala bi obavijestiti instituciju o nalazu ukupne SREP procjene barem na godišnjoj osnovi i posebno dostaviti:
  - očitovanje o iznosu i sastavu regulatornog kapitala koji institucija mora imati povrh zahtjeva iz poglavlja 4. glave VII. Direktive 2013/36/EU i Uredbe (EU) br. 575/2013 povezano s elementima rizika i rizicima koji nisu obuhvaćeni člankom 1. te Uredbe;

- očitovanje o likvidnosti koju institucija mora održavati i bilo kojim posebnim zahtjevima za likvidnost koje je utvrdilo nadležno tijelo i
  - očitovanje o drugim nadzornim mjerama, uključujući mjere rane intervencije koje nadležno tijelo namjerava poduzeti.
- ▶ Nadležna tijela trebala bi imati trajni angažman i dijalog s upravljačkim tijelom i višim rukovodstvom institucije kako bi procijenila svaki element SREP-a.

Institucije 2. kategorije

- ▶ Nadležna tijela trebala bi pratiti ključne pokazatelje na tromjesečnoj osnovi.
- ▶ Nadležna tijela trebala bi sastaviti dokumentirani sažetak ukupne SREP procjene najmanje jednom godišnje.
- ▶ Nadležna tijela trebala bi ažurirati procjene svih pojedinačnih SREP elemenata najmanje svake 2 godine. U pogledu rizika za kapital i rizika za likvidnost i financiranje, ovo bi trebalo uključiti procjenu barem najznačajnijih pojedinačnih rizika.
- ▶ Nadležna tijela trebala bi obavijestiti instituciju o nalazu ukupne SREP procjene najmanje svake 2 godine i posebno dostaviti:
- očitovanje o iznosu i sastavu regulatornog kapitala koji institucija mora imati povrh zahtjeva iz poglavlja 4. glave VII. Direktive 2013/36/EU i Uredbe (EU) br. 575/2013 povezano s elementima rizika i rizicima koji nisu obuhvaćeni člankom 1. te Uredbe;
  - očitovanje o likvidnosti koju institucija mora održavati i bilo kojim posebnim zahtjevima za likvidnost koje je utvrdilo nadležno tijelo i
  - očitovanje o drugim nadzornim mjerama, uključujući mjere rane intervencije koje nadležno tijelo namjerava poduzeti.
- ▶ Nadležna tijela trebala bi imati trajni angažman i dijalog s upravljačkim tijelom i višim rukovodstvom institucije kako bi procijenila svaki element SREP-a.

Institucije 3. kategorije

- ▶ Nadležna tijela trebala bi pratiti ključne pokazatelje na tromjesečnoj osnovi.
- ▶ Nadležna tijela trebala bi sastaviti dokumentirani sažetak ukupne SREP procjene najmanje jednom godišnje.
- ▶ Nadležna tijela trebala bi ažurirati procjene svih pojedinačnih SREP elemenata najmanje svake 3 godine ili ranije u svjetlu novih značajnih informacija o rizicima.

U pogledu rizika za kapital i rizika za likvidnost i financiranje, ovo bi trebalo uključiti procjenu barem najznačajnijih pojedinačnih rizika.

- ▶ Nadležna tijela trebala bi obavijestiti instituciju o nalazu ukupne SREP procjene najmanje svake 3 godine i posebno dostaviti:
  - očitovanje o iznosu i sastavu regulatornog kapitala koji institucija mora imati povrh zahtjeva iz poglavlja 4. glave VII. Direktive 2013/36/EU i Uredbe (EU) br. 575/2013 povezano s elementima rizika i rizicima koji nisu obuhvaćeni člankom 1. te Uredbe;
  - očitovanje o likvidnosti koju institucija mora održavati i bilo kojim posebnim zahtjevima za likvidnost koje je utvrdilo nadležno tijelo i
  - očitovanje o drugim nadzornim mjerama, uključujući mjere rane intervencije koje nadležno tijelo namjerava poduzeti.
- ▶ Kako bi procijenila značajan element odnosno elemente rizika, nadležna tijela trebala bi imati angažman i dijalog s upravljačkim tijelom i višim rukovodstvom institucije (po potrebi) koji se temelji na riziku.

Institucije 4. kategorije

- ▶ Nadležna tijela trebala bi pratiti ključne pokazatelje na tromjesečnoj osnovi.
- ▶ Nadležna tijela trebala bi sastaviti dokumentirani sažetak ukupne SREP procjene najmanje jednom godišnje.
- ▶ Nadležna tijela trebala bi ažurirati procjene svih pojedinačnih SREP elemenata najmanje svake 3 godine ili ranije u svjetlu novih značajnih informacija o rizicima. U pogledu rizika za kapital i rizika za likvidnost i financiranje, ovo bi trebalo uključiti procjenu barem najznačajnijih pojedinačnih rizika.
- ▶ Nadležna tijela trebala bi obavijestiti instituciju o ishodu ukupne SREP procjene najmanje svake 3 godine i posebno dostaviti:
  - očitovanje o iznosu i sastavu regulatornog kapitala koji institucija mora imati povrh zahtjeva iz poglavlja 4. glave VII. Direktive 2013/36/EU i Uredbe (EU) br. 575/2013 povezano s elementima rizika i rizicima koji nisu obuhvaćeni člankom 1. te Uredbe;
  - očitovanje o likvidnosti koju institucija mora održavati i bilo kojim posebnim zahtjevima za likvidnost koje je utvrdilo nadležno tijelo i
  - očitovanje o drugim nadzornim mjerama, uključujući mjere rane intervencije koje nadležno tijelo namjerava poduzeti.

- Nadležna tijela trebala bi imati angažman i dijalog s upravljačkim tijelom i višim rukovodstvom institucije najmanje svake 3 godine.

Tablica 1. Primjena SREP-a na različite kategorije institucija

Kategorija	Praćenje ključnih pokazatelja	Procjena svih elemenata SREP-a (najmanje)	Sažetak sveukupne procjene SREP-a	Minimalni stupanj angažmana/dijaloga
1	Tromjesečno	Godišnje	Godišnje	Trajni angažman s upravljačkim tijelom i višim rukovodstvom institucije; angažman s institucijom za procjenu svakog elementa.
2	Tromjesečno	Svake 2 godine	Godišnje	Trajni angažman s upravljačkim tijelom i višim rukovodstvom institucije; angažman s institucijom za procjenu svakog elementa.
3	Tromjesečno	Svake 3 godine	Godišnje	Angažman s upravljačkim tijelom i višim rukovodstvom institucije koji se temelji na riziku; angažman s institucijom za procjenu značajnog elementa odnosno elemenata rizika.
4	Tromjesečno	Svake 3 godine	Godišnje	Angažman s upravljačkim tijelom i višim rukovodstvom institucije najmanje svake 3 godine.

38. Kada nadležna tijela odrede da institucije imaju slične profile rizičnosti, ona mogu provesti tematske procjene SREP-a više institucija kao jednu procjenu (npr. moguće je provesti BMA analizu svih malih hipotekarnih zajmodavaca s obzirom na vjerojatnost utvrđivanja istih problema poslovne održivosti za sve ove institucije).
39. Nadležna tijela trebala bi odrediti dodatnu razinu angažmana na temelju rezultata prethodnih procjena SREP elemenata, pri čemu bi se za institucije sa ukupnom lošom SREP ocjenom trebali zahtijevati (barem na privremenoj osnovi) znatniji resursi nadzornih tijela i viši intenzitet, neovisno o kategoriji institucije.
40. Za institucije koje su obuhvaćene planom nadzora u skladu sa zahtjevom iz članka 99. Direktive 2013/36/EU, nadležna tijela trebala bi osigurati da se spomenutim planom odredi stupanj angažmana i primjena SREP-a, što nadilazi gore navedene zahtjeve.
41. Pri planiranju aktivnosti SREP-a nadležna tijela trebala bi posebnu pažnju obratiti koordiniranju aktivnosti s drugim stranama koje su posredno ili neposredno uključene u

procjenu, posebno kada se od institucije i/ili drugih nadležnih tijela koja su uključena u nadzor prekograničnih grupa traže ulazni podaci kako je naznačeno u glavi 11.

42. Za područje primjene proporcionalnosti, pri provedbi SREP-a primjenom ovih smjernica, nadležna tijela trebala bi prepoznati da različiti elementi, metodološki aspekti i dijelovi procjene kako je predviđeno u glavama 4., 5., 6. i 8. nisu od iste važnosti za sve institucije; nadležna tijela trebala bi, po potrebi, primijeniti različite stupnjeve granularnosti na procjenu, ovisno o kategoriji koja je dodijeljena instituciji i u primjerenom opsegu s obzirom na veličinu, prirodu, poslovni model i složenost institucije.

Glava 3. Praćenje ključnih pokazatelja

---

44. Nadležna tijela trebala bi redovno pratiti ključne financijske i nefinancijske pokazatelje kako bi pratila promjene u financijskim okolnostima i profilima rizičnosti institucija. Nadležna tijela također bi trebala upotrijebiti ovo praćenje u svrhu određivanja potrebe za ažuriranjem procjene SREP elemenata u svjetlu novih značajnih informacija izvan planiranih nadzornih aktivnosti. U slučaju kada se praćenjem utvrdi značajna promjena u profilu rizičnosti institucije ili u slučaju bilo koje anomalije u pokazateljima nadležna tijela trebala bi analizirati uzroke te, po potrebi, u svjetlu novih informacija preispitati procjenu relevantnog SREP elementa.
45. Oslanjajući se na model minimalnog angažmana iz glave 2., nadležna tijela trebala bi pratiti ključne financijske i nefinancijske pokazatelje najmanje na tromjesečnoj osnovi za sve institucije. Međutim, ovisno o posebnim obilježjima institucija ili okolnosti, nadležna tijela mogu uspostaviti praćenje na učestalijoj osnovi, pritom uzimajući u obzir dostupnost osnovnih informacija (npr. tržišnih podataka).
46. Nadležna tijela trebala bi uspostaviti sustave i obrasce praćenja koji omogućavaju utvrđivanje značajnih promjena i anomalija u ponašanju pokazatelja, a po potrebi, i pragove. Nadležna tijela također bi trebala uspostaviti postupke eskalacije za sve relevantne pokazatelje (ili kombinacije pokazatelja) koji su obuhvaćeni praćenjem kako bi osigurala da se anomalije i značajne promjene analiziraju.
47. Nadležna tijela trebala bi prilagoditi niz pokazatelja i njihove pragove posebnim obilježjima pojedinačnih institucija ili grupa institucija sa sličnim obilježjima (grupe usporedivih institucija). Okvirom pokazatelja, obrazaca praćenja i pragova trebalo bi se odražavati veličina, složenost, poslovni model i profil rizičnosti institucije te bi se trebalo obuhvatiti geografska područja, sektore i tržišta na kojima institucija posluje.
48. Nadležna tijela trebala bi utvrditi pokazatelje koje je potrebno promatrati kroz redovno praćenje, prvenstveno iz redovnog izvještavanja nadzornih tijela i služeći se definicijama iz općih normi izvješćivanja. Po potrebi, prikazi EBA-e ili pokazatelji koje EBA prati mogu se upotrijebiti kao izvor informacija prema kojima je moguće pratiti pojedinačne institucije.
49. Okvir pokazatelja i rezultati praćenja ključnih pokazatelja također bi se trebali upotrijebiti kao ulazni podaci za procjenu rizika za kapital i rizika za likvidnost i financiranje u okviru odnosnih SREP elemenata.
50. Pokazatelji koji se upotrebljavaju za praćenje trebali bi uključivati najmanje sljedeće pokazatelje koji su specifični institucijama:
  - a. financijski pokazatelji i pokazatelji rizika koji se odnose na sve kategorije rizika obuhvaćene ovim smjernicama (vidi glavu 6. i 8.);

- b. svi omjeri koji proizlaze iz primjene Uredbe (EU) br. 575/2013 i nacionalnog zakonodavstva kojim se implementira Direktiva 2013/36/EU za izračun minimalnih bonitetnih zahtjeva (npr. stopa osnovnog kapitala (CT1), omjeri likvidnosne pokrivenosti (LCR), omjeri neto stabilnih izvora financiranja (NSFR) itd.);
  - c. minimalni kapitalni zahtjevi i prihvatljive obveze (MREL), kako je naznačeno u Direktivi 2014/59/EU;
  - d. relevantni tržišni pokazatelji (npr. cijena dionica, razlike između bankovnih ugovora o razmjeni na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza, prinosa obveznica itd.) i
  - e. po potrebi, pokazatelji oporavka koji se upotrebljavaju u vlastitim planovima oporavka institucije.
51. Nadležna tijela trebala bi pokazatelje koji su specifični za instituciju upotpuniti s relevantnim makroekonomskim pokazateljima, već prema dostupnosti, za geografska područja, sektore i tržišta na kojima institucija posluje.
52. Značajne promjene ili anomalije u pokazateljima, osobito u slučajevima kada promjene nisu tipične za rezultate grupe usporedivih institucija, nadležnim tijelima trebala bi služiti kao poticaj za daljnju analizu. Posebno, nadležna bi tijela trebala:
- a. utvrditi uzrok i izvršiti procjenu značajnosti mogućeg bonitetnog učinka na instituciju;
  - b. dokumentirati uzrok i rezultat procjene i
  - c. po potrebi, u svjetlu novih informacija, preispitati procjenu rizika i ocjenu SREP-a.
53. Nadležna tijela također bi trebala razmotriti nadopunu redovnog praćenja ključnih financijskih i nefinancijskih pokazatelja pregledom neovisnog istraživanja i analize tržišta, ukoliko je dostupan, što može biti koristan izvor alternativnih točaka gledišta.

Glava 4. Analiza poslovnog modela

4.1 Opća razmatranja

54. U ovoj glavi prikazani su kriteriji za procjenu poslovnog modela i strategije institucije. Nadležna tijela trebala bi primijeniti ovu procjenu na pojedinu instituciju na istoj razini kao i ukupnu SREP procjenu, međutim, moguće ju je primijeniti i na razini poslovne linije ili linije proizvoda ili pak na tematskoj osnovi.
55. Ne dovodeći u pitanje odgovornost upravljačkog tijela institucije u pogledu vođenja i organiziranja poslovanja ili izražavajući sklonost prema određenim poslovnim modelima, nadležna tijela trebala bi provoditi redovnu analizu poslovnog modela (BMA) u svrhu procjene poslovnih i strateških rizika i utvrđivanja:
- ▶ održivosti postojećeg poslovnog modela institucije na temelju njezine sposobnosti da generira prihvatljive povrate tijekom narednih 12 mjeseci i
  - ▶ provedivosti strategije institucije na osnovi njezine sposobnosti da generira prihvatljive povrate tijekom budućeg razdoblja od najmanje 3 godine, na temelju njezinih strateških planova i financijskih prognoza.
56. Nadležna tijela trebala bi upotrijebiti rezultat BMA kao podršku procjene svih drugih SREP elemenata. Nadležna tijela mogu procjenu posebnih aspekata BMA, posebno kvantitativnu procjenu poslovnog modela, provesti kao dio procjene drugih SREP elemenata (npr. razumijevanje strukture financiranja može biti dio procjene rizika za likvidnost).
57. Nadležna tijela također bi trebala upotrijebiti BMA kao podršku u utvrđivanju ključnih ranjivosti institucije za koje je najvjerojatnije da će imati značajan učinak na instituciju odnosno dovesti do njezine propasti u budućnosti.
58. Nadležna tijela trebala bi poduzeti sljedeće korake kao dio BMA:
- a. prethodna procjena;
  - b. utvrđivanje područja fokusa;
  - c. procjena poslovnog okruženja;
  - d. kvantitativna analiza postojećeg poslovnog modela;
  - e. kvalitativna analiza postojećeg poslovnog modela;
  - f. analiza buduće strategije i financijskih planova (uključujući planirane izmjene poslovnog modela);

- g. procjena održivosti poslovnog modela;
- h. procjena održivosti strategije;
- i. utvrđivanje ključnih ranjivosti kojima poslovni model i strategija izlažu ili mogu izložiti instituciju i
- j. sažetak nalaza i ocjene.

59. Kako bi provela BMA, nadležna tijela trebala bi upotrijebiti najmanje sljedeće izvore kvantitativnih i kvalitativnih informacija:

- a. strateški plan odnosno planove institucije s prognozama za tekuću godinu i buduća razdoblja te prateće ekonomske pretpostavke;
- b. financijska izvješća (npr. račun dobiti i gubitka (RDG), objavljeni podaci iz bilance);
- c. regulatorno izvješćivanje (zajednički okvir izvješćivanja (COREP), financijsko izvješćivanje (FINREP) i, ovisno o raspoloživosti, kreditni registar);
- d. interno izvješćivanje (informacija upravi, planiranje kapitala, izvješćivanje o likvidnosti, interna izvješća o rizicima);
- e. planovi oporavka i sanacije;
- f. izvješća trećih strana (npr. revizorska izvješća, izvješća analitičara vlasničkih pozicija / kreditnih analitičara) i
- g. druge relevantne studije/istraživanja (npr. Međunarodnog monetarnog fonda (MMF-a), makrobonitetnih tijela i institucija, europskih institucija).

4.2 Prethodna procjena

60. Nadležna tijela trebala bi analizirati glavne aktivnosti institucije, njezina geografska područja i položaj na tržištu kako bi odredila, na najvišoj razini konsolidacije u državi, njezina:

- a. glavna geografska područja;
- b. glavna društva kćeri / podružnice;
- c. glavne poslovne linije i
- d. glavne linije proizvoda.

61. Za potrebe navedenog nadležna tijela trebala bi razmotriti niz relevantnih pokazatelja u trenutku procjene i promjene kroz vrijeme. Ovi pokazatelji trebali bi uključivati:

- a. doprinos sveukupnim prihodima/troškovima;
- b. udio u imovini;
- c. udio TREA-e i
- d. položaj na tržištu.

62. Nadležna tijela trebala bi upotrijebiti ovu prethodnu procjenu kako bi:

- a. odredila značajnost poslovnih područja/linija: nadležna tijela trebala bi odrediti koja su geografska područja, društva kćeri/podružnice, poslovne linije i linije proizvoda najznačajnija na temelju doprinosa ukupnoj dobiti (npr. na temelju RDG-a), rizika (npr. na temelju TREA-e ili drugih mjerenja rizika) i/ili na temelju organizacijskih/zakonskih prioriteta (npr. posebnih obveza za banke u javnom sektoru za ponudu posebnih proizvoda). Nadzorna tijela trebala bi upotrijebiti ovu informaciju kao osnovu za utvrđivanje na što bi se BMA trebao usredotočiti (dodatno obrađeno u odjeljku 4.3.);
- b. utvrdila grupu usporedivih institucija: nadležna tijela trebala bi odrediti relevantnu grupu usporedivih institucija; za provedbu BMA nadležna tijela trebala bi odrediti grupu usporedivih institucija na temelju konkurentnog proizvoda / poslovnih linija čiji je cilj isti izvor prihoda/klijenata (npr. poslovi s kreditnim karticama različitih institucija kojima su ciljna skupina korisnici kreditnih kartica u zemlji X);
- c. podržala primjenu načela proporcionalnosti: nadležna tijela mogu upotrijebiti rezultate prethodne procjene kako bi olakšala podjelu institucija po kategorijama proporcionalnosti na temelju utvrđene složenosti institucija (kako je naznačeno u odjeljku 2.1.1.).

4.3 Utvrđivanje područja fokusa za BMA

63. Nadležna tijela trebala bi utvrditi fokus BMA. Ona bi se trebala usredotočiti na poslovne linije koje su najvažnije s aspekta održivosti ili buduće održivosti postojećeg poslovnog modela i/ili za koje je najvjerojatnije da će povećati izloženost institucije postojećim ili novim ranjivostima. Nadležna tijela trebala bi u obzir uzeti:

- a. značajnost poslovnih linija – jesu li određene poslovne linije važnije s aspekta ostvarenja dobiti (ili gubitaka);
- b. prethodne nalaze nadzora – mogu li nalazi za druge SREP elemente ukazati na poslovne linije koje zahtijevaju daljnju analizu;

- c. nalaze i opaske iz izvješća internih ili eksternih revizora – je li funkcija revizije utvrdila posebna pitanja povezana s provedivosti ili održivosti određenih poslovnih linija;
- d. važnost za strateške planove – postoje li poslovne linije koje institucija želi značajno razvijati ili smanjivati;
- e. ishode tematskih nadzornih pregleda – je li analiza provedena na razini sektora otkrila zajedničke temeljne probleme koji za posljedicu imaju dodatnu analizu te institucije;
- f. uočene promjene poslovnog modela – jesu li uočene de facto promjene poslovnog modela koje su nastale, a da institucija nije najavila bilo kakve planirane promjene ili objavila nove strateške planove i
- g. usporedbe usporedivih institucija – je li u usporedbi s usporedivim institucijama poslovna linija ostvarila netipičan rezultat (odskake li od usporedive grupe).

4.4 Procjena poslovnog okruženja

64. Kako bi stvorila mišljenje o uvjerljivosti strateških pretpostavki institucije, nadležna tijela trebala bi provesti analizu poslovnog okruženja. Ovo u obzir uzima postojeće i buduće uvjete poslovanja u kojima institucija posluje ili u kojima je vjerojatno da će poslovati na temelju svojih glavnih ili značajnih geografskih i poslovnih izloženosti. Kao dio ove procjene nadležna tijela trebala bi shvatiti smjer makroekonomskih i tržišnih trendova te strateških namjera grupe usporedivih institucija.
65. Nadležna tijela trebala bi upotrijebiti ovu analizu kako bi shvatila:
- a. ključne makroekonomske varijable unutar kojih relevantni subjekt, proizvod ili segment koji je podvrgnut procjeni djeluje ili će djelovati na temelju svojih glavnih geografskih područja. Primjeri ključnih varijabli uključuju bruto domaći proizvod (BDP), stopu nezaposlenosti, kamatne stope i indekse cijena u državi.
  - b. konkurentno okruženje i smjer njegovog razvoja s obzirom na aktivnosti usporedivih grupa. Primjeri područja za pregled uključuju očekivani rast ciljanog tržišta (npr. tržište stambenih hipoteka) te aktivnosti i planove ključnih konkurenata na ciljanom tržištu.
  - c. ukupne trendove na tržištu koji mogu utjecati na rezultate i profitabilnost institucije. Ovo bi trebalo minimalno uključivati regulatorne trendove (npr. izmjene zakonodavstva o distribuciji proizvoda u poslovanju sa stanovništvom), tehnološke trendove (npr. prijelaz na elektroničke platforme za određene vrste trgovanja) i društvene/demografske trendove (npr. povećanu potražnju za ustanovama islamskog bankarstva).

4.5 Analiza postojećeg poslovnog modela

66. Kako bi razumjela sredstva i metode koje institucija upotrebljava kako bi poslovala i ostvarila dobit, nadležna tijela trebala bi provesti kvantitativne i kvalitativne analize.

4.5.1 Kvantitativna analiza

67. Nadležna tijela trebala bi provesti analizu kvantitativnih obilježja postojećeg poslovnog modela institucije kako bi razumjela njezine financijske rezultate i stupanj do kojeg su ti rezultati posljedica veće ili manje sklonosti preuzimanju rizika u odnosu na usporedive institucije.

68. Područja analize nadležnih tijela trebala bi uključivati:

- a. dobit i gubitke, uključujući trendove: nadležna tijela trebala bi izvršiti procjenu temeljne profitabilnosti institucije (npr. nakon izvanrednih stavki i jednokratnih stavki), raščlambu tokova prihoda, raščlambu troškova, postupaka utvrđivanja troškova rezerviranja i ključnih pokazatelja (npr. neto kamatnu maržu, omjer troškova i prihoda, ispravke vrijednosti kredita). Nadležna tijela trebala bi razmotriti kretanja gore navedenih stavki posljednjih godina i utvrditi glavne trendove;
- b. bilancu, uključujući trendove: nadležna tijela trebala bi izvršiti procjenu kombinacije imovine i obveza, strukture financiranja, promjene TREA-e i regulatornog kapitala i ključnih pokazatelja (npr. povrat na kapital, stopu osnovnog kapitala (CT1), jaz financiranja). Nadležna tijela trebala bi razmotriti kretanja gore navedenih stavki posljednjih godina i utvrditi glavne trendove;
- c. koncentracije, uključujući njihove trendove: nadležna tijela trebala bi izvršiti procjenu koncentracija u RDG-u i bilanci u vezi s klijentima, sektorima i geografskim područjima. Nadležna tijela trebala bi razmotriti kretanja gore navedenih stavki posljednjih godina i utvrditi glavne trendove i
- d. sklonost preuzimanju rizika: nadležna tijela trebala bi izvršiti procjenu internih ograničenja koje je institucija postavila prema vrsti rizika (kreditni rizik, rizik financiranja itd.) i njezino pridržavanje tih ograničenja kako bi razumjela rizike koje je institucija voljna preuzeti radi povećanja svojih financijskih rezultata.

4.5.2 Kvalitativna analiza

69. Nadležna tijela trebala bi provesti analizu kvalitativnih obilježja postojećeg poslovnog modela institucije kako bi utvrdila pozitivne elemente i ključne ovisnosti.

70. Područja analize nadležnih tijela trebala bi uključivati:

- a. ključne vanjske ovisnosti: nadležna tijela trebala bi odrediti glavne egzogene faktore koji utječu na uspjeh poslovnog modela; ovi mogu uključivati treću stranu pružatelje usluga, posrednike i posebne regulatorne pokretače;
- b. ključne unutarnje ovisnosti: nadležna tijela trebala bi odrediti glavne endogene faktore koji utječu na uspjeh poslovnog modela; ovi mogu uključivati kvalitetu platformi informacijske tehnologije te operativne kapacitete i kapacitete resursa;
- c. franšizu: nadležna tijela trebala bi odrediti snagu odnosa s klijentima, dobavljačima i partnerima; ovo može uključivati oslanjanje institucije na svoju reputaciju, učinkovitost podružnica, odanost klijenata i učinkovitost partnerstava i
- d. područja konkurentske prednosti: nadležna tijela trebala bi odrediti područja u kojima institucija ima konkurentnu prednost nad usporedivim institucijama; ove mogu uključivati bilo koje od gore navedenog, poput kvalitete platformi informacijske tehnologije institucije ili druge faktore poput globalne mreže institucije, obujma njezinog poslovanja ili ponude njezinih proizvoda.

4.6 Analiza strategije i financijskih planova

71. Nadležna tijela trebala bi provesti kvalitativne i kvantitativne analize financijskih projekcija i strateškog plana institucije, uvažavajući pri tom buduće događaje, kako bi razumjela pretpostavke, uvjerljivost i rizičnost njezine poslovne strategije.
72. Područja analize nadležnih tijela trebala bi uključivati:
  - a. sveukupnu strategiju: nadležna tijela trebala bi razmotriti glavne kvantitativne i kvalitativne ciljeve upravljanja;
  - b. projicirane financijske rezultate: nadležna tijela trebala bi razmotriti projicirane financijske rezultate, kroz iste ili slične pokazatelje kao oni koji su obuhvaćeni kvantitativnom analizom postojećeg poslovnog modela;
  - c. pokretače uspješnosti strategije i financijskog plana: nadležna tijela trebala bi utvrditi ključne izmjene postojećeg poslovnog modela koje se predlažu kako bi se ostvarili ciljevi;
  - d. pretpostavke: nadležna tijela trebala bi utvrditi uvjerljivost i dosljednost pretpostavki za koje institucija tvrdi da pokreću njezinu strategiju i prognoze; ove mogu uključivati pretpostavke u područjima poput makroekonomskih pokazatelja, dinamike tržišta, obujma i rasta marži kod ključnih proizvoda, segmenata i geografskih područja itd. i
  - e. sposobnosti provođenja: nadležna tijela trebala bi odrediti sposobnost institucije za provedbu planova na temelju povijesnog ponašanja uprave u pogledu

pridržavanja prethodnih strategija i prognoza te složenosti i ambicije postavljene strategije u odnosu na postojeći poslovni model.

73. Nadležna tijela mogu provoditi dijelove ove analize istovremeno s kvantitativnom i kvalitativnom analizom postojećeg poslovnog modela, posebno s analizom projekcije financijskih rezultata i analizom pokretača uspješnosti strategije.

4.7 Procjena održivosti poslovnog modela

74. Po provedbi analiza obuhvaćenih odjeljkom 4.4. i 4.5. nadležna tijela trebala bi donijeti ili ažurirati svoje mišljenje o održivosti postojećeg poslovnog modela institucije na temelju njezine sposobnosti da generira prihvatljive povrate tijekom sljedećih 12 mjeseci, s obzirom na njezine kvantitativne rezultate, ključne pokretače uspjeha i ovisnosti te poslovno okruženje.
75. Nadležna tijela trebala bi izvršiti procjenu prihvatljivosti povrata u odnosu na sljedeće kriterije:
- a. povrat na vlastiti kapital (ROE) u odnosu na trošak vlastitog kapitala (COE) ili jednakovrijednu mjeru: nadležna tijela trebala bi razmotriti generira li poslovni model povrat koji premašuje trošak (isključujući jednokratne troškove) na temelju povrata od vlastitog kapitala u odnosu na trošak vlastitog kapitala; drugi pokazatelji, poput povrata na imovinu ili povrata na kapital prilagođenog za rizik, kao i analiza njihovih promjena kroz ciklus, također može biti podrška ovoj procjeni;
  - b. struktura financiranja: nadležna tijela trebala bi razmotriti je li struktura financiranja primjerena za poslovni model i strategiju; volatilnost ili neusklađenosti u strukturi financiranja mogu značiti da poslovni model ili strategija, čak i oni koji generiraju povrate koji premašuju trošak, ne mora biti održiv ili provediv s obzirom na postojeće ili buduće poslovno okruženje i
  - c. sklonost preuzimanju rizika: nadležna tijela trebala bi razmotriti oslanja li se poslovni model institucije ili njezina strategija na sklonost preuzimanju rizika, za pojedinačne rizike (npr. kreditne, tržišne) ili općenito, koja se smatra velikom ili netipičnom unutar grupe usporedivih institucija da bi generirala dostatne povrate.

4.8 Procjena održivosti strategije institucije

76. Po provedbi analiza obuhvaćenih odjeljkom 4.4. do 4.6. nadležna tijela trebala bi donijeti ili ažurirati svoje mišljenje o provedivosti strategije institucije na temelju njezine sposobnosti da generira prihvatljive povrate, kako je utvrđeno gore, tijekom narednog razdoblja od najmanje 3 godine na temelju njezinih strateških planova i financijskih prognoza i s obzirom na procjenu poslovnog okruženja nadzornih tijela.

77. Posebice, nadležna tijela trebala bi izvršiti procjenu provedivosti strategije institucije na temelju:
- uvjerljivosti pretpostavki institucije i planiranih financijskih rezultata u usporedbi s mišljenjem nadzornih tijela o postojećem i budućem poslovnom okruženju;
  - utjecaja koje mišljenje nadzornih tijela o poslovnom okruženju ima na planirane financijske rezultate (kada se ono razlikuje od pretpostavki institucije) i
  - razine rizika strategije (npr. složenost i ambicioznost strategije u usporedbi s postojećim poslovnim modelom) i posljedične vjerojatnosti uspjeha na temelju provedbenih sposobnosti institucije (koje se mjere uspjehom institucije u provedbi prethodnih strategija sličnog obuhvata ili rezultatima u odnosu na dosadašnji strateški plan).

4.9 Utvrđivanje ključnih ranjivosti

78. Po provedbi BMA nadležna tijela trebala bi izvršiti procjenu ključnih ranjivosti kojima je ili kojima institucija može biti izložena svojim poslovnim modelom ili strategijom, pritom razmatrajući:
- očekivane loše financijske rezultate;
  - oslanjanje na nerealističnu strategiju;
  - prevelike koncentracije ili volatilnost (npr. prihoda);
  - pretjerano preuzimanje rizika;
  - pitanja strukture financiranja i/ili
  - značajna vanjska pitanja (npr. regulatorne prijetnje, poput obveze „izdvajanja” poslovnih jedinica).

79. Slijedom navedene procjene nadležna tijela trebala bi donijeti mišljenje o održivosti poslovnog modela institucije i provedivosti njezine strategije, kao i o bilo kojim potrebnim mjerama za rješavanje problema i zabrinutosti.

4.10 Sažetak nalaza i ocjena

80. Na temelju procjene održivosti i provedivosti poslovnog modela, nadležna tijela trebala bi donijeti ukupno mišljenje o održivosti poslovnog modela i provedivosti strategije te o bilo kojim potencijalnim rizicima koji prijete održivosti institucije, a koji proizlaze iz ove procjene. Mišljenje bi se trebalo odraziti u sažetku nalaza i poduprijeti ocjenom utemeljenoj na razmatranjima iz tablice 2.

Tablica 2. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene poslovnog modela i strategije

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
1	Poslovni model i strategija ne predstavljaju primjetan rizik održivosti institucije.	• Institucija generira velike i stabilne povrate koji su prihvatljivi s obzirom na sklonost preuzimanju rizika i strukturu financiranja. • Ne postoji značajna koncentracija imovine ili neodrživa koncentracija izvora prihoda. • Institucija je snažan konkurent na svojim odabranim tržištima sa strategijom koja će vjerojatno ojačati ovaj položaj. • Financijske prognoze institucije izrađene su na temelju uvjerljivih pretpostavki o budućem poslovnom okruženju. • Strateški planovi primjereni su s obzirom na postojeći poslovni model i sposobnosti rukovodstva za provedbu.
2	Poslovni model i strategija predstavljaju nisku razinu rizika za održivost institucije.	• U usporedbi s usporedivim institucijama i/ili povijesnim učinkom, institucija generira prosječne povrate koji su većinom prihvatljivi s obzirom na njezinu sklonost preuzimanju rizika i strukturu financiranja. • Postoji određena koncentracija imovine ili izvora prihoda. • Institucija je suočena s pritiskom konkurencije na svoje proizvode/usluge na jednom ili više ključnih tržišta. Postoje sumnje u primjerenost strategije da riješi taj problem. • Financijske prognoze institucije izrađene su na temelju optimističnih pretpostavki o budućem poslovnom okruženju. • Strateški planovi prihvatljivi su s obzirom na postojeći poslovni model i sposobnosti rukovodstva za izvršenje, no ne bez rizika.
3	Poslovni model i strategija predstavljaju umjerenu razinu rizika za održivost institucije.	• Institucija generira povrate koji su često slabi ili nestabilni ili se pak za ostvarenje prihvatljivih povrata oslanja na sklonost preuzimanju rizika ili na strukturu financiranja koji dovode do zabrinutosti

		nadzornih tijela. • Postoji značajna koncentracija imovine ili izvora prihoda. • Institucija ima slab konkurentni položaj za svoje proizvode/usluge na svojim odabranim tržištima i može imati tek nekoliko poslovnih linija s dobrim izgledima. Tržišni udio institucije može značajno opadati. Postoje sumnje u sposobnost njezine strategije da riješi nastalu situaciju. • Financijske prognoze institucije izrađene su na temelju preoptimističnih pretpostavki o budućem poslovnom okruženju. • Postoji mogućnost neuvjerljivosti strateških planova s obzirom na postojeći poslovni model i sposobnosti rukovodstva za provedbu.
4	Poslovni model i strategija predstavljaju visoku razinu rizika za održivost institucije.	• Institucija generira vrlo slabe i visoko nestabilne povrate ili se pak oslanja na neprihvatljivu sklonost preuzimanju rizika ili na strukturu financiranja kako bi generirala prihvatljive povrate. • Institucija ima prekomjernu koncentraciju imovine ili neodrživu koncentraciju izvora prihoda. • Institucija ima veoma slab konkurentni položaj za svoje proizvode/usluge na svojim odabranim tržištima i sudjeluje u poslovnim linijama s veoma slabim izgledima. Nije vjerojatno da strateški planovi mogu dati rješenja za postojeće okolnosti. • Financijske prognoze institucije izrađene su na temelju veoma nerealističnih pretpostavki o budućem poslovnom okruženju. • Strateški planovi nisu uvjerljivi s obzirom na postojeći poslovni model i sposobnosti rukovodstva za provedbu.

Glava 5. Procjena internog upravljanja i kontrole na razini institucije

---

5.1 Opća razmatranja

81. Nadležna tijela bi procjene internog upravljanja i kontrola na razini institucije trebala usredotočiti na provjeru jesu li primjerene profilu rizičnosti institucije, njezinom poslovnom modelu, veličini i složenosti te na utvrđivanje stupnja do kojeg se institucija pridržava zahtjeva i normi dobrog internog upravljanja i mehanizama kontrole rizika sukladno relevantnim važećim EU-a i međunarodnim smjernicama. U sklopu ove procjene nadležna bi tijela trebala procijeniti rizik značajnog učinka koji je posljedica lošeg upravljanja i internih kontrola te njihov učinak na održivost institucije.
82. Za potrebe SREP-a, procjena internog upravljanja i kontrola na razini institucije trebala bi uključiti procjenu sljedećih područja:
- a. ukupnog okvira internog upravljanja;
  - b. korporativne kulture i kulture rizika;
  - c. organizacije i funkcioniranja upravljačkog tijela;
  - d. politike i prakse primitaka;
  - e. okvira upravljanja rizicima, uključujući ICAAP i ILAAP;
  - f. okvira internih kontrola, uključujući funkciju interne revizije;
  - g. informacijskog sustava i kontinuiteta poslovanja i
  - h. postavki plana oporavka.
83. Predmet ove glave nisu postupci rukovođenja i upravljanja/kontrole rizicima koji su specifični pojedinačnim vrstama rizika (tj. oni koje se ne provode na razini institucije) jer su kriteriji njihove procjene navedeni u glavama 6. i 8.
84. Procjena internog upravljanja i kontrola na razini institucije trebala bi doprinijeti procjeni upravljanja rizicima i kontrolama iz glave 6. i 8., te procjeni ICAAP-a i ILAAP-a u procjeni SREP kapitala (glava 7.) i procjeni SREP likvidnosti (glava 9.). Ujedno bi analiza izračuna ICAAP-a / procjena kapitala na osnovi pojedinačnih rizika prema glavi 7. i bilo kojih nedostataka koji su s tim u svezi utvrđeni, trebala doprinijeti procjeni ukupnog ICAAP okvira koji se procjenjuje prema ovoj glavi.

5.2 Ukupni okvir internog upravljanja

85. Nadležna tijela bi trebala procijeniti ima li institucija primjerenu i transparentnu korporativnu strukturu koja „odgovara namjeni” i je li primijenila primjerene postupke upravljanja. U skladu sa *Smjernicama EBA-e o internom upravljanju*¹ ova procjena bi trebala uključivati procjenu ima li institucija barem sljedeće:
- a. snažnu i transparentnu organizacijsku strukturu s jasnom podjelom odgovornosti, uključujući upravljačko tijelo i njegove odbore;
  - b. upravljačko tijelo zna i razumije operativnu strukturu institucije (npr. subjekte i veze te odnose među njima; subjekte posebne namjene ili povezane strukture) i povezane rizike (pristup „upoznaj svoju strukturu”);
  - c. politike upravljanja rizicima i politike za utvrđivanje i izbjegavanje sukoba interesa;
  - d. politike i strategije za eksternalizaciju kojima se u obzir uzima utjecaj eksternalizacije na poslovanje institucije i rizike s kojima je suočena te politike eksternalizacije koje ispunjavaju zahtjeve iz CEBS-ovih *Smjernica o eksternalizaciji*² i
  - e. okvir internog upravljanja koji je transparentan dionicima.

5.3 Korporativna kultura i kultura rizika

86. Nadležna tijela bi trebala procijeniti ima li institucija dobru korporativnu kulturu i kulturu rizika koja je primjerena rasponu, složenosti i prirodi njezinog poslovanja te temelji li se na dobrim, jasno izraženim vrijednostima koje u obzir uzimaju sklonost institucije preuzimanju rizika.
87. U skladu sa *Smjernicama EBA-e o internom upravljanju* nadležna tijela trebala bi procijeniti:
- a. snosi li upravljačko tijelo glavnu odgovornost za instituciju i određuje li njezinu strategiju;
  - b. određuje li upravljačko tijelo načela upravljanja, korporativne vrijednosti i primjerene norme, uključujući nezavisne procese i postupke za zviždače;
  - c. stvaraju li etička korporativna kultura i kultura rizika institucije okruženje učinkovitog poticanja u kojem se procesima odlučivanja promiče različitost mišljenja (npr. uključenjem neovisnih članova u odbore upravljačkih tijela) i

---

¹ Smjernica 44. od 27.9.2011.

² 14.12.2006.

- d. postoji li dokaz da su svi relevantni radnici detaljnu upoznati sa strategijama i politikama te primjenjuje li se kultura rizika na svim razinama institucije.

5.4 Organizacija i funkcioniranje upravljačkog tijela

88. U skladu sa *Smjernicama EBA-e o internom upravljanju* i *Smjernicama EBA-e o procjeni primjerenosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija*³, nadležna tijela trebala bi procijeniti:

- a. je li uspostavljen okvir internog upravljanja sa svojim glavnim odrednicama te nadzire li ga i redovito procjenjuje upravljačko tijelo i
- b. postoji li učinkovita interakcija između upravljačkih i nadzornih funkcija upravljačkog tijela.

89. U skladu s člankom 91. stavkom 12. Direktive 2013/36/EU i *Smjernicama EBA-e o internom upravljanju* te *Smjernicama EBA-e o procjeni primjerenosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija*, nadležna tijela trebala bi preispitati sastav i način funkcioniranja upravljačkog tijela i njegovih odbora procjenjujući:

- a. primjerenosti broja članova tijela i njegovog sastava;
- b. pokazuju li članovi dovoljnu razinu posvećenosti i neovisnosti;
- c. postoji li procjena primjerenosti članova pri imenovanju i na kontinuiranoj osnovi;
- d. preispituje li se učinkovitost upravljačkog tijela;
- e. jesu li, po potrebi, uspostavljene primjerene prakse i postupci internog upravljanja za upravljačko tijelo i njegove odbore i
- f. imaju li članovi upravljačkog tijela dovoljno vremena za razmatranje rizika, uz primjeren pristup informacijama o rizičnim okolnostima institucije.

5.5 Politike i prakse primitaka

90. Nadležna tijela trebala bi procijeniti ima li institucija politiku primitaka kako je naznačeno u člancima 92. do 96. Direktive 2013/36/EU, kao i primjerene politike primitaka za sve radnike. U skladu s EBA-inim *Smjernicama o internom upravljanju* i EBA-inim *Smjernicama o politikama i praksama primitaka*⁴, nadležna tijela trebala bi procijeniti:

- a. je li politika primitaka u skladu s profilom rizičnosti institucije te održava, odobrava i nadzire li je upravljačko tijelo;

³ EBA/Smjernice/2012/06 od 22.11.2012.

⁴ 10.12.2010.

- b. podržavaju li primijenjeni programi naknada korporativne vrijednosti institucije i jesu li usklađeni s njezinom sklonošću preuzimanju rizika, poslovnom strategijom i dugoročnim interesima;
- c. jesu li radnici čiji rad ima značajan učinak na profil rizičnosti institucije primjereno identificirani i primjenjuje li se Uredba (EU) br. 604/2014 na ispravan način, posebno u pogledu:
  - i. primjene kvalitativnih i kvantitativnih kriterija za identificiranje radnika i
  - ii. odredbi o isključenju radnika koji su identificirani samo na temelju kvantitativnih kriterija iz članka 4. Uredbe (EU) br. 604/2014;
- d. potiče li politika primitaka na preuzimanje pretjeranih rizika i
- e. je li kombinacija varijabilnih i fiksnih primitaka primjerena i poštuje li institucija odredbe o ograničenju varijabilnog dijela primitaka – do 100 % fiksnog dijela primitaka (uz odobrenje dioničara do 200 %) – i isplaćuju li se varijabilni primici putem instrumenata i metoda kojima se omogućava neusklađenost s Direktivom 2013/36/EU ili Uredbom br. 575/2013.

5.6 Okvir upravljanja rizicima

91. Nadležna tijela trebala bi izvršiti procjenu je li upravljačko tijelo institucije uspostavilo primjeren okvir upravljanja rizicima i procese upravljanja rizicima. Ova procjena trebala bi uključivati barem preispitivanje:
- a. okvira i strategije sklonosti preuzimanju rizika;
  - b. okvire ICAAP-a i ILAAP-a i
  - c. mogućnosti provođenja testiranja otpornosti na stres.

5.6.1 Okvir i strategije sklonosti preuzimanju rizika

92. Kako bi preispitala okvir i strategiju sklonosti preuzimanju rizika institucije, nadležna tijela trebala bi procijeniti:
- a. jesu li okvirom sklonosti preuzimanju rizika obuhvaćeni svi značajni rizici kojima je institucija izložena i propisani limiti, dopuštena odstupanja od limita i pragovi preuzimanja rizika;
  - b. međusobnu usklađenost sklonosti preuzimanju rizika i strategije rizika te dosljednost njihove primjene;

- c. je li sklonost preuzimanju rizika anticipativna i u skladu s razdobljem strateškog plana te preispituje li se redovito;
  - d. je li odgovornost upravljačkog tijela u pogledu sklonosti preuzimanju rizika jasno definirana i provodi li se u praksi;
  - e. uzima li strategija rizika u obzir financijske resurse institucije (tj. sklonost preuzimanju rizika trebala bi biti u skladu sa zahtjevima nadzornih tijela za regulatorni kapital, zahtjevima za likvidnost te drugim nadzornim mjerama) i
  - f. je li iskazana sklonost preuzimanju rizika dokumentirana u pisanom obliku i postoji li dokaz da su radnici institucije o njoj informirani.
93. Pri procjeni okvira upravljanja rizicima nadležna tijela trebala bi u obzir uzeti u kojoj je mjeri isti ugrađen i kako utječe na sveukupnu strategiju institucije. Nadležna tijela trebala bi posebno izvršiti procjenu povezanosti strateškog plana i okvira upravljanja rizicima, kapitalom i likvidnosti.

5.6.2 Okviri ICAAP-a i ILAAP-a

94. Nadležna tijela trebala bi periodično preispitati ICAAP i ILAAP institucije i utvrditi njihovu (1.) razboritost, (2.) učinkovitost i (3.) sveobuhvatnost u skladu s kriterijima iz ovog odjeljka. Nadležna bi tijela također trebala procijeniti kako su ICAAP i ILAAP integrirani u ukupno upravljanje rizicima i prakse strateškog upravljanja, uključujući planiranje kapitala i likvidnosti.
95. Ove bi procjene trebale doprinijeti izračunu dodatnih kapitalnih zahtjeva i procjeni adekvatnosti kapitala kako je izloženo u glavi 7., kao i procjeni adekvatnosti likvidnosti iz glave 9.

Razboritost ICAAP-a i ILAAP-a

96. Kako bi procijenila razboritost ICAAP-a i ILAAP-a, nadležna tijela trebala bi razmotriti jesu li politike, postupci, ulazni parametri i modeli koji tvore ICAAP i ILAAP razmjerni vrsti, opsegu i složenosti poslovanja institucije. U tu svrhu nadležna bi tijela trebala procijeniti primjerenost ICAAP-a i ILAAP-a za procjenu i održavanje primjerene razine internog kapitala i likvidnosti za pokriće rizika kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena i za donošenje poslovnih odluka (npr. za alokacija kapitala sukladno poslovnom planu), uključujući stresne uvjete u skladu sa *Smjernicama CEBS-a o testiranju otpornosti na stres*⁵.
97. U procjeni razboritosti ICAAP-a i ILAAP-a nadležna bi tijela trebala po potrebi razmotriti:

---

⁵ Smjernica 32. od 26. 8. 2010.

- a. primjerenost i dosljednost metodologija i pretpostavki koje institucije primjenjuju za sve rizike, njihovu utemeljenost u čvrstim empirijskim ulaznim podacima, jesu li u njima upotrijebljeni čvrsti parametri i primjenjuju li se jednako za mjerenje rizika i upravljanje kapitalom i likvidnošću;
- b. odgovara li razina pouzdanosti sklonosti preuzimanju rizika i odražavaju li pretpostavke interne diversifikacije poslovnog modela i strategije rizika;
- c. jesu li definicija i sastav raspoloživog internog kapitala ili rezervi likvidnosti koji institucija razmatra za potrebe ICAAP-a i ILAAP-a u skladu s izmjerenim rizicima i jesu li prihvatljivi za izračun regulatornog kapitala i rezervi likvidnosti i
- d. odražava li ispravno raspodjela/alokacija raspoloživog internog kapitala i rezervi likvidnosti po poslovnim linijama ili pravnim subjektima rizik kojem je svaki od njih izložen ili bi mogao biti izložen te uzima li na ispravan način u obzir bilo koja zakonska ili operativna ograničenja u pogledu prenosivosti ovih resursa.

Učinkovitost ICAAP-a i ILAAP-a

98. Pri procjeni učinkovitosti ICAAP-a i ILAAP-a nadležna bi tijela trebala ispitati njihovu uporabu u postupku odlučivanja i upravljanja na svim razinama institucije (npr. određivanje limita, mjerenje rezultata itd.). Nadležna tijela trebala bi procijeniti kako institucija koristi ICAAP i ILAAP u upravljanju rizikom, kapitalom i likvidnosti (test upotrebljivosti). Procjenom bi se trebale razmotriti poveznice i međudjelovanje ICAAP-a/ILAAP-a s okvirom sklonosti preuzimanju rizika, upravljanjem rizicima, upravljanjem kapitalom i likvidnosti, uključujući anticipativne strategije financiranja te je li sve navedeno primjereno poslovnom modelu i složenosti institucije.
99. U ovu svrhu nadležna bi tijela trebala procijeniti ima li institucija politike, postupke i alate kojima se olakšava:
  - a. jasno određivanje funkcija i/ili upravljačkih odbora koji su odgovorni za različite elemente ICAAP-a i ILAAP-a (npr. razvoj modela i kvantifikaciju, internu reviziju i validaciju, praćenje i izvješćivanje, eskalaciju problema itd.);
  - b. planiranje u vezi s kapitalom i likvidnosti: izračun kapitala i rezervi likvidnosti na anticipativnoj osnovi (uključujući pretpostavljene scenarije stresa) u vezi sa ukupnom strategijom ili značajnim transakcijama;
  - c. raspodjela i praćenje kapitala i rezervi likvidnosti po poslovnim linijama i vrstama rizika (npr. jesu li limiti rizika koji su utvrđeni za poslovne linije, subjekte ili pojedinačne rizike u skladu s ciljem osiguravanja ukupne adekvatnosti internog kapitala i likvidnosnih resursa institucije);

- d. redovito i ažurno izvješćivanje višeg rukovodstva i upravljačkog tijela o adekvatnosti kapitala i likvidnosti. Točnije, učestalost izvješćivanja trebala bi biti razmjerna rizicima i rastu poslovanja, postojećim internim rezervama i internim procesima odlučivanja kako bi se rukovodstvu institucije omogućilo provođenje korektivnih mjera prije nego adekvatnost kapitala ili likvidnosti bude ugrožena i
- e. svjesnost i postupci višeg rukovodstva ili upravljačkog tijela u slučajevima kada bi poslovna strategija i/ili značajne pojedinačne transakcije bile neusklađene s ICAAP-om i dostupnim internim kapitalom (npr. odobrenje višeg rukovodstva za značajne transakcije s vjerojatnim značajnim učinkom na dostupni interni kapital) te ILAAP-om.

100. Nadležna tijela trebala bi procijeniti pokazuje li upravljačko tijelo primjerenu posvećenost i znanje o ICAAP-u i ILAAP-u i njihovim rezultatima. Točnije, nadležna bi tijela trebala procijeniti odobrava li upravljačko tijelo okvire i rezultate ICAAP-a i ILAAP-a i, po potrebi, rezultate interne validacije ICAAP-a i ILAAP-a.

101. Nadležna tijela trebala bi procijeniti u kojoj su mjeri ICAAP i ILAAP anticipativni procjenjujući usklađenosti ICAAP-a i ILAAP-a s planovima za likvidnost i strateškim planovima.

Sveobuhvatnost ICAAP-a i ILAAP-a

102. Nadležna tijela trebala bi procijeniti obuhvat kojim ICAAP i ILAAP pokrivaju poslovne linije, pravne subjekte i rizike kojima institucija jest ili kojima može biti izložena, kao i usklađenost ICAAP-a i ILAAP-a sa zakonskim zahtjevima. Trebala bi posebno procijeniti:

- a. jesu li ICAAP i ILAAP ujednačeno i razmjerano provedeni za sve relevantne poslovne linije i subjekte institucije s obzirom na utvrđene i procijenjene rizike;
- b. obuhvaćaju li ICAAP i ILAAP sve značajne rizike neovisno od toga proizlazi li rizik iz subjekata koji ne podliježu konsolidaciji (subjekti posebne namjene) i
- c. u slučaju kada se mehanizmi ili procesi internog upravljanja razlikuju među subjektima grupe, jesu li ova odstupanja opravdana (npr. usvajanje naprednih modela od strane samo dijela grupe može biti opravdano nedostatkom dovoljnih podataka za procjenu parametara za određene poslovne linije ili pravne osobe, pod uvjetom da ove poslovne linije ili pravne osobe ne predstavljaju izvor koncentracije rizika za ostatak portfelja).

5.6.3 Testiranje otpornosti na stres

103. U skladu sa *Smjernicama CEBS-a o testiranju otpornosti na stres* nadležna bi tijela trebala procijeniti program institucije za testiranje otpornosti na stres, uključivo primjerenost odabira relevantnih scenarija i temeljnih pretpostavki, metodologija i infrastrukture, kao i

uporabu rezultata testova otpornosti na stres. Navedena procjena trebala bi uključivati barem:

- a. stupanj ugrađenosti testiranja otpornosti na stres u okvir institucije za upravljanje rizicima;
- b. sposobnost i infrastrukturu institucije, uključujući podatke, za provedbu programa testiranja otpornosti na stres u pojedinim poslovnim linijama i subjektima i, po potrebi, na razini grupe;
- c. uključenost višeg rukovodstva i upravljačkog tijela u programe testiranja otpornosti na stres i
- d. integracija testiranja otpornosti na stres i njegovih rezultata u proces odlučivanja na razini institucije.

5.7 Okvir internih kontrola

104. U skladu sa *Smjernicama EBA-e o internom upravljanju* nadležna tijela trebala bi procijeniti ima li institucija primjereni okvir internih kontrola. Ova procjena trebala bi uključivati barem sljedeće:

- a. doseg okvira internih kontrola institucije uz uspostavljene neovisne kontrolne funkcije koje djeluju u sklopu jasno određenog procesa odlučivanja s jasnom raspodjelom odgovornosti za provedbu okvira i njegovih komponenata;
- b. je li okvir interne kontrole proveden u svim područjima institucije, uz primarnu odgovornost poslovnih jedinica i jedinica podrške poslovanju za uspostavu i održavanje odgovarajućih politika i procedura internih kontrola;
- c. je li institucija implementirala politike i procedure za utvrđivanje, mjerenje, praćenje, smanjenje i izvješćivanje o rizicima i povezanim koncentracijama rizika te je li ih upravljačko tijelo odobrilo;
- d. je li institucija uspostavila neovisnu funkciju kontrole rizika koja je aktivno uključena u izradu strategije rizika institucije i donošenje svih odluka o upravljanju značajnim rizicima i koja upravljačkom tijelu i višem rukovodstvu pruža sve relevantne informacije povezane s rizicima;
- e. osigurava li neovisna funkcija kontrole rizika primjerenost procesa mjerenja, procjene i praćenja rizika institucije;

- f. ima li institucija glavnu osobu za rizike (eng. CRO) s dovoljno ovlasti i neovisnosti od preuzimanja rizika i s isključivom odgovornošću za funkciju kontrole rizika i praćenje okvira upravljanja rizicima;
- g. ima li institucija politiku usklađenosti i trajnu i učinkovitu funkciju usklađenosti koja odgovara upravljačkom tijelu;
- h. ima li institucija politiku i proceduru za odobrenje novih proizvoda s jasno određenom ulogom neovisne funkcije kontrole rizika, koje je odobrilo upravljačko tijelo i
- i. ima li institucija sposobnost za izradu izvješća o rizicima i upotrebljava li ih u upravljačke svrhe te jesu li takva izvješća (i) točna, sveobuhvatna, jasna i korisna i (ii) sastavljaju li se i dostavljaju relevantnim stranama primjerenom učestalošću.

5.7.1 Funkcija interne revizije

105. U skladu sa *Smjernicama EBA-e o internom upravljanju* nadležna tijela trebala bi procijeniti je li institucija uspostavila učinkovitu neovisnu funkciju interne revizije koja ima sljedeće značajke:

- a. osnovana je u skladu s nacionalnim i međunarodnim profesionalnim načelima;
- b. ima svoju svrhu, ovlasti i odgovornost utvrđene politikom koja uvažava profesionalna načela i koju je odobrilo upravljačko tijelo;
- c. organizacijski je neovisna, a objektivnost internih revizora omogućena je kroz izravnu odgovornost upravljačkom tijelu;
- d. posjeduje primjerene resurse za provedbu svojih zadataka;
- e. na primjeren način pokriva sva potrebna područja iz plana revizije koji se temelji na rizicima, uključujući područja upravljanja rizicima, internih kontrola, ICAAP-a i ILAAP-a i
- f. učinkovita je u određivanju pridržavanja internih politika i relevantnih EU i nacionalnih provedbenih propisa i bavi se bilo kojim iznimkama od navedenih propisa.

5.8 Informacijski sustavi i kontinuitet poslovanja

106. U skladu sa *Smjernicama EBA-e o internom upravljanju* nadležna tijela trebala bi procijeniti ima li institucija učinkovite i pouzdane informacijske i komunikacijske sustave i podržavaju li ovi sustavi u potpunosti sposobnosti objedinjenja podataka o rizicima u normalnim uvjetima

poslovanja kao i u vrijeme stresa. Posebno, nadležna tijela trebala bi procijeniti je li institucija sposobna barem:

- a. generirati točne i pouzdane podatke o rizicima;
- b. identificirati i objediniti sve podatke o značajnim rizicima u cijeloj instituciji;
- c. pravovremeno generirati objedinjene i najnovije podatke o rizicima i
- d. generirati objedinjene podatke o rizicima kako bi ispunila širok raspon zahtjeva upravljačkih ili nadležnih tijela.

107. Nadležna bi tijela također trebala procijeniti je li institucija uspostavila učinkovito upravljanje kontinuitetom poslovanja uz testirane planove za nepredvidive okolnosti i planove kontinuiteta poslovanja, kao i planove oporavka za sve svoje temeljne funkcije i resurse.

5.9 Planiranje oporavka

108. Kako bi procijenila interno upravljanje i kontrole na razini institucije, nadležna tijela trebala bi razmotriti nalaze i nedostatke utvrđene u procjeni planova oporavka i mehanizama za planiranje oporavka provedenih u skladu s člancima 6. i 8. Direktive 2014/59/EU.

109. Slično, nalazi procjena SREP elemenata, uključujući interno upravljanje i kontrolne mehanizme na razini institucije, trebali bi doprinijeti procjeni planova oporavka.

5.10 Primjena na konsolidiranoj osnovi i posljedice za subjekte grupe

110. Na konsolidiranoj osnovi, uz elemente koji su obuhvaćeni prijašnjim odjeljcima, nadležna tijela trebala bi procijeniti:

- a. razumije li upravljačko tijelo matičnog društva institucije organizaciju grupe i uloge njezinih različitih subjekata, kao i njihove međusobne veze i odnose;
- b. je li organizacijska i pravna struktura grupe – po potrebi – jasna i transparentna te primjerena veličini i složenosti poslovanja i aktivnosti;
- c. je li institucija uspostavila učinkovit sustav za upravljanje informacijama i izvješćivanje na razini grupe koji se primjenjuje na sve značajne poslovne linije i pravne osobe, kao i je li on pravovremeno dostupan upravljačkom tijelu matičnog društva institucije;
- d. je li upravljačko tijelo matičnog društva institucije uspostavilo dosljedne strategije na razini grupe, uključujući okvir sklonosti preuzimanju rizika;

- e. obuhvaća li upravljanje rizicima na razini grupe sve značajne rizike neovisno o tome proizlazi li rizik iz subjekata koji ne podliježu konsolidaciji (subjekti posebne namjene);
- f. provodi li institucija redovito testiranje otpornosti na stres kojime se obuhvaćaju svi značajni rizici i subjekti, u skladu sa *Smjernicama CEBS-a o testiranju otpornosti na stres* i
- g. je li funkcija interne revizije na razini grupe odvojena od svih drugih funkcija, postoji li plan revizija na razini grupe koji se temelji na rizicima, jesu li radnici interne revizije primjereni i postoji li izravna linija izvještavanja upravljačkom tijelu matičnog društva institucije.

111. U slučaju kada se procjena internog upravljanja i kontrola na razini institucije provodi na razini podružnice, uz elemente navedene u ovoj glavi, nadležna tijela trebala bi procijeniti kako se mehanizmi, politike i procedure na razini grupe provode na razini podružnice.

5.11 Sažetak nalaza i ocjena

112. Slijedom gore navedene procjene, nadležna bi tijela trebala donijeti mišljenje o primjerenosti mehanizama internog upravljanja institucije i kontrola na razini institucije. Mišljenje bi se trebalo odraziti u sažetku nalaza i poduprijeti ocjenom utemeljenoj na razmatranjima navedenima u tablici 3.

Tablica 3. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene internom upravljanju i kontrolama na razini institucije

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
1	Nedostaci internog upravljanja i kontrolnih mehanizama na razini institucije ne predstavljaju primjetan rizik za održivost institucije.	• Institucija ima snažnu i transparentnu organizacijsku strukturu s jasnom podjelom odgovornosti i odvojenom funkcijom preuzimanja rizika od funkcije upravljanja rizicima i kontrolnih funkcija. • Postoji dobra korporativna kultura. • Sastav i način funkcioniranja upravljačkog tijela jesu primjereni. • Politika primitaka u skladu je sa strategijom rizika i dugoročnim interesima. • Okvir upravljanja rizicima i procesi upravljanja rizicima, uključujući ICAAP, ILAAP, okvir testiranja otpornosti na stres, planove za kapital i planove za

		likvidnost jesu primjereni. • Okvir internih kontrola i interne kontrole jesu primjerene. • Funkcija interne revizije je neovisna i učinkovita u skladu s utvrđenim međunarodnim normama i zahtjevima. • Informacijski sustavi i mehanizmi kontinuiteta poslovanja jesu primjereni. • Plan oporavka je cjelovit i uvjerljiv, uz primjerene mehanizme planiranja oporavka.
2	Nedostaci internog upravljanja i kontrolnih mehanizama na razini institucije predstavljaju nizak rizik za održivost institucije.	• Institucija uglavnom ima snažnu i transparentnu organizacijsku strukturu s jasnom podjelom odgovornosti i odvojenom funkcijom preuzimanja rizika od funkcije upravljanja rizicima i kontrolnih funkcija. • Korporativna kultura uglavnom je dobra. • Sastav i način funkcioniranja upravljačkog tijela uglavnom su primjereni. • Politika primitaka uglavnom je u skladu sa strategijom rizika i dugoročnim interesima. • Okvir upravljanja rizicima i procesi upravljanja rizicima, uključujući ICAAP, ILAAP, okvir testiranja otpornosti na stres, planove za kapital i planove za likvidnost, uglavnom su primjereni. • Okvir internih kontrola i interne kontrole većinom su primjereni. • Funkcija interne revizije neovisna je i njezin rad uglavnom je učinkovit. • Informacijski sustavi i mehanizmi kontinuiteta poslovanja uglavnom su primjereni. • Plan oporavka u velikoj je mjeri cjelovit i uglavnom uvjerljiv. Mehanizmi planiranja oporavka uglavnom su primjereni.

3	Nedostaci internog upravljanja i kontrolnih mehanizama na razini institucije predstavljaju umjeren rizik za održivost institucije.	• Organizacijska struktura institucije i odgovornosti nisu potpuno transparentne i preuzimanje rizika nije u potpunosti odvojeno od funkcije upravljanja rizicima i kontrolne funkcije. • Postoje sumnje u primjerenost korporativne kulture. • Postoje sumnje u primjerenost sastava i načina funkcioniranja upravljačkog tijela. • Postoje zabrinutosti da je politika primitaka u sukobu sa strategijom rizika i dugoročnim interesima. • Postoje sumnje u primjerenost okvira i procesa upravljanja rizicima , uključujući ICAAP, ILAAP, okvir testiranja otpornosti na stres, planove za kapital i planove za likvidnost. • Postoje sumnje u primjerenost okvira internih kontrola i samih internih kontrola. • Postoje sumnje u neovisnost i učinkovit rad funkcije interne revizije. • Postoje sumnje u primjerenost informacijskih sustava i mehanizama kontinuiteta poslovanja. • Plan oporavka je nepotpun i postoje određene sumnje u njegovu uvjerljivost. Postoje sumnje u primjerenost postupaka za planiranje oporavka.
4	Nedostaci internog upravljanja i kontrolnih mehanizama na razini institucije predstavljaju visoki rizik za održivost institucije.	• Organizacijska struktura institucije i odgovornosti nisu transparentne, a preuzimanje rizika nije odvojeno od funkcije upravljanja rizicima i kontrolne funkcije. • Korporativna kultura nije primjerena. • Sastav i način funkcioniranja upravljačkog tijela nisu primjereni. • Politika primitaka u sukobu je sa strategijom rizika i dugoročnim

		interesima. • Okvir i procesi upravljanja rizicima, uključujući ICAAP, ILAAP, okvir testiranja otpornosti na stres, planove za kapital i planove za likvidnost, nisu primjereni. • Funkcija interne revizije nije neovisna i učinkovita i/ili ne djeluje u skladu s utvrđenim međunarodnim normama i zahtjevima. • Okvir internih kontrola i same interne kontrole nisu primjereni. • Informacijski sustavi i mehanizmi kontinuiteta poslovanja nisu primjereni. • Plan oporavka nepotpun je i nepouzdan. Postupci planiranja oporavka nisu primjereni.

Glava 6. Procjena rizika za kapital

6.1 Opća razmatranja

113. Nadležna tijela trebala bi procijeniti i ocijeniti rizike za kapital koji su utvrđeni kao značajni za instituciju.

114. Cilj je ove glave prikazati uobičajene metodologije koje je potrebno razmotriti pri procjeni pojedinačnih rizika, upravljanja rizicima i kontrola. Namjera nije dati iscrpan pregled i nadležna tijela imaju slobodu u obzir uzeti i dodatne kriterije koje mogu smatrati relevantnima na temelju vlastitog iskustva i posebnih obilježja institucije.

115. U ovom glavi nadležnim se tijelima daju smjernice za procjenu i ocjenjivanje sljedećih rizika za kapital:

- a. kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane;
- b. tržišni rizik;
- c. operativni rizik;
- d. kamatni rizik u knjizi pozicija kojima se ne trguje (IRRBB).

116. U ovoj je glavi utvrđen niz potkategorija unutar svake navedene kategorije rizika, koje je potrebno uzeti u obzir pri procjeni rizika za kapital. Ovisno o značajnosti bilo koje od ovih potkategorija za određenu instituciju, moguće ih je procijeniti i ocijeniti pojedinačno.

117. Odluka o značajnosti ovisi o mišljenju nadzornog tijela. Međutim, u vezi s valutno induciranim kreditnim rizikom, u svjetlu Preporuka ESRB-a o kreditiranju u stranim valutama⁶, značajnost bi se trebala utvrditi uzimajući u obzir sljedeći prag:

Kreditni denominirani u stranoj valuti nezaštićenim dužnicima čine najmanje 10 % ukupne knjige kredita neke institucije (ukupni krediti nefinancijskim poduzećima i stanovništvu) kada ta sveukupna knjiga kredita čini najmanje 25 % ukupne aktive institucije.

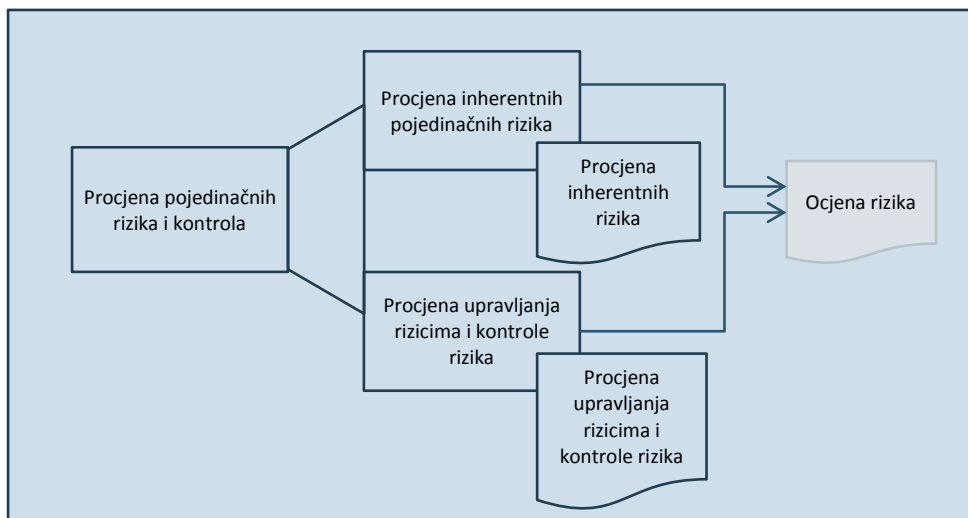
118. Za potrebe smjernica pri utvrđivanju potkategorija nekog rizika nadležna tijela trebala bi radije razmotriti prirodu izloženosti riziku nego jesu li te izloženosti u Uredbi br. 575/2013 definirane kao elementi kreditnog, tržišnog ili operativnog rizika (npr. izloženosti na osnovi vlasničkih ulaganja u knjizi banke mogu biti razmotrene u sklopu procjene tržišnog rizika iako se u Uredbi (EU) br. 575/2013 smatraju elementom kreditnog rizika).

---

⁶ESRB/2011/1, SL C 342, 22.11.2011., str. 1.

119. Također, nadležna se tijela mogu odlučiti za druge raščlambe od one koja je ovdje predstavljena, uz uvjet procjene svih značajnih rizika i, po potrebi, uz suglasnost unutar kolegija nadzornih tijela.
120. Nadležna tijela također bi trebala procijeniti druge rizike koji su za određenu instituciju utvrđeni kao značajni, međutim nisu navedeni gore (npr. mirovinski rizik, osiguravateljski rizik ili strukturni valutni rizik). Sljedeće točke mogu pomoći u procesu identifikacije:
- a. pokretači TREA-e;
  - b. rizici utvrđeni u ICAAP-u institucije;
  - c. rizici koji proizlaze iz poslovnog modela institucije (uključujući one koje su utvrdile druge institucije sa sličnim poslovnim modelom);
  - d. informacije koje proizlaze iz praćenja ključnih pokazatelja;
  - e. nalazi i primjedbe iz izvješća unutarnjih ili vanjskih revizora i
  - f. preporuke i smjernice koje je objavila EBA, kao i upozorenja i preporuke koje su izdala makrobonitetna tijela ili ESRB.
121. Nadležna tijela također bi trebala uzeti u obzir navedene elemente pri planiranju intenziteta svoje nadzorne aktivnosti povezano s procjenom specifičnog rizika.
122. U slučaju kreditnog, tržišnog i operativnog rizika nadležna tijela trebala bi provjeriti usklađenost institucije s minimalnim zahtjevima iz relevantnog EU-ovog i nacionalnog provedbenog zakonodavstva. Međutim, ove smjernice proširuju područje primjene procjene u odnosu na te minimalne zahtjeve kako bi se nadležnim tijelima omogućio sveobuhvatni pregled rizika za kapital.
123. Pri procjeni rizika za kapital, oslanjajući se na metodologiju iz glave 8., nadležna tijela također bi trebala razmotriti mogući utjecaj rizika troška financiranja i odlučiti o nužnosti poduzimanja mjera za smanjenje ovog rizika.
124. U provedbi metodologija navedenih u ovoj glavi nadležna tijela trebala bi utvrditi relevantne kvantitativne pokazatelje i druge mjere, koje bi se također mogle upotrijebiti za praćenje ključnih pokazatelja, kako je navedeno u glavi 3.
125. Za svaki značajni rizik nadležna tijela trebala bi procijeniti i u ocjeni rizika odraziti:
- a. inherentan rizik (izloženosti riziku) i
  - b. kvalitetu i učinkovitost upravljanja rizicima i kontrole rizika.
126. Tijek procjene dan je na slici 2.

Slika 2. Proces procjene rizika za kapital

127. Pri provedbi procjena nadležna tijela trebala bi upotrebljavati sve dostupne izvore informacija, uključujući regulatorno izvještavanje, ad hoc izvještavanje koje je dogovoreno s institucijom, interne pokazatelje i izvješća institucije (npr. izvješće unutarnje revizije, izvješća o upravljanju rizicima, informacije iz ICAAP-a), izvješća o neposrednom nadzoru i vanjska izvješća (npr. informacije koje institucija dostavlja investitorima, izvješća agencija za kreditni rejting). Iako je cilj procjene da se odnosi na određenu instituciju, trebalo bi razmotriti usporedive institucije kako bi se utvrdila moguća izloženost rizika za kapital. Za takve potrebe usporedive institucije trebalo bi utvrditi na osnovi pojedinačnog rizika i one se mogu razlikovati u slučaju BMA ili drugih analiza.

128. U procjeni rizika za kapital nadležna tijela također bi trebala procijeniti točnost i konzervativnost izračuna minimalnih kapitalnih zahtjeva kako bi utvrdile okolnosti u kojima se izračunima minimalnog regulatornog kapitala može podcijeniti stvarna razina rizika. Ova procjena uputila bi na određivanje dodatnih kapitalnih zahtjeva na način predviđen odjeljkom 7.2.3.

129. Ishod procjene svakog značajnog rizika trebao bi se odraziti u sažetku nalaza u kojem je dano objašnjenje glavnih činitelja rizika, kao i ocjena.

130. Nadležna tijela trebala bi odrediti ocjenu prvenstveno kroz procjenu inherentnog rizika, no ona bi također trebala odraziti razmatranja o upravljanju rizicima i kontrolama, poput činjenice da primjerenost upravljanja i kontrola može povećati ili – u izvanrednim slučajevima – smanjiti rizik značajnog bonitetnog učinka (npr. ovisno o primjerenosti upravljanja i kontrola, razmatranja o inherentnom riziku mogu podcijeniti ili precijeniti razinu rizika). Procjenu primjerenosti upravljanja i kontrola trebalo bi provesti s obzirom na razmatranja iz tablica 4. do 7.

131. Prema provedbi ovih smjernica na nacionalnoj razini nadležna tijela mogu upotrijebiti različite metode kako bi donijela odluku o ocjenama pojedinačnih rizika. U nekim slučajevima

moгуće je ocijeniti razine inherentnog rizika i kvalitetu upravljanja rizicima i kontrole zasebno, uz međucjenu i konačnu ocjenu, dok se u drugim slučajevima u procesu procjene ne moraju upotrebljavati međucjene.

6.2 Procjena kreditnog rizika i rizika druge ugovorne strane

6.2.1 Opća razmatranja

132. Nadležna tijela trebala bi procijeniti kreditni rizik koji proizlazi iz svih izloženosti u knjizi banke (uključujući izvanbilančne stavke). Također bi trebala procijeniti kreditni rizik druge ugovorne strane i rizik namire.

133. Pri procjeni kreditnog rizika nadležna tijela trebala bi razmotriti sve elemente kojima se određuju mogući kreditni gubici, a posebice: vjerojatnost nastanka kreditnog događaja (npr. statusa neispunjavanja obveza) ili povezanih kreditnih događaja, koji se najviše tiču dužnika i njihove sposobnosti naplate relevantnih obveza; veličinu izloženosti koja podliježe kreditnom riziku i stopu povrata kreditnih izloženosti u slučaju neispunjavanja obveza dužnika. U vezi sa svim ovim elementima nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir mogućnost da s vremenom može doći do njihovog pogoršanja i degradacije u usporedbi s očekivanim ishodom.

6.2.2 Procjena inherentnog kreditnog rizika

134. Procjenom inherentnog kreditnog rizika nadležna tijela trebala bi odrediti glavne pokretače izloženosti institucije kreditnom riziku i procijeniti značaj bonitetnog učinka koji ovaj rizik ima na instituciju. Procjena inherentnog kreditnog rizika stoga bi trebala biti strukturirana oko sljedećih glavnih koraka:

- a. prethodna procjena;
- b. procjena vrste i strukture kreditnog portfelja;
- c. procjena kvalitete kreditnog portfelja;
- d. procjena razine i kvalitete smanjenja kreditnog rizika i
- e. procjena razine rezervacija i prilagodbe kreditnom vrednovanju.

135. Nadležna tijela trebala bi procijeniti kreditni rizik s aspekta postojećeg i potencijalnog rizika. Nadležna tijela trebala bi kombinirati analizu kreditnog rizika postojećeg portfelja s procjenom strategije kreditnog rizika institucije (moguće kao dio šire procjene strategije provedene u sklopu BMA) i razmotriti kako makroekonomska kretanja, kako u očekivanim tako i u stresnim uvjetima, mogu utjecati na te elemente i u konačnici i na prihod i regulatorni kapital institucije.

136. Nadležna tijela trebala bi prvenstveno provesti procjenu na razini portfelja i na razini kategorija imovine. Po potrebi, nadležna tijela također bi trebala provesti granularniju procjenu, moguće na razini pojedinačnih dužnika ili transakcija. Pri procjeni rizika portfelja nadležna tijela mogu također upotrijebiti tehnike uzorkovanja.

137. Nadležna tijela mogu provesti „vertikalnu” procjenu (razmatranjem svih dimenzija za relevantne potportfelje) ili „horizontalnu” procjenu (razmatranjem jedne dimenzije, primjerice kvalitete kredita, za cjelokupni portfelj).

Prethodna procjena

138. Kako bi odredila područje procjene kreditnog rizika, nadležna tijela trebala bi prvo utvrditi izvore kreditnog rizika kojima institucija jest ili kojima može biti izložena. Kako bi to učinila, nadležna tijela trebala bi iskoristiti znanje stečeno iz procjene drugih SREP elemenata, iz usporedbe položaja institucije s usporedivim institucijama i iz drugih nadzornih aktivnosti.

139. Nadležna tijela trebala bi razmotriti barem sljedeće:

- a. strategiju kreditnog rizika i sklonost preuzimanju kreditnog rizika;
- b. kapitalne zahtjeve za kreditni rizik u usporedbi s ukupnim kapitalnim zahtjevima, i gdje je relevantno, internim kapitalom koji je raspoređen za kreditni rizik u usporedbi s ukupnim internim kapitalom, uključujući povijesnu promjenu ove brojke i prognoze, ako ih ima;
- c. prirodu, veličinu i strukturu bilančnih i izvanbilančnih stavki institucije koje su povezane s kreditima;
- d. razinu ispravka vrijednosti i otpisa i njihovu promjenu s vremenom, kao i stope statusa neispunjavanja obveza u kreditnom portfelju i
- e. svojstva kreditnog portfelja prilagođenog za rizik.

140. Nadležna tijela trebala bi provesti prethodnu analizu s obzirom na promjene kroz vrijeme gore navedenog kako bi donijela utemeljeno mišljenje o glavnim činiteljima kreditnog rizika institucije.

141. Nadležna tijela trebala bi usmjeriti svoje procjene na one činitelje i portfelje za koje se smatra da su najznačajniji.

Vrsta i struktura kreditnog portfelja

142. Nadležna tijela trebala bi procijeniti vrstu kreditne izloženosti (tj. vrste dužnika i izloženosti) kako bi utvrdila temeljne čimbenike rizika i analizirati strukturu kreditnog portfelja institucije.

143. Pri provedbi ove procjene nadležna tijela također bi trebala razmotriti način na koji vrsta izloženosti kreditnom riziku može utjecati na veličinu izloženosti (npr. kreditne linije / neiskorištene obveze dužnika, strana valuta itd.) pritom uzimajući u obzir pravnu sposobnost institucije da jednostrano otkaže neiskorištene iznose odobrenih obvezujućih kreditnih linija.

144. Kako bi procijenila vrstu kreditnog rizika, nadležna tijela trebala bi razmotriti barem sljedeće potkategorije kreditnog rizika:

- a. rizik kreditne koncentracije;
- b. kreditni rizik druge ugovorne strane i rizik namire;
- c. rizik države;
- d. kreditni rizik sekuritizacije;
- e. valutno inducirani kreditni rizik i
- f. specijalizirano kreditiranje.

Rizik kreditne koncentracije

145. Nadležna tijela trebala bi donijeti mišljenje o stupnju rizika kreditne koncentracije kojemu je institucija izložena, kako je navedeno u članku 81. Direktive 2013/36/EU. Posebno, nadležna tijela trebala bi procijeniti rizik da će institucija ostvariti značajne kreditne gubitke koji proizlaze iz koncentracije izloženosti maloj grupi dužnika, nizu dužnika koji na sličan način ne ispunjavaju obveze ili visoko koreliranoj financijskoj imovini.

146. Nadležna bi tijela trebala provesti ovu procjenu s obzirom na različite kategorije rizika kreditne koncentracije, uključujući:

- a. koncentraciju prema jednoj osobi (uključujući klijenta ili grupu povezanih osoba, kako je određeno za velike izloženosti);
- b. sektorsku koncentraciju izloženosti;
- c. geografsku koncentraciju izloženosti;
- d. koncentraciju proizvoda i
- e. koncentraciju izloženosti temeljem kolaterala i jamstava.

147. Za utvrđivanje kreditnih koncentracija, nadležna tijela trebala bi razmotriti uobičajene pokretače kreditnog rizika u svim izloženostima i usredotočiti se na one izloženosti koje pokazuju slično ponašanje (tj. visoku korelaciju).

148. Nadležna tijela trebala bi posebnu pozornost obratiti skrivenim izvorima rizika kreditne koncentracije koji se mogu materijalizirati u stresnim uvjetima, kada može doći do povećanja rizika korelacije kredita u usporedbi s normalnim uvjetima i kada mogu nastati dodatne kreditne izloženosti iz izvanbilančnih stavki.

149. Što se tiče grupa, nadležna tijela trebala bi razmotriti rizik kreditne koncentracije koji može nastati kao posljedica konsolidacije, što ne mora biti primjetno na pojedinačnoj osnovi.

150. Pri procjeni kreditnih koncentracija nadležna tijela trebala bi razmotriti mogućnost preklapanja (npr. visoka koncentracija prema određenoj vladi vjerojatno će dovesti do koncentracije države i koncentracije prema jednoj osobi) te bi stoga trebalo izbjegavati primjenu jednostavnog objedinjenja različitih vrsta kreditnih koncentracija te umjesto toga razmotriti odnosne pokretače koncentracije.

151. Kako bi procijenila razinu koncentracije, nadležna tijela mogu primijeniti različite mjere i pokazatelje, najuobičajeniji od kojih su Herfindahl-Hirschmanov indeks (HHI) i Ginijevi koeficijenti, koje je zatim moguće uključiti u više ili manje složene metodologije kako bi procijenila dodatni utjecaj kreditnog rizika.

Kreditni rizik druge ugovorne strane i rizik namire

152. Nadležna tijela trebala bi procijeniti kreditni rizik druge ugovorne strane i rizik namire s kojima se institucije suočavaju, a koji proizlaze iz izloženosti izvedenicama i transakcijama s financijskim instrumentima.

153. Za ovu procjenu potrebno je razmotriti sljedeće aspekte:

- a. kvalitetu drugih ugovornih strana i relevantne prilagodbe kreditnom vrednovanju (CVA);
- b. složenost financijskih instrumenata koji čine osnovu relevantnih transakcija;
- c. povratni rizik koji proizlazi iz pozitivne korelacije između kreditnog rizika druge ugovorne strane i izloženosti kreditnom riziku;
- d. izloženost kreditnom riziku druge ugovorne strane i riziku namire s aspekta sadašnje tržišne vrijednosti i nominalnog iznosa, u usporedbi sa ukupnom kreditnom izloženošću i regulatornim kapitalom;
- e. udio transakcija koje su provedene putem infrastrukture financijskog tržišta (FMI) koje omogućavaju namiru plaćanja po isporuci;
- f. udio relevantnih transakcija prema središnjoj drugoj ugovornoj strani (CCP) i učinkovitost mehanizama zaštite od gubitka za njih i
- g. postojanje, značaj, učinkovitost i provedivost ugovora o netiranju.

Rizik države

154. Nadležna tijela trebala bi procijeniti:

- a. stupanj koncentracije unutar svih vrsta izloženosti riziku države, uključujući izloženosti centralnoj državi, razmjerno cjelokupnom kreditnom portfelju institucije (po dužniku i iznosu);
- b. ekonomsku snagu i stabilnost dužnikove države i povijesnog ponašanja u smislu pravodobnog izvršavanja plaćanja i nastanka ozbiljnih događaja neispunjavanja obveza;
- c. rizik drugih oblika intervencije države koji mogu značajno narušiti kreditnu sposobnost dužnika (npr. zamrzavanje depozita, izvlaštenje ili kazneno oporezivanje) i
- d. rizik koji proizlazi iz mogućnosti nastanka događaja (npr. prirodne nepogode ili društvenog/političkog događaja) koji utječe na cijelu državu na način da ima za posljedicu nastanka statusa neispunjavanja obveza velike grupe dužnika (rizik kolektivnih dužnika).

Nadležna tijela trebala bi također procijeniti rizik transfera koji je povezan s prekograničnim kreditiranjem u stranoj valuti za značajno prekogranično kreditiranje i izloženosti u stranim valutama.

Kreditni rizik sekuritizacije

155. Nadležna tijela trebala bi procijeniti kreditni rizik u vezi sa sekuritizacijom gdje institucije djeluju u svojstvu inicijatora, ulagatelja, sponzora ili pružatelja kreditnog poboljšanja.

156. Kako bi procijenila prirodu relevantnih izloženosti i njihov mogući razvoj, nadležna bi tijela trebala:

- a. razumjeti strategiju, sklonost preuzimanju rizika i poslovne motive institucija s aspekta sekuritizacije i
- b. analizirati sekuritizacijske izloženosti uzimajući u obzir ulogu institucije i status redoslijeda naplate tranši koje drži, kao i vrstu sekuritizacije (npr. tradicionalna naspram sintetske, sekuritizacija naspram resekuritizacije).

157. Pri procjeni kreditnog rizika koji proizlazi iz sekuritizacijskih izloženosti nadležna tijela trebala bi procijeniti barem:

- a. primjerenost raspoređivanja sekuritizacijskih izloženosti u knjigu banke i knjigu trgovanja te usklađenost sa sekuritizacijskom strategijom institucije;

- b. je li na sekuritizacijske izloženosti primijenjen primjeren regulatorni tretman;
- c. ocjenu i svojstva tranši sekuritizacije koje drži institucija, kao i vrstu, strukturu i kvalitetu odnosno imovine;
- d. dosljednost smanjenja kapitalnih zahtjeva s transferom stvarnog rizika za nastale sekuritizacije. Nadležna tijela također bi trebala provjeriti pruža li institucija bilo koji oblik implicitne (neugovorne) podrške za transakcije i mogući utjecaj na regulatorni kapital za kreditni rizik;
- e. postoji li jasna podjela između povučenih i nepovučenih iznosa za likvidnosne linije koje se daju sekuritizacijskom subjektu i
- f. postojanje planova za postupanja u kriznim situacijama za subjekte koji izdaju komercijalne zapise osigurane imovinom, a kojima upravlja institucija u slučaju da izdavanje određenog komercijalnog zapisa nije moguće zbog likvidnosnih uvjeta i utjecaj na sveukupnu izloženost institucije kreditnom riziku.

Valutno inducirani kreditni rizik

158. Nadležna tijela trebala bi procijeniti postojanje i značajnost dodatnog kreditnog rizika koji proizlazi iz izloženosti kreditiranju nezaštićenih dužnika u stranim valutama i, posebno, bilo kojeg nelinearnog odnosa između tržišnog rizika i kreditnog rizika u kojem kretanje tečaja (tržišni rizik) može imati nesrazmjeran utjecaj na kreditni rizik deviznog kreditnog portfelja institucije. Međutim, po potrebi, nadležna tijela trebala bi prošiti područje primjene ove procjene na druge vrste nezaštićenih klijenata (tj. klijente koji nisu fizičke osobe ili mali i srednji poduzetnici). Posebno, nadležna tijela trebala bi procijeniti viši kreditni rizik koji proizlazi iz:

- a. povećanja nepodmirenog duga kao i novčanog toka za servisiranje takvog duga i
- b. povećanja nepodmirenog duga u usporedbi s vrijednosti kolaterala denominirang u domaćoj valuti.

159. Pri procjeni valutno induciranog kreditnog rizika nadležna tijela trebala bi razmotriti:

- a. vrstu tečajnog režima i njegov utjecaj na promjene tečaja između domaćih i stranih valuta;
- b. upravljanje institucije rizikom kreditiranja u stranoj valuti, okvire mjerenja i kontrola, politike i procedure, uključujući stupanj do kojeg isti obuhvaćaju nelinearne odnose između tržišnog i kreditnog rizika. Nadležna tijela bi trebala posebno procijeniti:
  - i. je li institucija izričito utvrdila sklonost preuzimanju valutno induciranog kreditnog rizika i djeluje li unutar utvrđenih pragova;

- ii. uzima li se valutno inducirani kreditni rizik u obzir pri procjeni dužnika i ugovaranju kredita u stranim valutama;
  - iii. je li valutno inducirani kreditni rizik, uključujući koncentraciju u jednoj ili više valuta, primjereno naveden u ICAAP-u;
  - iv. revidira li periodično institucija status zaštićenosti dužnika;
  - v. uzima li se u obzir utjecaj kretanja tečaja na vjerojatnost nastanka statusa neispunjavanja obveza;
- c. utjecaj osjetljivosti kretanja tečaja na kreditne rejtinge/ocjene dužnika i njegovu sposobnost servisiranja duga i
  - d. moguće koncentracije kreditne aktivnosti u jednoj stranoj valuti ili u ograničenom broju visoko koreliranih stranih valuta.

Specijalizirano kreditiranje

160. Nadležna bi tijela trebala procijeniti specijalizirano kreditiranje neovisno od drugih aktivnosti kreditiranja jer se rizik takve izloženosti nalazi u profitabilnosti imovine ili projekta koji se financira (npr. poslovne nekretnine, energetska postrojenja, brodovi, roba itd.) prije nego u dužniku (najčešće se radi o subjektu posebne namjene).

161. Općenito, tendencija je ovih izloženosti značajna veličina u odnosu na portfelj i stoga predstavljaju izvor koncentracije kreditnog rizika, dugog su dospijeća, što otežava kreiranje pouzdanih projekcija profitabilnosti.

162. Pri procjeni relevantnog rizika nadležna tijela trebala bi razmotriti:

- a. profitabilnost projekata i konzervativnost temeljnih pretpostavki poslovnih planova (uključujući kreditni rizik glavnih klijenata);
- b. utjecaj izmjene regulative, posebno za sektore koji se subvencioniraju, na buduće novčane tokove;
- c. utjecaj nestalne tržišne potražnje, po potrebi, i postojanje tržišta za moguću buduću prodaju financiranog objekta;
- d. postojanje sindikata ili drugih zajmodavaca koji dijele kreditni rizik i
- e. bilo koji oblik jamstva sponzora.

Procjena kvalitete kreditnog portfelja

163. Pri procjeni inherentnog kreditnog rizika nadležna tijela trebala bi razmotriti kvalitetu kreditnog portfelja tako da provedu početnu analizu kako bi razlikovala kategorije prihodujućih izloženosti, neprihodujućih izloženosti i restrukturiranih izloženosti.
164. Kako bi utvrdila ukupni kreditni rizik nadležna tijela trebala bi procijeniti ukupnu kreditnu kvalitetu na razini portfelja i različitih razreda kvalitete unutar svake od gore navedenih kategorija. Nadležna tijela također bi trebala razmotriti je li stvarna kreditna kvaliteta u skladu s izraženom sklonosti preuzimanju rizika i utvrditi razloge za bilo koja odstupanja.
165. Pri procjeni kvalitete kreditnog portfelja nadležna tijela trebala bi posebnu pozornost obratiti primjerenosti klasifikacije kreditnih izloženosti i procijeniti učinak moguće netočne klasifikacije na odgodu izdvajanja rezervacija i priznavanje gubitaka od strane institucije. Pri provedbi ove procjene nadležna tijela mogu upotrijebiti analizu usporedivih institucija i referentne portfelje ako su dostupni. Nadležna se tijela mogu također koristiti uzorkovanjem kredita pri procjeni kvalitete kreditnog portfelja.

Prihodujuće izloženosti

166. Pri procjeni kreditne kvalitete prihodujućih izloženosti nadležna tijela trebala bi razmotriti promjenu portfelja s aspekta sastava, veličine i kreditne sposobnosti, njegove profitabilnosti i rizika budućeg pogoršanja kvalitete portfelja, kroz analizu barem sljedećih elemenata ako su dostupni:
- a. distribucija dužnika po kreditnim razredima (npr. prema internim i/ili eksternim rejtinzima ili drugim informacijama koje su primjerene za mjerenje kreditne sposobnosti, poput omjera financijske poluge, koeficijenta prihoda namijenjenih plaćanju obroka itd.);
  - b. stopa rasta po vrstama dužnika, sektorima i proizvodima te usklađenost sa strategijama kreditnog rizika;
  - c. osjetljivost kreditnih razreda dužnika, ili općenitije, sposobnosti otplate dužnika u odnosu na ekonomski ciklus;
  - d. povijesne stope migracije kroz kreditne razrede, stope kašnjenja u plaćanju i stope statusa neispunjavanja obveza u različitim razdobljima i
  - e. profitabilnost (npr. kreditne marže naspram kreditnih gubitaka).
167. Pri provedbi ovih analiza nadležna tijela trebala bi razmotriti i broj dužnika i relevantne iznose te u obzir uzeti razinu koncentracije portfelja.

Restrukturirane izloženosti

168. Nadležna tijela trebala bi procijeniti omjer restrukturiranih kredita, kao i moguće gubitke koji mogu iz njih nastati. Ovo bi barem trebalo uključivati:

- a. postotak restrukturiranih kredita po portfelju i promjene kroz vrijeme, također u odnosu na usporedive institucije;
- b. stupanj kolateralizacije restrukturiranih izloženosti i
- c. stope migracije restrukturiranih izloženosti u prihodujuće i neprihodujuće izloženosti, također u odnosu na usporedive institucije.

Neprihodujuće izloženosti

169. Nadležna bi tijela trebala procijeniti značajnost neprihodujućih izloženosti po portfelju i moguće gubitke koji mogu iz njih nastati. Ovo bi barem trebalo uključivati:

- a. postotak neprihodujućih kredita po portfelju, djelatnosti, geografskom području i promjene kroz vrijeme;
- b. raspodjelu izloženosti po razredima neprihodujuće imovine (dospjeli, sumnjivi itd.);
- c. vrste i visinu preostalog kolaterala;
- d. stope migracije iz razreda neprihodujućih izloženosti u prihodujuće izloženosti, restrukturirane izloženosti i unutar razreda neprihodujućih izloženosti;
- e. preuzetu imovinu i promjene kroz vrijeme;
- f. povijesne stope naplate po portfelju, djelatnosti, geografskom području ili vrsti kolaterala i trajanje procesa naplate i
- g. starost neprihodujućeg kreditnog portfelja.

170. Pri provođenju navedene analize nadležna tijela bi trebala, po potrebi i u skladu s mogućnostima, provesti analizu usporedivih institucija i referentnih portfelja (tj. portfelje dužnika koji su zajednički grupi institucija).

Procjena razine i kvalitete smanjenja kreditnog rizika

171. Kako bi procijenila mogući utjecaj kreditnog rizika na instituciju, nadležna tijela također bi trebala razmotriti razinu i kvalitetu jamstava (uključujući kreditne izvedenice) i dostupnog kolaterala kojima bi se smanjili kreditni gubici u slučaju nastanka kreditnog događaja, uključujući i one koji nisu prihvaćeni kao priznate tehnike smanjenja kreditnog rizika za izračun regulatornog kapitala.

172. Posebno, nadležna tijela trebala bi razmotriti:

- a. pokriće kolateralom i jamstvima po portfelju, vrsti dužnika, rejtingu, djelatnosti i drugim relevantnim aspektima;
- b. povijesne pokazatelje naplate po vrsti i iznosu kolaterala i jamstava i
- c. značajnosti razrjeđivačkog rizika (vidi članak 4. Uredbe (EU) 575/2013) za otkupljena potraživanja.

173. Nadležna tijela također bi trebala procijeniti značajnost rezidualnog rizika (vidi članak 80. Direktive 2013/36/EU), a posebno:

- a. primjerenost i provedivost sporazuma o kolateralima i jamstvima;
- b. izbor trenutka i sposobnost realizacije kolaterala i jamstava na temelju nacionalnog pravnog okvira;
- c. likvidnost i volatilnost u vrijednosti kolaterala;
- d. vrijednost kolaterala koja se može realizirati na temelju bilo kojih prisilnih mjera naplate po kreditu (npr. postupak preuzimanja imovine) i
- e. kreditnu sposobnost jamaca.

174. Nadležna tijela također bi trebala procijeniti koncentraciju davatelja jamstava i kolaterala, kao i povezanost s kreditnom sposobnošću dužnika (tj. povratni rizik) i mogući utjecaj s obzirom na učinkovitosti zaštite.

Procjena razine rezervacija za kreditne gubitke i prilagodbe kreditnom vrednovanju

175. Nadležna tijela trebala bi procijeniti primjerenost razine rezervacija za kreditne gubitke i prilagodbe kreditnom vrednovanju u odnosu na kvalitetu izloženosti i, po potrebi, na stupanj kolateraliziranosti. Nadležna tijela trebala bi procijeniti:

- a. je li razina rezervacija za kreditne gubitke u skladu s razinom rizika u različitim portfeljima, tijekom vremena i u odnosu na relevantne usporedive institucije;
- b. odražava li prilagodba kreditnom vrednovanju na tržišne vrijednosti izvedenica kreditnu sposobnost relevantnih drugih ugovornih strana;
- c. jesu li računovodstvene rezervacije za kreditne gubitke u skladu s primjenjivim računovodstvenim načelima te jesu li procijenjene kao dovoljne za pokriće očekivanih gubitaka;

- d. jesu li izdvojene dovoljne rezervacije za kreditne gubitke u slučaju neprihodujuće, restrukturirane i preuzete imovine, s obzirom na razinu postojećeg kolaterala i starost takvih izloženosti i
- e. jesu li rezervacije za kreditne gubitke u skladu s povijesnim gubicima i relevantnim makroekonomskim kretanjima te odražavaju li bilo koje izmjene relevantnih propisa (npr. u vezi ovrha, oduzimanja imovine, zaštite vjerovnika itd.).

176. Kada ocijene potrebnim nadležna tijela trebala bi provesti neposredni nadzor ili druge primjerene nadzorne mjere kako bi procijenila primjerenost razine rezervacija za kreditne gubitke i pokriće rizika, primjerice, procjenom uzorka kredita.

177. Nadležna tijela također bi u obzir trebala uzeti bilo koje nalaze internih i vanjskih revizora ako su dostupni.

Testiranje otpornosti na stres

178. Pri procjeni inherentnog kreditnog rizika određene institucije nadležna tijela trebala bi u obzir uzeti rezultate testiranja otpornosti na stres koje provodi institucija kako bi utvrdila bilo koje prethodno neutvrđene izvore kreditnog rizika, poput onih koji nastaju iz promjena u kvaliteti kredita, koncentracijama kredita, vrijednosti kolaterala i kreditnoj izloženosti tijekom razdoblja stresnih uvjeta.

6.2.3 Procjena upravljanja kreditnim rizikom i kontrola

179. Kako bi potpuno razumjela profil rizičnosti institucije, nadležna tijela također bi trebala preispitati okvir upravljanja rizicima na koji se oslanjaju njezine kreditne aktivnosti. U ovu svrhu nadležna tijela trebala bi procijeniti sljedeće:

- a. strategiju kreditnog rizika i sklonost preuzimanju kreditnog rizika;
- b. organizacijski okvir;
- c. politike i procedure;
- d. utvrđivanje, mjerenje, upravljanje, praćenje i izvješćivanje o rizicima i
- e. okvir internih kontrola.

Strategijakreditnog rizika i sklonost preuzimanju kreditnog rizika

180. Nadležna tijela trebala bi procijeniti ima li institucija dobru, jasno formuliranu i dokumentiranu strategiju kreditnog rizika, koju je odobrilo upravljačko tijelo. U ovoj procjeni nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir sljedeće:

- a. izražava li upravljačko tijelo na nedvosmislen način strategiju i sklonost preuzimanju kreditnog rizika, kao i proces njihovog preispitivanja;

- b. provodi li i prati li više rukovodstvo na ispravan način strategiju kreditnog rizika koju je odobrilo upravljačko tijelo, osiguravajući usklađenost aktivnosti institucije s utvrđenom strategijom, izradu i provedbu pisanih procedura te jasnu i ispravnu raspodjelu odgovornosti;
- c. odražava li strategija za kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane razine sklonosti institucije preuzimanju kreditnog rizika te je li u skladu sa ukupnom sklonošću preuzimanju rizika;
- d. je li strategija kreditnog rizika primjerena za instituciju s obzirom na:
  - poslovni model;
  - ukupnu sklonost preuzimanju rizika;
  - tržišno okruženje i ulogu u financijskom sustavu i
  - financijsko stanje, sposobnost financiranja i adekvatnost regulatornog kapitala;
- e. obuhvaća li strategija kreditnog rizika aktivnosti institucije koje se odnose na kreditiranje i upravljanje kolateralima, kao i upravljanje neprihodujućim kreditima i podržava li ova strategija odlučivanje koje se temelji na riziku, odražavajući aspekte koji mogu uključivati, primjerice, vrstu izloženosti (poslovnu, potrošačku, povezanu s nekretninama, državom), gospodarski sektor, geografsko područje, valutu i dospijeće, uključujući tolerancije koncentracije;
- f. obuhvaća li strategija kreditnog rizika sve aktivnosti institucije koje rezultiraju mogućim značajnim kreditnim rizikom;
- g. uzima li strategija kreditnog rizika u obzir cikličke aspekte ekonomije, uključujući ih i u stresnim uvjetima te posljedične promjene u strukturi portfelja kreditnog rizika i
- h. je li institucija uspostavila primjeren okvir kako bi osigurala učinkovito upoznavanje svih relevantnih radnika sa strategijom kreditnog rizika .

Organizacijski okvir

181. Nadležna tijela trebala bi procijeniti ima li institucija primjeren organizacijski okvir kako bi omogućila učinkovito upravljanje, mjerenje i kontrolu kreditnog rizika, uz dostatne (kvantitativne i kvalitativne) ljudske i tehničke resurse za provedbu potrebnih zadataka. U obzir bi trebala uzeti sljedeće:

- a. postoje li jasne linije odgovornosti za preuzimanje, mjerenje, praćenje, upravljanje i izvješćivanje o kreditnom riziku;

- b. podliježu li sustavi kontrole i praćenja kreditnog rizika neovisnom preispitivanju i postoji li jasna podjela između osoba koje preuzimaju rizik i osoba koje njime upravljaju;
- c. pokrivaju li funkcije upravljanja i mjerenja rizicima te kontrolne funkcije kreditni rizik u cijeloj instituciji i
- d. posjeduju li radnici koju su uključeni u aktivnosti odobravanja kredita (kako u poslovnom području tako i u područjima upravljanja i kontrole) primjerene vještine i iskustvo.

Politike i procedure

182. Nadležna tijela trebala bi procijeniti ima li institucija primjerene politike za utvrđivanje, upravljanje, mjerenje i kontrolu kreditnog rizika. Za ovu procjenu nadležna tijela trebala bi u obzir uzeti:

- a. odobrava li upravljačko tijelo politike za upravljanje, mjerenje i kontrolu kreditnog rizika te razmatra li i preispituje li ih na redovnoj osnovi u skladu sa strategijama rizika;
- b. je li više rukovodstvo odgovorno za izradu i provedbu politika i procedura za upravljanje, mjerenje i kontroliranje kreditnog rizika na način koji odredi upravljačko tijelo;
- c. jesu li politike i procedure dobre i usklađene sa strategijom kreditnog rizika te obuhvaćaju li sve važne poslove i procese koji su relevantni za upravljanje, mjerenje i kontrolu kreditnog rizika, posebno:
  - odobravanje kredita i određivanje cijena: primjerice, dužnike, davatelje jamstava i prihvatljivost kolaterala, kreditne limite; odabir infrastrukture financijskog tržišta, središnje druge ugovorne strane i korespondentne banke; vrste raspoloživih kreditnih linija; uvjete i odredbe (uključujući zahtjev u pogledu kolaterala i primjene sporazuma o netiranju) koje je potrebno primijeniti;
  - mjerenje i praćenje kreditnog rizika: primjerice, kriterije za utvrđivanje grupa povezanih osoba; kriterije za procjenu kreditne sposobnosti dužnika i ocjenu kolaterala te učestalosti njihovog preispitivanja; kriterije za mjerenje ispravka vrijednosti, prilagodbe kreditnom vrednovanju i rezervacije i
  - upravljanje kreditima: primjerice, kriterije za preispitivanje proizvoda, uvjete i odredbe; kriterije za primjenu praksi odgode ili restrukturiranja; kriterije za klasifikaciju kredita i upravljanje neprihodujućim kreditima;
- d. jesu li takve politike u skladu s relevantnim propisima i jesu li primjerene s obzirom na prirodu i složenost aktivnosti institucije te omogućuju li jasno

razumijevanje kreditnog rizika inherentnog različitim proizvoda i aktivnostima institucije;

- e. jesu li takve politike jasno formalizirane, prenesene i dosljedno primijenjene na razini institucije i
- f. primjenjuju li se ove politike dosljedno na razini grupe banaka te dopuštaju li upravljanje zajedničkim dužnicima i drugim ugovornim stranama.

Utvrđivanje, mjerenje, praćenje i izvješćivanje o rizicima

183. Nadležna tijela trebala bi procijeniti posjeduje li institucija primjeren okvir za utvrđivanje, razumijevanje, mjerenje, praćenje i izvješćivanje o kreditnom riziku, u skladu s veličinom i složenošću institucije te je li taj okvir usklađen sa zahtjevima relevantnih EU-ovih i nacionalnih provedbenih propisa.

184. U tom pogledu nadležna tijela trebala bi razmotriti jesu li podaci, informacijski sustavi i analitičke tehnike primjerene kako bi instituciji omogućili da ispuni nadzorne izvještajne zahtjeve i da otkrije, izmjeri i prati na redovnoj osnovi kreditni rizik koji je inherentan svim bilančnim i izvanbilančnim aktivnostima (po potrebi na razini grupe), posebno u pogledu:

- a. kreditnog rizika i prihvatljivosti dužnika / druge ugovorne strane / transakcije;
- b. kreditne izloženosti (neovisno o vrsti) dužnika i po potrebi grupe povezanih osoba;
- c. pokrića kolateralima (uključujući sporazume o netiranju) i prihvatljivosti ovog pokrića;
- d. kontinuirane usklađenosti s ugovornim uvjetima i sporazumima (odredbama);
- e. nedopuštenih prekoračenja i uvjeta za reklasifikaciju kreditnih izloženosti i
- f. relevantnih izvora rizika kreditne koncentracije.

185. Nadležna tijela trebala bi procijeniti razumije li dobro institucija kreditni rizik povezan s različitim vrstama dužnika, transakcija i odobrenih kredita.

186. Također bi trebala procijeniti posjeduje li institucija primjerene vještine, sustave i metodologije za mjerenje ovog rizika na razini dužnika/transakcije i portfelja, u skladu s veličinom, prirodom, sastavom i složenošću aktivnosti institucije koje uključuju kreditni rizik. Posebno, nadležna tijela trebala bi osigurati da takvi sustavi i metodologije:

- a. instituciji omogućavaju razlikovanje različitih razina rizika dužnika i transakcija;
- b. daju dobru i opreznu procjenu razine kreditnog rizika i vrijednosti kolaterala;

- c. utvrđuju i mjere rizike kreditne koncentracije (prema jednoj osobi, po sektorima, geografskom području itd.);
- d. omogućuju instituciji projekciju procjene kreditnog rizika za potrebe planiranja i testiranja otpornosti na stres;
- e. omogućuju instituciji utvrđivanje razine rezervacija i prilagodbe kreditnom vrednovanju za potrebe pokrića očekivanih i nastalih gubitaka i
- f. ukoliko je potrebno, nastoje obuhvatiti one elemente rizika koji nisu obuhvaćeni ili su djelomično obuhvaćeni zahtjevima Uredbe (EU) No 575/2013.

187. Za potrebe članka 101. Direktive 2013/36/EU u slučaju kada je institucija dobila ovlaštenje za primjenu internih pristupe za utvrđivanje minimalnih kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik, nadležna tijela trebala bi provjeriti nastavlja li institucija ispunjavati minimalne zahtjeve iz EU-ovih i nacionalnih provedbenih propisa i uključuju li takvi interni pristupi bilo kakvo značajno podcjenjivanje rizika.

188. Nadležna bi tijela trebala procijeniti razumije li upravljačko tijelo i više rukovodstvo institucije osnovne pretpostavke sustava mjerenja kreditnog rizika i jesu li svjesni razine rizika relevantnog modela.

189. Nadležna tijela trebala bi procijeniti je li institucija provela testiranje otpornosti na stres kako bi razumjela utjecaj nepovoljnih događaja na svoje izloženosti kreditnom riziku i na primjerenost svojih izdvajanja rezervacija za kreditni rizik. Nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir:

- a. učestalost testiranja otpornosti na stres;
- b. utvrđene relevantne čimbenike rizika;
- c. temeljne pretpostavke u scenarijima stresa i
- d. internu uporabu rezultata testiranja otpornosti na stres za potrebe strategija za planiranje kapitala i kreditni rizik.

190. Nadležna bi tijela trebala procijeniti je li institucija definirala i primijenila kontinuirano i učinkovito praćenje izloženosti kreditnom riziku (uključujući kreditnu koncentraciju) u cijeloj instituciji, između ostalog, putem posebnih pokazatelja i relevantnih okidača kako bi omogućila učinkovite znakove ranog upozorenja.

191. Nadležna bi tijela trebala procijeniti je li institucija implementirala redovno izvješćivanje upravljačkog tijela, višeg rukovodstva i relevantnih osoba koje upravljaju kreditnim rizikom o izloženostima kreditnom riziku, uključujući rezultate testiranja otpornosti na stres.

Okvir internih kontrola

192. Nadležna tijela trebala bi procijeniti je li institucija uspostavila snažan i sveobuhvatan okvir kontrole kao i dobre zaštitne mjere za smanjenje kreditnog rizika u skladu sa svojom strategijom za kreditni rizik i sklonošću preuzimanja kreditnog rizika. Za potrebu navedenog nadležna tijela trebala bi posebnu pozornost obratiti na to:

- a. obuhvaća li područje primjene kontrolnih funkcija institucije sve konsolidirane subjekte, sva geografska područja i sve kreditne aktivnosti;
- b. postoje li interne kontrole, operativni limiti i druge prakse čiji je cilj održavati izloženosti kreditnom riziku unutar instituciji prihvatljivih razina, u skladu s parametrima koje je postavilo upravljačko tijelo i više rukovodstvo te sklonošću institucije preuzimanju rizika te
- c. ima li institucija primjerene interne kontrole i prakse kako bi osigurala da se kršenja i iznimke od politika, procedura i ograničenja pravodobno prijavljuju odgovarajućoj razini rukovodstva u svrhu poduzimanja mjera.

193. Nadležna tijela trebala bi procijeniti sustav limita, uključujući:

- a. je li sustav limita primjeren za složenosti organizacije i kreditnih aktivnosti institucije, kao i njezinoj sposobnosti za mjerenje i upravljanje kreditnim rizikom;
- b. jesu li utvrđeni limiti apsolutni ili može doći do kršenja limita. U slučaju potonjeg politike institucije trebale bi jasano definirati vremenski raspon i posebne okolnosti u kojima je moguće prekršiti takve limite;
- c. ima li institucija procedure za redovito informiranje zaposlenika odgovornih za zauzimanje pozicija o njihovim limitima i
- d. ima li institucija primjerene procedure za redovno ažuriranje limita (npr. za usklađenost s izmjenama strategije).

194. Nadležna tijela također bi trebala procijeniti funkcionalnost funkcije interne revizije. U ovu svrhu nadležna tijela trebala bi procijeniti:

- a. provodi li institucija periodične interne revizije okvira upravljanja kreditnim rizikom;
- b. obuhvaća li interna revizija glavne elemente upravljanja, mjerenja i kontrole kreditnog rizika u cijeloj instituciji i
- c. je li funkcija interne revizije učinkovita u određivanju pridržavanja internih politika i relevantnih vanjskih propisa i rješavanja bilo kojih odstupanja od obaju.

195. Za institucije koje primjenjuju interni pristup za utvrđivanje minimalnih kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik nadležna tijela trebala bi također procijeniti je li postupak interne validacije dobar i učinkovit u preispitivanju pretpostavki modela i utvrđivanju bilo kojih mogućih nedostataka u pogledu modeliranja kreditnog rizika, kvantifikacije kreditnog rizika i sustava upravljanja kreditnim rizikom i u vezi s drugim relevantnim minimalnim zahtjevima navedenim u relevantnim EU-ovim i nacionalnim provedbenim propisima.

6.2.4. Sažetak nalaza i ocjena

196. Slijedom navedene procjene nadležna tijela trebala bi donijeti mišljenje o kreditnom riziku i riziku druge ugovorne strane institucije. Mišljenje bi se trebalo odraziti u sažetku nalaza i poduprijeti ocjenom utemeljenoj na razmatranjima navedenima u tablici 4. Ako na osnovi značajnosti određenih potkategorija nadležno tijelo odluči te potkategorije procijeniti i ocijeniti na pojedinačnoj osnovi, potrebno je koliko je to moguće analogijom primijeniti upute iz ove tablice.

Tablica 4. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene kreditnom riziku druge ugovorne strane

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
1	Ne postoji primjetan rizik značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te na upravljanje i kontrole.	- Vrsta i struktura izloženosti kreditnom riziku impliciraju rizik koji nije značajan. Izloženost složenim proizvodima i transakcijama nije značajna. - Razina koncentracije kreditnog rizika nije značajna. - Razina restrukturiranih i neprihodujućih izloženosti nije značajna. Kreditni rizik od prihodujućih izloženosti nije značajan. - Pokriće rezervacijama i ispravcima vrijednosti vrlo su visoki. - Pokriće i kvaliteta jamstava i kolaterala vrlo su visoki.	- Postoji usklađenost između politike i strategije kreditnog rizika institucije i njezine ukupne strategije i sklonosti preuzimanju rizika. - Organizacijski okvir za kreditni rizik je robustan uz jasne odgovornosti i jasnu raspodjelu zadataka između osoba koje preuzimaju rizik i upravljačkih i kontrolnih funkcija. - Sustavi mjerenja, praćenja i izvješćivanja o kreditnom riziku su primjereni.
2	Postoji nizak rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te na upravljanje i kontrole.	- Vrsta i struktura izloženosti kreditnom riziku implicira nizak rizik. Izloženost složenim proizvodima i transakcijama je niska. - Razina rizika kreditne koncentracije je niska. - Razina restrukturiranih i neprihodujućih izloženosti je niska. Kreditni rizik od	- Okviri internih limita i kontrola za kreditni rizik su pouzdani. - Limiti koji omogućavaju smanjenje ili ograničenje kreditnog rizika u skladu sa strategijom upravljanja kreditnim rizikom i sklonošću

		prihodujućih izloženosti je nizak. • Pokriće rezervacijama i ispravicima vrijednosti su visoki. • Pokriće i kvaliteta jamstava i kolaterala su visoki.	preuzimanju kreditnog rizika.
3	Postoji umjereni rizik značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te na upravljanje i kontrole.	• Vrsta i struktura izloženosti kreditnom riziku impliciraju srednji rizik. Izloženost složenim proizvodima i transakcijama je umjerena. • Razina rizika kreditne koncentracije je umjerena. • Razina restrukturiranih i neprihodujućih izloženosti je umjerena. Kreditni rizik od prihodujućih izloženosti je umjeren i podložan daljnjem pogoršanju u uvjetima stresa. • Pokriće rezervacijama ispravicima vrijednosti su umjereni. • Pokriće i kvaliteta jamstava i kolaterala su umjereni.	
4	Postoji visok rizik značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te na upravljanje i kontrole.	• Vrsta i struktura izloženosti kreditnom riziku impliciraju visok rizik. Izloženost složenim proizvodima i transakcijama je visoka. • Razina rizika kreditne koncentracije je visoka. • Razina restrukturiranih i neprihodujućih izloženosti je visoka. Kreditni rizik od prihodujućih izloženosti je visok. • Pokriće rezervacijama i ispravicima vrijednosti su niski. • Pokriće i kvaliteta jamstava i kolaterala su niski.	

6.3 Procjena tržišnog rizika

6.3.1 Opća razmatranja

197. Procjena tržišnog rizika odnosi se na one bilančne i izvanbilančne pozicije koje podliježu gubicima koji proizlaze iz kretanja cijena na tržištu. Pri procjeni tržišnog rizika nadležna tijela trebala bi razmotriti najmanje sljedeće potkategorije:

- a. pozicijski rizik, koji se dalje dijeli na opći i specifični rizik;
- b. valutni rizik;
- c. robni rizik i
- d. rizik prilagodbe kreditnom vrednovanju (CVA).

198. Procjena bi barem trebala obuhvatiti rizike koji proizlaze iz instrumenata povezanih s kamatnom stopom te vlasničkim ulaganjima i instrumentima povezanim s vlasničkim ulaganjima u regulatornoj knjizi trgovanja, kao i uz pozicije u stranoj valuti i pozicije robnog rizika bilo da su u knjizi trgovanja ili knjizi banke.

199. Dodatno, procjenom bi trebalo razmotriti potkategorije tržišnog rizika u vezi s knjigom banke:

- a. rizik kreditne marže koji proizlazi iz pozicija koje se mjere po fer vrijednosti i
- b. rizik koji proizlazi iz izloženosti na osnovi vlasničkih ulaganja.

200. IRRBB je isključen iz obuhvata procjene tržišnog rizika s obzirom da je obuhvaćen odjeljkom 6.5.

6.3.2 Procjena inherentnog tržišnog rizika

201. Procjenom inherentnog tržišnog rizika nadležna tijela trebala bi odrediti glavne pokretače izloženosti institucije tržišnom riziku i ocijeniti rizik značajnog bonitetnog učinka na instituciju. Procjena inherentnog tržišnog rizika trebala bi biti strukturirana oko sljedećih glavnih koraka:

- a. prethodna procjena;
- b. procjena vrste i strukture pozicija institucije koje su izložene tržišnom riziku;
- c. procjena profitabilnosti;
- d. procjena koncentracije tržišnog rizika i
- e. rezultati testiranja otpornosti na stres.

Prethodna procjena

202. Kako bi utvrdila obuhvat procjene tržišnog rizika, nadležna tijela trebala bi prvo utvrditi izvore tržišnog rizika kojima institucija jest ili kojima može biti izložena. Kako bi to učinila, nadležna tijela trebala bi iskoristiti znanje stečeno iz procjene drugih SREP elemenata, iz usporedbe položaja institucije s usporedivim institucijama i iz drugih nadzornih aktivnosti.

203. Nadležna tijela trebala bi barem razmotriti:

- a. aktivnosti institucije na tržištu, njezine poslovne linije i proizvode;
- b. glavnu strategiju portfelja tržišnog rizika i sklonost preuzimanju rizika u aktivnostima na tržištu;
- c. relativni udio pozicija tržišnog rizika u odnosu na ukupnu imovinu, njihovu promjenu kroz vrijeme i strategiju institucije u pogledu ovih pozicija, ako postoji;
- d. relativni udio neto dobitaka od tržišnih pozicija u odnosu na ukupni prihod iz poslovanja i
- e. kapitalne zahtjeve za tržišni rizik u usporedbi s ukupnim kapitalnim zahtjevima, i – po potrebi – internim kapitalom koji je dodijeljen za tržišni rizik u usporedbi s ukupnim internim kapitalom, uključujući povijesnu promjenu ove vrijednosti te prognoze, ako postoje.

204. U svojim početnim procjenama nadležna tijela također bi trebala razmotriti značajne promjene u aktivnostima institucije na tržištu fokusirajući se na moguće promjene u ukupnoj izloženosti tržišnom riziku. Barem bi trebala razmotriti:

- a. značajne izmjene strategije, politika i limita za tržišni rizik;
- b. mogući utjecaj tih izmjena na profil rizičnosti institucije i
- c. glavne trendove na financijskim tržištima.

Vrsta i struktura aktivnosti tržišnog rizika institucije

205. Nadležna tijela trebala bi analizirati vrstu izloženosti institucije tržišnom riziku (knjiga trgovanja i knjiga banke) kako bi utvrdila točne izloženosti riziku i povezane činitelje/pokretače tržišnog rizika (npr. tečajne stope, kamatne stope i kreditne marže) za daljnju dubinsku procjenu.

206. Nadležna tijela trebala bi analizirati izloženosti tržišnom riziku po relevantnim kategorijama imovine i/ili financijskim instrumentima prema njihovoj veličini, složenosti i razini rizika. Za najznačajnije izloženosti nadležna tijela trebala bi procijeniti njihove povezane činitelje i pokretače rizika.

207. Pri analiziranju aktivnosti koje su izložene tržišnom riziku nadležna tijela trebala bi također razmotriti složenost relevantnih financijskih proizvoda (npr. OTC proizvoda ili proizvoda koji se vrednuju tehnikama vrednovanja prema modelu) i posebnih aktivnosti na tržištu (npr. visokofrekventno trgovanje). Trebalo bi razmotriti sljedeće točke:

- a. ako institucija ima pozicije izvedenica, nadležna tijela trebala bi procijeniti i tržišnu vrijednost i zamišljeni iznos i

- b. ako se institucija bavi OTC izvedenicama, nadležna tijela trebala bi procijeniti udio ovih transakcija u odnosu na ukupni portfelj izvedenica i raščlaniti OTC portfelj prema vrsti ugovora (ugovor o zamjeni, terminski ugovor itd.), odnosnim financijskim instrumentima itd. (kreditni rizik druge ugovorne strane koji je povezan s ovim proizvodima procjenjuje se u okviru metodologije procjene kreditnog rizika).

208. Po potrebi nadležna tijela trebala bi procijeniti pozicije imovine u prisilnoj prodaji i/ili nelikvidne pozicije (npr. „naslijeđeni portfelj”, portfelji nelikvidne imovine koji su povezani s prekidom bankarskih praksi/aktivnosti koji se vode po modelu otplate) i ocijeniti njihov učinak na profitabilnost institucije.

209. Za one institucije koje upotrebljavaju interne pristupe kako bi izračunale regulatorne kapitalne zahtjeve nadležna tijela također bi trebala razmotriti sljedeće pokazatelje kako bi utvrdila rizična područja i povezane pokretače rizika:

- a. podjelu kapitalnih zahtjeva za tržišni rizik na vrijednosti adherentne riziku (VaR), vrijednosti adherentne riziku u stresnim uvjetima (SVaR), dodatnog zahtjeva za rizik (IRC) i troška za korelacijski portfelj namijenjen trgovanju;
- b. vrijednost adherentne riziku raščlanjene po rizičnim činiteljima;
- c. promjenu u VaR-u i SVaR-u (mogući pokazatelji mogli bi biti dnevna / tjedna promjena, tromjesečni prosjek i rezultati retroaktivnog testiranja) i
- d. multiplikacijske faktore koji se primjenjuju na VaR i SVaR.

210. Po potrebi nadležna tijela također bi trebala razmotriti interne mjere rizika institucija. Ove mjere mogle bi uključivati interni VaR koji se ne upotrebljava u izračunu kapitalnih zahtjeva ili osjetljivosti tržišnog rizika na različite činitelje rizika i potencijalne gubitke.

211. Pri analizi inherentnog tržišnog rizika nadležna tijela trebala bi razmotriti trenutne iznose i trendove u odnosu na promatrani datum, kako na skupnoj tako i na osnovi portfelja. Ako je moguće, analizu bi trebalo dovršiti usporedbom brojčanih podataka institucije u odnosu na usporedive institucije i relevantne makroekonomske pokazatelje.

Analiza profitabilnosti

212. Nadležna tijela trebala bi izvršiti analizu povijesne profitabilnosti (uključujući i volatilnost dobiti) tržišnih aktivnosti kako bi bolje razumjela profil tržišne rizičnosti institucije. Ova bi se analiza mogla provesti na razini portfelja i/ili raščlaniti po poslovnim linijama ili kategorijama imovine (moguće kao dio šire procjene u sklopu BMA analize).

213. Pri procjeni profitabilnosti nadležna tijela trebala bi posebnu pozornost obratiti glavnim rizičnim područjima koja su utvrđena analizom aktivnosti tržišnog rizika. Nadležna tijela trebala bi razlikovati prihode iz aktivnosti trgovanja od prihoda iz netrgovačkih aktivnosti

(poput provizija, naknada klijenata i slično) s jedne strane i realizirane i nerealizirane prihode s druge strane.

214. Za one kategorije imovine i/ili izloženosti koje generiraju neuobičajeno visoku dobit ili gubitke nadležna tijela trebala bi procijeniti profitabilnost u odnosu na razinu rizika kojeg je institucija preuzela (npr. VaR/neto dobitke od financijske imovine i obveza namijenjene trgovanju) kako bi utvrdila i analizirala moguće nedosljednosti. Ako je moguće, nadležna tijela trebala bi usporediti brojčane podatke institucije s njezinim povijesnim rezultatima i usporedivim institucijama.

Koncentracija tržišnog rizika

215. Nadležna tijela trebala bi donijeti mišljenje o koncentraciji tržišnog rizika kojem je institucija izložena, bilo kroz izloženost jednom činitelju rizika ili kroz izloženosti brojnim činiteljima rizika koji koreliraju.

216. Pri procjeni mogućih koncentracija nadležna tijela trebala bi posebnu pozornost obratiti koncentracijama u složenim proizvodima (npr. strukturirani proizvodi), nelikvidnim proizvodima (npr. financijski instrumenti osigurani dužničkim financijskim instrumentima) ili proizvodima koji se vrednuju po modelu.

Testiranje otpornosti na stres

217. Pri procjeni inherentnog tržišnog rizika institucije nadležna tijela trebala bi u obzir uzeti rezultate testiranja otpornosti na stres koje je provela institucija kako bi utvrdila bilo koje prethodne neutvrđene izvore tržišnog rizika. Ovo je od posebne važnosti za događaje na repu normalne distribucije (tail-risk), koji mogu biti nedovoljno zastupljeni ili posve nepokriveni povijesnim podacima zbog niske učestalosti nastanka. Još jedan izvor mogućih skrivenih ranjivosti koje bi nadležna tijela trebala razmotriti jest mogućnost naglih skokova u parametrima određivanja cijena, poput iznenadne promjene određenih cijena ili cjenovnih mjehura robe.

6.3.3 Procjena upravljanja i kontrole tržišnih rizika

218. Kako bi postigla sveobuhvatno razumijevanje profila tržišnog rizika institucije, nadležna tijela trebala bi preispitati okvir vođenja i upravljanja rizicima koji čini osnovu tržišnih aktivnosti. U ovu svrhu nadležna tijela trebala bi procijeniti sljedeće elemente:

- a. strategiju i sklonost preuzimanju tržišnog rizika;
- b. organizacijski okvir;
- c. politike i procedure;
- d. utvrđivanje, mjerenje, praćenje i izvješćivanje o riziku i

- e. okvir internih kontrola.

Strategija i sklonost preuzimanju tržišnog rizika

219. Nadležna tijela trebala bi procijeniti ima li institucija dobru, jasno formuliranu i dokumentiranu strategiju tržišnog rizika, koju je odobrilo njezino upravljačko tijelo. Pri ovoj procjeni nadležna tijela trebala bi posebno uzeti u obzir:

- a. izražava li upravljačko tijelo na nedvosmislen način strategiju i sklonost preuzimanju tržišnog rizika i postupak njihove provjere (npr. u slučaju preispitivanja ukupne strategije rizika ili profitabilnosti i/ili zabrinutosti o adekvatnosti kapitala);
- b. provodi li i prati više rukovodstvo na ispravan način strategiju tržišnog rizika koju je odobrilo upravljačko tijelo, osiguravajući usklađenost aktivnosti institucije s utvrđenom strategijom, izradu i provedbu pisanih procedura te jasnu i ispravnu raspodjelu odgovornosti;
- c. odražava li strategija institucije za tržišni rizik na ispravan način sklonost institucije preuzimanju tržišnog rizika te je li isto u skladu s ukupnom sklonošću preuzimanju rizika;
- d. jesu li strategija i sklonost preuzimanju tržišnog rizika primjereni za instituciju s obzirom na:
  - poslovni model;
  - njezinu ukupnu strategiju i sklonost preuzimanju rizika;
  - tržišno okruženje i ulogu u financijskom sustavu i
  - njezino financijsko stanje, sposobnost financiranja i adekvatnost kapitala;
- e. utvrđuje li strategija institucije za tržišni rizik smjernice za upravljanje različitim instrumentima i/ili portfeljima koji su izloženi tržišnom riziku i podržava li odlučivanje koje se temelji na riziku;
- f. pokriva li strategija institucije za tržišni rizik sve aktivnosti institucije u kojima je tržišni rizik značajan;
- g. uzima li strategija institucije za tržišni rizik u obzir cikličke aspekte gospodarstva i posljedične pomake u strukturi pozicija koje su izložene tržišnom riziku i
- h. je li institucija uspostavila primjeren okvir kako bi osigurala učinkovito prenošenje strategije za tržišni rizik relevantnom osoblju.

Organizacijski okvir

220. Nadležna bi tijela trebala procijeniti ima li institucija odgovarajući organizacijski okvir za upravljanje, mjerenje i praćenje te kontrolne funkcije tržišnog rizika, uz dostatne (kvalitativne i kvantitativne) ljudske i tehničke resurse. U obzir bi trebala uzeti sljedeće:

- a. postoje li jasne linije odgovornosti za preuzimanje, praćenje, kontrolu i izvješćivanje o tržišnom riziku;
- b. postoji li u poslovnom području jasna podjela između radnika koji zauzimaju pozicije (preuzimaju rizik) i radnika pozadinskog poslovanja (koje je odgovorno za alokaciju, evidentiranje i namiru transakcija);
- c. je li sustav kontrole i praćenja tržišnog rizika jasno utvrđen u organizaciji i funkcionalno i hijerarhijski neovisan od poslovnog područja te podliježe li neovisnom preispitivanju;
- d. obuhvaćaju li funkcije upravljanja, mjerenja i kontrole rizika tržišni rizik u cijeloj instituciji (uključujući podružnice i društva kćeri), a posebno sva područja u kojima se tržišni rizik može preuzeti, smanjiti ili pratiti i
- e. posjeduju li radnici koji su uključeni u aktivnosti na tržištu (kako u poslovnim područjima tako i u područjima upravljanja i kontrole) primjerene vještine i iskustvo.

Politike i procedure

221. Nadležna tijela trebala bi procijeniti ima li institucija jasno definirane politike i procedure za utvrđivanje, upravljanje, mjerenje i kontrolu tržišnog rizika. Nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir:

- a. odobrava li upravljačko tijelo politike za upravljanje, mjerenje i kontrolu tržišnog rizika te razmatra li i preispituje li ih na redovnoj osnovi, u skladu sa strategijama rizika;
- b. je li više rukovodstvo odgovorno za njihov razvoj te za osiguravanje provedbe odluka koje usvoji upravljačko tijelo na primjeren način;
- c. jesu li takve politike za tržišne rizike u skladu s relevantnim propisima i jesu li primjerene s obzirom na prirodu i složenost aktivnosti institucije, omogućuju li jasno razumijevanje tržišnog rizika inherentnog različitim proizvodima i aktivnostima koje institucija provodi te jesu li takve politike jasno formalizirane, prenesene i dosljedno primijenjene na razini institucije i
- d. u pogledu grupa primjenjuju li se ove politike dosljedno u grupi i omogućuju li primjereno upravljanje rizikom.

222. Nadležna tijela trebala bi procijeniti jesu li politike i procedure institucije za tržišne rizike dobre i usklađene sa strategijom tržišnog rizika te obuhvaćaju li sve važne poslove i postupke koji su relevantni za upravljanje, mjerenje i kontrolu tržišnog rizika. Posebno, procjena bi trebala obuhvatiti:

- a. vrstu poslova, financijske instrumente i tržišta na kojima institucija može poslovati;
- b. pozicije koje je potrebno uključiti odnosno isključiti iz knjige trgovanja za regulatorne potrebe;
- c. politike koje se odnose na internu zaštitu;
- d. ako je primjenjivo, definiciju, strukturu i odgovornosti odjela institucije za trgovanje (trading desks);
- e. zahtjeve povezane s postupcima trgovanja i namire;
- f. procedure za ograničavanje i kontrolu tržišnog rizika;
- g. okvir kojim se osigurava da sve pozicije koje se mjere po fer vrijednosti podliježu razboritim prilagodbama vrednovanja u skladu s relevantnim zakonodavstvom, posebice Delegiranom Uredbom Komisije (EU) br. 526/2014 u pogledu regulatornih tehničkih standarda za određivanje zamjenske marže i ograničenih manjih portfelja za rizik prilagodbe kreditnom vrednovanju⁷. Ovaj bi okvir trebao uključiti zahtjeve za složene pozicije, nelikvidne proizvode i proizvode koji se vrednuju upotrebom modela;
- h. kriterije koje primjenjuje institucija kako bi izbjegla povezivanje s pojedincima/grupama koji su uključeni u prijevarne aktivnosti i druga kaznena djela i
- i. procedure za nove aktivnosti na tržištu i/ili proizvode; upravljačko tijelo ili njegov ovlaštenu odbor trebao bi odobriti glavne inicijative za zaštitu ili upravljanje rizikom; nadležna tijela trebala bi osigurati sljedeće:
  - da nove tržišne aktivnosti i/ili proizvodi podliježu primjerenim procedurama i kontrolama prije nego su implementirani ili poduzeti;
  - da je institucija provela analizu njihovog potencijalnog učinka na svoj ukupni profil rizičnosti.

---

⁷ Provedbena Uredba Komisije (EU) br. 526/2014 od 12. ožujka 2014. SL L 148 20.5.2014., str. 17.

Utvrđivanje, mjerenje, praćenje i izvješćivanje o riziku

223. Nadležna tijela trebala bi procijeniti ima li institucija primjeren okvir za utvrđivanje, razumijevanje i mjerenje tržišnog rizika koji je u skladu s veličinom i složenošću institucije te je li taj okvir usklađen s relevantnim minimalnim zahtjevima u skladu s relevantnim EU-ovim i nacionalnih provedbenim zakonodavstvom. Ona bi trebala razmotriti:

- a. omogućavaju li podaci, informacijski sustavi i tehnike mjerenja rukovodstvu da izmjeri inherentni tržišni rizik u svim značajnim bilančnim i izvanbilančnim aktivnostima (po potrebi na razini grupe), uključujući portfelj knjige trgovanja i portfelj knjige banke, kao i usklađenost s nadzornim izvještajnim zahtjevima;
- b. imaju li institucije primjerene radnike i metodologije za mjerenje tržišnog rizika u knjizi trgovanja i knjizi banke, uzimajući u obzir veličinu i složenost institucije, kao i profil rizičnosti njezinih aktivnosti;
- c. jesu li sustavom institucije za mjerenje rizika pokriveni svi značajni činitelji rizika koji su povezani s njezinim izloženostima tržišnom riziku (uključujući rizik osnove, rizik kreditne marže u korporativnim obveznicama ili kreditnim izvedenicama, kao i vega i gama rizike u opcijama). Ako su neki instrumenti i/ili činitelji isključeni iz sustava mjerenja rizika, nadležna tijela također bi trebala procijeniti značaj isključenja i odrediti jesu li ona opravdana;
- d. mogu li se sustavima institucije za mjerenje rizika utvrditi moguće koncentracije tržišnog rizika koje proizlaze iz izloženosti jednom činitelju rizika ili iz izloženosti prema više činitelja rizika koji koreliraju;
- e. razumiju li osobe koje upravljaju rizicima i više rukovodstvo institucije pretpostavke na kojima se temelje sustavi mjerenja, posebno u slučaju sofisticiranijih tehnika za upravljanje rizicima i
- f. jesu li osobe koje upravljaju rizicima i više rukovodstvo institucije svjesni razine rizika modela koji je prisutan u modelima institucije za određivanje cijena i tehnikama za mjerenje rizika te provjeravaju li oni periodično valjanost i kvalitetu različitih modela koji se upotrebljavaju u aktivnostima povezanim s tržišnim rizikom.

224. Nadležna bi tijela trebala procijeniti je li institucija implementirala adekvatna testiranja otpornosti na stres koja nadopunjavaju njezin sustav mjerenja rizika. Za potrebe navedenog ona bi trebala uzeti u obzir sljedeće elemente:

- a. učestalost testiranja otpornosti na stres;
- b. jesu li utvrđeni relevantni pokretači rizika (npr. nelikvidnost/jaz cijena, koncentrirane pozicije, jednosmjerna tržišta itd.);

- c. temeljne pretpostavke u scenarijima stresa i
- d. interna upotreba rezultata testiranja otpornosti na stres za strategije planiranja kapitala i tržišnog rizika.

225. Za potrebe članka 101. Direktive 2013/36/EU u slučaju kada je institucija dobila odobrenje za primjenu internih modela za utvrđivanje minimalnih kapitalnih zahtjeva za tržišni rizik nadležna tijela trebala bi provjeriti ispunjava li institucija i nadalje minimalne zahtjeve iz relevantnih EU-ovih i nacionalnih provedbenih zakona i podcjenjuju li takvi interni modeli na bilo koji način značajne rizike.

226. Nadležna bi tijela trebala procijeniti ima li institucija odgovarajući okvir za praćenje i interno izvješćivanje o tržišnom riziku, koji omogućuje provođenje pravovremenih radnji na odgovarajućoj razini višeg rukovodstva ili upravljačkog tijela institucije kada je to potrebno. Sustav praćenja trebao bi uključivati posebne pokazatelje i relevantne okidače kako bi omogućio učinkovite znakove ranog upozorenja. Nadležna tijela trebala bi u obzir uzeti:

- a. ima li institucija učinkovite informacijske sustave za točnu i pravovremenu identifikaciju, agregaciju, praćenje i izvješćivanje o aktivnostima tržišnog rizika i
- b. izvještava li upravljačko i kontrolno područje upravljačko tijelo i više rukovodstvo na redovitoj osnovi najmanje o informacijama o trenutačnim tržišnim izloženostima, rezultatima RDG-a i mjerama rizika (npr. VaR-u) u usporedbi s limitima iz politike.

Okvir internih kontrola

227. Nadležna bi tijela trebala procijeniti ima li institucija snažan i sveobuhvatan okvir za kontrolu te dobre mjere zaštite za smanjenje izloženosti tržišnom riziku u skladu sa svojom strategijom upravljanja i sklonosti preuzimanju tržišnog rizika. U obzir bi trebala uzeti sljedeće:

- a. uključuje li područje obuhvata kontrolne funkcije institucije sve konsolidirane subjekte, sve geografske lokacije i sve financijske aktivnosti;
- b. postoje li interne kontrole, operativni limiti i druge prakse čiji je cilj održavati izloženosti tržišnom riziku unutar instituciji prihvatljivih razina u skladu s parametrima koje je postavilo upravljačko tijelo i više rukovodstvo te sklonošću institucije preuzimanju rizika te
- c. ima li institucija primjerene interne kontrole i prakse kako bi osigurala da se kršenja i iznimke od politika, procedura i limita pravodobno prijavljuju odgovarajućoj razini rukovodstva u svrhu poduzimanja mjera. U pogledu internih kontrola i praksi institucije trebala bi uzeti u obzir:

- jesu li u mogućnosti utvrditi kršenja pojedinačnih limita utvrđenih na razini pojedinog odjela trgovanja ili poslovne jedinice, kao i kršenja sveukupnog limita za tržišne aktivnosti i
- omogućuju li dnevno utvrđivanje i praćenje kršenja limita i/ili iznimaka.

228. Nadležna tijela trebala bi procijeniti sustav limita, uključujući:

- a. jesu li utvrđeni limiti apsolutni ili može doći do kršenja limita. U slučaju potonjeg politike institucije trebale bi jasno definirati vremenski raspon, kao i posebne okolnosti u kojima je moguće prekršiti takve limite;
- b. određuje li sustav limita neki ukupni limit za tržišne aktivnosti i posebne limite za glavne potkategorije rizika; po potrebi, ovaj bi sustav trebao omogućiti dodjelu limita po portfelju, stolu trgovanja, poslovnoj jedinici ili vrsti instrumenta; razina pojedinosti trebala bi odražavati značajke tržišnih aktivnosti institucije;
- c. je li obuhvat limita (limiti koji se temelje na mjeri rizika, zamišljeni limiti, limiti kontrole gubitka itd.) koje je institucija odredila primjeren veličini i složenosti njezinih tržišnih aktivnosti;
- d. ima li institucija procedure za pravovremeno izvještavanje zaposlenika jedinice za trgovanje o njihovim najnovijim limitima i
- e. ima li institucija primjerene procedure za redovno ažuriranje svojih limita.

229. Nadležna bi tijela trebala procijeniti funkcionalnost funkcije interne revizije. Nadležna tijela trebala bi procijeniti:

- a. provodi li institucija redovite interne revizije okvira upravljanja tržišnim rizikom;
- b. obuhvaća li funkcija interne revizije glavne elemente upravljanja, mjerenja i kontrole tržišnog rizika u cijeloj instituciji i
- c. je li funkcija interne revizije učinkovita u određivanju pridržavanja internih politika i bilo kojih relevantnih vanjskih propisa i rješavanja bilo kojih odstupanja od obaju.

230. Za institucije koje primjenjuju interne modele za utvrđivanje kapitalnih zahtjeva za tržišni rizik nadležna tijela trebala bi također procijeniti je li postupak interne validacije dobar i učinkovit u preispitivanju pretpostavki modela i utvrđivanju bilo kojih mogućih nedostataka u pogledu modeliranja tržišnog rizika, kvantifikacije tržišnog rizika i sustava upravljanja tržišnim rizikom i u vezi s drugim relevantnim minimalnim zahtjevima navedenim u relevantnim EU-ovim i nacionalnim provedbenim zakonima.

6.3.4 Sažetak nalaza i ocjena

231. Slijedom gore navedene procjene, nadležna bi tijela trebala donijeti mišljenje o tržišnom riziku institucije. Mišljenje bi se trebalo odraziti u sažetku nalaza i poduprijeti ocjenom utemeljenoj na razmatranjima navedenima u tablici 5. Ako na osnovi značajnosti određenih potkategorija nadležno tijelo odluči te potkategorije procijeniti i ocijeniti na pojedinačnoj osnovi, potrebno je koliko je to moguće analogijom primijeniti upute iz ove tablice.

232. Budući da poput složenosti, razine koncentracije i volatilnosti povrata tržišnih izloženosti ne moraju biti savršeni pokazatelji razine tržišnog rizika, pri procjeni i ocjenjivanju inherentnog tržišnog rizika, nadležna tijela trebala bi istovremeno, a ne zasebno razmotriti sve ove čimbenike i razumjeti činitelje trendova volatilnosti.

Tablica 5. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene tržišnom riziku

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
1	Ne postoji primjetan rizik značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te na upravljanje i kontrole.	- Vrsta i struktura izloženosti impliciraju da tržišni rizik nije značajan. - Izloženosti institucije tržišnom riziku nisu složene. - Razina koncentracije tržišnog rizika nije značajna. - Izloženosti institucije tržišnom riziku generiraju nevolatilne povrate.	- Postoji dosljednost između politike i strategije institucije za tržišni rizik i njezine ukupne strategije i sklonosti preuzimanju rizika. - Organizacijski okvir za tržišni rizik je robustan uz jasne odgovornosti i jasnu raspodjelu zadataka između osoba koje preuzimaju rizik i upravljačkih i kontrolnih funkcija. - Sustavi za mjerenje, praćenje i izvješćivanje o tržišnom riziku su primjereni. - Okviri internih limita i kontrola za tržišni rizik su pouzdani i u skladu sa strategijom institucije za upravljanje rizicima i njezinom sklonosti preuzimanju rizika.
2	Postoji nizak rizik značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te na upravljanje i kontrole.	- Vrsta i struktura izloženosti tržišnom riziku impliciraju nizak rizik. - Složenost izloženosti institucije tržišnom riziku je niska. - Razina koncentracije tržišnog rizika je niska. - Izloženosti institucije tržišnom riziku generiraju nisku volatilnost povrata.	Okviri internih limita i kontrola za tržišni rizik su pouzdani i u skladu sa strategijom institucije za upravljanje rizicima i njezinom sklonosti preuzimanju rizika.
3	Postoji umjeren rizik značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te na upravljanje i kontrole.	- Vrsta i struktura izloženosti tržišnom riziku impliciraju umjeren rizik. - Složenost izloženosti institucije tržišnom riziku je umjeren. - Razina koncentracije tržišnog rizika je umjeren. - Izloženosti institucije tržišnom riziku generiraju umjerenu	

		volatilnost povrata.	
4	Postoji visok rizik značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te na upravljanje i kontrole.	• Vrsta i struktura izloženosti tržišnom riziku impliciraju značajan rizik. • Složenost izloženosti institucije tržišnom riziku je visoka. • Razina koncentracije tržišnog rizika je visoka. • Izloženosti institucije tržišnom riziku generiraju visoku volatilnost povrata.	

6.4 Procjena operativnog rizika

6.4.1 Opća razmatranja

233. Nadležna tijela trebala bi procijeniti operativni rizik kroz sve poslovne linije i poslovne aktivnosti institucije, uzimajući u obzir nalaze procjene internog upravljanja i kontrola na razini institucije kako je naznačeno u glavi 5. Pri provedbi ove procjene nadležna tijela trebala bi odrediti način materijalizacije operativnog rizika (ekonomski gubitak, izbjegnuti gubitak, gubitak budućeg prihoda, dobit) i trebala bi također razmotriti moguće učinke s aspekta drugih povezanih rizika (npr. „graničnih slučajeva” kreditno-operativnog rizika, tržišno-operativnog rizika).

234. Nadležna tijela trebala bi procijeniti značajnost operativnog rizika koji proizlazi iz eksternaliziranih usluga i aktivnosti te mogu li one utjecati na sposobnost institucije da obrađuje transakcije i/ili pruža usluge ili uzrokovati zakonske obveze za odštetu trećih strana (npr. klijenata i drugih zainteresiranih strana).

235. Pri procjeni operativnog rizika nadležna tijela također bi trebala razmotriti:

- a. Reputacijski rizik: reputacijski rizik uključen je unutar operativnog rizika zbog njihovih međusobnih snažnih veza (npr. većina događaja operativnog rizika ima snažan utjecaj na reputaciju). Međutim, rezultati procjene reputacijskog rizika ne bi se trebali odraziti u ocjeni operativnog rizika već bi, tamo gdje je to relevantno, trebali biti razmotreni u sklopu BMA i/ili procjene likvidnosnog rizika, s obzirom da su glavni učinci koje reputacijski rizik može imati smanjenje prihoda i gubitak povjerenja u instituciju ili nezadovoljstvo ulagača, deponenata ili sudionika na međubankarskom tržištu.
- b. Rizik modela: rizik modela obuhvaća dva različita oblika rizika:
  - i. rizik koji je povezan s podcjenjivanjem kapitalnih zahtjeva od strane modela koji imaju regulatorno odobrenje (npr. modela koji su zasnovani na internim rejting-sustavima (IRB) za kreditni rizik) i
  - ii. rizik gubitaka povezanih s razvojem, primjenom ili neispravnim korištenjem bilo kojih drugih modela koje institucija koristi za odlučivanje (npr. određivanje cijena proizvoda, vrednovanje financijskih instrumenata, praćenje limita rizika itd.).

U pogledu točke (i) nadležna tijela trebala bi razmotriti rizik modela kao dio procjene posebnih rizika za kapital (npr. nedostaci IRB modela smatraju se dijelom procjene kreditnog rizika) i kao dio procjene adekvatnosti kapitala. U pogledu točke (ii) nadležna tijela trebala bi razmotriti rizik kao dio procjene operativnog rizika.

236. Pri procjeni operativnog rizika nadležna tijela mogu upotrijebiti klasifikaciju prema vrsti događaja za napredne pristupe iz članka 324. Uredbe (EU) br. 575/2013 i Delegirane Uredbe Komisije (EU) koja je objavljena u skladu s člankom 312. stavkom 4. Uredbe (EU) br. 575/2013 kako bi se dobila jasnija slika spektra operativnih rizika i postigla razina dosljednosti u analizi ovih rizika u institucijama, neovisno od usvojenog pristupa za određivanje kapitalnih zahtjeva za operativni rizik.

6.4.2 Procjena inherentnog operativnog rizika

237. Nadležna tijela trebala bi provesti procjenu vrste i razine operativnog rizika kojem je ili kojemu bi institucija mogla biti izložena. U svrhu navedenog, nadležna tijela trebala bi razviti temeljito razumijevanje poslovnog modela institucije, njezinih aktivnosti, njezine kulture rizika i okruženja u kojem posluje jer se svim ovim faktorima određuje izloženost institucije operativnom riziku.

238. Procjena inherentnog operativnog rizika sastoji se od dva koraka koji su detaljno opisani u ovom odjeljku:

- a. prethodna procjena i
- b. procjena vrste i značaja izloženosti institucije operativnom riziku.

Prethodna procjena

239. Kako bi utvrdila obuhvat procjene operativnog rizika, nadležna tijela trebala bi prvo utvrditi izvore operativnog rizika kojima je institucija izložena. Kako bi to učinila, nadležna tijela trebala bi iskoristiti znanje stečeno procjenom drugih SREP elemenata, usporedbom položaja institucije s usporedivim institucijama (uključujući, po potrebi, relevantne podatke iz vanjskih izvora) i iz bilo kojih drugih nadzornih aktivnosti.

240. Nadležna tijela trebala bi barem razmotriti:

- a. glavnu strategiju za operativni rizik i toleranciju operativnog rizika;
- b. poslovno i vanjsko okruženje (uključujući geografsku lokaciju) u kojima institucija posluje;
- c. kapitalni zahtjev za operativni rizik (jednostavnim pristupom (BIA), standardiziranim pristupom (TSA) i naprednim pristupom mjerenja (AMA)) u usporedbi s ukupnim kapitalnim zahtjevom i po potrebi internim kapitalom za operativni rizik u usporedbi s ukupnim internim kapitalom, uključujući povijesne trendove te prognoze, ako postoje;
- d. razinu i promjenu bruto prihoda, imovine i gubitaka od operativnog rizika posljednjih nekoliko godina;

- e. nedavne značajne poslovne događaje (poput spajanja, pripajanja, prodaje dijela poslovanja i restrukturiranja), koji mogu utjecati na promjenu u profilu operativne rizičnosti institucije u kratkoročnom ili srednjoročnom pa sve do dugoročnog razdoblja (npr. budući da sustavi, postupci i procedure ne bi bili u potpunosti usklađeni s politikama matičnog društva o upravljanju rizicima za kratkoročno razdoblje);
- f. izmjene značajnih elemenata informacijskog sustava i/ili procesa koje mogu utjecati na promjenu profila operativne rizičnosti (npr. jer novi ili izmijenjeni informacijski sustav nije bio prethodno primjereno testiran ili jer nedovoljna obuka na novim sustavima i procedurama može dovesti do pogrešaka);
- g. neusklađenosti s važećim zakonima ili internim propisima prema izvješćima vanjskih revizora ili funkcije interne revizije ili koje su izišle na površinu javnom objavom informacija (imajući na umu postojeće okolnosti i promjene u regulatornoj usklađenosti kroz vrijeme);
- h. ambicioznost poslovnih planova i agresivnost sustava poticaja i nagrađivanja (npr. s aspekta ciljanih prodajnih veličina, smanjenja broja zaposlenih itd.), koji mogu povećati rizik neusklađenosti, ljudske pogreške i zlouporabe od strane zaposlenika;
- i. složenost procesa, procedura, proizvoda (koji se prodaju klijentima ili kojima se trguje) i informacijskih sustava (uključujući upotrebu novih tehnologija), do stupnja u kojem mogu dovesti do grešaka, kašnjenja, pogrešne specifikacije, povreda sigurnosti itd. i
- j. prakse institucije za praćenje kvalitete eksternaliziranih aktivnosti i njezine razine svjesnosti operativnog rizika koji je povezan s eksternaliziranim aktivnostima i ukupnom izloženosti pružatelja usluga riziku u skladu sa zahtjevima iz CEBS-ovih *Smjernica o eksternalizaciji*.

241. Po potrebi nadležno tijelo trebalo bi analizirati gore navedene aspekte po poslovnim linijama / pravnom subjektu i geografskom području, kao i po kategoriji vrste događaja, uz uvjet da su podaci dostupni i usporediti položaj institucije u odnosu na usporedive institucije.

Vrsta izloženosti operativnom riziku

242. Nadležna tijela trebala bi odrediti vrstu izloženosti operativnom riziku i razlikovati one izloženosti za koje je vjerojatnije da će dovesti do događaja „visoke učestalosti / niskog učinka” u odnosu na one koji uzrokuju gubitke „niske učestalosti / visokog učinka” (a koji su znatno opasniji sa regulatornog stajališta).

243. Za potrebu navedenog nadležna tijela trebala bi analizirati izloženosti glavnim činiteljima operativnog rizika kako bi stvorila anticipativno mišljenje o potencijalnom riziku i gubicima.

Takva analiza može zahtijevati razmatranje poslovnih linija, proizvoda, procesa i geografskih područja koji su relevantni za instituciju, kao i procjenu izloženosti operativnom riziku primarnim činiteljima rizika (npr. procesima, ljudima, sustavima i vanjskim faktorima), uz upotrebu samoprocjene institucije i analizu usporedivih institucija.

244. Pri provedbi ove analize nadležna tijela trebala bi razmotriti interakcije činitelja rizika u određivanju izloženosti institucije operativnom riziku (npr. izloženost više činitelja rizika može povećati vjerojatnost nastanka operativnog događaja i posljedičnog gubitka).

Značaj izloženosti operativnom riziku

245. Kada se utvrde glavni izvori i činitelji operativnog rizika, nadležno tijelo trebalo bi se usredotočiti na one koji mogu imati najznačajniji učinak na instituciju. Nadležno tijelo trebalo bi procijeniti „potencijalnu izloženost” institucije činiteljima operativnog rizika služeći se i ekspertnom procjenom i kvantitativnim pokazateljima koji se odnose ili na instituciju ili na usporedive institucije.
246. Pri procjeni značaja izloženosti operativnom riziku nadležna tijela trebala bi razmotriti i učestalost i ozbiljnost događaja kojima je institucija izložena.
247. Primarni izvor informacija koji bi nadležna tijela trebala razmotriti jest baza podataka o operativnim gubicima i događajima, koja u slučaju kada je dostupna i pouzdana (tj. točna i cjelovita) daje povijesni profil operativne rizičnosti institucije.
248. Za institucije koje primjenjuju napredni pristup mjerenja (AMA pristup) za izračun minimalnih kapitalnih zahtjeva nadležno tijelo trebalo bi također razmotriti izlazne podatke internog pristupa, pod uvjetom da je ovim pristupom moguće izmjeriti izloženost operativnom riziku na željenoj razini pojedinosti (npr. proizvoda, procesa itd.) i uz pretpostavku da je model dovoljno anticipativan.
249. Dodatno, nadležna tijela trebala bi provesti kvalitativniju analizu i iskoristiti procjenu rizika institucije, podatke iz analize usporedivih institucija i javne baze podataka i/ili baze podataka konzorcija, ako su dostupne i relevantne. Nadležna tijela također bi mogla razmotriti druge činitelje koji su specifični relevantnim poslovnim jedinicama itd. na koje utječu potencijalni nedostaci, a koji mogu predstavljati mjerilo izloženosti riziku.
250. Pri procjeni izloženosti institucije riziku nadležna tijela trebala bi primijeniti anticipativni pristup koristeći analize scenarija koje je provela institucija ako su dostupne, i uzimajući u obzir bilo koje već provedene i učinkovite korektivne mjere i mjere za smanjenje rizika.

Procjena potkategorija operativnog rizika

251. Nadležna tijela trebala bi procijeniti operativni rizik u svim potkategorijama rizika (koje su utvrđene prema vrstama događaja daljnjim raščlanjivanjem ovih vrsta događaja), kao i činitelje rizika povezane sa svakom potkategorijom.

252. Pri provedbi procjene nadležna tijela trebala bi posebnu pozornost usmjeriti na određene potkategorije operativnog rizika s obzirom na njihovu prevladavajuću prirodu i njihov značaj za većinu institucija, kao i zbog potencijalnog bonitetnog učinka koji mogu imati. Takve potkategorije uključuju:

- a. rizik nesavjesnog poslovanja;
- b. sistemski – ICT rizik i
- c. rizik modela.

Rizik nesavjesnog poslovanja

253. Nadležna tijela trebala bi procijeniti relevantnost i značaj izloženosti institucije riziku nesavjesnog poslovanja kao dijela pravnog rizika u sklopu operativnog rizika, a posebno prema:

- a. namjernoj neprimjerenosti prodaji proizvoda, kako u segmentu stanovništva tako i na tržištima velikih kompanija;
- b. prisilnoj prodaji više proizvoda stanovništvu, poput bankovnih računa u sklopu paketa ili dodatnih proizvoda koje klijenti ne trebaju;
- c. sukobu interesa u poslovanju;
- d. manipulaciji referentnim kamatnim stopama, tečajem ili bilo kojim drugim finansijskim instrumentima ili indeksima kako bi se povećala dobit institucije;
- e. zaprekama zamjeni finansijskih proizvoda tijekom njihovog razdoblja upotrebe i/ili zamjeni pružatelja finansijskih usluga;
- f. loše osmišljenim kanalima distribucije koji mogu dovesti do sukoba interesa s lažnim poticajima;
- g. automatskoj obnovi korištenja proizvoda ili naknadama za otkazivanje upotrebe i/ili
- h. nepoštenoj obradi pritužbi klijenata.

254. Budući da rizik nesavjesnog poslovanja obuhvaća širok raspon problema i može proizići iz brojnih poslovnih procesa i proizvoda, nadležna tijela trebala bi iskoristiti rezultate BMA

analize i pažljivo ispitati politike poticaja kako bi dobila dubinski uvid u izvore rizika nesavjesnog poslovanja.

255. Po potrebi nadležno tijelo trebalo bi razmotriti razinu konkurentnosti na tržištima na kojima institucije posluje i odrediti predstavlja li bilo koja dominantna pozicija, neovisno je li pojedinačna ili unutar male grupe, značajan rizik od nesavjesnog poslovanja (npr. kao posljedica ponašanja sličnog onom unutar kartela).

256. Mogući pokazatelji koji bi mogli ukazati na postojanje rizika nesavjesnog poslovanja jesu:

- a. sankcije koje relevantna tijela primjenjuju na instituciju zbog neprofesionalnog ponašanja;
- b. sankcije koje su primijenjene na usporedive institucije zbog neprofesionalnog ponašanja i
- c. pritužbe na instituciju s aspekta njihovog broja i iznosa.

257. Međutim, nadležno tijelo trebalo bi primijeniti anticipativan pristup, također razmatrajući potencijalni učinak promjena u regulativi i aktivnost relevantnih tijela u pogledu zaštite potrošača i općenito pružanja financijskih usluga.

Sistemska – ICT rizik

258. Nadležna tijela mogu ocijeniti operativni rizik služeći se različitim metodologijama koje se temelje na poznatim načelima struke (npr. ISO 27000, Kontrolni ciljevi za informacijsku i povezane tehnologije (COBIT), Knjižnica IT infrastrukture (ITIL) itd.). Koji god je pristup usvojen, nadležno tijelo trebalo bi procijeniti barem:

- a. kvalitetu i učinkovitost testiranja i planiranja kontinuiteta poslovanja (npr. sposobnost informacijskog sustava institucije da održi potpunu operativnost poslovanja);
- b. sigurnost internog i eksternog pristupa sustavima i podacima (npr. pruža li informacijski sustav informacije i pristup samo pravim ljudima);
- c. točnost i cjelovitost podataka za izvješćivanje, upravljanje rizicima, računovodstveno vođenje, vođenje pozicija itd. (npr. osigurava li informacijski sustav točnost, pravodobnost i cjelovitost informacija i izvješćivanja) i
- d. brzinu provedbe izmjene (npr. provode li se izmjene u informacijskom sustavu unutar prihvatljivih budžeta i željenom brzinom provedbe).

259. Nadležna tijela također bi trebala procijeniti složenost informacijske arhitekture i može li ona utjecati na prethodno navedene točke.

260. Pri procjeni ovih elemenata nadležno tijelo trebalo bi prikupiti, kada je to moguće, relevantna interna izvješća o incidentima i izvješća interne revizije, kao i druge pokazatelje koje je institucija definirala i koje upotrebljava za mjerenje i praćenje ICT rizika.

261. Nadležna tijela bi zatim trebala procijeniti potencijalni učinak ICT rizika s aspekta gubitaka i reputacijske štete za instituciju. Pritom, kad god je to moguće, trebala bi iskoristiti relevantne analize osjetljivosti i scenarija ili rezultate testiranja otpornosti na stres.

Rizik modela

262. Nadležna tijela trebala bi procijeniti izloženost institucije riziku modela koji proizlazi iz upotrebe internih modela u glavnim poslovnim područjima i aktivnostima, oslanjajući se na definiciju i zahtjeve iz Delegirane Uredbe Komisije koja je izdana u skladu s člankom 312. stavkom 4. Uredbe br. 575/2013, u mjeri u kojoj su primjenjivi.

263. Nadležna tijela trebala bi razmotriti:

- i. do kojeg stupnja i za koje potrebe (npr. procjenu imovine, određivanje cijene proizvoda, strategiju trgovanja, upravljanje rizicima) institucija upotrebljava modele kako bi donijela odluke kao i poslovni značaj takvih odluka i
- ii. stupanj svjesnosti institucije o riziku modela i način na koji njime upravlja.

264. Za točku (i) nadležna tijela trebala bi utvrditi posao/aktivnost za koju institucija značajno upotrebljava modele. Pri provedbi ove procjene, nadležna tijela mogu sagledati sljedeća područja u kojima institucije obično upotrebljavaju modele u značajnoj mjeri:

- a. trgovanje financijskim instrumentima;
- b. mjerenje i upravljanje rizicima i
- c. alokacija kapitala (uključujući politike kreditiranja i određivanje cijena proizvoda).

265. Za točku (ii) nadležna tijela trebala bi procijeniti:

- a. je li institucija implementirala bilo koji kontrolni mehanizam (npr. kalibraciju tržišnih parametara, internu validaciju ili retroaktivno ispitivanje, usporedbu s ekspertnim mišljenjem itd.) i je li ovaj mehanizam dobar (tj. s aspekta metoda, učestalosti, naknadnog praćenja itd.) te uključuje li postupak odobrenja modela i
- b. je li institucija usvojila razboritu upotrebu modela (npr. povećavajući ili smanjujući relevantne parametre na temelju smjera pozicija itd.) ako je svjesna nedostataka modela ili tržišnih i poslovnih novosti.

266. Pri provedbi procjene rizika modela nadležna tijela trebala bi iskoristiti rezultate procjene drugih rizika za kapital i rizika za likvidnost i financiranje, posebno u pogledu primjerenosti metodologija za mjerenje rizika, određivanje cijena i procjene imovine i/ili obveza.

267. Za ona poslovna područja koja koriste modele u značajnoj mjeri, nadležno tijelo bi trebalo procijeniti razmjer učinka rizika modela, između ostalog, analizama osjetljivosti i scenarija ili testiranjem otpornosti na stres.

6.4.3 Procjena reputacijskog rizika

268. Nadležna tijela trebala bi provesti procjenu reputacijskog rizika kojemu je institucija izložena, koristeći svoja saznanja o upravljanju institucijom, njezinom poslovnom modelu, proizvodima i okruženju u kojem posluje.

269. Po prirodi, reputacijski rizik relevantniji je velikim institucijama, posebno onima čije dionice ili obveznice kotiraju na burzi ili onima koje posluju na međubankarskim tržištima. U skladu s navedenim, pri procjeni reputacijskog rizika, nadležna tijela trebala bi više pozornosti obratiti institucijama koje ispoljavaju takve karakteristike.

270. Nadležna tijela trebala bi razmotriti i interne i eksterne činitelje ili događaje koji mogu dovesti do zabrinutosti oko reputacije institucije. U svojoj procjeni izloženosti institucije reputacijskom riziku nadležna tijela trebala bi razmotriti sljedeće kvalitativne pokazatelje:

- a. broj sankcija službenih tijela u godini (ne samo onih koje su nametnula nadležna tijela, već i sankcije koje proizlaze iz poreza ili drugih namira);
- b. medijske kampanje i inicijative potrošačkih udruga koje doprinose pogoršanju javnog viđenja i reputacije institucije;
- c. broj i promjene u pritužbama klijenata;
- d. negativne događaje koji utječu na usporedive institucije u slučajevima kada ih javnost povezuje s cijelim financijskim sektorom ili grupom institucija;
- e. aktivnosti sa sektorima koje javnost ne percipira na pozitivan način (npr. industrija oružja, države kojima je nametnut embargo itd.) ili ljudima i državama koji se nalaze na popisima o sankcijama (npr. na popisima Ureda za kontrolu strane imovine (OFAC) SAD-a) i
- f. druge „tržišne” pokazatelje, ako su dostupni (npr. smanjenje rejtinga ili promjene u cijeni dionice u toku godine).

271. Nadležna tijela trebala bi procijeniti značaj izloženosti institucije reputacijskom riziku i kako je taj rizik povezan s drugim rizicima (tj. kreditnim, tržišnim, operativnim i likvidnosnim rizikom) koristeći druge procjene rizika kako bi utvrdila bilo koje moguće sekundarne učinke u oba smjera (od reputacijskog prema drugim rizicima i obratno).

6.4.4 Procjena upravljanja, mjerenja i kontrola operativnog rizika

272. Nadležna tijela trebala bi procijeniti okvir i sustave koje je institucija postavila kako bi upravljala i kontrolirala operativni rizik kao pojedinačnu kategoriju rizika. Ova bi procjena u obzir trebala uzeti rezultate analize ukupnog okvira upravljanja i internih kontrola kojim se bavi glava 5. jer će ovo utjecati na izloženosti institucije operativnom riziku.

273. Nadležna tijela trebala bi ovoj procjeni pristupiti uzimajući u obzir ključne činitelje operativnog rizika (tj. ljude, procese, eksterne činitelje, sustave), koji također mogu djelovati kao činitelji smanjenja te bi trebala razmotriti:

- a. toleranciju i strategiju upravljanja operativnim rizikom;
- b. organizacijski okvir;
- c. politike i procedure;
- d. utvrđivanje, mjerenje, praćenje i izvješćivanje o operativnom riziku;
- e. planove kontinuiteta poslovanja i poslovne otpornosti i
- f. okvir internih kontrola s obzirom da se primjenjuje na upravljanje operativnim rizikom.

Tolerancija i strategija upravljanja operativnim rizikom

274. Nadležna tijela trebala bi procijeniti je li institucija definirala i formalizirala dobru strategiju upravljanja operativnim rizikom i razinu tolerancije, koje je odobrilo upravljačko tijelo. Za ovu procjenu nadležna tijela trebala bi u obzir uzeti:

- a. izražava li na nedvosmislen način upravljačko tijelo strategiju upravljanja operativnim rizikom i razinu tolerancije, kao i postupak njihovog preispitivanja (npr. u slučaju preispitivanja ukupne strategije rizika, trenda gubitka i/ili zabrinutosti oko adekvatnosti kapitala itd.);
- b. provodi i prati li na ispravan način više rukovodstvo strategiju upravljanja operativnim rizikom koju je odobrilo upravljačko tijelo, osiguravajući usklađenost mjera za smanjenje operativnog rizika s utvrđenom strategijom;
- c. primjerenost ovih strategija prirodi i značaju profila operativne rizičnosti i prati li institucija njihovu učinkovitost kroz vrijeme i njihovu usklađenost s razinom tolerancije operativnog rizika;

- d. obuhvaća li strategija institucije za upravljanje operativnim rizikom sve aktivnosti, procese i sustave institucije u slučajevima kada operativni rizik jest ili može biti značajan, uključivo i na anticipativnoj osnovi kroz strateški plan i
- e. je li institucija uspostavila primjeren okvir kako bi osigurala učinkovito prenošenje strategije upravljanja operativnim rizikom relevantnim radnicima.

275. Kako bi procijenila vjerodostojnost takvih strategija, nadležna tijela trebala bi također procijeniti je li institucija osigurala dostatne resurse za njihovu provedbu i donose li se relevantne odluke neovisno o mogućim koristima kod utvrđivanja minimalnih kapitalnih zahtjeva (posebice u slučaju institucija koje su usvojile BIA ili TSA pristupe za određivanje minimalnih kapitalnih zahtjeva).

Organizacijski okvir za upravljanje i nadzor nad operativnim rizikom

276. Nadležna tijela trebala bi procijeniti razboritost i učinkovitost organizacijskog okvira u pogledu upravljanja operativnim rizikom. U tom kontekstu nadležno tijelo trebalo bi odrediti:

- a. postoje li jasne linije odgovornosti za utvrđivanje, analizu, procjenu, smanjenje, praćenje i izvješćivanje o operativnom riziku;
- b. podliježu li sustavi praćenja i kontrole operativnog rizika neovisnom preispitivanju i postoji li jasna podjela između osoba koje preuzimaju rizik i osoba koje njime upravljaju te između njih i funkcija kontrole rizika i nadzora rizika;
- c. pokrivaju li funkcije upravljanja, mjerenja i kontrole rizika operativni rizik u cijeloj instituciji (uključujući podružnice) na integrirani način, neovisno od usvojenog pristupa za potrebe određivanja minimalnog regulatornog kapitala i obuhvaćaju li i eksternalizirane poslovne funkcije i druge aktivnosti te
- d. je li okvir upravljanja operativnim rizikom uspostavljen uz dostatne i kvalitativno primjerene ljudske i tehničke resurse.

Politike i procedure

277. Nadležna tijela trebala bi procijeniti ima li institucija primjerene politike i procedure za upravljanje operativnim rizikom, uključujući rezidualni rizik nakon primjene tehnika smanjenja rizika. Za ovu procjenu nadležna tijela trebala bi u obzir uzeti:

- a. odobrava li upravljačko tijelo politike za upravljanje operativnim rizikom te preispituje li ih redovito, u skladu sa strategijama upravljanja operativnim rizikom;
- b. je li više rukovodstvo odgovorno za razvoj i provedbu politika i procedura za upravljanje operativnim rizikom;

- c. jesu li procedure i politike upravljanja operativnim rizikom jasno formalizirane i prenesene u cijeloj instituciji te obuhvaćaju li cijelu organizaciju ili barem one procese i poslove koji su najviše izloženi operativnom riziku;
- d. obuhvaćaju li takve politike i procedure sve elemente upravljanja, mjerenja i kontrole operativnog rizika, uključujući, po potrebi, prikupljanje podataka o gubitku, metodologije kvantifikacije, tehnike smanjenja rizika (npr. police osiguranja), tehnike analize uzročnosti u pogledu događaja operativnog rizika, limite i tolerancije te postupanje s iznimkama od tih limita i tolerancija;
- e. je li institucija implementirala proces odobrenja novih proizvoda, procesa i sustava koji zahtijeva procjenu i smanjenje potencijalnih operativnih rizika;
- f. jesu li takve politike primjerene prirodi i složenosti aktivnosti institucije i omogućuju li jasno razumijevanje operativnog rizika koji je inherentan različitim proizvodima i aktivnostima koje su u obuhvatu poslovanja institucije;
- g. jesu li takve politike jasno formalizirane, prenesene i primjenjuju li se dosljedno u cijeloj instituciji, i za grupe banaka, primjenjuju li se ove politike dosljedno na razini grupe i omogućavaju li primjereno upravljanje rizikom i
- h. promiče li institucija kulturu upravljanja operativnim rizikom u cijeloj organizaciji, kroz obuku i postavljanje ciljeva za smanjenje operativnog gubitka.

Utvrđivanje, mjerenje, praćenje i izvješćivanje o riziku

278. Nadležna tijela trebala bi procijeniti ima li institucija primjereni okvir za utvrđivanje, procjenu, mjerenje i praćenje operativnog rizika, koji je u skladu s veličinom i složenošću institucije i je li taj okvir usklađen najmanje s relevantnim zahtjevima za određivanje minimalnih kapitalnih zahtjeva na temelju relevantnih EU-ovih i nacionalnih provedbenih zakona. Nadležna tijela trebala bi u obzir uzeti:

- a. je li institucija provela učinkovite procese i procedure za sveobuhvatno utvrđivanje i procjenu izloženosti operativnom riziku (npr. samoprocjena rizika i kontrole (RCSA)) kao i za otkrivanje i ispravnu klasifikaciju relevantnih događaja (tj. prikupljanje podataka o gubitku), uključujući granične slučajeve s ostalim rizicima (npr. kreditni gubitak koji je uzrokovan ili povećan događajem operativnog rizika); u ovom pogledu, nadležna tijela trebala bi također odrediti sposobnost institucije da utvrdi ključne činitelje relevantnih operativnih gubitaka i upotrijebi ovu informaciju za potrebe upravljanja operativnim rizikom;
- b. za potrebe članka 101. Direktive 2013/36/EU u slučaju kada je institucija dobila ovlaštenje za primjenu internog modela za određivanje minimalnih kapitalnih zahtjeva za operativni rizik, ispunjava li i dalje institucija minimalne zahtjeve iz

relevantnih EU-ovih i nacionalnih provedbenih zakona te uključuje li takav interni model podcjenjivanje bilo kojeg značajnog rizika;

- c. ima li institucija primjerene informacijske sustave i metodologije za kvantificiranje ili procjenu operativnog rizika, koji su usklađeni najmanje sa zahtjevima za određivanje relevantnog minimalnog regulatornog kapitala kako je navedeno u relevantnim EU-ovim i nacionalnim provedbenim zakonima (npr. za TSA, mapiranje relevantnih stavki dobiti i gubitka na osam regulatornih poslovnih linija; za napredni pristup, dužinu vremenskog niza podataka, tretman s osiguranja, korelacije itd.);
- d. je li, po potrebi, institucija implementirala primjereno testiranje otpornosti na stres i analizu scenarija, kako bi razumjela učinak nepovoljnih događaja na svoju profitabilnost i regulatorni kapital, pritom također vodeći računa o mogućem propustu internih kontrola i tehnika smanjenja rizika; po potrebi, nadležna tijela trebala bi razmotriti usklađenost ovih analiza s RCSA-om i rezultatima analize usporedivih institucija;
- e. razumiju li upravljačko tijelo i više rukovodstvo institucije temeljne pretpostavke sustava mjerenja i jesu li svjesni stupnja rizika relevantnog modela;
- f. je li institucija definirala i implementirala kontinuirano i učinkovito praćenje izloženosti operativnom riziku u cijeloj instituciji, uključujući eksternalizirane aktivnosti i nove proizvode i sustave, između ostalog, putem posebnih pokazatelja (ključni pokazatelji rizika i ključni pokazatelji kontrola) kao i relevantnih okidača kako bi omogućila efikasne znakove ranog upozorenja i
- g. je li institucija implementirala redovito izvješćivanje o izloženosti operativnom riziku (uključujući rezultate testiranja otpornosti na stres) upravljačkom tijelu, višem rukovodstvu i, po potrebi, rukovoditeljima relevantnih poslova i procesa.

Planovi kontinuiteta poslovanja i poslovne otpornosti

279. Nadležna tijela trebala bi procijeniti ima li institucija sveobuhvatne i testirane planove za poslovnu otpornost i kontinuitet poslovanja kako bi osigurala kontinuirano poslovanje i ograničila gubitke u slučaju ozbiljnih poremećaja u poslovanju.

280. Nadležna tijela trebala bi odrediti je li institucija usvojila planove kontinuiteta poslovanja koji su razmjerni prirodi, veličini i složenosti njezinih aktivnosti. Takvi bi planovi trebali u obzir uzeti različite vrste vjerojatnih ili uvjerljivih scenarija na koje institucija može biti ranjiva.

281. Nadležna tijela trebala bi procijeniti kvalitetu i učinkovitost procesa planiranja upravljanja kontinuitetom poslovanja institucije. Pritom bi nadležna tijela trebala ocijeniti kvalitetu postovanja institucije u skladu s usvojenim procesom upravljanja kontinuitetom poslovanja

(BCM). U skladu s navedenim, nadležna tijela trebala bi odrediti uključuje li proces planiranja upravljanja kontinuitetom poslovanja institucije:

- a. analizu poslovnog učinka;
- b. primjerene strategije za oporavak koje uključuju ovisnosti o internim i eksternim činiteljima i jasno definirane prioritete oporavka;
- c. izradu sveobuhvatnih i fleksibilnih planova za razmatranje uvjerljivih scenarija;
- d. učinkovito testiranje planova;
- e. programe obuke i upoznavanja s upravljanjem kontinuitetom poslovanja i
- f. obuku i dokumentaciju o komunikaciji i upravljanju kriznim situacijama.

Okvir internih kontrola

282. Nadležna tijela trebala bi procijeniti ima li institucija čvrst okvir i dobre zaštitne mehanizme za smanjenje operativnog rizika u skladu sa svojom tolerancijom i strategijom upravljanja operativnim rizikom. Nadležna tijela trebala bi u obzir uzeti:

- a. uključuje li obuhvat primjene kontrolnih funkcija institucije sve konsolidirane subjekte i geografske lokacije;
- b. postoje li interne kontrole i druge prakse (npr. provedbene politike itd.) čija je namjena smanjiti izloženosti operativnom riziku i održavati ih unutar instituciji prihvatljivih razina, u skladu s parametrima koje je postavilo upravljačko tijelo i više rukovodstvo te s razinom tolerancije rizika institucije i
- c. ima li institucija primjerene interne kontrole i prakse kako bi osigurala da se kršenje i iznimke od politika, procedura i limita pravovremeno prijavljuju primjerenoj razini rukovodstva radi poduzimanja mjera, a po potrebi i nadležnim tijelima.

283. Nadležna tijela također bi trebala procijeniti funkcionalnost funkcije interne revizije. U ovu svrhu nadležna tijela trebala bi odrediti:

- a. provodi li redovito institucija interne revizije okvira upravljanja operativnim rizikom;
- b. obuhvaća li interna revizija glavne elemente upravljanja, mjerenja i kontrole operativnog rizika u cijeloj instituciji i
- c. jesu li takve revizije učinkovite u određivanju pridržavanja internih politika i bilo kojih relevantnih vanjskih propisa i u rješavanju bilo kojih odstupanja od njih.

284. Za institucije koje primjenjuju napredni pristup za određivanje minimalnih kapitalnih zahtjeva za operativni rizik nadležna tijela također bi trebala procijeniti je li proces validacije internog pristupa dobar i učinkovit u preispitivanju pretpostavki modela i utvrđivanju bilo kojih potencijalnih nedostataka povezanih s modeliranjem operativnog rizika, kvantifikacijom i sustavima te drugim relevantnim minimalnim zahtjevima iz relevantnih EU-ovih i nacionalnih provedbenih zakona.

285. Neovisno o pristupu koji je usvojila institucija za određivanje minimalnog regulatornog kapitala, u slučaju kada se za donošenje odluka upotrebljavaju modeli (npr. kreditiranje, određivanje cijena, trgovanje financijskim instrumentima itd.), nadležna tijela trebala bi procijeniti postoji li dobar proces interne validacije i/ili proces provjere modela kako bi se utvrdio i smanjio rizik modela.

Upravljanje reputacijskim rizikom

286. Nadležna bi tijela trebala procijeniti je li institucija implementirala primjerene postupke, strategije, procese i mehanizme za upravljanje reputacijskim rizikom. Posebno bi nadležna tijela trebala u obzir uzeti:

- a. je li institucija uspostavila politike i procese za utvrđivanje, upravljanje i praćenje ovog rizika i jesu li ove politike i procesi razmjerni njezinoj veličini i značaju u sustavu;
- b. primjenjuje li institucija za ovaj rizik mjere predostrožnosti, primjerice postavljanjem limita ili zahtijevanjem odobrenja za alokaciju kapitala za određene države, sektore ili osobe i/ili je li se njezinim planom postupanja u kriznim situacijama predviđena potreba za proaktivnim djelovanjem po pitanju reputacije u slučaju krize;
- c. provodi li institucija testiranje otpornosti na stres ili analizu scenarija kako bi procijenila bilo koje sekundarne učinke reputacijskog rizika (npr. likvidnost, troškovi financiranja itd.);
- d. štiti li institucija svoj brend putem promptnih komunikacijskih kampanjama u slučaju nastanka posebnih događaja koji mogu ugroziti njezinu reputaciju i
- e. razmatra li institucija potencijalni učinak svoje strategije i poslovnih planova, i uopće, svog ponašanja, na svoju reputaciju.

6.4.5 Sažetak nalaza i ocjena

287. Oslanjajući se na navedenu procjenu, nadležna tijela trebala bi donijeti mišljenje o operativnom riziku institucije. Mišljenje bi se trebalo odraziti u sažetku nalaza i poduprijeti ocjenom utemeljenoj na razmatranjima navedenima u tablici 6. Ako na osnovi značajnosti određenih potkategorija nadležno tijelo odluči te kategorije procijeniti i ocijeniti na

pojedinačnoj osnovi, potrebno je koliko je to moguće analogijom primijeniti upute iz ove tablice.

Tablica 6. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene operativnom riziku

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
1	Ne postoji primjetan rizik značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te na upravljanje i kontrole.	- Vrsta izloženosti institucije operativnom riziku ograničena je na nekoliko kategorija visoke učestalosti / niskog učinka. - Prema analizi scenarija i u usporedbi s gubicima usporedivih institucija izloženost institucije operativnom riziku nije značajna,. - Razina gubitaka koje je ostvarila institucija proteklih godina nije bila značajna ili je smanjena u odnosu na prethodno razdoblje.	- Postoji usklađenost između strategije i politike institucije za operativni rizik i njezine sveukupne strategije i sklonosti preuzimanju rizika. - Organizacijski okvir za operativni rizik je robustan uz jasne odgovornosti i jasnu raspodjelu zadataka između osoba koje preuzimaju rizik i upravljačkih i kontrolnih funkcija.
2	Postoji nizak rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te na upravljanje i kontrole.	- Vrsta izloženosti institucije operativnom riziku se uglavnom odnosi na kategorije visoke učestalosti / niskog učinka. - Prema analizi scenarija i u usporedbi s gubicima usporedivih institucija izloženost institucije operativnom riziku je niska. - Razina gubitaka koje je ostvarila institucija proteklih godina niska je ili se očekuje da će porasti s niže povijesne razine ili se smanjiti s više povijesne razine.	- Sustavi za mjerenje, praćenje i izvješćivanje o operativnom riziku su primjereni. - Okvir kontrole za operativni rizik je stabilan.

3	Postoji umjeren rizik značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te na upravljanje i kontrole.	• Vrsta izloženosti institucije operativnom riziku obuhvaća nekoliko kategorija visoke učestalosti / niskog učinka. • Prema analizi scenarija i u usporedbi s gubicima usporedivih institucija izloženost institucije operativnom riziku je umjerena. • Razina gubitaka koje je ostvarila institucija proteklih nekoliko godina umjerena je ili se očekuje da će porasti s niže povijesne razine ili se smanjiti s više povijesne razine.	
4	Postoji visok rizik značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te na upravljanje i kontrole.	• Priroda izloženosti institucije operativnom riziku obuhvaća sve glavne kategorije. • Prema analizi scenarija i u usporedbi s gubicima usporedivih institucija izloženost institucije operativnom riziku je visoka i u porastu. • Razina gubitaka koje je ostvarila institucija proteklih nekoliko godina visoka je ili je došlo do značajnog porasta rizika.	

6.5 Procjena kamatnog rizika koji proizlazi iz poslova koji se vode u knjizi pozicija kojima se ne trguje

6.5.1. Opća razmatranja

288. Nadležna bi tijela trebala procijeniti kamatni rizik koji proizlazi iz pozicija osjetljivih na promjenu kamatne stope iz netrgovačkih aktivnosti (obično se naziva kamatni rizik u knjizi banke, ili eng. IRRBB), uključujući zaštitu za te pozicije, bez obzira na njihovo vrednovanje u računovodstvene svrhe (napomena: rizik kreditne marže koji proizlazi iz nekih pozicija u knjizi banke obuhvaćen je odjeljkom o tržišnom riziku).

289. Pri procjeni IRRBB-a nadležna bi tijela trebala razmotriti sljedeće potkategorije:

- a. rizici povezani s vremenskom neusklađenošću dospjeća za fiksne kamatne stope i ponovnog vrednovanja kamatnih stopa aktive, pasive i dugih i kratkih izvanbilančnih pozicija za promjenjive kamatne stope (rizik ročne neusklađenosti);
- b. rizik koji proizlazi iz promjene oblika i nagiba krivulje prinosa (rizik krivulje prinosa);
- c. rizik koji proizlazi iz zaštite izloženosti jednoj kamatnoj stopi s pomoću izloženosti stopi koja se ponovno vrednuje prema neznatno promijenjenim uvjetima (rizik osnove) i
- d. rizici koji proizlaze iz opcija, uključujući ugrađene opcije, npr. potrošačko zatvaranje proizvoda po fiksnoj kamatnoj stopi pri promjeni stopa na tržištu (rizik opcije).

290. Nadležna bi tijela trebala uzeti u obzir provodi li institucija razborito upute iz smjernica EBA-e objavljene u skladu s člankom 98. stavkom 5. Direktive 2013/36/EU. Ovo se posebno odnosi na standardni kamatni šok naveden u članku 98. stavku 5. ove Direktive, kao i na interne postupke utvrđivanja, mjerenja, praćenja i kontrole kamatnog rizika institucije.

6.5.2 Procjena inherentnog IRRBB-a

291. Procjenom inherentne razine IRRBB-a nadležna bi tijela trebala odrediti glavne činitelje izloženosti institucije IRRBB-u i ocijeniti potencijalni učinak rizika na instituciju. Procjena inherentnog IRRBB-a trebala bi biti zasnovana na ovim glavnim koracima:

- a. prethodna procjena;
- b. procjena prirode i strukture profila kamatnog rizika institucije i
- c. procjena rezultata analize scenarija i testiranja otpornosti na stres.

Prethodna procjena

292. Kako bi odredila obuhvat procjene IRRBB-a, nadležna tijela trebala bi prvo utvrditi izvore IRRBB-a kojima je ili kojima institucija može biti izložena. Kako bi to učinila, nadležna tijela trebala bi iskoristiti znanje stečeno iz procjene drugih SREP elemenata, iz usporedbe položaja institucije s usporedivim institucijama i iz drugih nadzornih aktivnosti.

293. Nadležna tijela trebala bi barem razmotriti:

- a. upravljanje institucije kamatnim rizikom, uključujući glavnu IRRBB strategiju i sklonost preuzimanju rizika institucije u pogledu kamatnog rizika;
- b. učinak standardnog šoka navedenog u članku 98. stavku 5. Direktive 2013/36/EU, uzimajući u obzir smjernice EBA-e koje su objavljene u skladu s predmetnim člankom, na udio ekonomske vrijednosti u regulatornom kapitalu institucije;
- c. učinak promjene kamatnih stopa na zaradu prema metodologiji koju institucija upotrebljava i
- d. prema potrebi, interni kapital koji se odnosi na IRRBB, i to njegov ukupan iznos te udio u ukupnom internom kapitalu institucije u skladu s njezinim ICAAP-om, uključujući povijesna kretanja te prognoze, ako postoje.

294. U svojoj prethodnoj procjeni nadležna tijela trebala bi također uzeti u obzir značajne promjene u izloženosti institucije IRRBB-u. Ona bi trebala procijeniti najmanje sljedeće aspekte:

- a. značajne promjene u ukupnoj IRRBB strategiji, politici i limitima institucije;
- b. mogući utjecaj tih izmjena na profil rizičnosti institucije i
- c. glavna tržišna kretanja.

Priroda i struktura profila kamatnog rizika institucije

295. Nadležna bi tijela trebala donijeti zaključak o tome kako promjene kamatnih stopa mogu negativno utjecati na zaradu i ekonomsku vrijednost institucije (sadašnja vrijednost očekivanih novčanih tokova) kako bi imala predodžbu o kratkoročnim i dugoročnim potencijalnim prijetnjama adekvatnosti kapitala.

296. Za potrebe navedenog, nadležna bi tijela trebala analizirati i donijeti zaključak o strukturi imovine, obveza i izvanbilančnih izloženosti institucije. Ovo se posebice odnosi na:

- a. različite pozicije u knjizi banke, njihova dospijeća i datume ponovnog vrednovanja i pretpostavke ponašanja tih pozicija (npr. pretpostavke u vezi s proizvodima s neizvjesnim dospijećem);

- b. kamatne novčane tokove institucije, ako postoje;
- c. udio proizvoda s neizvjesnim dospijanjem i proizvoda s eksplicitnim i/ili ugrađenim opcijama, pritom obrađujući pozornost na proizvode s ugrađenom potrošačkom opcijom i
- d. strategiju zaštite institucije te iznos i upotrebu izvedenica (zaštita vs. špekulacija).

297. Za bolje određivanje složenosti i profila kamatnog rizika institucije nadležna bi tijela trebala razumjeti i glavna obilježja imovine, obveza i izvanbilančnih izloženosti institucije, posebno:

- a. kreditnog portfelja (npr. obujam kredita bez dospijanja, obujam kredita s opcijama prijevremene otplate ili obujam kredita s promjenjivom kamatnom stopom s gornjim i donjim limitima);
- b. portfelja obveznica (npr. obujam investicija s opcijama, moguće koncentracije);
- c. depozitnih računa (npr. kamatnu osjetljivost depozitne osnovice institucije na promjene kamatnih stopa, moguće koncentracije) i
- d. izvedenica (npr. složenost izvedenica koje se upotrebljavaju za zaštitu ili u špekulacijske svrhe, analiza prodanih ili kupljenih kamatnih opcija).

298. Pri analizi učinka na zaradu institucije nadležna bi tijela trebala razmotriti različite izvore prihoda i troškova institucije te njihove relativne udjele. Trebala bi biti svjesna koliko povrati institucije ovise o kamatno-osjetljivim pozicijama te odrediti kako različite promjene kamatnih stopa mogu utjecati na neto kamatni prihod institucije.

299. Pri analizi učinka na ekonomsku vrijednost institucije nadležna bi tijela trebala najprije razmotriti rezultate standardnog šoka, kako je navedeno u članku 98. stavku 5. Direktive 2013/36/EU, kako bi odredila početnu referentnu vrijednost za usporedbu utjecaja promjena kamatnih stopa na instituciju. Kako bi osigurala usklađenost, nadležna bi tijela trebala uzeti u obzir smjernice EBA-e koje su objavljene u skladu s predmetnim člankom. Pri provedbi ove procjene nadležna bi tijela trebala obratiti posebnu pozornost na osjetljivost kretanja bilančnih pozicija na promjene u osnovnim ključnim pretpostavkama (osobito za račune klijenata bez određenih datuma ponovnog vrednovanja i/ili kapital).

300. Nadležna bi tijela trebala razumjeti učinak tih pretpostavki tako da analiziraju „netipične” rezultate standardnih testova te izoliraju rizike ekonomske vrijednosti koji proizlaze iz bihevioralnih prilagodbi institucije kako bi mogla, između ostalog, utvrditi i razumjeti rizike koji proizlaze iz aktivnosti pokušaja stabiliziranja zarade, za razliku od onih koji proizlaze iz drugih aspekata poslovnog modela.

301. Pored upotrebe standardnog šoka, kako je navedeno u članku 98. stavku 5. Direktive 2013/36/EU, nadležna bi tijela trebala razmotriti upotrebu vlastitih šok scenarija (npr. većih ili manjih, za sve ili samo za određene valute, uz neparalelne pomake u kamatnoj stopi,

uzimajući u obzir rizik osnove itd.). Kod odlučivanja o razini na koju treba postaviti ove dodatne šok scenarije, nadležna bi tijela trebala uzeti u obzir faktore poput opće razine kamatnih stopa, oblika krivulje prinosa i bilo koje relevantne nacionalne karakteristike svojih finansijskih sustava. Interni sustavi institucije bi stoga trebali biti dovoljno fleksibilni kako bi izračunali njezinu osjetljivost na bilo koji propisani standardni šok.

302. U svojoj kvantitativnoj procjeni, po potrebi, nadzorna bi tijela trebala također razmotriti rezultate internih metodologija institucije za mjerenje kamatnog rizika. Analizom ovih metodologija nadležna bi tijela trebala bolje shvatiti glavne rizične faktore na kojima se temelji profil kamatnog rizika institucije.

303. Nadležna bi tijela trebala procijeniti provode li institucije koje posluju u različitim valutama analizu kamatnog rizika za svaku valutu u kojoj imaju značajnu poziciju, uzimajući u obzir povijesne korelacije među valutama.

304. Pri analizi rezultata učinka standardnog šoka kao i internih metodologija institucije, nadležna bi tijela trebala razmotriti vrijednosti u određenom trenutku kao i povijesne trendove. Te bi stope trebalo usporediti s usporedivim institucijama i prilikama na svjetskom tržištu.

Analiza scenarija i testiranje otpornosti na stres

305. Nadležna bi tijela trebala procijeniti i uzeti u obzir rezultate analize scenarija i testiranja otpornosti na stres (osim onih za standardni šok) koje provodi institucija kao dio svog kontinuiranog procesa internog upravljanja. U tom kontekstu nadležna bi tijela trebala biti svjesna glavnih izvora IRRBB-a za instituciju.

306. Ako se pregledom rezultata testiranja otpornosti institucije na stres otkriju određena gomilanja ponovnog vrednovanja/dospijeća u različitim točkama krivulje ili se na njih sumnja, nadležna tijela mogu zatražiti dodatnu analizu.

6.5.3 Procjena upravljanja i kontrole IRRBB-a

307. Za postizanje sveobuhvatnog razumijevanja profila kamatnog rizika institucije u knjizi banke nadležna bi tijela trebala preispitati upravljanje i okvir koji čine osnovu njezinih izloženosti kamatnom riziku.

308. Nadležna tijela trebala bi procijeniti sljedeće elemente:

- a. strategija za kamatni rizik i sklonost preuzimanju kamatnog rizika (kao zasebne elemente ili kao dio šire strategije i sklonosti preuzimanju tržišnog rizika);
- b. organizacijski okvir;
- c. politike i procedure;
- d. utvrđivanje, mjerenje, praćenje i izvješćivanje o riziku i

- e. okvir internih kontrola.

Strategija za i sklonost preuzimanju kamatnog rizika

309. Nadležna bi tijela trebala procijeniti ima li institucija pouzdanu, jasno formuliranu i dokumentiranu strategiju za IRRBB, koju je odobrilo upravljačko tijelo. U ovoj procjeni nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir sljedeće:

- a. izražava li upravljačko tijelo jasno strategiju za IRRBB i sklonost preuzimanju rizika, kao i postupak za njihovo preispitivanje (npr. u slučaju ukupnog preispitivanja strategije rizika ili zabrinutosti zbog profitabilnosti ili adekvatnosti kapitala) te provodi li više rukovodstvo ispravno strategiju za IRRBB koju je odobrilo upravljačko tijelo, pritom osiguravajući usklađenost aktivnosti institucije s utvrđenom strategijom, izradu i provedbu pisanih procedura te jasnu i ispravnu dodjelu odgovornosti;
- b. održava li strategija institucije za IRRBB na ispravan način sklonost institucije preuzimanju kamatnog rizika te je li isto u skladu s ukupnom sklonosti preuzimanju rizika;
- c. jesu li strategija i sklonost preuzimanju rizika IRRBB-a primjereni za instituciju s obzirom na:
  - njezin poslovni model;
  - ukupnu strategiju rizika i sklonost preuzimanju rizika;
  - njezino tržišno okruženje i ulogu u financijskom sustavu i
  - njezinu adekvatnost kapitala;
- d. obuhvaća li strategija institucije za IRRBB sve aktivnosti institucije za koje je IRRBB značajan;
- e. uzima li strategija institucije za IRRBB u obzir cikličke aspekte gospodarstva i posljedične pomake u vrsti IRRBB aktivnosti i
- f. ima li institucija odgovarajući okvir kako bi osigurala učinkovit prijenos strategije za IRRBB relevantnom osoblju.

Organizacijski okvir

310. Nadležna bi tijela trebala procijeniti posjeduje li institucija odgovarajući organizacijski okvir za upravljanje, mjerenje, praćenje i funkciju kontrole IRRBB-a, uz dostatne ljudske (kvalitativne i kvantitativne) i tehničke resurse. U obzir bi trebala uzeti sljedeće:

- a. postoje li jasne linije odgovornosti za preuzimanje, praćenje, kontrolu i izvješćivanje o IRRBB-u;
- b. podliježe li područje upravljanja i kontrole IRRBB-a nezavisnoj provjeri i je li jasno utvrđeno u organizaciji te je li funkcionalno i hijerarhijski nezavisno od poslovnog područja i
- c. imaju li radnici koji se bave kamatnim rizikom (u poslovnom području, kao i u upravljačkim i kontrolnim područjima) odgovarajuće vještine i iskustvo.

Politike i procedure

311. Nadležna bi tijela trebala procijeniti je li institucija jasno definirala politike i procedure za upravljanje IRRBB-om koje su u skladu s njezinom strategijom za IRRBB i sklonosti preuzimanju rizika. U obzir bi trebala uzeti sljedeće:

- a. odobrava li upravljačko tijelo politike za upravljanje, mjerenje i kontrolu IRRBB-a te raspravlja li o njima i razmatra li ih redovito, u skladu sa strategijama upravljanja rizicima;
- b. je li više rukovodstvo odgovorno za njihov razvoj te za osiguravanje provedbe odluka koje usvoji upravljačko tijelo na primjeren način;
- c. jesu li IRRBB politike usklađene s važećim propisima i primjerene s obzirom na prirodu i složenost aktivnosti institucije te omogućuju li jasno razumijevanje inherentnog IRRBB-a;
- d. jesu li takve politike jasno formalizirane, prenesene i primjenjuju li se dosljedno u cijeloj instituciji;
- e. primjenjuju li se ove politike dosljedno u grupi banaka i omogućuju li upravljanje rizikom na ispravan način;
- f. definiraju li IRRBB politike postupke za razvoj novih proizvoda, glavne prijedloge za zaštitu ili upravljanje rizikom i je li ih odobrilo upravljačko tijelo ili njegov delegirani odbor. Nadležna tijela trebala bi posebice osigurati da:
  - novi proizvodi, novi glavni prijedlozi za zaštitu ili upravljanje rizikom podliježu primjerenim procedurama i kontrolama prije nego budu implementirani ili poduzeti i
  - je institucija provela analizu njihovog potencijalnog učinka na svoj ukupni profil rizičnosti.

Utvrđivanje, mjerenje, praćenje i izvješćivanje o riziku

312. Nadležna bi tijela trebala procijeniti ima li institucija odgovarajući okvir za utvrđivanje, razumijevanje i mjerenje IRRBB-a, u skladu s njezinom veličinom i složenošću. Ona bi trebala razmotriti:

- a. omogućavaju li informacijski sustavi i tehnike mjerenja rukovodstvu da izmjeri inherentni kamatni rizik u svim značajnim bilančnim i izvanbilančnim izloženostima (po potrebi na razini grupe), uključujući interne zaštite, u portfelju knjige banke;
- b. ima li institucija odgovarajuće radnike i metodologije za mjerenje IRRBB-a (u skladu sa zahtjevima iz *Smjernica EBA-e za tehničke aspekte upravljanja rizikom kamatne stope koji je rezultat netrgovačkih aktivnosti – Smjernice EBA-e o IRRBB-u*), uzimajući u obzir veličinu, oblik i složenost izloženosti kamatnom riziku;
- c. uzimaju li pretpostavke na kojima se zasnivaju interne metodologije u obzir upute iz smjernica EBA-e o IRRBB-u. Posebice, nadležna bi tijela trebala procijeniti jesu li pretpostavke institucije za pozicije bez ugovornog dospijeca i ugrađene potrošačke opcije razborite. Nadležna bi tijela također trebala procijeniti uključuju li institucije kapital u izračun ekonomske vrijednosti i, ako da, izračunati učinak isključenja kapitala iz predmetnog izračuna;
- d. uzimaju li sustavi institucije za mjerenje rizika u obzir sve značajne oblike kamatnog rizika kojem je institucija izložena (npr. rizik ročne neusklađenosti, rizik krivulje prinosa, rizik osnove i rizik opcije). Ako su neki instrumenti i/ili faktori isključeni iz sustava mjerenja rizika, institucije bi to trebale moći objasniti nadležnim tijelima te kvantificirati značajnost isključenja;
- e. kvalitetu, detaljnost i pravovremenost informacija koje pružaju informacijski sustavi te jesu li sustavi u mogućnosti objediniti iznose rizika za sve portfelje, aktivnosti i subjekte uključene u konsolidaciju. Informacijski sustavi bi trebali biti usklađeni s uputama iz smjernica EBA-e o IRRBB-u;
- f. cjelovitost i pravovremenost podataka koji ulaze u postupak mjerenja rizika, a koji bi također trebali biti usklađeni s uputama iz smjernica EBA-e o IRRBB-u;
- g. jesu li sustavi mjerenja rizika institucije sposobni prepoznati potencijalne koncentracije IRRBB-a;
- h. razumiju li menadžeri za upravljanje rizikom i više rukovodstvo institucije pretpostavke koje čine osnovu sustava mjerenja, posebno u smislu pozicija s neodređenim ugovornim dospjećima i onih s implicitnim ili eksplicitnim opcijama, kao i pretpostavke institucije za kapital i

- i. jesu li menadžeri za upravljanje rizikom i više rukovodstvo institucije svjesni razine rizika modela koji prevladava u tehnikama institucije za mjerenje rizika.

313. Nadležna bi tijela trebala procijeniti je li institucija provela adekvatne scenarije testiranja otpornosti na stres koji nadopunjuju njezin sustav mjerenja rizika. U svojoj procjeni moraju ocijeniti usklađenost s relevantnim uputama iz smjernica EBA-e izdanih u skladu s člankom 98. stavkom 5. Direktive 2013/36/EU.

314. Nadležna bi tijela trebala procijeniti posjeduje li institucija odgovarajući okvir za praćenje i interno izvješćivanje o IRRBB-u, koji po potrebi omogućuje pravovremene radnje na odgovarajućoj razini višeg rukovodstva ili upravljačkog tijela institucije. Sustav praćenja trebao bi uključivati posebne pokazatelje i relevantne okidače kako bi omogućio učinkovite znakove ranog upozorenja. Nadležna bi tijela trebala uzeti u obzir izvješćuju li uprava i područje kontrole redovito (učestalost ovisi o rasponu, složenosti i razini rizika izloženosti IRRBB-u) upravljačko tijelo i više rukovodstvo minimalno o sljedećem:

- a. pregledu trenutnih izloženosti IRRBB-a, rezultatu RDG i izračunu rizika;
- b. značajnim prekoračenjima limita IRRBB-a i
- c. promjenama u glavnim pretpostavkama ili parametrima na kojima se temelje postupci za procjenu IRRBB-a.

Okvir internih kontrola

315. Nadležna bi tijela trebala procijeniti ima li institucija snažan i sveobuhvatan okvir za kontrolu te dobre mjere zaštite za smanjenje izloženosti IRRBB-u u skladu sa svojom strategijom upravljanja rizicima i sklonosti preuzimanju rizika. Nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir:

- a. obuhvaća li područje primjene kontrolne funkcije institucije sve konsolidirane subjekte, sve geografske lokacije i sve financijske aktivnosti;
- b. postoje li interne kontrole, operativni limiti i druge prakse čiji je cilj zadržavanje izloženosti IRRBB-u na ili ispod razina prihvatljivih instituciji, u skladu s parametrima koje je odredilo upravljačko tijelo i više rukovodstvo i sklonosti institucije preuzimanju rizika i
- c. ima li institucija odgovarajuće interne kontrole i prakse kako bi osigurala pravovremenu prijavu kršenja i iznimki od politika, procedura i limita odgovarajućoj razini kako bi se poduzele potrebne radnje.

316. Nadležna tijela trebala bi procijeniti sustav limita, uključujući:

- a. njegovu usklađenost sa strategijom upravljanja rizicima i sklonosti institucije preuzimanju rizika;

- b. njegovu primjerenost s obzirom na složenost institucije i izloženosti IRRBB-u i njezinu sposobnost mjerenja i upravljanja rizikom;
- c. pokriva li sustav potencijalni učinak promjena kamatnih stopa na zaradu i ekonomsku vrijednost institucije; s perspektive zarade limiti bi trebali specificirati prihvatljive razine volatilnosti zarade uslijed specifičnih kamatnih scenarija; obuhvat limita za razmatranje učinka stopa na ekonomsku vrijednost institucije bi trebao odgovarati veličini i složenosti aktivnosti institucije i osnovnih pozicija; u slučaju banaka koje posluju sa stanovništvom s malim udjelom dugoročnih instrumenata, opcija, instrumenata s ugrađenim opcijama ili drugih instrumenata čija vrijednost može biti promijenjena uslijed promjene kamatne stope, relativno jednostavni limiti mogu biti dovoljni; za složenije institucije pak, možda će biti potrebni detaljniji limiti o prihvatljivim promjenama u procijenjenoj ekonomskoj vrijednosti;
- d. jesu li utvrđeni limiti apsolutni ili su moguća prekoračenja limita; u slučaju potonjeg, politike institucije trebale bi jasno propisati razdoblje i posebne okolnosti u kojima su takva prekoračenja moguća; nadležna bi tijela trebala zatražiti podatke o mjerama koje osiguravaju pridržavanje limita i
- e. ima li institucija adekvatne procedure za redovno ažuriranje svojih limita.

317. Nadležna bi tijela trebala procijeniti funkcionalnost funkcije interne revizije. U ovu svrhu nadležna tijela trebala bi procijeniti:

- a. provodi li institucija redovito interne revizije okvira upravljanja IRRBB-om;
- b. pokriva li interna revizija glavne elemente upravljanja, mjerenja i kontrole IRRBB-a u cijeloj instituciji i
- c. je li funkcija interne revizije učinkovita u određivanju pridržavanja internih politika i relevantnih vanjskih propisa te razmatra li bilo kakva odstupanja.

6.5.4 Sažetak nalaza i ocjena

318. Slijedom gore navedene procjene, nadležna bi tijela trebala donijeti mišljenje o IRRBB-u institucije. Mišljenje bi se trebalo odraziti u sažetku nalaza i poduprijeti ocjenom utemeljenoj na razmatranjima navedenima u tablici 7. Ako na osnovi značajnosti određenih potkategorija nadležno tijelo odluči te potkategorije procijeniti i ocijeniti na pojedinačnoj osnovi, potrebno je koliko je to moguće analogijom primijeniti upute iz ove tablice.

Tablica 7. Razmatranja nadzornih tijela za dodjeljivanje ocjene IRRBB-u

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama

1	Ne postoji primjetan rizik značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te na upravljanje i kontrole.	• Osjetljivost ekonomske vrijednosti na promjene kamatnih stopa nije značajna. • Osjetljivost zarade na promjene kamatnih stopa nije značajna. • Osjetljivost ekonomske vrijednosti i zarade na promjene osnovnih pretpostavki (npr. proizvoda s ugrađenom potrošačkom opcijom) nije značajna.	• Postoji usklađenost između politike i strategije institucije za kamatni rizik i njezine ukupne strategije i sklonosti preuzimanju rizika. • Organizacijski je okvir za kamatni rizik snažan, s jasnim odgovornostima i vidljivom raspodjelom zadaća na osobe koje preuzimaju rizik i upravljačke i kontrolne funkcije. • Sustavi za mjerenje, praćenje i izvješćivanje o kamatnom riziku su primjereni. • Interni limiti i kontrolni okvir za kamatni rizik su primjereni i u skladu sa strategijom institucije za upravljanje rizicima i njezinom sklonosti preuzimanju rizika.
2	Postoji nizak rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te na upravljanje i kontrole.	• Osjetljivost ekonomske vrijednosti na promjene kamatnih stopa je niska. • Osjetljivost zarade na promjene kamatnih stopa je niska. • Osjetljivost ekonomske vrijednosti i zarade na promjene osnovnih pretpostavki (npr. proizvoda s ugrađenom potrošačkom opcijom) je niska.	
3	Postoji umjeren rizik značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te na upravljanje i kontrole.	• Osjetljivost ekonomske vrijednosti na promjene kamatnih stopa je umjerenjena. • Osjetljivost zarade na promjene kamatnih stopa je umjerenjena. • Osjetljivost ekonomske vrijednosti i zarade na promjene osnovnih pretpostavki (npr. proizvoda s ugrađenom potrošačkom opcijom) je umjerenjena.	
4	Postoji visok rizik značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te na upravljanje i kontrole.	• Osjetljivost ekonomske vrijednosti na promjene kamatnih stopa je visoka. • Osjetljivost zarade na promjene kamatnih stopa je visoka. • Osjetljivost ekonomske vrijednosti i zarade na promjene osnovnih pretpostavki (npr. proizvoda s ugrađenom potrošačkom opcijom) je visoka.	

Glava 7. Procjena kapitala SREP-om

7.1 Opća razmatranja

319. Nadležna bi tijela trebala putem procjene SREP kapitala utvrditi pruža li regulatorni kapital institucije valjano pokriće za rizike za kapital kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena, ako su takvi rizici procijenjeni kao značajni za instituciju.
320. Nadležna tijela trebala bi ovo provesti na način da odrede kvantitetu (iznos) i strukturu (kvalitetu) dodatnog regulatornog kapitala koji je institucija dužna održavati za pokriće elemenata rizika i rizike koji nisu obuhvaćeni člankom 1. Uredbe (EU) 575/2013 („dodatni kapitalni zahtjevi”), uključujući, po potrebi, kapitalne zahtjeve za pokriće rizika koji proizlaze iz modela, kontrola, upravljanja ili drugih nedostataka.
321. Nadležna tijela trebala bi procijeniti adekvatnost regulatornog kapitala institucije te učinak ekonomskog stresa na njega, kao glavnu odrednicu održivosti institucije. Te procjene trebale bi uključivati i rizike koje predstavlja prekomjerna financijska poluga.
322. Ovo bi određivanje trebalo biti sažeto i odražavati se u ocjeni temeljenoj na kriterijima koji su dani na kraju ove glave.

Postupak procjene SREP kapitala

323. Nakon razmatranja rezultata procjene rizika za kapital iz glave 6., nadležna bi tijela trebala poduzeti sljedeće korake kao dio postupka procjene SREP kapitala:
- a. određivanje dodatnih kapitalnih zahtjeva;
  - b. usklađenje dodatnih kapitalnih zahtjeva sa zaštitnim slojevima iz CRD-a i bilo kojim makrobonitetnim zahtjevima;
  - c. određivanje i izražavanje TSCR-a i OCR-a;
  - d. procjena rizika prekomjerne financijske poluge;
  - e. procjena mogu li OCR i TSCR biti ispunjeni u ekonomskom ciklusu i
  - f. određivanje ocjene kapitala.

7.2. Određivanje dodatnih kapitalnih zahtjeva

324. Nadležna bi tijela trebala odrediti dodatne kapitalne zahtjeve, za pokriće:

- a. rizika od neočekivanih gubitaka i od očekivanih gubitaka koji su nedovoljno pokriveni rezervacijama kroz razdoblje od 12 mjeseci (osim ako je drugačije propisano Uredbom (EU) 575/2013) („neočekivani gubici”);
- b. rizika od podcjenjivanja rizika zbog nedostataka modela, u kontekstu članka 101. Direktive 2013/36/EU i
- c. rizika koji proizlazi iz nedostataka u internom upravljanju, uključujući internu kontrolu, mehanizme i druge nedostatke.

7.2.1 Određivanje dodatnog regulatornog kapitala za pokriće neočekivanih gubitaka

325. Nadležna bi tijela trebala odrediti dodatne kapitalne zahtjeve za pokriće rizika od neočekivanih gubitaka, koje bi institucija u svakom trenutku morala ispunjavati. Nadležna bi tijela trebala odrediti dodatne kapitalne zahtjeve za svaki rizik pojedinačno, oslanjajući se na supervizorsku procjenu potkrijepljenu sljedećim izvorima informacija:

- a. izračuni ICAAP-a;
- b. rezultati izračuna supervizorskih referentnih vrijednosti i
- c. drugi relevantni ulazni parametri, uključujući one koji proizlaze iz interakcije i dijaloga s institucijom.

326. Izračuni ICAAP-a – kad se smatraju pouzdanima ili djelomično pouzdanima – trebali bi biti početna točka određenja, uz nadopunu rezultatima supervizorskih referentnih vrijednosti i drugim relevantnim ulaznim parametrima, po potrebi. Kad se izračun ICAAP-a ne smatra pouzdanim, rezultati supervizorskih referentnih vrijednosti trebali bi biti početna točka za određivanje, nadopunjeni drugim relevantnim ulaznim parametrima, po potrebi.

327. Nadležna tijela ne bi trebala dopustiti da regularni kapital kojeg institucija ima na temelju članka 92. Uredbe (EU) 575/2013 bude upotrijebljen za pokriće ili kompenzaciju dodatnih kapitalnih zahtjeva, kako za ukupne tako i za pojedinačne rizike.

328. Za potrebe članka 98. stavka 1. točke (f) Direktive 2013/36/EU i utvrđivanja dodatnih kapitalnih zahtjeva nadležna bi tijela trebala procijeniti i razmotriti učinke diversifikacije koji proizlaze iz geografskih, sektorskih i bilo kojih drugih relevantnih činitelja unutar svake značajne kategorije rizika (diversifikacija unutar rizika). Za svaki rizik za kapital koji je obuhvaćen Uredbom (EU) 575/2013, takvi učinci diversifikacije ne bi trebali smanjiti minimalne kapitalne zahtjeve izračunate u skladu s člankom 92. Uredbe (EU) 575/2013.

329. Ipak, diversifikacija između rizika u različitim kategorijama, uključujući one obuhvaćene Uredbom (EU) 575/2013 (diversifikacija između rizika), ne bi se trebala uzeti u obzir prilikom određivanja dodatnih kapitalnih zahtjeva.

330. Nadležna tijela trebala bi osigurati da dodatni kapitalni zahtjevi određeni za svaki rizik omoguće dobro pokriće rizika. U ovu svrhu, nadležna tijela trebala bi:

- a. jasno opravdati sve dodatne kapitalne zahtjeve koji značajno odstupaju od rezultata pouzdanih izračuna ICAAP-a ili izračuna u odnosu na referentne vrijednosti i
- b. dosljedno primijeniti dodatne kapitalne zahtjeve – u slučaju kada se ne temelje na elementima specifičnima za instituciju – kako bi osigurala široku usklađenost bonitetnih rezultata u svim institucijama.

331. Pri određivanju dodatnog regulatornog kapitala nadležna bi tijela trebala razmotriti rezultate dijaloga i interakcije s institucijom.

Izračun ICAAP-a

332. Nadležna bi tijela trebala procijeniti pouzdanost izračuna ICAAP-a tako da procijene jesu li oni:

- a. granularni: Izračuni/metodologije trebale bi omogućiti raščlambu iznosa prema vrsti rizika umjesto prikazivanja jednog broja (ekonomskog kapitala) koji obuhvaća sve rizike. Ovu podjelu trebala bi omogućiti sama ICAAP metodologija. Kada nadležno tijelo ocijeni primjerenim, mogu se dati procjene kroz, primjerice, izračune marginalnog doprinosa za rizike koji se ne mogu mjeriti zasebno (npr. rizik kreditne koncentracije);
- b. vjerodostojni: Upotrijebljeni izračuni/metodologije trebale bi dokazivo obuhvaćati rizik na koji se odnose (npr. izračun koncentracijskog rizika kredita trebao bi se temeljiti na odgovarajućoj raščlambi sektora koja odražava stvarne korelacije i sastave portfelja) i trebali bi se zasnivati na priznatim ili primjerenim modelima i razboritim pretpostavkama;
- c. razumljivi: Osnovni činitelji izračuna/metodologija trebali bi biti jasno navedeni. Izračun metodom „crne kutije” ne bi se trebao prihvatiti. Nadležna tijela trebala bi osigurati da institucija pruži objašnjenje dijelova upotrijebljenih modela koji su najviše podložni pogreškama te kako su isti obuhvaćeni i ispravljani u konačnom izračunu ICAAP-a i
- d. usporedivi: Nadležna bi tijela trebala razmotriti razdoblje držanja / rizično razdoblje i razine povjerenja (ili jednakovrijedne mjere) izračuna ICAAP-a, prilagođavajući ili zahtijevajući od institucije da prilagodi te varijable kako bi olakšala usporedivost s usporedivim institucijama i supervizorskim referentnim vrijednostima.

333. Nadležna bi tijela trebala detaljnije procijeniti pouzdanost izračuna ICAAP-a uspoređujući ih s rezultatima supervizorskih referentnih vrijednosti za iste rizike i drugim relevantnim ulaznim parametrima.
334. Izračun ICAAP-a trebao bi se smatrati djelomično pouzdanim ako se, unatoč činjenici da ne ispunjava sve gore navedene kriterije, čini vrlo vjerodostojnim; međutim, ovdje bi se trebalo raditi o iznimnom slučaju uz popratne korake za poboljšanje nedostataka utvrđenih u izračunu ICAAP-a.

Supervizorske referentne vrijednosti

335. Nadležna bi tijela trebala razviti i primjenjivati supervizorske referentne vrijednosti specifične za svaki rizik kao sredstvo preispitivanja izračuna ICAAP-a za te značajne rizike, ili elemente takvih rizika koji nisu obuhvaćeni Uredbom (EU) 575/2013 ili kako bi dodatno podržala postavljanje dodatnih kapitalnih zahtjeva za svaki rizik pojedinačno u slučajevima kad se izračuni ICAAP-a za te značajne rizike, ili elemente tih rizika, smatraju nepouzdanima ili nisu dostupni.
336. Trebalo bi razviti supervizorske referentne vrijednosti kako bi se osigurala razborita, dosljedna (kalibrirano prema ekvivalentnim razdobljima držanja / rizičnim razdobljima i razinama pouzdanosti propisanim Uredbom (EU) 575/2013), transparentna i usporediva mjera za izračun i usporedbu potencijalnih kapitalnih zahtjeva institucije prema vrsti rizika (ne uključujući rizike pokrivene Uredbom (EU) 575/2013).
337. S obzirom na raznolikost poslovnih modela koje institucije primjenjuju, rezultat supervizorskih referentnih vrijednosti ne mora biti odgovarajući u svakom trenutku i za svaku instituciju. Nadležna bi se tijela trebala pozabaviti ovim pitanjem uporabom najprimjerenije referentne vrijednosti ako postoji više mogućnosti i/ili primjenom vlastite prosudbe rezultata referentne vrijednosti kako bi obuhvatila specifičnosti poslovnog modela.
338. Kad nadležna tijela pri određivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva uzmu u obzir supervizorske referentne vrijednosti, ona bi u sklopu dijaloga trebala instituciji objasniti logički slijed i općenita načela utvrđivanja referentnih vrijednosti.

Drugi relevantni ulazni parametri

339. Nadležna tijela trebala bi upotrijebiti druge relevantne informacije kao potporu utvrđivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva za svaki rizik pojedinačno. Druge relevantne informacije mogu uključivati nalaze procjene rizika (prema kriterijima navedenima u glavi 6.), usporedbe s grupama usporedivih institucija, uključujući izvješće odnosno izvješća koja je izdala EBA u skladu sa zahtjevima iz članka 78. Direktive 2013/36/EU, referentne vrijednosti koje je objavila EBA u skladu s člankom 101. Direktive 2013/36/EU, testiranje otpornosti na stres specifično za određeni rizik, informacije od strane makrobonitetnih (imenovanih) tijela itd.

340. Drugi relevantni ulazni parametri bi trebali potaknuti nadležno tijelo da ponovno procijeni primjerenost/pouzdanost izračuna ICAAP-a / referentne vrijednosti za određeni rizik, i/ili prilagodi izračun, ako postoje sumnje u njegovu ispravnost (npr. kada ocjena rizika ukazuje na značajno drugačiju razinu rizika u odnosu na izračun, ili kad usporedne analize otkriju da se institucija bitno razlikuje od usporedivih institucija u smislu kapitalnog zahtjeva za pokriće usporedive izloženosti riziku).
341. Kako bi osigurala dosljednost u određivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva za svaki rizik pojedinačno, nadležna tijela trebala bi koristiti iste grupe usporedivih institucija kako su uspostavljene za potrebe analize rizika za kapital, kako je navedeno u glavi 6.
342. Kada nadležna tijela pri određivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva uzmu u obzir druge relevantne ulazne parametre, ona bi u sklopu dijaloga trebala instituciji objasniti logiku i osnovna načela za uporabu tih ulaznih parametara.

7.2.2 Određivanje regulatornog kapitala ili drugih mjera za pokriće nedostataka modela

343. Ako tijekom preispitivanja internih pristupa na temelju zahtjeva iz članka 101. Direktive 2013/36/EU ili analizom usporedivih institucija koja je provedena u skladu s člankom 78. Direktive 2013/36/EU, nadležna tijela utvrde nedostatke modela koji bi mogli dovesti do podcjenjivanja minimalnih kapitalnih zahtjeva propisanih Uredbom (EU) 575/2013, ona bi, u slučaju kada se odluči da je to prihvatljivije od drugih nadzornih mjera, trebala utvrditi dodatne kapitalne zahtjeve za pokriće rizika koji proizlaze iz nedostataka modela koji bi mogli dovesti do podcjenjivanja rizika. Nadležna bi tijela trebala odrediti dodatne kapitalne zahtjeve za pokriće ovog rizika jedino kao privremenu mjeru dok se rješavaju nedostaci.

7.2.3 Određivanje regulatornog kapitala ili drugih mjera za pokriće drugih nedostataka

344. Nadležna bi tijela trebala, kad se to smatra primjerenijim od drugih nadzornih mjera, utvrditi dodatni regulatorni kapital za pokriće rizika koji proizlaze iz kontrola, upravljanja ili drugih nedostataka koji su utvrđeni tijekom procjene rizika opisane u glavama 4. do 6.. Nadležna bi tijela trebala utvrditi dodatne kapitalne zahtjeve za pokriće ovih rizika jedino kao privremenu mjeru dok se rješavaju nedostaci.

7.2.4 Određivanje regulatornog kapitala ili drugih mjera za pokriće rizika financiranja

345. Nadležna bi tijela trebala, u slučaju kada se to smatra primjerenijim od ostalih nadzornih mjera, utvrditi dodatne kapitalne zahtjeve za pokriće rizika financiranja utvrđenog tijekom procjene rizika opisane u glavi 8..

7.3 Usklađivanje sa zahtjevima za zaštitne slojeve kapitala i makrobonitetnim zahtjevima

346. Pri utvrđivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva (ili drugih kapitalnih mjera – vidi odjeljak 10.3.) nadležna bi tijela trebala uskladiti dodatne kapitalne zahtjeve s bilo kojim postojećim

zahtjevima za zaštitne slojeve kapitala i/ili makrobonitetnim zahtjevima koji se odnose na iste rizike ili elementima tih rizika. Nadležna tijela ne bi trebala utvrditi dodatne kapitalne zahtjeve (ili druge kapitalne mjere) ako je rizik već pokriven zahtjevima za zaštitne slojeve kapitala i/ili dodatnim makrobonitetnim zahtjevima.

7.4 Određivanje TSCR-a

347. Nadležna bi tijela trebala odrediti TSCR kao zbroj:

- a. kapitalnih zahtjeva u skladu s člankom 92. Uredbe (EU) 575/2013 i
- b. zbroja dodatnih kapitalnih zahtjeva (određenih u skladu s gore navedenim kriterijima) i bilo kojeg dodatnog regulatornog kapitala utvrđenih potrebnima za pokriće značajnih koncentracija između rizika.

348. Nadležna bi tijela trebala odrediti zahtjev za strukturu dodatnih kapitalnih zahtjeva za pokriće sljedećih vrsta rizika od najmanje 56 % redovnoga osnovnoga kapitala (CET1) i najmanje 75 % osnovnog kapitala (T1):

- a. elementi kreditnog, tržišnog i operativnog rizika (koji nisu obuhvaćeni Uredbom (EU) 575/2013);
- b. rizik kreditne koncentracije rizik i IRRBB;
- c. rizik nedostataka modela koji bi mogao dovesti do podcjenjivanja odgovarajuće razine regulatornog kapitala gde se dodatni kapitalni zahtjevi upotrebljavaju za pokriće ovog rizika.

349. Nadležna bi tijela trebala odrediti strukturu dodatnog regulatornog kapitala za pokriće drugih vrsta rizika na temelju svog diskrecijskog prava, ali bi trebala težiti osiguravanju adekvatnog pokrića predmetnog rizika.

350. Nadležna tijela u procjeni/izračunu TSCR-a ne bi trebala razmatrati druge stavke i instrumente osim onih koji su pogodni za određivanje regulatornog kapitala (kako je definirano u dijelu drugom Uredbe (EU) 575/2013).

7.5 Utvrđivanje kapitalnih zahtjeva

351. Nadležna bi tijela trebala osigurati dosljednost u određivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva i priopćavanju istih instituciji i/ili, prema potrebi, drugim nadležnim tijelima. Ovo bi minimalno trebalo uključivati priopćavanje TSCR-a institucije kao dijela (omjera) TREA-e, raščlanjenog u smislu strukture zahtjeva.

352. Za priopćavanje TSCR-a kao omjera nadležna bi ga tijela trebala izraziti s pomoću sljedeće formule (tj. kao umnožak 8 % TREA zahtjeva navedenog u Uredbi (EU) br. 575/2013):

$$TSCR \text{ ratio} = 8\% \times \frac{TSCR \times 12.5}{TREA}$$

353. Nadležna bi tijela trebala, ovisno o slučaju, napraviti potrebne izmjene kako bi inkorporirala dodatne kapitalne zahtjeve za pokrivanje izloženosti riziku koji nisu povezani s ukupnom bilancom i/ili kako bi osigurala da dodatni kapitalni zahtjevi ne padnu ispod nominalnog donjeg iznosa (npr. kao posljedica razduživanja), a što se može iskazati odvojeno.

354. Nadležna tijela mogu dalje izraziti TSCR na način da dalje raščlanjuju dodatne kapitalne zahtjeve za svaki rizik posebno, uz ukupni zahtjev.

Primjer TSCR-a

Počevši od DATUMA i dok ne bude određeno drugačije, INSTITUCIJA je dužna održavati TSCR u iznosu od X % TREA-e:

- 8 % (mora sadržavati barem x % CET1 i x % T1) što predstavlja kapitalne zahtjeve navedene u članku 92. Uredbe (EU) br. 575/2013;

- X % što predstavlja dodatni regulatorni kapital iznad zahtjeva navedenih u članku 92. Uredbe (EU) br. 575/2013, od čega X % (mora sadržavati barem x % CET1 i x % T1) služi za pokriće neočekivanih gubitaka utvrđenih SREP-om i X % (mora sadržavati barem x % CET1 i x % T1) služi za pokriće OSTALOG [npr. zabrinutosti oko upravljanja] utvrđeno SREP-om.

355. Kako bi postigla još veću dosljednost nadležna tijela mogu dodatno priopćiti institucijama i/ili, ovisno o slučaju, drugim nadležnim tijelima, OCR i njegove sastavne dijelove – TSCR, zahtjeve za zaštitne slojeve iz CRD-a i dodatne kapitalne zahtjeve za pokrivanje makrobonitetnih rizika – kao omjer TREA-e, raščlanjene prema strukturi zahtjeva.

Primjer određivanja OCR-a

Počevši od DATUMA i dok ne bude određeno drugačije, INSTITUCIJA je dužna održavati ukupne kapitalne zahtjeve (OCR) u iznosu od X % TREA-e, od čega bi najmanje X % trebalo biti CET1 i barem X % bi trebao biti T1.

Od tog X % OCR-a:

- X % predstavlja ukupni SREP kapitalni zahtjev (TSCR), koji mora biti ispunjen u svakom trenutku, pri čemu:***

- 8 % (mora sadržavati barem x % CET1 i x % T1) predstavlja kapitalne zahtjeve navedene u članku 92. Uredbe (EU) br. 575/2013;

- X % predstavlja dodatni regulatorni kapital iznad zahtjeva navedenih u članku 92. Uredbe (EU) br. 575/2013, od čega X % (koji mora sadržavati barem x % CET1 i x % T1) služi za pokriće neočekivanih gubitaka utvrđenih SREP-om i X % (koji mora sadržavati barem x % CET1 i x % T1) koji služi za pokriće OSTALOG [npr. zabrinutosti oko upravljanja] utvrđeno SREP-om.

• X % predstavlja kombinirani zahtjev za zaštitni sloj kapitala (100 % CET1) iz Direktive 2013/36/EU koji se primjenjuje na INSTITUCIJU, pri čemu:

- 2,5 % predstavlja zahtjev za zaštitni sloj za očuvanje kapitala;

- X % predstavlja OSTALE zahtjeve [npr. protuciklički zaštitni sloj kapitala (CyCB) i zaštitni sloj za OSV instituciju (O-SII)].

7.6 Procjena rizika prekomjerne financijske poluge

356. Nadležna tijela trebala bi procijeniti rizik koji prekomjerna financijska poluga predstavlja za regulatorni kapital institucije.

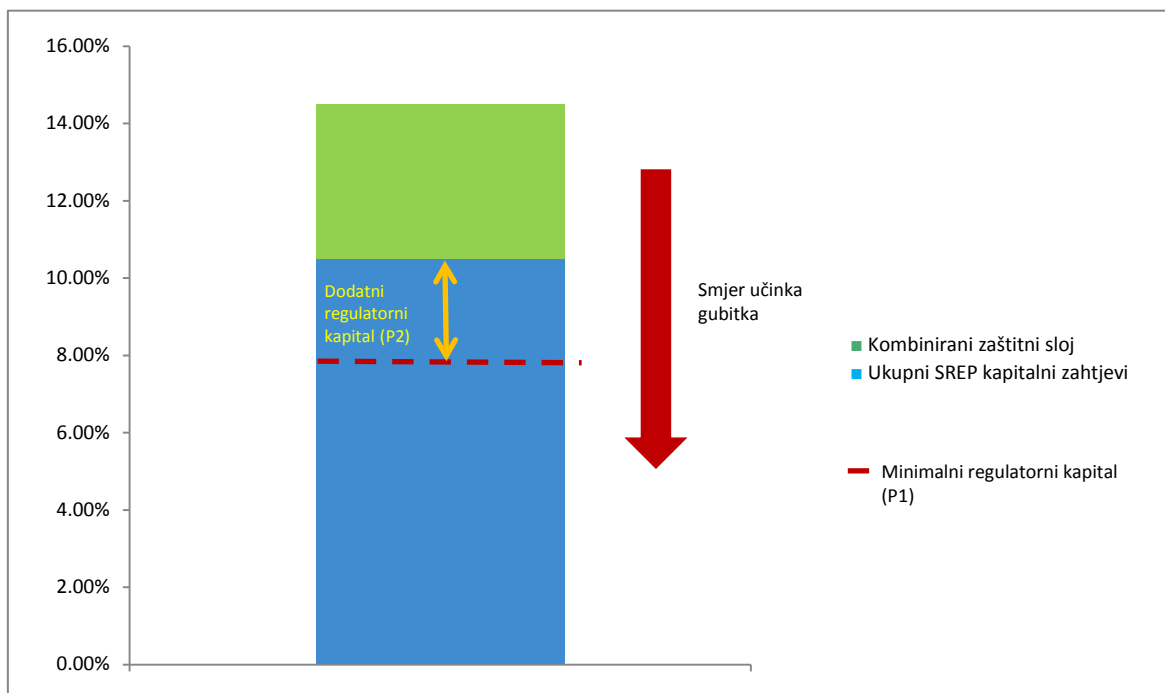
357. Tijekom procjene nadležna bi tijela trebala razmotriti sljedeće aspekte:

- a. trenutnu razinu omjera financijske poluge u usporedbi s usporedivim institucijama i, ako je primjenjivo, razinu omjera u odnosu na minimalno propisani limita;
- b. promjenu omjera financijske poluge institucije, uključujući predvidivi učinak trenutnih i očekivanih gubitaka na omjer financijske poluge. Nadležna tijela također bi trebala razmotriti kakav bi potencijalni učinak na omjer financijske poluge imao trenutni i očekivani rast izloženosti koji je obuhvaćen u omjeru;
- c. razinu rizika prekomjerne financijske poluge koji proizlazi iz različitih stresnih događaja (također obuhvaćen odjeljkom 7.7.) i
- d. postoji li mogućnost pojave rizika prekomjerne financijske poluge za određene institucije koje nisu adekvatno razmatrane omjerom financijske poluge.

7.7 Ispunjavanje zahtjeva u ekonomskom ciklusu

358. Nadležna tijela trebala bi odrediti adekvatnost regulatornog kapitala institucije (visinu i strukturu) za pokriće volatilnosti u ekonomskom ciklusu, kao i jesu li potrebne mjere za rješavanje potencijalnih neadekvatnosti.
359. U tu svrhu nadležna tijela trebala bi koristiti testiranje otpornosti na stres (provedeno od strane institucija i/ili nadzornog tijela) kako bi odredila učinak temeljnih i stresnih scenarija na dostupni regulatorni kapital te je li on dovoljan za pokriće kapitalnih zahtjeva (OCR-a i TSCR-a) ili bilo kojeg drugog ciljanog omjera kojeg su odredila nadležna tijela za testiranje otpornosti na stres na razini sustava. Nadležna bi tijela također trebala razmotriti učinak testiranja otpornosti na stres na omjer financijske poluge institucije.
360. Nadležna bi tijela trebala to odrediti analizom testiranja otpornosti na stres koje je institucija provela u sklopu svog ICAAP-a i nadzornog testiranja otpornosti na stres, posebice:
- a. rezultata testiranja otpornosti na stres koje institucija provodi u sklopu svog ICAAP-a na temelju malo vjerojatnog, ali ozbiljnog stresa relevantnog za poslovni model i profil rizičnost sukladno smjernicama EBA-e za testiranje otpornosti na stres i koji podliježu primjerenom preispitivanju od strane nadležnih tijela i/ili
  - b. rezultata nadzornih testiranja otpornosti na stres koje provode nadležna tijela u skladu s člankom 100. Direktive 2013/36/EU uzimajući u obzir smjernice EBA-e objavljene u skladu s tim člankom, a koji sekreću u rasponu od primjerice:
    - i. onih kojima se propisuju određeni zadani „*anchor*” scenariji/pretpostavke koje institucije moraju ugraditi; do
    - ii. onih kojima se provodi testiranje otpornosti na stres na razini sustava s pomoću dosljedne metodologije i scenarija, bilo od strane institucije ili nadzornih tijela.
361. Na temelju uspostavljenog pristupa proporcionalnosti, nadležna tijela mogu razmotriti primjenu užeg obuhvata testiranja otpornosti na stres za institucije koje ne pripadaju kategoriji 1.
362. Nadležna bi tijela trebala analizirati rezultate testiranja otpornosti na stres koji obuhvaćaju buduće razdoblje kako je navedeno u smjernicama EBA-e za testiranje otpornosti na stres. Početna točka za potrebni kapital trebao bi biti regulatorni kapital institucije dostupan na početku stresa.
363. Kako bi se utvrdilo kršenje OCR-a, bilo koje bi pretpostavke u vezi s makrobonitetnim zahtjevima (tj. promjene u razini zahtjeva ili mogućnosti korištenja zaštitnih slojeva) kroz razdoblje za koje se provodi scenarij trebale biti dogovorene s makrobonitetnim (imenovanim) nadležnim tijelom, uz redosljed nalaganja zahtjeva u skladu sa slikom ispod.

Slika 3. Poredak kapitalnih zahtjeva

364. Uzimajući u obzir rezultate testiranja otpornosti na stres, nadležna bi tijela trebala razmotriti jesu li i koje su mjere potrebne, u skladu s kriterijima navedenima u stavcima 365. do 366., ovisno o scenarijima i vrsti testiranja otpornosti na stres (ICAAP institucija ili nadzorno testiranje otpornosti na stres), kako bi se pokrilo bilo koje kršenje zahtjeva ili bilo kojih drugih relevantnih ciljnih omjera koje su odredila nadležna tijela za testiranje otpornosti na stres na razini sustava. U svakom slučaju, nadležna bi tijela trebala tražiti od institucije da dostavi vjerodostojni plan kapitala, koji osigurava da TSCR ili bilo koji drugi relevantni ciljani omjer koji su postavila nadležna tijela za testiranje otpornosti na stres na razini sustava bude ispunjen kroz očekivano razdoblje.

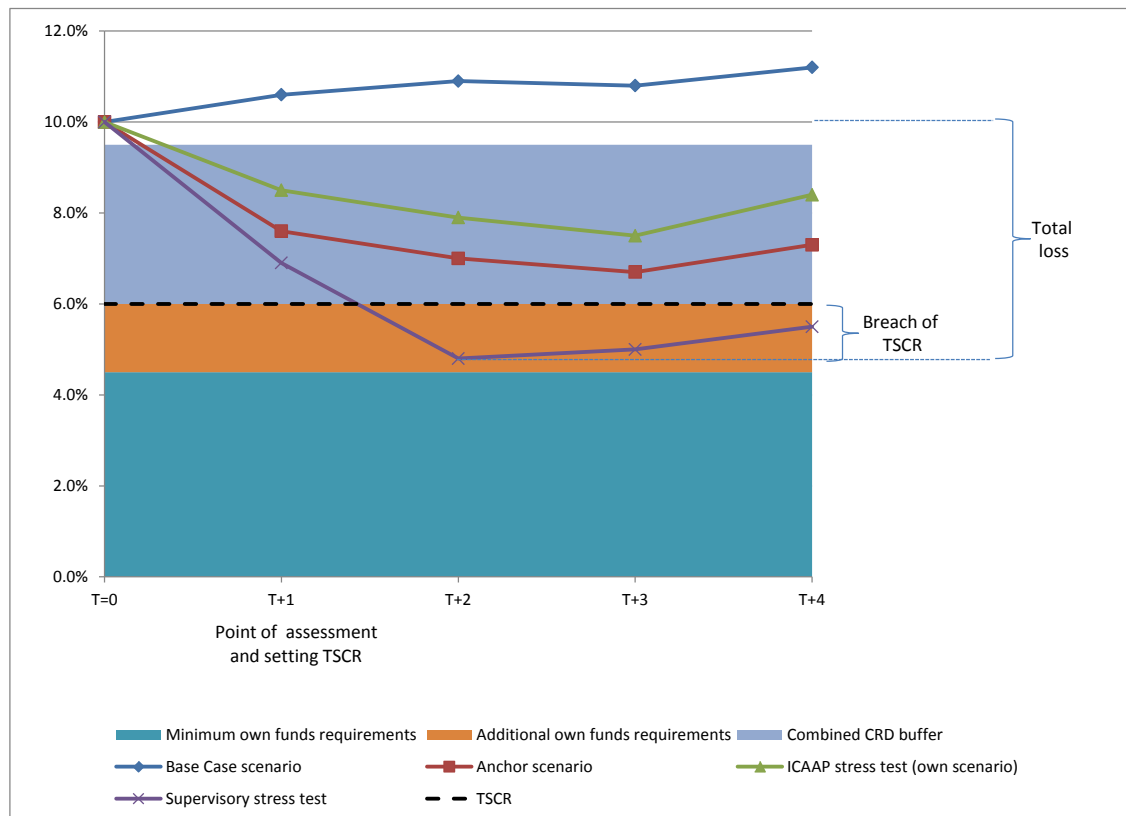
365. U analizi plana kapitala nadležna bi tijela trebala analizirati i razmotriti primjerenost vjerodostojnih upravljačkih aktivnosti za smanjenje rizika i/ili povećanje kapitala za koje je institucija navela da će ih provesti. Nadležna bi ih tijela trebala procijeniti u kontekstu pravnih i reputacijskih ograničavajućih okolnosti, uzimajući u obzir i do koje su mjere oni već navedeni u javnim dokumentima (npr. politika isplate dividende), poslovnom planu institucije i iskazanoj sklonosti preuzimanju rizika. Nadležna bi tijela trebala također procijeniti vjerodostojnost aktivnosti za smanjenje rizika i/ili povećanje kapitala u kontekstu širih makroekonomskih razmatranja.

366. Dodatno, nadležna bi tijela trebala, po potrebi, razmotriti dodatne mjere navedene u odjeljku 10.3. Pri određivanju tih mjera nadležna tijela trebala bi razmotriti:

- a. vremensko razdoblje nastanka kršenja u usporedbi s početnom točkom testiranja otpornosti na stres;
- b. razmjer kršenja u usporedbi s početnom točkom testiranja otpornosti na stres;
- c. razmjer apsolutnog i relativnog smanjenja rezervi u usporedbi s početnom točkom testiranja otpornosti na stres;
- d. strategiju i financijske planove institucije i nalaze procjene provedene na temelju BMA kako je navedeno u glavi 4.;
- e. stav makrobonitetnog (imenovanog) nadležnog tijela o zahtjevu za održavanjem regulatornog kapitala za ispunjenje ostalih zaštitnih slojeva iz CRD-a pored zaštitnog sloja za očuvanje kapitala (npr. protuciklički zaštitni sloj kapitala i zaštitni sloj za OSV instituciju) u pretpostavljenim uvjetima stresa i
- f. promjene makroekonomskih uvjeta, stvarnu razinu regulatornog kapitala i TREA-e od početne točke testiranja otpornosti na stres do točke u kojoj se radi procjena.

367. Ako, u skladu s rezultatima testiranja otpornosti na stres i uzimajući u obzir postojeće makroekonomsko okruženje, postoji izravni rizik da institucija neće moći održavati svoj TSCR, nadležna bi tijela trebala razmotriti nalaganje dodatnih kapitalnih zahtjeva, što će rezultirati ponovnom analizom TSCR-a koji je određen na temelju odredbi odjeljka 7.4. (vidi sliku 4.).

Slika 4. Ogledni primjer promjena u izvorima kapitala (CET1) u ekonomskom ciklusu i kršenje TSCR-a

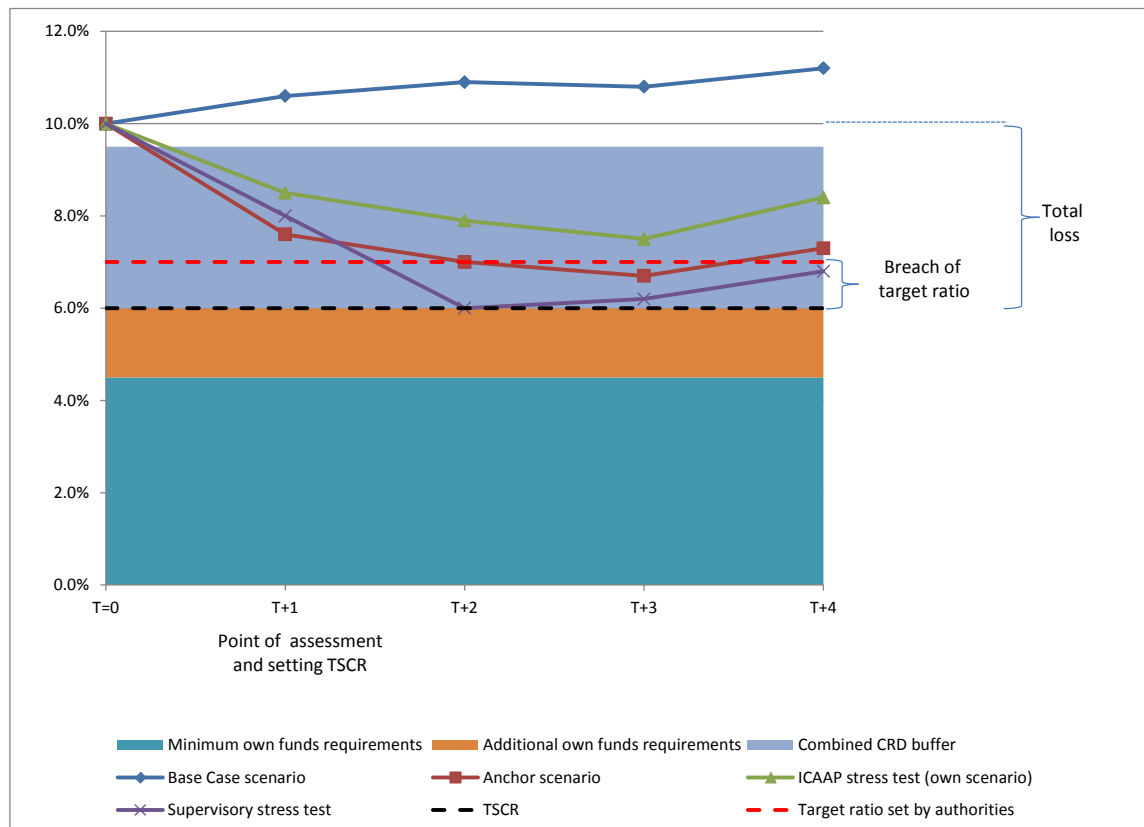

EN	HR
Total loss	Ukupni gubitak
Breach of TSCR	Kršenje TSCR-a
Point of assessment and setting TSCR	Točka procjene i utvrđivanja TSCR-a
Minimum own funds requirements	Minimalni kapitalni zahtjevi
Base Case scenario	Osnovni scenarij
Supervisory stress test	Nadzorno testiranje otpornosti na stres
Additional own funds requirements	Dodatni kapitalni zahtjevi
Anchor scenario	Zadani "anchor" scenarij
TSCR	TSCR
Combined CRD buffer	Kombinirani zaštitni sloj iz Direktive CRD
ICAAP stress test (own scenario)	ICAAP testiranje otpornosti na stres (vlastiti scenarij)

368. Ako, u skladu s rezultatima testiranja otpornosti na stres i uzimajući u obzir postojeće makroekonomsko okruženje, postoji izravni rizik da će institucija prekršiti ciljani omjer koji je nadležno tijelo zadalo za testiranje otpornosti na stres na razini sustava na razini koja prelazi TSCR institucije, nadležna bi tijela trebala razmotriti propisivanje dodatnih kapitalnih zahtjeva za potrebe sistemskog rizika (vidi sliku 5.).

Slika 5. Ogledni primjer promjena u izvorima kapitala (CET1) u ekonomskom ciklusu i kršenje ciljanog omjera

EN	ET
Total loss	Ukupni gubitak
Breach of target ratio	Kršenje ciljanog omjera
Point of assessment and setting TSCR	Točka procjene i određivanja TSCR-a
Minimum own funds requirements	Minimalni kapitalni zahtjevi
Base Case scenario	Osnovni scenarij
Supervisory stress test	Nadzorno testiranje otpornosti na stres
Additional own funds requirements	Dodatni kapitalni zahtjevi
Anchor scenario	Zadani "anchor" scenarij
TSCR	TSCR
Combined CRD buffer	Kombinirani zaštitni sloj iz Direktive CRD
ICAAP stress test (own scenario)	ICAAP testiranje otpornosti na stres (vlastiti scenarij)
Target ratio set by authorities	Ciljani omjer koji su odredila nadležna tijela

7.8 Sažetak nalaza i ocjena

369. Slijedom navedene procjene nadležna bi tijela trebala donijeti mišljenje o tome osigurava li postojeći regulatorni kapital dovoljno pokriće rizika kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena. Mišljenje bi se trebalo odraziti u sažetku nalaza i poduprijeti ocjenom utemeljenoj na razmatranjima navedenima u tablici 8.

Tablica 8. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene adekvatnosti kapitala

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
1	Visina i struktura regulatornog kapitala ne predstavljaju primjetan rizik za održivost institucije.	- Razina regulatornog kapitala institucije dovoljno je iznad OCR-a i očekuje se da će takva ostati u budućnosti. - Testiranje otpornosti na stres nije otkrilo bilo koji primjetan rizik vezan uz učinak ozbiljne, ali moguće ekonomske recesije na regulatorni kapital. - Slobodan protok kapitala između subjekata u grupi, gdje je to primjenjivo, nije otežan ili su svi subjekti dobro kapitalizirani iznad nadzornih zahtjeva. - Institucija ima uvjerljiv i vjerodostojan plan kapitala koji ima potencijal za učinkovitu provedbu ako bude potrebno. - Omjer financijske poluge institucije dovoljno je iznad bilo kojih propisanih minimuma i ne postoji primjetan rizik prekomjerne financijske poluge.
2	Visina i struktura regulatornog kapitala institucije predstavljaju nizak rizik za održivost institucije.	- Institucija je blizu toga da prekrši neke od svojih zaštitnih slojeva kapitala, ali je još uvijek iznad svog TSCR-a. - Testiranjem otpornosti na stres otkriven je nizak rizik od učinka ozbiljne, ali moguće ekonomske recesije na regulatorni kapital, međutim postupci rukovodstva za rješavanja ovog rizika čine se pouzdani. - Slobodni protok kapitala između subjekata u grupi, gdje je to primjenjivo, jest ili bi mogao biti marginalno otežan. - Institucija ima uvjerljiv i vjerodostojan plan kapitala koji, iako uključuje rizik, ima potencijal za učinkovitu provedbu ako bude potreban. - Omjer financijske poluge institucije iznad je bilo kojih zakonskih minimuma. Postoji nizak rizik prekomjerne financijske poluge.
3	Visina i struktura regulatornog kapitala institucije predstavljaju	Institucija upotrebljava neke od svojih zaštitnih slojeva kapitala. Postoji

	umjeren rizik za održivost institucije.	mogućnost da institucija prekrši svoj TSCR ako se situacija pogorša. • Testiranjem otpornosti na stres otkriven je rizik umjerene razine u vezi s učinkom ozbiljne, ali moguće ekonomske recesije na regulatorni kapital. Rukovodstvo možda neće to adekvatno riješiti. • Slobodni protok kapitala između subjekata u grupi, gdje je to primjenjivo, jest otežan. • Institucija ima plan kapitala koji vjerojatno neće biti učinkovit. • Omjer financijske poluge institucije iznad je bilo kojeg regulatornog minimuma, međutim, testiranjem otpornosti na stres otkrivene su zabrinutosti oko učinka ozbiljne, ali moguće ekonomske recesije na regulatorni kapital. Postoji umjeren rizik prekomjerne financijske poluge.
4	Visina i struktura regulatornog kapitala institucije predstavljaju visok rizik za održivost institucije.	• Institucija je gotovo prekršila svoj TSCR. • Testiranjem otpornosti na stres otkriveno je da će doći do kršenja TSCR-a u početnoj fazi ozbiljne, ali moguće ekonomske recesije. Rukovodstvo ovo neće adekvatno riješiti. • Slobodni protok kapitala između subjekata u grupi, gdje je to primjenjivo, je otežan. • Institucija nema plan kapitala ili ima plan koji je očito neadekvatan. • Omjer financijske poluge institucije nije daleko od kršenja propisanog minimuma. Postoji visok rizik prekomjerne financijske poluge.

Glava 8. Procjena rizika likvidnosti i izvora financiranja

8.1 Opća razmatranja

370. Nadležna tijela trebala bi procijeniti rizike likvidnosti i izvora financiranja ako su utvrđeni kao značajni za instituciju. Cilj ove glave jest prikazati uobičajene metodologije koje je potrebno razmotriti pri procjeni pojedinačnih rizika, upravljanja rizicima i kontrola. Namjera nije dati iscrpan pregled i nadležna tijela imaju slobodu u obzir uzeti i dodatne kriterije koje mogu smatrati relevantnima na temelju vlastitog iskustva i posebnih obilježja institucije.

371. U ovoj glavi nadležnim tijelima navodi se niz općih elemenata za procjenu rizika likvidnosti i izvora financiranja.

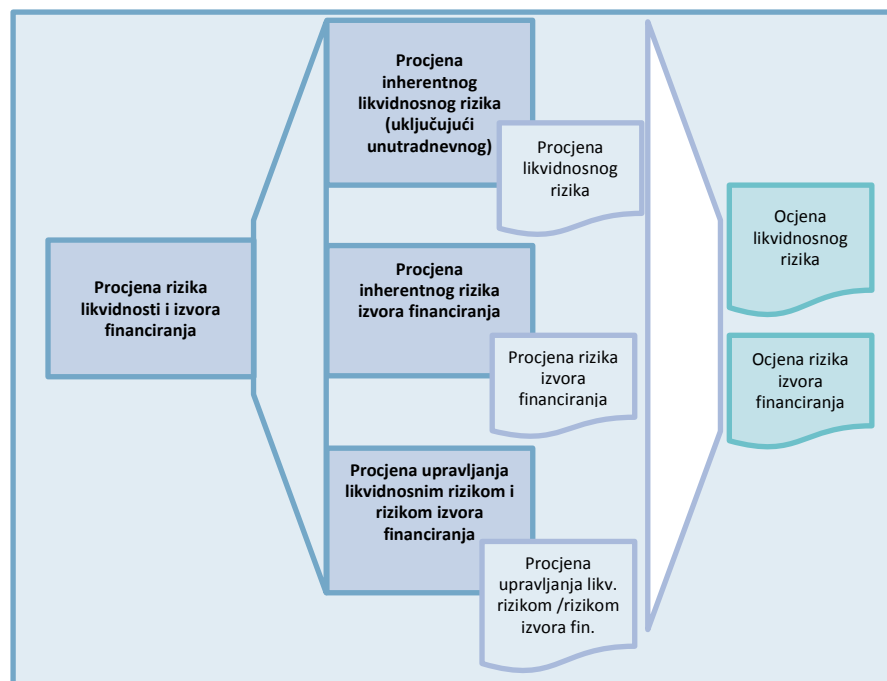
372. Ova metodologija sastoji se od tri glavne komponente:

- a. procjene inherentnog likvidnosnog rizika;
- b. procjene inherentnog rizika izvora financiranja i
- c. procjene upravljanja likvidnosnim rizikom i rizikom izvora financiranja.

373. U okviru procjene rizika likvidnosti i izvora financiranja nadležna bi tijela trebala provjeriti usklađenost institucije s minimalnim zahtjevima iz relevantnih EU-ovih i nacionalnih provedbenih propisa. Ipak, ove smjernice proširuju obuhvat primjene procjene u odnosu na te minimalne zahtjeve s ciljem omogućavanja nadležnim tijelima da donesu sveobuhvatno mišljenje o rizicima.

374. Tijek ove procjene prikazan je grafički na slici 6.

Slika 6. Elementi procjene rizika likvidnosti i izvora financiranja

375. Slijedeći kriterije navedene u ovoj glavi, nadležna bi tijela trebala procijeniti sve tri komponente kako bi donijela mišljenje o razini inherentnog likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja s kojima se institucija susreće, kao i o kvaliteti upravljanja i kontrolama likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja u instituciji. Budući da su rizik likvidnosti i rizik izvora financiranja i njihovo upravljanje međusobno povezani i zavisni, odjeljak koji se bavi procjenom upravljanja i kontrola likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja jednak je za oba rizika.

376. U provedbi procjene rizika likvidnosti i rizika izvora financiranja kao dio SREP-a, nadležna tijela mogu se služiti kombinacijom izvora informacija, uključujući:

- a. rezultate analize poslovnog modela institucije, posebice one koji mogu pomoći s razumijevanjem ključnih izvora rizika likvidnosti i rizika izvora financiranja;
- b. informacije dobivene praćenjem ključnih pokazatelja;
- c. nadzorno izvješćivanje, a posebice informacije koje je dostavila institucija u svom izvješćivanju o likvidnosnom riziku u skladu s člankom 415. Uredbe (EU) 575/2013;
- d. rezultate različitih nadzornih aktivnosti;
- e. informacije koje je dostavila institucija, uključujući podatke iz postupka procjene adekvatnosti interne likvidnosti (eng. ILAAP);
- f. nalaze i primjedbe iz internih ili eksternih revizorskih izvješća;

- g. preporuke i smjernice koje je objavila EBA, kao i upozorenja i preporuke koje su izdala makrobonitetna tijela ili ESRB te
- h. rizike identificirane u drugim institucijama koje primjenjuju sličan poslovni model (grupa usporedivih institucija).

377. U primjeni metodologija i općih elemenata navedenih u ovoj glavi, nadležna bi tijela trebala utvrditi relevantne kvantitativne pokazatelje i druge omjere koji bi se također mogli upotrijebiti za praćenje glavnih pokazatelja, kako je navedeno u glavi 3.

378. Rezultat procjene svakog pojedinačnog rizika trebao bi se odražavati u sažetku nalaza u kojem je dano objašnjenje glavnih činitelja rizika, kao i u ocjeni.

379. Pri utvrđivanju ocjene za svaki rizik, nadležna bi tijela trebala uzeti u obzir i procjenu inherentnih rizika i kvalitetu i učinkovitost upravljanja i kontrola institucije, imajući na umu da je procjena upravljanja i kontrole rizika jednaka za likvidnosni rizik i za rizik izvora financiranja.

380. Pri provedbi ovih smjernica na nacionalnoj razini nadležna tijela mogu upotrijebiti različite metode kako bi donijela odluku o ocjenama pojedinačnih rizika. U nekim slučajevima, razine inherentnog rizika i kvaliteta upravljanja rizicima i kontrola rizika mogu se ocjenjivati zasebno, što će rezultirati srednjom konačnom ocjenom, dok se u drugim slučajevima u postupku procjene ne moraju upotrijebiti zasebne ocjene.

8.2 Procjena likvidnosnog rizika

381. Nadležna bi tijela trebala procijeniti rizik kratkoročne i srednjoročne likvidnosti institucije kroz odgovarajuća vremenska razdoblja, uključujući unutarodnevna razdoblja, kako bi osigurala da institucija održava adekvatne razine zaštitnog sloja likvidnosti u normalnim uvjetima i u uvjetima stresa. Ova procjena uključuje sljedeće elemente:

- a. procjena kratkoročnih i srednjoročnih likvidnosnih potreba;
- b. procjena rizika unutarodnevne likvidnosti;
- c. procjena zaštitnog sloja likvidnosti i sposobnosti preživljenja i
- d. nadzorno testiranje otpornosti na likvidnosni stres.

382. Za procjenu likvidnosnih potreba, zaštitnih slojeva likvidnosti i sposobnosti preživljenja u normalnim uvjetima, nadležna bi tijela trebala analizu poduprijeti dokazima iz izvještajnih obrazaca za praćenje dodatnih nadzornih izvješća, kako je navedeno u Delegiranoj Uredbi Komisije koja se donosi u skladu s člankom 415. stavkom 3. točkom (b) Uredbe (EU) br. 575/2013.

Procjena kratkoročnih i srednjoročnih likvidnosnih potreba

383. Nadležna bi tijela trebala procijeniti kratkoročne i srednjoročne likvidnosne potrebe institucije u normalnim uvjetima i u uvjetima stresa (šokovima). Nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir:

- a. likvidnosne potrebe institucije u uvjetima stresa u različitim razdobljima, posebice do 30 dana, između 30 dana i 3 mjeseca i od 3 do 12 mjeseci, a posebno učinke ozbiljnih, ali malo vjerojatnih stresova na likvidnosne potrebe institucije (neto novčani odljevi) za pokriće idiosinkratskog šoka, šoka na razini tržišta i kombiniranog šoka i
- b. veličinu, lokaciju i valutu likvidnosnih potreba i, ako institucija posluje u različitim značajnim valutama, zasebne učinke šokova u različitim valutama, kako bi odrazili rizik konvertibilnosti valute.

384. Nadležna bi tijela trebala potkrijepiti procjenu rizika kratkoročne likvidnosti barem analizom LCR-a kako je propisano Delegiranom Uredbom Komisije objavljenom na temelju članka 460. Uredbe (EU) 575/2013, a posebno:

- a. prijavljuje li institucija ispravno svoju LCR poziciju i
- b. odražava li LCR adekvatno likvidnosne potrebe institucije.

385. U procjeni učinka šokova na likvidnosne potrebe institucije nadležna bi tijela trebala uzeti u obzir sve značajne izvore likvidnosnog rizika za instituciju. Pri tome bi posebno trebala uzeti u obzir sljedeće:

- a. mogućnost da bilo koji važeći zahtjevi koji proizlaze iz relevantnih EU-ovih i nacionalnih provedbenih propisa neće na odgovarajući način odražavati likvidnosne potrebe institucije u slučaju vrste scenarija stresa koja se upotrebljava za zahtjev, uključujući kada su dospjeća kraća od 30 dana. Za vrijeme postupnog uvođenja LCR-a nadležna tijela mogu obratiti posebnu pozornost na mogućnost institucije da poveća svoj LCR korištenjem izrazito kratkoročnih posuđivanja i kreditiranja što je aktivnost koja, sve dok je zahtjev manji od 100 %, može povećati LCR bez smanjivanja likvidnosnog rizika;
- b. rizike povezane s velikim klijentima u pogledu bilančnih stavki te koncentracije financiranja, uzimajući u obzir aktivnosti koje institucija može poduzeti kako bi sačuvala svoj ugled/franšizu;
- c. rizike povezane s potencijalnim novčanim tokovima / izvanbilančnim stavkama (npr. kredite linije, zahtjevi za maržu) i aktivnostima (npr. likvidnosna potpora za nekonsolidirane subjekte posebne namjene izvan ugovorne obveze), uzimajući u

obzir aktivnosti koje institucija može poduzeti kako bi sačuvala svoj ugled/franšizu;

- d. bruto i neto priljeve i odljeve: kod vrlo visokih priljeva i odljeva nadležna bi tijela trebala obratiti posebnu pozornost na rizike kojima je institucija izložena kad priljevi ne dolaze na vrijeme, čak i kad je rizik neto odljeva ograničen;
- e. rizike povezane s klijentima iz sektora stanovništva, uzimajući u obzir aktivnosti koje institucija može poduzeti kako bi sačuvala svoj ugled/franšizu. Zbog toga bi nadležna tijela trebala upotrebljavati metodologiju o klasifikaciji depozita stanovništva u različite razrede rizika, sukladno članku 421. stavku 3. Uredbe 575/2013 za izvještavanje o likvidnosti i
- f. rizik da će prekomjerni rizici u srednjoročnom do dugoročnom profilu financiranja negativno utjecati na ponašanje drugih ugovornih strana bitnih za kratkoročnu poziciju likvidnosti.

Procjena rizika unutarodnevnne likvidnosti

386. Nadležna bi tijela trebala procijeniti izloženost institucije riziku unutarodnevnne likvidnosti za odabrano razdoblje, uključujući unutarodnevnu dostupnost likvidne imovine s obzirom na nepredvidivu prirodu neočekivanih unutarodnevni odljeva ili nedostatak priljeva. Ova bi procjena trebala uključivati najmanje procjenu unutarodnevnne likvidnosti koja je dostupna ili na raspolaganju u normalnim uvjetima, kao i u uvjetima financijskog ili operativnog stresa (npr. IT kvarovi, pravna ograničenja prijenosa sredstava).

387. Za one nadležne sustave u kojima izvješćivanje o unutarodnevnom riziku još nije dostupno, nadležna bi se tijela trebala pouzdati u analizu rizika unutarodnevnne likvidnosti koju je institucija sama provela.

Procjena zaštitnog sloja likvidnosti i sposobnosti preživljenja

388. Nadležna bi tijela trebala procijeniti adekvatnost zaštitnog sloja likvidnosti institucije i njezinu sposobnost preživljenja za zadovoljavanje likvidnosnih potreba institucije unutar mjesec dana, kao i kroz različita vremenska razdoblja, potencijalno do 1 godine, a uključujući i prekonocne potrebe. Ova procjena trebala bi uzeti u obzir:

- a. izravno dostupne zaštitne slojeve likvidnosti ili razdoblja preživljenja institucije u različitim scenarijima stresa;
- b. ukupnu sposobnost preživljenja koju institucija može postići kroz cijelo razdoblje trajanja relevantnog scenarija stresnih uvjeta;
- c. obilježja različitih scenarija stresnih uvjeta i razdoblja, kao što su ozbiljnost i trajanje, razmatranih u procjeni likvidnosnih potreba institucije;

- d. iznos imovine koja bi se trebala utržiti kroz relevantna vremenska razdoblja;
- e. jesu li stvarni zaštitni sloj likvidnosti i sposobnost preživljenja, uključujući kvalitetu likvidne imovine, u skladu s tolerancijom likvidnosnog rizika institucije i
- f. klasifikaciju i kvalitetu likvidne imovine navedene u LCR-u kao referentnoj točki, kako je navedeno u Delegiranoj Uredbi Komisije objavljenoj na temelju članka 460. Uredbe (EU) 575/2013.

389. Nadležna bi tijela trebala procijeniti sposobnost institucije da pravovremeno utrži svoju likvidnu imovinu kako bi zadovoljila svoje likvidnosne potrebe u razdoblju stresa. Nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir:

- a. testira li institucija periodično svoj pristup tržištu kroz prodaju ili repo poslove;
- b. postoje li visoke koncentracije koje mogu predstavljati rizik precjenjivanja zaštitnog sloja likvidnosti i sposobnosti preživljenja;
- c. je li imovina u zaštitnom sloju neopterećena (prema definiciji iz smjernica EBA-e o objavi o opterećenoj i neopterećenoj imovini⁸), upravlja li njome odgovarajuće osoblje i je li lako dostupna funkciji upravljanja likvidnošću;
- d. je li denominacija likvidne imovine usklađena sa strukturom likvidnosnih potreba prema valuti;
- e. ako je institucija posudila likvidnu imovinu, mora li je vratiti u razdoblju kratkotrajnog stresa likvidnosti, što bi značilo da je više ne bi imala na raspolaganju za ispunjenje odljeva pod stresom s obzirom na neto učinak transakcije i
- f. vjerojatni iznos obvezujućih likvidnosnih linija u slučaju kada nadležna tijela odluče da takve linije mogu u određenoj mjeri biti uključene u sposobnost preživljenja.

Nadzorno testiranje otpornosti na likvidnosni stres

390. Nadležna bi tijela trebala upotrijebiti testiranje otpornosti na likvidnosni stres, koje definiraju i provode nadležna tijela, kao nezavisni alat za procjenu kratkoročnih i srednjoročnih likvidnosnih rizika, kako bi:

- a. utvrdila likvidnosne rizike kroz različita vremenska razdoblja i u različitim stresnim scenarijima. Scenariji stresa trebali bi biti vezani na pretpostavku 30-dnevnog LCR stresa, međutim nadležna tijela mogu proširiti obuhvat primjene svoje procjene

---

⁸ EBA/GL/2014/03 od 27.6.2014.

na način da analiziraju rizike unutar 30 dana, kao i nakon 30 dana te mijenjaju LCR pretpostavke kako bi odrazila rizike koji nisu adekvatno obuhvaćeni LCR-om;

- b. proširila svoje mišljenje o likvidnosnim rizicima povrh informacija iz internog testiranja otpornosti na stres institucije;
- c. utvrdila i kvantificirala posebna područja u kojima postoji likvidnosni rizik i
- d. proširila svoje mišljenje o ukupnom likvidnosnom riziku kojem je institucija izložena, što će im omogućiti da usporede relativni rizik institucija. Ovo mora uključivati najmanje nadzorno testiranje otpornosti na stres koje kombinira stres specifičan za instituciju i stres na razini tržišta.

391. Nadležna tijela mogu procijeniti potencijalne promjene i osjetljivost zahtjeva za likvidnosnu pokrivenost u skladu s primjenom članka 412. stavka 3. i članka 414. Uredbe (EU) br. 575/2013 uslijed blagih scenarija stresa putem nadzornog testiranja otpornosti na likvidnosni stres ili onog koje provodi institucija. Scenariji koji se upotrebljavaju za ovu procjenu u pravilu bi trebali biti manje ozbiljni (npr. samo stres na razini tržišta) od scenarija koji se upotrebljavaju za testiranje preživljavanja institucije (stres na razini tržišta i sustava) i, posljedično, odražavati situacije u kojima institucije ne bi trebale upotrebljavati svoj minimalni zaštitni sloj likvidnosti.

8.3 Procjena inherentnog rizika izvora financiranja

392. Nadležna bi tijela trebala procijeniti rizik izvora financiranja u instituciji i jesu li srednjoročne i dugoročne obveze adekvatno pokrivena nizom stabilnih financijskih instrumenata u normalnim i stresnim uvjetima. Ova procjena uključuje sljedeće elemente:

- a. procjena profila izvora financiranja likvidnosti institucije;
- b. procjena rizika stabilnosti profila izvora financiranja;
- c. procjena stvarnog pristupa tržištu i
- d. procjena očekivane promjene u riziku izvora financiranja na temelju plana institucije za financiranje.

Procjena profila izvora financiranja likvidnosti institucije

393. Nadležna bi tijela trebala procijeniti primjerenost profila izvora financiranja institucije, uključujući srednjoročne i dugoročne ugovorne i bihevioralne neusklađenosti u odnosu na njezin poslovni model, strategiju i toleranciju rizika. Pri tome bi posebno trebala uzeti u obzir:

- a. jesu li srednjoročne i dugoročne obveze institucije adekvatno pokrivena nizom stabilnih financijskih instrumenata sukladno članku 413. Uredbe (EU) br.

575/2013 i jesu li stvarne neusklađenosti u relevantnim vremenskim razdobljima unutar prihvatljivih granica s obzirom na poslovni model institucije;

- b. s obzirom na mišljenje nadležnog tijela o željenom profilu izvora financiranja institucije, ispunjava li stvarni profil izvora financiranja kriterije željenog profila;
- c. (lokalne) regulatorne i ugovorne činitelje koji utječu na bihevioralne karakteristike pružatelja financiranja (npr. propisi o poravnanju, sanaciji, osiguranju depozita itd. jer mogu utjecati na ponašanje pružatelja financiranja), osobito kad postoje značajne promjene ili razlike između sustava u kojima institucija posluje i
- d. da će transformacija dospijeća dovesti do određene razine neusklađenosti, ali da ona mora ostati takva kako bi se njome moglo upravljati i kontrolirati te kako bi se spriječio kolaps poslovnog modela tijekom razdoblja stresa ili promjena u tržišnim uvjetima.

394. Nadležna bi tijela trebala procijeniti bi li potencijalni nedostaci koji proizlaze iz profila izvora financiranja institucije, kao što su ročna neusklađenost koja prelazi prihvatljive granice, pretjerane koncentracije izvora financiranja, previsoke razine opterećenosti imovine ili neadekvatno ili nestabilno financiranje dugoročne imovine mogli dovesti do neprihvatljivog povećanja troškova izvora financiranja za instituciju. Nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir:

- a. rizik da se izvor financiranja zanovi uz više kamatne stope ako postoji pretjerana ovisnost o određenim izvorima financiranja, potrebe za financiranjem koje institucija ima naglo rastu ili pružatelji financiranja smatraju da institucija ima rizičniji profil, posebice kad nije izvjesno da će se ti viši troškovi automatski prenijeti na klijente i
- b. smanjuje li povećana razina opterećene imovine koja prelazi prihvatljive razine pristup neosiguranim izvorima financiranja i povećava li njihovu cijenu.

Procjena rizika stabilnosti profila izvora financiranja

395. Nadležna bi tijela trebala razmotriti faktore koji mogu umanjiti stabilnost profila izvora financiranja u odnosu na vrstu i obilježja kako imovine, tako i obveza. Nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir:

- a. činjenicu da će određeni razredi imovine biti značajniji za instituciju i/ili sustav od drugih;
- b. strukturnu ročnu neusklađenost imovine i obveza u različitim značajnim valutama, gdje je to primjenjivo, kao i za sve valute zajedno, te način na koji valutne neusklađenosti koje se preklapaju sa strukturnim ročnim neusklađenostima utječu na ukupni rizik za stabilnost profila izvora financiranja i

- c. primjerene pokazatelje strukturnog financiranja (odgovarajuće za poslovni model institucije). Primjeri pokazatelja strukturnog financiranja mogu uključivati omjer kredita i depozita, jaz izvora financiranja klijenata i prilagođenu ljestvicu dospijeća (poseban primjer je koeficijent stabilnih izvora financiranja).

396. Nadležna bi tijela trebala procijeniti rizike za održivost profila izvora financiranja koji proizlaze iz koncentracija u izvorima financiranja. U obzir bi trebala uzeti sljedeće činitelje:

- a. koncentracije različitih elemenata, a posebno i gdje je to primjenjivo: vrstu upotrijebljenih instrumenata financiranja, specifična tržišta financiranja, pojedinačne ili povezane ugovorne strane i druge rizike koncentracije koji mogu utjecati na pristup izvorima financiranja u budućnosti (usredotočiti se na tržišta i instrumente relevantne za dugoročni profil izvora financiranja i uzeti u obzir da njihov utjecaj na koncentracijski rizik u profilu kratkoročne likvidnosti može biti relevantan) i
- b. rizik da opterećenost imovine može imati negativan učinak na sklonost tržišta za neosiguranim dugom institucije (u kontekstu specifičnih obilježja tržišta na kojem (kojima) institucija posluje i poslovnog modela institucije). Činitelji za ovu procjenu mogu uključivati:
  - ukupan broj opterećene i/ili posuđene imovine u usporedbi s bilancom;
  - dostupnost slobodne imovine (imovina koja je neopterećena ali koja bi mogla biti opterećena), posebno u odnosu na ukupno neosigurane izvore financiranja velikih klijenata;
  - razinu prekomjerne kolateralizacije u odnosu na kapitalnu osnovu; prekomjerna kolateralizacija odnosi se na razmjer do kojeg vrijednost imovine upotrijebljene za dobivanje osiguranih izvora financiranja prelazi nominalni iznos dobivenog financiranja (npr. ako se imovina u vrijednosti od 120 eura upotrebljava za 100 eura osiguranog financiranja, prekomjerna kolateralizacija iznosi 20) i
  - posljedice prekomjerne kolateralizacije za shemu osiguranja depozita ako institucija propadne.

Procjena stvarnog pristupa tržištu

397. Nadležna tijela trebala bi biti svjesna stvarnog pristupa tržištu koji institucija ima, kao i postojećih i budućih prijetnji tom pristupu. U obzir treba uzeti nekoliko faktora:

- a. bilo koje informacije kojih su svjesni, uključujući informacije od same institucije, a koje ukazuju na to da institucija postavlja prevelike zahtjeve određenim tržištima ili drugim ugovornim stranama (uključujući središnje banke) koje su im bitne, u vezi s kapacitetom tog tržišta / te ugovorne strane;

- b. sve značajne ili neočekivane promjene u izdavanju duga koja utvrde nadležna tijela na svakom značajnom tržištu (i u značajnim valutama); uz napomenu da nadležna tijela očekuju da ih institucije upozore na takve promjene. Također bi trebala procijeniti jesu li takve promjene posljedica strateških odluka institucije ili su one znak smanjenog pristupa tržištu;
- c. rizik da bi vijesti o instituciji mogle imati negativan utjecaj na tržište (percepcija/povjerenje) i time na pristup tržištu. Takve vijesti mogu ili ne moraju još biti poznate tržištu i
- d. znakove da rizici kratkotrajne likvidnosti (npr. kad se rizik kratkotrajne likvidnosti ocijeni kao visok) mogu smanjiti pristup institucije njezinim glavnim tržištima financiranja.

Procjena očekivanih promjena u riziku izvora financiranja na temelju plana institucije za financiranje

398. Nadležna tijela trebala bi procijeniti očekivane promjene u riziku izvora financiranja institucije na temelju njezinog plana financiranja. Pri tome bi trebala uzeti u obzir sljedeće aspekte:

- a. način na koji će plan financiranja, kad bude u potpunosti proveden, utjecati na rizik izvora financiranja institucije, imajući na umu da provođenje plana financiranja može povećati ili smanjiti rizike u profilu izvora financiranja i
- b. mišljenje nadzornog tijela o provedivosti plana.

8.4 Procjena upravljanja likvidnosnim rizikom i rizikom izvora financiranja

399. Za sveobuhvatno razumijevanje profila rizičnosti likvidnosti i izvora financiranja u instituciji nadležna tijela trebala bi također preispitati upravljanje i okvir za upravljanje rizikom koji čini osnovu za likvidnosni rizik i rizik izvora financiranja. U ovu svrhu nadležna tijela trebala bi procijeniti:

- a. strategiju za likvidnosni rizik i toleranciju likvidnosnog rizika;
- b. organizacijski okvir, politike i procedure;
- c. utvrđivanje, mjerenje, upravljanje, praćenje i izvješćivanje o riziku;
- d. testiranje otpornosti na likvidnosni stres koje provodi institucija;
- e. interni okvir kontrola za upravljanje rizikom likvidnosti;
- f. planove postupanja u kriznim situacijama povezanim s likvidnosti institucije i

- g. planove izvora financiranja institucije.

Strategija za likvidnosni rizik i toleranciju likvidnosnog rizika

400. Nadležna bi tijela trebala procijeniti definira li i priopćava institucija primjereno svoju strategiju za likvidnosni rizik i toleranciju likvidnosnog rizika. Nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir:

- a. priprema li, odobrava i ažurira upravljačko tijelo strategiju i toleranciju likvidnosnog rizika;
- b. posjeduje li institucija odgovarajući okvir kako bi osigurala da je strategija za likvidnosni rizik učinkovito priopćena relevantnim radnicima;
- c. jesu li strategija i tolerancija likvidnosnog rizika jasno definirane, pravilno dokumentirane, učinkovito provedene i priopćene svim relevantnim radnicima;
- d. je li tolerancija rizika likvidnosti prikladna za instituciju s obzirom na njezin poslovni model, ukupnu toleranciju rizika, ulogu unutar financijskog sustava, financijsko stanje i kapacitet financiranja i
- e. je li okvir za strategiju i toleranciju likvidnosnog rizika institucije ispravno integriran unutar okvira za ukupnu sklonost preuzimanju rizika.

Organizacijski okvir, politike i procedure

401. Nadležna bi tijela trebala procijeniti ima li institucija odgovarajuća rješenja za upravljanje likvidnosnim rizikom i rizikom izvora financiranja. U ovoj procjeni nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir sljedeće:

- a. odobrava li upravljačko tijelo upravljanje i politike za upravljanje likvidnosnim rizikom i rizikom izvora financiranja te raspravlja li o njima i preispituje li ih redovito;
- b. je li više rukovodstvo odgovorno za razvoj i provedbu politika i procedura za upravljanje likvidnosnim rizikom i rizikom izvora financiranja;
- c. osigurava li više rukovodstvo da se odluke upravljačkog tijela prate;
- d. je li okvir za upravljanje likvidnosnim rizikom i rizikom izvora financiranja interno usklađen i osigurava li sveobuhvatnost ILAAP-a te je li dobro integriran u širi postupak upravljanja rizicima u instituciji;
- e. jesu li politike i procedure prikladne za instituciju, s obzirom na njezinu toleranciju likvidnosnog rizika i

- f. jesu li politike i procedure ispravno definirane, formalizirane i učinkovito prezentirane na razini cijele institucije.

402. Nadležna bi tijela trebala procijeniti ima li institucija odgovarajući organizacijski okvir za upravljanje likvidnosnim rizikom i rizikom izvora financiranja kao i funkcije mjerenja i kontrolne funkcije te dovoljno ljudskih i tehničkih resursa za razvoj i provedbu tih funkcija te za provedbu potrebnih zadataka praćenja. Nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir:

- a. kontroliraju li nezavisne kontrolne funkcije sustave i procese kontrole i praćenja likvidnosnog rizika;
- b. pokrivaju li funkcije upravljanja, mjerenja i kontrole rizika likvidnosni rizik u cijeloj instituciji (uključujući podružnice), a posebno u svim područjima u kojima se rizik likvidnosti može preuzeti, smanjiti ili pratiti;
- c. ima li institucija skup politika o likvidnosti i izvorima financiranja za koje se čini da potiču radnike institucije na razborito ponašanje i da omogućuju učinkovit rad kontrolnih funkcija i
- d. ima li institucija primjerene pisane interne politike i procedure za upravljanje likvidnosnim rizikom i rizikom izvora financiranja, kao i je li okvir institucije za upravljanje likvidnosnim rizikom i rizikom izvora financiranja primjeren.

403. Nadležna bi tijela trebala procijeniti adekvatnost pristupa koji institucija upotrebljava za održavanje pristupa tržištu na svojim značajnim tržištima financiranja. Nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir:

- a. pristup institucije održavanju kontinuirane prisutnosti na tržištima (testiranje pristupa tržištu); za određene male institucije ili specijalizirane poslovne modele, testiranje ili pristup tržištima ne moraju biti relevantni;
- b. pristup koji institucija upotrebljava za razvoj snažnih odnosa s pružateljima financiranja kako bi ublažila rizik od smanjenja pristupa i
- c. bilo koje dokaze da će institucija i dalje imati kontinuirani pristup tržištu u razdobljima stresa (čak i ako se to u takvim slučajevima pokaže skupljim za instituciju).

Utvrđivanje, mjerenje, upravljanje, praćenje i izvješćivanje o riziku

404. Nadležna bi tijela trebala procijeniti ima li institucija primjereni okvir i informacijske sustave za utvrđivanje i mjerenje likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja, u skladu s veličinom i složenosti institucije, kao i njezinom tolerancijom rizika i sposobnosti preuzimanja rizika. U obzir bi trebala uzeti sljedeće činitelje:

- a. provodi li institucija odgovarajuće metode za projiciranje svojih novčanih tokova kroz odgovarajuća vremenska razdoblja, što podrazumijeva uobičajene poslovne situacije kao i situacije stresa, i sveobuhvatno prema značajnim činiteljima rizika;
- b. upotrebljava li institucija primjerene ključne pretpostavke i metodologije koje se redovito preispituju i koje prepoznaju interakciju između različitih rizika (kreditnog, tržišnog itd.) koja proizlazi iz bilančnih i izvanbilančnih stavki;
- c. po potrebi, jesu li uključeni svi značajni pravni subjekti, podružnice i društva kćeri iz države u kojoj je institucija aktivna i
- d. razumije li institucija svoju mogućnost pristupa financijskim instrumentima bez obzira na to gdje ih institucija ima, uzimajući u obzir sva pravna, regulatorna ili operativna ograničenja za njihovu upotrebu, uključujući, na primjer, nedostupnost imovine zbog opterećenosti u različitim vremenskim razdobljima.

405. Nadležna bi tijela trebala procijeniti imaju li institucije primjeren okvir za izvješćivanje o riziku likvidnosti i riziku izvora financiranja. Nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir:

- a. postoji li skup kriterija za izvješćivanje usuglašeni s višim rukovodstvom, a koji definiraju područje primjene, način i učestalost izvješćivanja o riziku likvidnosti i izvora financiranja kao i osobu odgovornu za pripremu izvješća;
- b. kvalitetu i primjerenost informacijskih sustava, tokove informiranja rukovodstva i internih informacija koje podržavaju upravljanje likvidnosnim rizikom i rizikom izvora financiranja i jesu li informacije i podaci koje institucija upotrebljava razumljivi ciljanim korisnicima, točni i iskoristivi (npr. pravovremeni, ne pretjerano složeni, unutar ispravnog obuhvata primjene itd.) i
- c. predaju li se posebna izvješća i dokumentacija koja sadrži sveobuhvatne i lako dostupne informacije o likvidnosnom riziku redovito odgovarajućim korisnicima (kao što su upravljačko tijelo, više rukovodstvo ili odbor za aktivu i pasivu).

406. Nadležna bi tijela trebala procijeniti primjerenost postupka mjerenja rizika unutarodnevnne likvidnosti, posebno za one institucije koje sudjeluju u sustavima plaćanja, namire i poravnanja. Nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir:

- a. prati li i kontrolira institucija adekvatno novčane tokove i likvidne resurse dostupne za ispunjenje unutarodnevnih zahtjeva i najava kada će u danu doći do novčanih tokova i
- b. provodi li institucija adekvatno specifično testiranje otpornosti na stres za unutarodnevnne poslove (treba li institucija razmotriti scenarije slične onima navedenima gore).

407. Nadležna bi tijela trebala procijeniti ima li institucija primjeren niz pokazatelja u vezi s likvidnosnom pozicijom i pozicijom izvora financiranja koje su primjerene njezinom poslovnom modelu, prirodi, veličini i složenosti. Nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir:

- a. obuhvaćaju li pokazatelji na primjeren način ključne strukturne ranjivosti institucije u pogledu izvora financiranja i, po potrebi, sljedeće aspekte:
  - stupanj ovisnosti o jednom tržištu ili premalom broju tržišta / drugih ugovornih strana;
  - stabilnost izvora financiranja i pokretačkih čimbenika ponašanja;
  - koncentraciju pojedinih instrumenata;
  - koncentraciju aktivnosti u različitim valutama;
  - značajne koncentracije dospijeća i jaz dospijeća dugoročne ročne neusklađenosti i
- b. jesu li pokazatelji primjerenom dokumentirani, preispituju li se periodično, upotrebljavaju li se kao informacije za definiranje tolerancije institucije na rizik, čine li dio izvješćivanja rukovodstva i upotrebljavaju li se za određivanje operativnih limita.

Testiranje otpornosti na likvidnosni stres koje provodi institucija

408. Nadležna tijela trebala bi procijeniti je li institucija provela adekvatno testiranje otpornosti na likvidnosni stres kao dio svog sveukupnog programa testiranja otpornosti na stres, u skladu s CEBS-ovim *Smjernicama za testiranje otpornosti na stres*, kako bi razumjela učinak nepovoljnih događaja na njezinu izloženost riziku i na adekvatnost razine i strukture njezine likvidne imovine te kako bi odredila jesu li ulaganja u likvidnu imovinu institucije dovoljna za pokriće rizika koji se mogu materijalizirati za vrijeme različitih scenarija stresa i/ili za rješavanje rizika koji proizlaze iz kontrola, upravljanja ili drugih nedostataka. Stoga bi nadležna tijela trebala uzeti u obzir je li okvir za testiranje otpornosti na stres u instituciji prikladan za:

- a. određivanje razdoblja preživljavanja institucije s obzirom na njezine postojeće rezerve likvidnosti i stabilne izvore financiranja te uzimajući u obzir toleranciju institucije na rizik tijekom razdoblja ozbiljnog, ali malo vjerojatnog likvidnosnog stresa;
- b. analizu učinka scenarija stresnih uvjeta na konsolidiranu likvidnosnu poziciju na razini grupe i na likvidnosnu poziciju pojedinačnih subjekata i poslovnih linija i
- c. razumijevanje gdje bi se rizici mogli pojaviti, bez obzira na njezinu organizacijsku strukturu i stupanj centraliziranog upravljanja likvidnosnim rizikom.

409. Nadležna bi tijela također trebala procijeniti jesu li potrebna dodatna testiranja za pojedine subjekte i/ili podgrupe likvidnosti koje su izložene značajnim likvidnosnim rizicima. Ovim bi se testiranjima trebale razmotriti posljedice scenarija kroz različita vremenska razdoblja, uključujući unutardnevne posljedice.
410. Nadležna bi tijela trebala osigurati da institucija dostavi modelirani učinak različitih vrsta scenarija stresnih uvjeta, kao i niz testova osjetljivosti (na temelju načela proporcionalnosti). Posebnu pažnju trebalo bi posvetiti osmišljavanju scenarija stresnih uvjeta i raznolikosti šokova koje oni simuliraju, uzimajući u obzir razmatra li pri osmišljavanju institucija samo prošlost ili pak upotrebljava hipoteze bazirane na mišljenju stručnjaka. Nadležna bi tijela trebala analizirati razmatraju li se barem sljedeći scenariji:
- a. kratkoročni i dugotrajniji;
  - b. specifični za instituciju i na razini tržišta (odvijaju se istovremeno na nizu tržišta) i
  - c. kombinacija i. i ii.
411. Važan aspekt koji bi nadležna tijela trebala razmotriti pri procjeni okvira testiranja otpornosti na stres institucije je modeliranje učinka hipotetskih scenarija stresnih uvjeta na novčane tokove institucije i na njezinu sposobnost i razdoblje preživljavanja te odražava li modeliranje različite učinke koje ekonomski stres može imati na imovinu institucije i na njezine priljeve i odljeve.
412. Nadležna bi tijela također trebala procijeniti primjenjuje li institucija konzervativni pristup pri određivanju pretpostavki za testiranje otpornosti na stres. Ovisno o vrsti i ozbiljnosti scenarija, nadležna bi tijela trebala razmotriti primjerenost niza pretpostavki, posebice:
- a. naglo povlačenje depozita stanovništva;
  - b. smanjenje osiguranog i neosiguranog financiranja velikih klijenata;
  - c. korelaciju između tržišta financiranja i diversifikacije na različitim tržištima;
  - d. dodatne potencijalne izvanbilančne izloženosti;
  - e. dospijeca financiranja (npr. kad pružatelj financiranja ima opciju kupnje);
  - f. učinak bilo kakvog pogoršanja kreditnog rejtinga institucije;
  - g. konvertibilnost stranih valuta i pristup deviznim tržištima;
  - h. sposobnost transfera likvidnosti kroz subjekte, sektore i države;
  - i. procjene budućeg rasta bilance i

- j. zbog reputacijskih rizika, implicitni zahtjev da institucija zanovi imovinu te da produži ili održi druge oblike likvidnosne potpore.

413. Nadležna tijela trebala bi procijeniti je li upravljački okvir institucije za testiranje otpornosti na likvidnosni stres adekvatan te je li ispravno integriran u sveukupnu strategiju upravljanja rizicima. Nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir:

- a. odgovaraju li opseg i učestalost testiranja otpornosti na stres prirodi i složenosti institucije, njezinoj izloženosti likvidnosnom riziku i njezinom relativnom značaju u financijskom sustavu;
- b. jesu li rezultati testiranja otpornosti na stres ugrađeni u proces strateškog planiranja institucije za likvidnost i izvore financiranja te upotrebljavaju li se za povećanje učinkovitosti upravljanja likvidnošću u kriznim slučajevima, uključujući i plan oporavka likvidnosti institucije;
- c. provodi li institucija primjeren postupak za utvrđivanje odgovarajućih čimbenika rizika za provedbu testiranja otpornosti na stres, s obzirom na sve značajne ranjivosti koje mogu narušiti likvidnosnu poziciju određene institucije;
- d. preispituju li se i ažuriraju pretpostavke i scenariji dovoljno često i
- e. pri procjeni upravljanja likvidnošću grupe, posvećuje li institucija dovoljno pažnje bilo kojim potencijalnim zaprekama za prijenos likvidnosti unutar grupe.

Okvir za internu kontrolu likvidnosnog rizika

414. Nadležna tijela trebala bi procijeniti ima li institucija snažan i sveobuhvatan interni okvir za limite i kontrolu te dobre zaštitne mehanizme za smanjenje ili ograničavanje svog likvidnosnog rizika u skladu sa svojom tolerancijom rizika. U obzir bi trebala uzeti sljedeće:

- a. je li okvir za limite i kontrolu adekvatan s obzirom na složenost, veličinu i poslovni model institucije te odražava li različite značajne činitelje likvidnosnog rizika likvidnosti kao što su ročne neusklađenosti, valutne neusklađenosti, transakcije izvedenicama, izvanbilančne stavke i rizik unutardnevne likvidnosti;
- b. je li institucija postavila adekvatne limite i sustave praćenja koji su usklađeni s njezinom tolerancijom likvidnosnog rizika i koji se koriste rezultatima testiranja otpornosti na likvidnosni stres;
- c. pregledavaju li nadležna tijela institucije limite rizika redovito i priopćuju li ih jasno svim relevantnim poslovnim linijama;
- d. postoje li jasne i transparentne procedure o odobravanju i preispitivanju pojedinačnih limita za likvidnosni rizik;

- e. postoje li jasne i transparentne procedure o praćenju usklađenosti s pojedinačnim limitima za likvidnosni rizik i kako se postupa kod prekoračenja limita (uključujući jasne procedure za eskalaciju i izvješćivanje) i
- f. pomaže li okvir za limite i kontrolu instituciji osigurati dostupnost diversificirane strukture financiranja te dostatnu i dostupnu likvidnu imovinu.

415. Nadležna bi tijela trebala procijeniti je li institucija implementirala adekvatan sustav određivanja transfernih cijena kao dio okvira za kontrolu likvidnosnog rizika. Nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir:

- a. pokriva li sustav određivanja transfernih cijena institucije sve značajne poslovne aktivnosti;
- b. uključuje li sustav određivanja transfernih cijena institucije sve relevantne likvidnosne troškove, koristi i rizike;
- c. dopušta li mehanizam rukovodstvu da daje odgovarajuće poticaje za upravljanje likvidnosnim rizikom;
- d. preispituju i ažuriraju li se metodologija za određivanje transfernih cijena i njezina kalibracija na odgovarajući način, s obzirom na veličinu i složenost institucije;
- e. jesu li relevantni radnici obaviješteni o sustavu određivanja transfernih cijena i njegovoj metodologiji i
- f. kao dodatni čimbenik, upotrebljava li se politika institucije o uključenju metodologije transfernih cijena izvora financiranja (FTP) u interni okvir za određivanje cijena za procjenu i odlučivanje o transakcijama s klijentima (to uključuje obje strane bilance, npr. odobravanje kredita i primanje depozita).

416. Nadležna bi tijela trebala procijeniti ima li institucija primjerene kontrole za zaštitni sloj likvidne imovine. U obzir bi trebala uzeti sljedeće:

- a. obuhvaća li kontrolni okvir pravovremeno praćenje zaštitnog sloja likvidne imovine, uključujući kvalitetu imovine, njezinu koncentraciju, neposrednu dostupnost za subjekt iz grupe koji se koristi imovinom za pokriće likvidnosnog rizika i svih zapreka pravovremenoj pretvorbi u gotovinu i
- b. ima li institucija primjerenu politiku o praćenju tržišnih uvjeta koji mogu utjecati na njezinu sposobnost da brzo proda ili založi imovinu na tržištu.

Planovi postupanja u kriznim situacijama u pogledu likvidnosti

417. Nadležna bi tijela trebala procijeniti propisuje li na primjeren način plan institucije za postupanje u kriznim situacijama u pogledu likvidnosti politike (eng. liquidity contingency

plan, LCP), procedure i akcijske planove za reagiranje na potencijalne ozbiljne poremećaje u sposobnosti institucije da se sama financira. Trebala bi uzeti u obzir sadržaj i obuhvat mjera financiranja u kriznim situacijama uključenih u navedeni plan, posebice čimbenike kao što su:

- a. objašnjava li LCP adekvatno sustave upravljanja za njegovu aktivaciju i održavanje;
- b. odražava li LCP adekvatno profil rizičnosti institucije u vezi s likvidnosnim rizikom i rizicima općenito;
- c. ima li institucija okvir za znakove ranog upozorenja za likvidnost koji će vjerojatno biti učinkoviti u omogućavanju instituciji da pravovremeno utvrdi pogoršanje okolnosti na tržištu i da brzo odredi koje radnje treba poduzeti;
- d. određuje li LCP jasno sve značajne (potencijalne) izvore financiranja, uključujući procijenjene iznose dostupne iz različitih izvora likvidnosti i očekivano vrijeme koje je potrebno kako bi se sredstva pribavila;
- e. jesu li mjere u skladu sa ukupnom strategijom rizika i tolerancijom institucije na likvidnosni rizik i
- f. primjerenost pretpostavki u LCP-u institucije koje se odnose na ulogu financiranja od strane središnje banke. Primjeri čimbenika koje nadležna tijela mogu razmotriti mogu uključivati stajališta institucije o:
  - trenutnoj i budućoj dostupnosti potencijalnih alternativnih izvora financiranja povezanih s programima kreditiranja središnje banke;
  - vrstama kreditnih linija, prihvatljivom kolateralu i operativnim procedurama za pristup financiranju od strane središnje banke i
  - okolnostima koje bi zahtijevale financiranje od strane središnje banke, potrebnog iznosa i razdoblja u kojem bi takvo financiranje vjerojatno bilo potrebno.

418. Nadležna bi tijela trebala procijeniti jesu li radnje opisane u LCP-u provedive s obzirom na scenarije stresnih uvjeta u kojima ih treba poduzimati. Pri tome bi trebala uzeti u obzir čimbenike poput:

- a. razine dosljednosti i interakcije između testiranja otpornosti institucije na likvidnosni stres, njezinog LCP-a i znakova ranog upozorenja u pogledu likvidnosti;
- b. čini li se da radnje propisane LCP-om omogućuju instituciji da primjerenom reagira na raspon mogućih scenarija značajnog likvidnosnog stresa, uključujući stres specifičan za instituciju i stres na razini tržišta, kao i potencijalnu interakciju između njih i

- c. jesu li mjere propisane LCP-om razumno kvantificirane u smislu sposobnosti generiranja likvidnosti u uvjetima stresa i vremena potrebnog za njihovu provedbu, uzimajući u obzir operativne zahtjeve poput zaloga kolaterala u središnjoj banci.

419. Nadležna bi tijela trebala procijeniti prikladnost okvira upravljanja institucije s obzirom na njezin LCP. Pri tome bi trebala uzeti u obzir čimbenike poput:

- a. primjerenosti procedura eskalacije i prioritizacije koje propisuju kada i kako se svaka od mjera može i treba aktivirati;
- b. ima li institucija primjerene politike i procedure za komunikaciju unutar institucije i s vanjskim stranama i
- c. stupnja dosljednosti između LCP-a i planova institucije za kontinuitet poslovanja.

Planovi financiranja

420. Nadležna bi tijela trebala procijeniti je li plan financiranja provediv i primjeren s obzirom na prirodu, veličinu i složenost institucije, njezinih trenutnih i projiciranih aktivnosti i njezin profil likvidnosti i financiranja likvidnosti. Pri tome bi trebala uzeti u obzir čimbenike poput:

- a. je li plan financiranja likvidnosti snažan u smislu njegove mogućnosti da podrži projicirane poslovne aktivnosti za vrijeme trajanja nepovoljnih uvjeta;
- b. očekivane promjene u profilu izvora financiranja institucije koja proizlazi iz provedbe plana financiranja i je li to prikladno s obzirom na aktivnosti i poslovni model institucije;
- c. podržava li plan financiranja bilo koja potrebna ili željena poboljšanja u profilu izvora financiranja institucije;
- d. vlastitog stava o tržišnoj aktivnosti (i promjenama iste) koju institucije planiraju u njihovoj nadležnosti na skupnoj razini i što to znači za provedivost pojedinačnih planova financiranja;
- e. je li plan financiranja:
  - integriran u ukupni strateški plan institucije;
  - usklađen s njezinim poslovnim modelom i
  - usklađen s njezinom tolerancijom likvidnosnog rizika;

421. Dodatno, nadležna tijela mogu razmotriti:

- a. analizira li institucija na primjeren način i je li svjesna primjerenosti i adekvatnosti plana financiranja s obzirom na trenutnu likvidnost i pozicije izvora financiranja institucije te na njihov projicirani razvoj. U sklopu ovoga nadležna tijela mogu razmotriti može li više rukovodstvo institucije objasniti zašto je plan financiranja provediv i koje su njegove slabosti;
- b. politiku institucije za određivanje koje su dimenzije izvora financiranja i koja su tržišta značajna za instituciju (i jesu li adekvatni);
- c. vremensko razdoblje koje je institucija predvidjela za migraciju na drugi profil izvora financiranja, ako je to potrebno ili poželjno, imajući na umu da mogu postojati rizici ako migracija postane prebrza ili prespora i
- d. sadrži li plan financiranja različite strategije i jasne procedure upravljanja za pravovremenu provedbu strateških promjena.

422. Nadležna bi tijela trebala procijeniti primjenjuje li se primjereno plan financiranja institucije. Pri tome bi trebala uzeti u obzir barem sljedeće:

- a. je li plan financiranja jasno dokumentiran i priopćen relevantnim radnicima;
- b. je li plan financiranja uključen u dnevno poslovanje institucije, posebno u postupku donošenja odluka o izvorima financiranja i

423. Dodatno, nadležna tijela mogu razmotriti je li institucija u mogućnosti uskladiti plan financiranja s podacima dostavljenima nadležnim tijelima u obrascu plana financiranja.

424. Nadležna bi tijela trebala razmotriti kvalitetu procesa institucije za praćenje provedbe plana financiranja i njezinu sposobnost pravovremene reakcije na odstupanja. Za ovu procjenu nadležna bi tijela trebala uzeti u obzir čimbenike poput:

- a. kvalitete ažuriranja podataka koji se priopćavaju (višem) rukovodstvu u vezi s trenutnim statusom provedbe plana financiranja;
- b. predviđa li plan financiranja alternativne rezervne mjere koje će se provesti ako dođe do promjene tržišnih uvjeta i
- c. politike i prakse institucije u vezi s redovitim preispitivanjem i ažuriranjem plana financiranja u slučaju kada se stvarni iznos prikupljenih sredstava značajno razlikuje od plana financiranja.

8.5 Sažetak nalaza i ocjena

425. Oslanjajući se na navedenu procjenu, nadležna bi tijela trebala donijeti mišljenje o likvidnosnom riziku i riziku izvora financiranja likvidnosti u instituciji. Mišljenje bi se trebalo

odraziti u sažetku nalaza i poduprijeti ocjenom utemeljenoj na razmatranjima navedenima u tablicama 9. i 10.

Tablica 9. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene likvidnosnom riziku

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
1	Ne postoji primjetan rizik značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te na upravljanje i kontrole.	• Ne postoji primjetan rizik koji proizlazi iz neusklađenosti (npr. dospijeća, valuta itd.). • Razina i struktura zaštitnog sloja likvidnosti adekvatni su i primjereni. • Drugi činitelji likvidnosnog rizika (npr. reputacijski rizik, nemogućnost prijenosa unutargrupne likvidnosti itd.) nisu značajni.	• Postoji usklađenost između politike i strategije institucije za likvidnosni rizik i njezine ukupne strategije i sklonosti preuzimanju rizika.
2	Rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te na upravljanje i kontrole je nizak.	• Neusklađenosti (npr. dospijeća, valuta itd.) impliciraju nizak rizik. • Razina i struktura zaštitnog sloja likvidnosti predstavljaju nizak rizik. • Drugi činitelji likvidnosnog rizika (npr. reputacijski rizik, nemogućnost prijenosa unutargrupne likvidnosti itd.) su niski.	• Organizacijski je okvir za likvidnosni rizik snažan, s jasnim odgovornostima i jasnom raspodjelom zadataka između osoba koje preuzimaju rizike i upravljačkih i kontrolnih funkcija.
3	Postoji umjeren rizik značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te na upravljanje i kontrole.	• Neusklađenosti (npr. dospijeća, valuta itd.) impliciraju umjeren rizik. • Razina i struktura zaštitnog sloja likvidnosti predstavljaju umjeren rizik. • Drugi činitelji likvidnosnog rizika (npr. reputacijski rizik, nemogućnost prijenosa unutargrupne likvidnosti itd.) su umjereni.	• Sustavi za mjerenje, praćenje i izvješćivanje o likvidnosnom riziku jesu primjereni. • Interni limiti i okvir kontrole za likvidnosni rizik dobri su i u skladu sa strategijom institucije za upravljanje rizicima i njezinom sklonošću preuzimanju rizika / tolerancijom rizika.
4	Postoji visok rizik značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te na upravljanje i kontrole.	• Neusklađenosti (npr. dospijeća, valuta itd.) impliciraju visoki rizik. • Razina i struktura zaštitnog sloja likvidnosti predstavljaju visok rizik. • Drugi činitelji likvidnosnog rizika (npr. reputacijski rizik,	

		nemogućnost prijenosa unutargrupne likvidnosti itd.) su visoki.	

Tablica 10. Razmatranja nadzornih tijela za dodjeljivanje ocjene riziku izvora financiranja

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
1	Ne postoji primjetan rizik značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te na upravljanje i kontrole.	• Ne postoji primjetan rizik profila izvora financiranja institucije ili njegove održivosti. • Rizik stabilnosti izvora financiranja nije značajan. • Drugi činitelji rizika izvora financiranja (npr. reputacijski rizik, pristup tržištima financiranja itd.) nisu značajni.	• Postoji usklađenost između politike i strategije institucije za rizik izvora financiranja i njezine ukupne strategije i sklonosti preuzimanju rizika.
2	Rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te na upravljanje i kontrole je nizak.	• Rizik profila izvora financiranja institucije ili njegove održivosti je nizak. • Rizik stabilnosti izvora financiranja je nizak. • Drugi činitelji rizika izvora financiranja (npr. reputacijski rizik, pristup tržištima financiranja itd.) su niski.	• Organizacijski je okvir za rizik izvora financiranja snažan, s jasnim odgovornostima i jasnom raspodjelom zadataka između osoba koje preuzimaju rizik i upravljačkih i kontrolnih funkcija.
3	Postoji umjeren rizik značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te na upravljanje i kontrole.	• Rizik profila financiranja institucije ili njegove održivosti je umjeren. • Rizik stabilnosti izvora financiranja je umjeren. • Drugi činitelji rizika izvora financiranja (npr. reputacijski rizik, pristup tržištima financiranja itd.) su umjereni.	• Sustavi za mjerenje, praćenje i izvješćivanje o riziku izvora financiranja su primjereni. • Interni limiti i okvir kontrole za rizik izvora financiranja dobri su i u skladu sa strategijom institucije za upravljanje rizicima i njezinom sklonošću preuzimanju rizika / tolerancijom rizika.
4	Postoji visok rizik značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te na upravljanje i kontrole.	• Rizik profila izvora financiranja institucije ili njegove održivosti je visok. • Rizik stabilnosti izvora financiranja je visok. • Drugi činitelji rizika izvora financiranja (npr. reputacijski rizik, pristup tržištima financiranja itd.) su visoki.	

Glava 9. SREP procjena likvidnosti

9.1 Opća razmatranja

426. Nadležna bi tijela trebala kroz SREP procjenu likvidnosti odrediti osigurava li likvidnost koju institucija ima prikladno pokriće rizika likvidnosti i izvora financiranja procijenjenih u skladu s glavom 8. Nadležna bi tijela kroz SREP procjenu likvidnosti također trebala odrediti je li potrebno naložiti određene likvidnosne zahtjeve za pokriće rizika likvidnosti i izvora financiranja kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena.

427. Nadležna tijela trebala bi razmotriti zaštitne slojeve likvidnosti, sposobnost preživljenja i profil izvora financiranja institucije, kao i njezin ILAAP i sustave, politike, procese i mehanizme za mjerenje i upravljanje likvidnosnim rizikom i rizikom izvora financiranja kao ključnu odrednicu održivosti institucije. Ova bi procjena trebala biti sažeta i odražavati se u ocjeni temeljenoj na kriterijima koji su dani kraju ove glave.

428. Rezultati ILAAP-a, gdje je to primjenjivo i od značaja, bi trebali pomoći nadležnom tijelu pri donošenju zaključka o adekvatnosti likvidnosti.

429. Nadležna tijela trebala bi provesti SREP procjenu likvidnosti putem sljedećih koraka:

- a. ukupna procjena likvidnosti;
- b. određivanje potrebe za posebnim likvidnosnim mjerama;
- c. kvantifikacija potencijalnih posebnih likvidnosnih zahtjeva – izračuni u odnosu na referentne vrijednosti;
- d. određivanje specifičnih likvidnosnih zahtjeva i
- e. određivanje ocjene likvidnosti.

9.2 Ukupna procjena likvidnosti

430. Kako bi procijenili pruža li likvidnost institucije dovoljno pokriće za rizik likvidnost i rizik izvora financiranja, nadležna bi tijela trebala upotrebljavati sljedeće izvore informacija:

- a. ILAAP institucije;
- b. rezultate procjene likvidnosnog rizika;
- c. rezultate procjene rizika izvora financiranja;
- d. rezultate izračuna u odnosu na supervizorske referentne vrijednosti i

- e. druge relevantne informacije (iz izravnih nadzora, analize usporedivih institucija, testiranja otpornosti na stres itd.).

431. Nadležna bi tijela trebala razmotriti pouzdanost ILAAP-a institucije, uključujući pokazatelje za likvidnosni rizik i rizik izvora financiranja koje institucija upotrebljava.

432. Pri procjeni okvira ILAAP-a institucije – uključujući, gdje je to potrebno, i interne metodologije za izračun internih likvidnosnih zahtjeva – nadležna bi tijela trebala procijeniti jesu li izračuni ILAAP-a:

- a. vjerodostojni: obuhvaćaju li na ispravan način upotrijebljeni izračuni/metodologije rizike koji se trebaju obuhvatiti i
- b. razumljivi: postoji li jasna razrada i sažetak elemenata koje čine osnovu za izračune ILAAP-a.

433. Za procjenu adekvatnosti likvidnosti institucije, nadležna bi tijela trebala također kombinirati svoje procjene likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja. Točnije, trebala bi uzeti u obzir nalaze o:

- a. rizicima koji nisu obuhvaćeni likvidnosnim zahtjevima propisanim Uredbom (EU) 575/2013, uključujući rizik unutardnevne likvidnosti i likvidnosni rizik u razdoblju nakon 30 dana;
- b. ostalim rizicima koje institucija adekvatno ne obuhvaća i ne mjeri kao posljedicu podcjenjivanja odljeva, precjenjivanja priljeva, precjenjivanja vrijednosti likvidnosti imovine zaštitnog sloja ili sposobnosti preživljenja, ili operativne nedostupnosti likvidne imovine (imovina koja nije dostupna za prodaju, opterećena imovina itd.);
- c. specifičnim koncentracijama sposobnosti preživljenja i/ili financiranja od strane druge ugovorne strane i/ili proizvoda/vrste;
- d. jazu izvora financiranja u određenim vremenskim razredima kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih dospjeća;
- e. primjerenom pokriću nedostataka izvora financiranja u različitim valutama;
- f. efektima nesrazmjernog pozitivnog ili negativnog utjecaja određenog događaja (eng. cliff effects) i
- g. drugim relevantnim rezultatima nadzornih testiranja otpornosti na likvidnosni stres.

434. Nadležna bi tijela trebala ovu cjelokupnu procjenu trebala pretočiti u ocjenu likvidnosti koja bi trebala odražavati mišljenje nadležnih tijela o prijetnjama za održivost institucije koje mogu proizići iz rizika likvidnosti i rizika izvora financiranja.

9.3 Određivanje potrebe za posebnim likvidnosnim zahtjevima

435. Nadležna tijela trebala bi odlučiti o potrebi za posebnim nadzornim likvidnosnim zahtjevima za instituciju na temelju njihovog nadzornog mišljenja i dijaloga s institucijom, uzimajući u obzir sljedeće:

- a. poslovni model i strategiju institucije te njihovu procjenu od strane nadležnog tijela;
- b. informacije o ILAAP-u institucije;
- c. procjenu rizika likvidnosti i rizika izvora financiranja koju je provelo nadležno tijelo, uključujući procjenu inherentnog likvidnosnog rizika, inherentnog rizika izvora financiranja i upravljanja i kontrole likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja uzimajući u obzir mogućnost da utvrđeni rizici i ranjivosti mogu dovesti do međusobnog pogoršanja i
- d. potencijalni sistemski likvidnosni rizik.

436. U slučaju kada nadležna tijela zaključe da su potrebni posebni likvidnosni zahtjevi za rješavanje zabrinutosti oko likvidnosti i izvora financiranja, ona bi se trebala odlučiti za primjenu kvantitativnih zahtjeva, kako je navedeno u ovoj glavi, i/ili za primjenu kvalitativnih zahtjeva, kako je navedeno u glavi 10.

437. Pri određivanju strukturnih, dugoročnih supervizorskih zahtjeva nadležna bi tijela trebala razmotriti potrebu za dodatnim kratkoročnim/srednjoročnim zahtjevima kao privremenim rješenjem za smanjenje prisutnih rizika dok se strukturnim zahtjevima ne postignu željeni učinci.

438. Ako nadležna tijela zaključe da postoji visoki rizik neprihvatljivog povećanja troškova financiranja institucije, ona bi trebala razmotriti mjere, uključujući određivanje dodatnih kapitalnih zahtjeva (kako je navedeno u glavi 7.), kako bi se nadoknadio povećani učinak na RDG ako institucija ne bude mogla prenijeti povećane troškove izvora financiranja na svoje klijente ili zahtijevati promjenu strukture izvora financiranja kako bi se smanjio rizik troška izvora financiranja.

9.4 Određivanje posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva

439. Nadležna bi tijela trebala razviti i primjenjivati supervizorske referentne vrijednosti za likvidnost kao kvantitativne alate za podršku svojih procjena o tome pruža li likvidnost institucije dobro pokriće za rizik likvidnosti i rizik financiranja. One bi trebale poslužiti kao

razborite, dosljedne, transparentne i usporedive referentne vrijednosti za izračun i uspoređivanje posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva institucije.

440. Kod razvoja supervizorskih referentnih vrijednosti za likvidnost nadležna bi tijela trebala uzeti u obzir sljedeće kriterije:

- a. referentne vrijednosti trebale bi biti razborite, dosljedne i transparentne;
- b. referentne vrijednosti trebale bi se razvijati upotrebom nadzorne procjene rizika likvidnosti i rizika izvora financiranja i nadzornih testiranja otpornosti na likvidnosni stres;
- c. referentne vrijednosti trebale bi dati usporedive rezultate i izračune tako da se mogu usporediti kvantifikacije likvidnosnih zahtjeva za institucije sa sličnim poslovnim modelima i profilima rizičnosti i
- d. referentne vrijednosti trebale bi pomoći nadzornim tijelima da odrede primjerenu razinu likvidnosti za neku instituciju.

441. S obzirom na raznolikost poslovnih modela koje institucije primjenjuju, rezultat supervizorskih referentnih vrijednosti ne mora biti odgovarajući u svakom trenutku i za svaku instituciju. Nadležna bi se tijela trebala pozabaviti ovim pitanjem upotrebom najprimjerenije referentne vrijednosti ako postoji više mogućnosti i/ili primjenom vlastite prosudbe rezultata referentnih vrijednosti kako bi uzela u obzir specifičnosti poslovnog modela.

442. Nadležna bi tijela trebala procijeniti prikladnost bilo kojih referentnih vrijednosti koje se primjenjuju na institucije i kontinuirano ih preispitivati i ažurirati u svjetlu iskustva stečenog njihovom upotrebom.

443. U slučaju kada, pri određivanju posebnih likvidnosnih zahtjeva, nadležna tijela uzmu u obzir supervizorske referentne vrijednosti, u sklopu dijaloga ona bi trebala instituciji objasniti logički slijed i opća temeljna načela tih referentnih vrijednosti.

444. Po potrebi, NSFR se od njegove implementacije može upotrebljavati kao osnova za postavljanje posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva za stabilne izvore financiranja.

445. Ako nadležna tijela nisu razvila svoju vlastitu referentnu vrijednost za kvantifikaciju posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva, ona mogu upotrijebiti neku referentnu vrijednost slijedeći ove korake:

- a. komparativnu analizu neto novčanih odljeva i prihvatljive likvidne imovine u uvjetima stresa kroz određena vremenska razdoblja: do 1 mjeseca (uključujući prekončno), od 1 do 3 mjeseca i od 3 mjeseca do 1 godine. U tu svrhu nadležna bi tijela trebala projicirati neto odljeve (ukupne odljeve i priljeve) i sposobnost preživljenja kroz različite vremenske razrede dospijeća, uzimajući u obzir uvjete stresa (na primjer, bonitetno vrednovanje pod pretpostavkom stresa za likvidnu

imovinu naspram trenutalnog vrednovanja u normalnim uvjetima i nakon primjene korektivnog faktora), kreirajući ljestvicu dospijeća u stresnim uvjetima za narednu godinu;

- b. procjenu razdoblja preživljenja institucije na temelju procjene ljestvice dospijeća u stresnim uvjetima;
- c. određivanje očekivanog/supervizorskog minimalnog razdoblja preživljenja, uzimajući u obzir profil rizičnosti institucije i tržišne i makroekonomske uvjete i
- d. ako je očekivanog/supervizorsko minimalno razdoblje preživljenja duže od trenutnog razdoblja preživljenja institucije, nadležna tijela mogu utvrditi dodatne iznose likvidne imovine (dodatne zaštitne slojeve likvidnosti) koje institucija mora imati kako bi produžila svoje razdoblje preživljenja u skladu s minimalnim zahtjevom.

446. Ključni ulazni parametar za supervizorske referentne vrijednosti za kvantifikaciju posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva bit će podaci prikupljeni putem nadzornog izvješćivanja na temelju članka 415. Uredbe (EU) br. 575/2013 o likvidnosti i stabilnom financiranju likvidnosti na pojedinačnoj i konsolidiranoj osnovi i o pokazateljima za mjerenje dodatne likvidnosti. Na izradu referentnih vrijednosti utjecat će sadržaj ovog izvješćivanja, a implementacija referentnih vrijednosti ovisit će o tome kada izvješća budu dostupna.

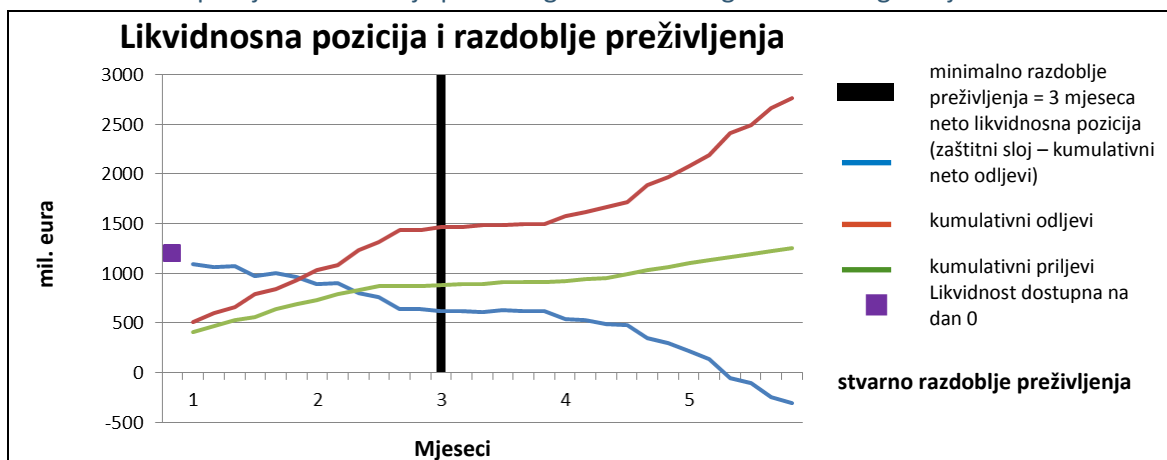
447. U nastavku su navedeni primjeri mogućih pristupa:

- a. Primjer 1.: institucija s početnim zaštitnim slojem likvidnost od 1.200 eura. Kumulativni priljevi i kumulativni odljevi procijenjeni u uvjetima stresa projicirani su kroz vremensko razdoblje od 5 mjeseci. U ovom razdoblju institucija upotrebljava zaštitni sloj likvidnosti svaki put kad razina priljeva padne ispod razine odljeva. Rezultat pokazuje da bi, u definiranim uvjetima stresa, institucija bila u mogućnosti preživjeti 4,5 mjeseci, što je duže od minimalnog razdoblja preživljenja kojeg su odredila nadzorna tijela (u ovom primjeru radi se o 3 mjeseca):

Tablica 11. Slikovit primjer referentne vrijednosti za kvantifikaciju likvidnosti

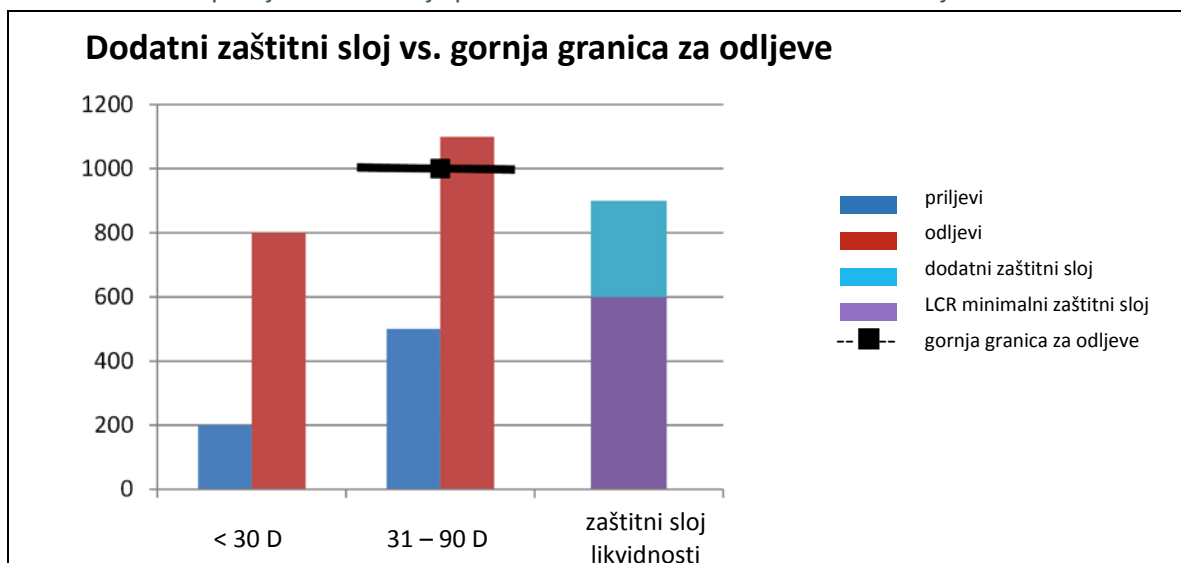
Vremensko razdoblje u mjesecima	Kumulativni odljevi	Kumulativni priljevi	Kumulativni neto odljevi	Neto likvidnosna pozicija (zaštitni sloj – kumulativni neto odljevi)	Likvidnost dostupna na dan 0
					1.200
1	511	405	106	1.094	
	598	465	133	1.067	
	659	531	128	1.072	
	787	563	224	976	
	841	642	199	1.001	
	933	693	240	960	
2	1.037	731	306	894	
	1.084	788	295	905	
	1.230	833	397	803	
	1.311	875	435	765	
	1.433	875	558	642	
	1.440	876	564	636	
3	1.465	882	583	617	
	1.471	889	582	618	
	1.485	891	594	606	
	1.485	911	574	626	
	1.492	916	576	624	
	1.493	916	577	623	
4	1.581	918	663	537	
	1.618	945	673	527	
	1.666	956	710	490	
	1.719	993	726	474	
	1.885	1.030	856	344	
	1.965	1.065	900	300	
5	2.078	1.099	980	220	
	2.192	1.131	1.061	139	Razdoblje preživljenja
	2.415	1.163	1.252	-52	
	2.496	1.194	1.302	-102	
	2.669	1.224	1.445	-245	
	2.764	1.253	1.511	-311	

Slika 7. Slikoviti primjer određivanja posebnog kvantitativnog likvidnosnog zahtjeva

- b. Primjer 2: nadzorno tijelo postavilo je 3 mjeseca kao minimalno razdoblje preživljenja. Kao alternativna mjera za određivanje minimalnog razdoblja preživljenja, koja također može riješiti problem neprihvatljivo velikog jaza između priljeva i odljeva, jest postavljanje gornje granice za odljeve. Na slici niže mehanizam za određivanje gornje granice za odljeve prikazan je crnom horizontalnom crtom. Institucija mora smanjiti svoje odljeve ispod granice. Granica se može postaviti za jedno ili više vremenskih razdoblja i za neto odljeve (nakon korekcije za priljeve) ili bruto odljeve. Alternativa, tj. dodavanje zahtjeva za zaštitni sloj, prikazana je u trećem stupcu:

Slika 8. Slikoviti primjer određivanja posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva

9.5 Izražavanje posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva

448. Za primjereno određivanje posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva, nadležna bi tijela trebala upotrijebiti jedan od sljedećih pristupa:

1. Pristup 1. – zahtijevati LCR na razini višoj od regulatornog minimuma (kad je taj omjer propisan nacionalnim ili EU-ovim propisima) u visini koja je dovoljna za dostatno smanjenje utvrđenih nedostataka;
2. Pristup 2. – zahtijevati takvo minimalno razdoblje preživljenja da omogućuje dostatno smanjenje utvrđenih nedostataka; razdoblje održanja može se odrediti izravno, kao zahtjev, ili neizravno, određivanjem gornje granice za iznos odljeva u relevantnim vremenskim razdobljima; nadležna tijela mogu zatražiti različite vrste likvidne imovine (npr. imovinu prihvatljivu središnjim bankama) za pokriće rizika koji nisu (dovoljno) pokriveni LCR-om;
3. Pristup 3. – zahtijevati minimalni ukupni iznos likvidne imovine ili sposobnosti preživljenja, bilo kao minimalni ukupni iznos ili kao minimalni iznos koji premašuje važeći regulatorni minimum u visini koja je dovoljna za dostatno smanjenje utvrđenih nedostataka; nadležna tijela mogu postaviti zahtjeve za strukturu likvidne imovine, uključujući operativne zahtjeve (npr. izravnu konvertibilnost u gotovinu ili deponiranje likvidne imovine kod središnje banke).

449. Nadležna tijela mogu strukturirati posebne kvantitativne zahtjeve za stabilne izvore financiranja na način da propišu minimalnu razinu stabilnog financiranja u smislu NSFR-a.

450. Kako bi osigurala dosljednost, nadležna bi tijela trebala oblikovati posebne kvantitativne likvidnosne zahtjeve na takav način da ona rezultiraju što dosljednijim bonitetnim rezultatima u svim institucijama, imajući na umu da se vrste takvih zahtjeva mogu razlikovati od institucije do institucije zbog pojedinačnih okolnosti svake od institucija. Uz kvantitetu, strukturom bi se trebalo definirati i očekivani sastav i priroda zahtjeva. U svakom slučaju, strukturom zahtjeva trebalo bi se definirati nadzorni zahtjev i bilo koji važeći zahtjevi iz Direktive 2013/36/EU. Zaštitni slojevi likvidnosti i sposobnost preživljenja koje institucija ima za ispunjenje nadzornih zahtjeva bi trebali biti dostupni za upotrebu instituciji za vrijeme trajanja stresnih uvjeta.

451. Pri određivanju posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva i obavještanja institucije o njima, nadležna bi tijela trebala osigurati da ih institucija odmah obavijesti ako ne ispunjava zahtjeve ili ako ne očekuje da će ih ispuniti u kratkom roku. Nadležna bi tijela trebala osigurati da institucija dostavi ovu obavijest bez neopravdanog odgađanja te da uz nju priloži plan koji je pripremila za pravovremenu ponovnu usklađenost sa zahtjevima. Nadležna bi tijela trebala procijeniti provedivost plana ponovne usklađenosti te poduzeti primjerene supervizorske mjere ako se plan ne smatra provedivim. Ako se plan smatra provedivim,

nadležna bi tijela trebala: odrediti bilo koje potrebne privremene nadzorne mjere na temelju okolnosti u kojima se institucija nalazi; pratiti provedbu plana ponovne usklađenosti i pobliže pratiti likvidnosnu poziciju institucije, po potrebi zahtijevajući od institucije da poveća učestalost izvještavanja.

452. Bez obzira na gore navedeno, nadležna tijela mogu također odrediti kvalitativne zahtjeve u obliku ograničenja / gornjih granica / limita za neusklađenosti, koncentracije, sklonost preuzimanju rizika, kvantitativna ograničenja na izdavanje osiguranih kredita itd., u skladu s kriterijima navedenima u glavi 10. ovih smjernica.

453. U nastavku su navedeni primjeri različitih pristupa za strukturu posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva:

Primjeri određivanja posebnih zahtjeva

Počevši od 1. siječnja 2015. i dok ne bude određeno drugačije, Banka X obvezna je:

- a. **Pristup 1. – osigurati da njezina sposobnost preživljenja u svakom trenutku bude jednaka ili viša od npr. 125 % njezinih neto likvidnih odljeva kako se utvrđuju prema LCR-u.**
- b. **Pristup 2. – osigurati da njezina sposobnost preživljenja u svakom trenutku ima za posljedicu razdoblje preživljenja koje je veće ili jednako 3 mjeseca, izmjereno internim testiranjem otpornosti na likvidnosni stres / posebnim pokazateljima koja je razvilo nadzorno tijelo.**
- c. **Pristup 3.:**
  - **osigurati da sposobnost preživljenja u svakom trenutku bude jednaka ili viša od X milijardi eura ili**
  - **osigurati da sposobnost preživljenja u svakom trenutku bude jednaka ili viša od X milijardi eura iznad minimalnih zahtjeva prema LCR-u.**
- d. **Pristup 4. – osigurati da stabilno financiranje u svakom trenutku bude jednako ili više od X milijardi eura iznad minimalnih zahtjeva prema NSFR-u.**

9.6 Sažetak nalaza i ocjena

454. U skladu s gore navedenom procjenom, nadležna bi tijela trebala donijeti mišljenje o dostatnosti postojećih izvora likvidnosti za dobro pokriće rizika kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena. Mišljenje bi se trebalo odraziti u sažetku nalaza i poduprijeti ocjenom utemeljenoj na razmatranjima navedenima u tablici 12.

455. Za donošenje zajedničke odluke (po potrebi) nadležna bi tijela trebala upotrijebiti procjenu i ocjenu likvidnosti kako bi odredila adekvatnost likvidnosnih resursa.

Tablica 12. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene adekvatnosti likvidnosti

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
1	Likvidnosna pozicija i profil financiranja institucije ne predstavljaju primjetan rizik za održivost institucije.	• Sposobnost preživljenja institucije i njezini zaštitni slojevi likvidnosti dovoljno su iznad posebnih supervizorskih kvantitativnih zahtjeva i očekuje se da će takvi ostati u budućnosti. • Struktura i stabilnost dugoročnog financiranja (> 1 godine) ne predstavljaju primjetan rizik u odnosu na aktivnosti i poslovni model institucije. • Slobodan protok likvidnosti među subjektima u grupi, ovisno o slučaju, nije otežan ili svi subjekti imaju sposobnost preživljenja i zaštitne slojeve za likvidnost koji premašuju nadzorne zahtjeve. • Institucija ima uvjerljiv i vjerodostojan plan za nepredviđene okolnosti u pogledu likvidnosti koji ima potencijal za učinkovitost ako bude potrebno.
2	Likvidnosna pozicija i/ili profil financiranja institucije predstavljaju nizak rizik za održivost institucije.	• Sposobnost preživljenja institucije i njezini zaštitni slojevi za likvidnost premašuju posebne supervizorske kvantitativne zahtjeve, ali postoji rizik da neće tako ostati. • Struktura i stabilnost dugoročnog financiranja (> 1 godine) predstavljaju nizak rizik u odnosu na aktivnosti i poslovni model institucije. • Slobodni protok likvidnosti među subjektima u grupi, po potrebi, jest ili bi mogao biti marginalno otežan. • Institucija ima uvjerljiv i vjerodostojan plan za nepredviđene okolnosti u pogledu likvidnosti koji nije bez rizika, ali

		koji, ako bude potrebno, ima potencijal za učinkovitost.
3	Likvidnosna pozicija i/ili profil financiranja institucije predstavljaju umjeren rizik za održivost institucije.	• Sposobnost preživljenja i zaštitni slojevi za likvidnost institucije se pogoršavaju i/ili se nalaze na razini ispod posebnih supervizorskih kvantitativnih zahtjeva i postoje zabrinutosti oko sposobnosti institucije da pravovremeno uspostavi ponovnu usklađenost s ovim zahtjevima. • Struktura i stabilnost dugoročnog financiranja (> 1 godine) predstavljaju umjeren rizik u odnosu na aktivnosti i poslovni model institucije. • Slobodni protok likvidnosti među subjektima u grupi, po potrebi, jest ili bi mogao biti otežan. • Institucija ima plan za nepredviđene okolnosti u pogledu likvidnosti koji vjerojatno nije učinkovit.
4	Likvidnosna pozicija i/ili profil financiranja institucije predstavljaju visoki rizik za održivost institucije.	• Sposobnost preživljenja i zaštitni slojevi za likvidnost institucije se naglo pogoršavaju i/ili se nalaze na razini ispod posebnih kvantitativnih zahtjeva i postoji ozbiljna zabrinutost oko sposobnosti institucije da pravovremeno uspostavi ponovnu usklađenost s ovim zahtjevima. • Struktura i stabilnost dugoročnog financiranja (> 1 godine) predstavljaju visoku razinu rizika u odnosu na aktivnosti i poslovni model institucije. • Slobodni protok likvidnosti među subjektima u grupi, po potrebi, je ozbiljno otežan. • Institucija nema plan za nepredviđene okolnosti u pogledu likvidnosti ili ima plan koji je očito neadekvatan.

Glava 10. Ukupna SREP procjena i primjena nadzornih mjera

10.1 Opća razmatranja

456. Ova glava obuhvaća spajanje rezultata procjena SREP elemenata u ukupnu SREP procjenu. Ona se također bavi primjenom supervizorskih mjera od strane nadležnih tijela za otklanjanje nedostataka utvrđenih procjenom SREP elemenata. Nadležna tijela mogu primijeniti supervizorske mjere na način propisan Direktivom 2013/36/EU (članci 104. i 105.) i nacionalnim zakonima i, po potrebi, mjere rane intervencije u skladu s člankom 27. Direktive 2014/59/EU, ili bilo koju kombinaciju gore navedenog.
457. Nadležna bi tijela trebala provoditi svoje nadzorne ovlasti na temelju nedostataka utvrđenih za vrijeme procjene pojedinačnih SREP elemenata i uzimajući u obzir sveukupnu SREP procjenu, uključujući ocjenu, i sljedeće:
- značajnost nedostataka/ranjivosti i potencijalni učinak nerješavanja problema (tj. je li potrebno problem riješiti posebnom mjerom);
  - jesu li mjere usklađene s / proporcionalne njihovoj ukupnoj procjeni određenog SREP elementa (i ukupnoj SREP procjeni);
  - jesu li nedostaci/ranjivosti već bili rješavani/obuhvaćeni drugim mjerama;
  - bi li se drugim mjerama postigao isti cilj s manjim administrativnim i finansijskim učinkom na instituciju;
  - optimalnu razinu i trajanje primjene mjere za postizanje nadzornog cilja i
  - mogućnost da utvrđeni rizici i ranjivosti mogu biti povezani i/ili mogu dovesti do međusobnog povećanja, čime bi opravdali veću rigoroznosti nadzornih mjera.
458. Pri primjeni supervizorskih mjera za otklanjanje specifičnih nedostataka utvrđenih procjenom SREP elemenata, nadležna bi tijela trebala uzeti u obzir ukupne kvantitativne kapitalne i likvidnosne zahtjeve koje je potrebno naložiti na temelju kriterija propisanih u glavamama 7. i 9.
459. Nadležna tijela mogu naložiti supervizorske mjere koje su izravno povezane s rezultatima bilo kojih nadzornih aktivnosti (npr. izravnih nadzora, procjene primjerenosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija itd.) ako rezultati tih aktivnosti zahtijevaju neposrednu primjenu supervizorskih mjera za otklanjanje značajnih nedostataka.

10.2 Ukupna procjena SREP-a

460. Pri određivanju ukupne SREP procjene nadležna bi tijela trebala razmotriti rezultate procjene SREP elemenata, posebice:

- a. rizike kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena;
- b. vjerojatnost da bi upravljanje, nedostaci u kontroli i/ili poslovni model ili strategija institucije vjerojatno mogli pogoršati ili smanjiti te rizike ili izložiti instituciju novim izvorima rizika;
- c. omogućavaju li regulatorni kapital institucije i likvidnosni resursi dobro pokriće tih rizika i
- d. potencijal za pozitivnu i negativnu interakciju između elemenata (npr. nadležna tijela mogu snažnu kapitalnu poziciju smatrati potencijalnim čimbenikom ublažavanja nekih problema utvrđenih na području likvidnosti i financiranja likvidnosti ili, suprotno, da bi slaba kapitalna pozicija mogla pogoršati probleme na tom području).

461. Na osnovi ovih razmatranja nadležna bi tijela trebala utvrditi održivost institucije, koja je definirana kao njezina udaljenost od točke neodrživosti na temelju adekvatnosti njezinog regulatornog kapitala i likvidnosnih resurse, upravljanja, kontrola i/ili poslovnog modela ili strategije za pokriće rizika kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena.

462. Na osnovi ovog nalaza, nadležna tijela trebala bi:

- a. poduzeti bilo koje potrebne nadzorne mjere za rješavanje problema (uz posebne mjere koje su poduzete za rješavanje određenih nalaza procjena pojedinih SREP elemenata);
- b. odrediti buduće resurse i planove za superviziju institucije, uključujući potrebu da se instituciju uključi u Plan nadzora;
- c. odrediti potrebu poduzimanja mjera rane intervencije u skladu s člankom 27. Direktive 2014/59/EU i
- d. odrediti može li se smatrati da institucija „propada ili da će vjerojatno propasti” u smislu članka 32. Direktive 2014/59/EU.

463. Ukupna SREP procjena trebala bi se odražavati u ocjeni temeljenoj na razmatranjima iz tablice 13. i jasno dokumentirati u godišnjem sažetku ukupne SREP procjene. Godišnji sažetak trebao bi sadržavati i ukupnu SREP ocjenu i ocjene za SREP elemente, kao i bilo koje supervizorske nalaze tijekom prethodnih 12 mjeseci.

Tablica 13. Nadzorna razmatranja za dodjelu ukupne SREP ocjene

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
1	Identificirani rizici ne predstavljaju primjetan rizik za održivost institucije.	• Poslovni model i strategija institucije ne izazivaju zabrinutost. • Interno upravljanje i kontrolni sustavi na razini institucije ne izazivaju zabrinutost. • Rizici za kapital i likvidnost institucije ne predstavljaju primjetan rizik od značajnog bonitetnog učinka. • Struktura i iznosa regulatornog kapitala ne izazivaju zabrinutost. • Likvidnosna pozicija i profil financiranja likvidnosti institucije ne izazivaju zabrinutost.
2	Utvrđeni rizici predstavljaju nizak rizik za održivost institucije.	• Postoji niska razina zabrinutosti zbog poslovnog modela i strategije institucije. • Postoji niska razina zabrinutosti oko organizacije internog upravljanja ili kontrolnih sustava na razini institucije. • Postoji nizak rizik od značajnog bonitetnog učinka zbog rizika za kapital i likvidnost. • Postoji niska razina zabrinutosti zbog strukture i iznosa regulatornog kapitala. • Postoji niska razina zabrinutosti zbog likvidnosne pozicije i/ili profila financiranja institucije.
3	Utvrđeni rizici predstavljaju umjereni rizik za održivost institucije.	• Postoji umjerena razina zabrinutosti zbog poslovnog modela i strategije institucije. • Postoji umjerena razina zabrinutosti zbog internog upravljanja institucije ili kontrolnih sustava na razini institucije. • Postoji umjeren rizik od značajnog bonitetnog učinka zbog rizika za kapital i likvidnosti. • Postoji umjerena razina zabrinutosti zbog strukture i iznosa regulatornog kapitala institucije. • Postoji umjerena razina zabrinutosti zbog likvidnosne pozicije i/ili profila financiranja institucije. • Institucija je možda počela upotrebljavati opcije iz svog plana oporavka.
4	Utvrđeni rizici predstavljaju visok rizik za održivost institucije.	• Postoji visoka razina zabrinutosti zbog poslovnog modela i strategije institucije.

		• Postoji visoka razina zabrinutosti zbog internog upravljanja institucije ili kontrolnih sustava na razini institucije. • Postoji visoki rizik od značajnog bonitetnog učinka zbog rizika za kapital i likvidnost. • Postoji visoka razina zabrinutosti zbog sastava i količine regulatornog kapitala institucije. • Postoji visoka razina zabrinutosti zbog likvidnosne pozicije i/ili profila financiranja institucije. • Institucija je možda počela upotrebljavati značajan broj opcija iz svog plana oporavka.
F	Smatra se da institucija „propada ili će vjerojatno propasti“.	• Postoji neposredni rizik za održivost institucije. • Institucija ispunjava uvjete za „propast ili vjerojatnu propast“, u skladu s člankom 32. stavkom 4. Direktive 2014/59/EU⁹.

464. Pri odlučivanju da institucija „propada ili će vjerojatno propasti“, što se odražava u ukupnoj SREP ocjeni „F“, nadležna bi tijela trebala surađivati sa sanacijskim tijelima i konzultirati se o nalazima u skladu s postupkom propisanim člankom 32. Direktive 2014/59/EU.

10.3 Primjena kapitalnih mjera

465. Nadležna bi tijela trebala naložiti dodatne kapitalne zahtjeve na način da odrede TSCR u skladu s postupkom i kriterijima definiranim u glavi 7.

466. Bez obzira na zahtjeve iz prethodnog stavka nadležna tijela mogu, na temelju ranjivosti i nedostataka utvrđenih procjenom SREP elemenata, naložiti dodatne kapitalne mjere, uključujući:

- a. zahtjev da institucija upotrijebi neto dobit kako bi ojačala regulatorni kapital u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (h) Direktive 2013/36/EU;

⁹ Posebno, nadležno tijelo smatra da (1) institucija krši ili postoje objektivni elementi na temelju kojih se utvrđuje da će institucija uskoro prekršiti zahtjeve za zadržavanje odobrenja za rad na način kojim bi se opravdalo povlačenje ovlaštenja nadležnog tijela, uključujući ali ne ograničujući se na gubitke koje je institucija pretrpjela ili je moguće da će pretrpjeti, a kojima će se istrošiti sav njezin regulatorni kapital ili njegov znatan iznos; (2) imovina institucije je manja od njezinih obveza ili postoje objektivni elementi na temelju kojih se utvrđuje da će imovina institucije uskoro biti manja od obveza; ili (3) institucija nije u mogućnosti podmiriti svoje dugove ili druge obveze pri njihovu dospijanju ili postoje objektivni elementi na temelju kojih se utvrđuje da ih institucija uskoro neće moći ispuniti.

Člankom 32. stavkom 4. točkom (d) Direktive 2014/59/EU propisuju se i kriteriji izvanredne javne financijske potpore za određivanje propada li institucija ili će vjerojatno propasti, ali ti kriteriji se ne razmatraju u SREP-u i pri donošenju odluke od strane nadležnog tijela.

- b. ograničenje ili zabranu raspodjele ili isplatu kamata dioničarima, članovima ili imateljima instrumenata dodatnog osnovnog kapitala ako takva zabrana ne predstavlja nastanak statusa neispunjavanja obveza institucije u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (i) Direktive 2013/36/EU i/ili
- c. zahtjev da institucija upotrebljava specifični tretman imovine u smislu kapitalnih zahtjeva u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (d) Direktive 2013/36/EU.

10.4 Primjena likvidnosnih mjera

467. Nadležna bi tijela trebala naložiti dodatne likvidnosne zahtjeve u skladu s postupkom i kriterijima definiranim u glavi 9.

468. Bez obzira na specifične kvantitativne zahtjeve iz prethodnog stavka nadležna tijela mogu, na temelju ranjivosti i nedostataka identificiranih u procjeni rizika likvidnosti i rizika izvora financiranja, naložiti dodatne likvidnosne mjere, uključujući:

- a. nalaganje posebnih likvidnosnih zahtjeva, kao i ograničenja ročnih neusklađenosti između imovine i obveza u skladu s člankom 104. stavku 1. točki (k) Direktive 2013/36/EU i/ili
- b. nalaganje drugih administrativnih mjera, uključujući bonitetne naknade, u skladu s člankom 105. Direktive 2013/36/EU.

10.5 Primjena drugih nadzornih mjera

469. Za rješavanje specifičnih nedostataka identificiranih u procjeni SREP elemenata, nadležna tijela mogu razmotriti primjenu mjera koje nisu izravno povezane s kvantitativnim zahtjevima za kapital ili likvidnost. Ovaj odjeljak pruža okvirni pregled potencijalnih nadzornih mjera koje se mogu primijeniti na temelju članaka 104. i 105. Direktive 2013/36/EU.

Analiza poslovnog modela

470. Nadzorne mjere za otklanjanje nedostataka identificiranih u BMA-u vjerojatno će od institucije zahtijevati prilagodbu sustava upravljanja i kontrole kako bi pomogla provedbi poslovnog modela i strategije ili ograničila određene poslovne aktivnosti.

471. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu zahtijevati od institucije da prilagodi sustave upravljanja rizikom i kontrole, ili sustave upravljanja, kako bi bila u skladu sa željenim poslovnim modelom ili strategijom, na način koji uključuje:

- a. prilagodbu financijskog plana navedenog u strategiji ako nije podržan internim kapitalnim planiranjem ili vjerodostojnim pretpostavkama;

- b. zahtijevanje promjena u organizacijskim strukturama, snaženja funkcija upravljanja rizicima i kontrolnih funkcija i aktivnosti za podršku primjene poslovnog modela ili strategije i/ili
- c. zahtijevanje promjena u i jačanje informacijskih sustava za potporu provedbe poslovnog modela ili strategije.

472. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (e) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu zatražiti da institucije izmijene svoj poslovni model ili strategiju ako:

- a. ih ne podržavaju odgovarajući organizacijski mehanizmi, mehanizmi upravljanja ili kontrole rizika i upravljački mehanizmi;
- b. ih ne podržavaju kapitalni i operativni planovi, uključujući primjerenu podjelu financijskih, ljudskih i tehničkih (informacijskih) resursa i/ili
- c. strategija dovodi do povećanja sistemskog rizika ili predstavlja prijetnju financijskoj stabilnosti.

473. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (f) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu:

- a. zahtijevati od institucije smanjenje rizika inherentnih proizvodima koje odobrava/distribuiraju na sljedeće načine:
  - zahtijevanjem promjene u rizicima inherentnima određenim ponuđenim proizvodima i/ili
  - zahtijevanjem unaprjeđenja u mehanizmima upravljanja i kontrole za razvoj i održavanje proizvoda;
- b. zahtijevanjem od institucije smanjenje rizika inherentnih njezinim sustavima kroz, na primjer:
  - zahtijevanje unaprjeđenja u sustavima ili povećanjem razine ulaganja ili ubrzanjem implementacije novih sustava i/ili
  - zahtijevanje unaprjeđenja u mehanizmima upravljanja i kontrole za razvoj i održavanje sustava.

Interno upravljanje i kontrole na razini institucije

474. Nadzorne mjere za otklanjanje nedostataka utvrđenih procjenom internog upravljanja i kontrola na razini institucije mogu se fokusirati na zahtjeve za osnaživanjem mehanizama upravljanja i kontrole ili smanjenjem rizika inherentnih njezinim proizvodima, sustavima i operacijama.

475. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu:

- a. zahtijevati od institucije promjene u njezinim ukupnim mehanizmima i organizaciji upravljanja kroz zahtijevanje:
  - promjena u organizacijskoj ili funkcionalnoj strukturi, uključujući linije izvještavanja;
  - izmjena i dopuna politika rizika ili načina na koji se one razvijaju i provode unutar organizacije i/ili
  - povećanja transparentnosti mehanizama upravljanja;
- b. zahtijevati od institucije promjene u organizaciji, sastavu ili načinu rada nadležnog tijela;
- c. zahtijevati od institucije jačanje mehanizma ukupnog upravljanja rizicima kroz zahtijevanje:
  - promjena (smanjenja) u sklonosti preuzimanju rizika ili upravljačkom mehanizmu za određivanje sklonosti preuzimanju rizika i razvoju ukupne strategije rizika;
  - poboljšanja ICAAP ili ILAAP postupaka i modela ako se ne smatraju prikladnim za ovu svrhu;
  - poboljšanja kapaciteta testiranja otpornosti na stres i ukupnog programa ukupnog testiranja otpornosti na stres i/ili
  - poboljšanja planiranja poslovanja u kriznim situacijama;
- d. zahtijevati od institucije jačanje mehanizama i funkcija interne kontrole kroz zahtijevanje:
  - nezavisnosti i adekvatnog osoblja za funkciju interne revizije i/ili
  - poboljšanja postupka internog izvješćivanja kako bi se osiguralo pravilno izvješćivanje upravljačkog tijela;
- e. zahtijevati od institucije poboljšanje informacijskih sustava ili mehanizama kontinuiteta poslovanja zahtijevanjem, primjerice:
  - poboljšanja pouzdanosti sustava i/ili
  - razvoj i testiranje planova kontinuiteta poslovanja.

476. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (g) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu od institucije zahtijevati:

- a. izmjenu politika primitaka i/ili

- b. ograničavanje varijabilnih primitaka kao postotka neto prihoda.

Kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane

477. Nadzorne mjere za otklanjanje nedostataka identificiranih u procjeni kreditnog rizika druge ugovorne strane i s njim povezanih mehanizama upravljanja i kontrole vjerojatno će se fokusirati na to da od institucije zahtijevaju smanjenje razine inherentnog rizika ili jačanje mehanizama upravljanja i kontrole.

478. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu zahtijevati od institucije da:

- a. aktivnije uključi upravljačko tijelo ili njegove odbore u relevantne kreditne odluke;
- b. unaprijedi sustav mjerenja kreditnog rizika;
- c. unaprijedi kontrole kreditnih procesa i/ili
- d. unaprijedi upravljanje, procjenu i praćenje kolaterala.

479. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (d) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu zahtijevati od institucije da:

- a. primjeni specifičnu politiku rezerviranja i – ako to dopuštaju računovodstvena pravila i propisi – poveća ispravke vrijednosti i rezervacije;
- b. primjeni donje (ili gornje) granice za parametre internog rizika i/ili pondere za izračunavanje izloženosti riziku za specifične proizvode, sektore ili vrste dužnika;
- c. primjeni veće korektivne faktore na vrijednost kolaterala i/ili
- d. ima dodatni regulatorni kapital kako bi nadoknadila razliku između računovodstvene vrijednosti rezervi i bonitetne procjene imovine (rezultat procjene kvalitete imovine) što ukazuje na očekivane gubitke koji nisu pokriveni računovodstvenim rezervama.

480. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkama (e) i (f) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu zahtijevati od institucije da:

- a. smanji velike izloženosti ili druge izvore rizika kreditne koncentracije;
- b. pooštri kriterije za odobravanje kredita za sve ili neke kategorije proizvoda ili dužnika i/ili
- c. smanji svoje izloženosti, ili pribavi zaštitu za posebne linije (npr. hipoteke, financiranje izvoza, poslovne nekretnine, sekuritizacije itd.), kategorije dužnika, sektore, države itd.

481. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (j) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu zahtijevati od institucije poboljšanje kvalitete i povećanje učestalosti izvješćivanja o kreditnom riziku upravljačkom tijelu i višem rukovodstvu.

Tržišni rizik

482. Nadzorne mjere za uklanjanje nedostataka identificiranih u procjeni tržišnog rizika i s njim povezanim mehanizmima upravljanja i kontrole vjerojatno će se fokusirati na to da od institucije zahtijevaju smanjenje razine inherentnog rizika ili jačanje mehanizama upravljanja i kontrole.

483. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu zahtijevati od institucije otklanjanje nedostataka identificiranih u odnosu na mogućnost institucije da utvrdi, mjeri, prati i kontrolira tržišni rizik na sljedeće načine:

- a. poboljšanjem učinka internih pristupa institucije ili njezinog kapaciteta za retroaktivno testiranje ili testiranje otpornost na stres;
- b. poboljšanjem kvalitete i učestalosti izvješćivanja o tržišnom riziku višeg rukovodstva institucije i/ili
- c. zahtijevanjem češćih i iscrpnijih internih revizija tržišne aktivnosti.

484. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (e) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu:

- a. ograničiti ulaganje u određene proizvode ako politike i procedure institucije ne osiguravaju da će rizici iz tih proizvoda biti adekvatno pokriveni i kontrolirani;
- b. zahtijevati od institucije plan postupno smanjenje izloženosti koje proizlaze iz preuzete imovine i/ili nelikvidnih pozicija i/ili
- c. zahtijevati smanjenje ulaganja u financijske proizvode za koje procesi vrednovanja institucije ne daju konzervativne procjene koje su u skladu sa standardima Uredbe (EU) br. 575/2013.

485. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (f) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu:

- a. zahtijevati od institucije smanjenje razine inherentnog tržišnog rizika (kroz zaštitu ili prodaju imovine) ako su identificirani značajni nedostaci u sustavima mjerenja institucije i/ili
- b. zahtijevati od institucije povećanje iznosa derivata namirenih putem središnje strane ugovorne strane.

Operativni rizik

486. Nadzorne mjere za otklanjanje nedostataka identificiranih u procjeni operativnog rizika i s njim povezanim mehanizmima upravljanja i kontrole vjerojatno će se fokusirati na to da od institucije zahtijevaju smanjenje razine inherentnog rizika ili jačanje mehanizama upravljanja i kontrole.

487. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu:

- a. zahtijevati od institucije aktivnije uključivanje upravljačkog tijela ili njegovih odbora u odluke o upravljanju operativnim rizikom;
- b. zahtijevati od institucije razmatranje inherentnog operativnog rizika kod odobravanja novih proizvoda i sustava i/ili
- c. zahtijevati od institucije poboljšanje sustava utvrđivanja i mjerenja operativnog rizika.

488. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkama (e) i (f) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu:

- a. zahtijevati od institucije smanjenje razmjera eksternalizacije i/ili
- b. zahtijevati od institucije smanjenje izloženosti operativnom riziku (npr. kroz osiguranje, uvođenje novih kontrolnih točaka itd.).

Kamatni rizik koji proizlazi iz poslova koji se vode u knjizi pozicija kojima se ne trguje

489. Neovisno o dodatnom regulatornom kapitalu iz članka 104. stavka 1. točke (a) nadležna bi tijela trebala razmotriti primjenu nadzornih mjera u sljedećim slučajevima:

- a. ako je kamatni rizik iz netrgovačkih aktivnosti prisutan i značajan (vidi glavu 8.);
- b. ako rezultati SREP-a otkriju neke nedostatke u procjeni instituciji inherentne razine IRRBB-a i u povezanim mehanizmima upravljanja i kontrole ili
- c. ako institucija izvještava da bi njezina gospodarska vrijednost mogla pasti za više od 20 % regulatornog kapitala („standardni šok”) kao posljedica iznenadne i neočekivane promjene kamatnih stopa u skladu s člankom 98. stavkom 5. Direktive 2013/36/EU.

490. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu zahtijevati od institucije otklanjanje nedostataka identificiranih u odnosu na mogućnost institucije da utvrdi, mjeri, prati i kontrolira kamatni rizik iz knjige pozicija kojima se ne trguje, na primjer na sljedeće načine:

- a. poboljšanjem svog kapaciteta testiranja otpornosti na stres i/ili

- b. poboljšanjem izvješćivanja upravljačkog tijela institucije o informacijama za upravljanje likvidnošću.

491. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (f) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu zahtijevati od institucije promjenu internih limita kako bi institucija smanjila rizik inherentan aktivnostima, proizvodima i sustavima.

492. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (j) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu zatražiti dodatno ili češće izvješćivanje o IRRBB poziciji institucije.

493. Mjera ili mjere koje se upotrebljavaju kao odgovor na primjenu standardnog šoka trebale bi ovisiti o složenosti metode izračuna koja se upotrebljava i prikladnosti standardnog šoka i razine ekonomske vrijednosti. Ako je smanjenje ekonomske vrijednosti određeno relativno jednostavnom ili standardnom metodom izračuna, nadležna tijela mogu inicijalno zatražiti dodatne, po mogućnosti interne, informacije. Ako je, pak, smanjenje temeljeno na rezultatu složenijeg modela o kojem nadležna tijela imaju više informacija, ona mogu brže doći do procjene prikladne mjere ili mjera. U posljednjem slučaju izvor mjera trebao bi uzeti u obzir rezultate procjene IRRBB-a provedene sukladno glavi 6. ovih smjernica.

Likvidnosni rizik

494. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (k) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu:

- a. naložiti zahtjeve za koncentraciju likvidne imovine, uključujući:
  - zahtjeve za strukturu likvidne imovine institucije u odnosu na druge ugovorne strane, valute itd. i/ili
  - gornje granice, limite ili ograničenja koncentracije financiranja;
- b. naložiti ograničenja kratkoročne ugovorne ili bihevioralne ročne neusklađenosti između imovine i obveza, uključujući:
  - limite ročne neusklađenosti (u specifičnim vremenskim razredima) između imovine i obveza;
  - limite minimalnih razdoblja preživljenja i/ili
  - limite ovisnosti o određenim izvorima kratkoročnog financiranja, poput financiranja putem novčanog tržišta.

495. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (j) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu odrediti zahtjeve za institucije za češće izvješćivanje o likvidnosnoj poziciji, uključujući:

- a. učestalost izvješćivanja o likvidnosnom pokriću i/ili neto stabilnom financiranju i/ili

- b. učestalost i granularnost ostalih likvidnosnih izvješća, kao na primjer „dodatni pokazatelji praćenja”.

496. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu zahtijevati od institucije poduzimanje radnji za otklanjanje nedostataka identificiranih u odnosu na mogućnost institucije da utvrdi, mjeri, prati i kontrolira likvidnosni rizik na sljedeće načine:

- a. poboljšanjem kapaciteta testiranja otpornosti na stres kako bi se unaprijedila sposobnost identifikacije i kvantifikacije značajnih izvora likvidnosnog rizika za instituciju;
- b. poboljšanjem njezine mogućnost monetizacije likvidne imovine;
- c. poboljšanjem njezinog plana za nepredviđene okolnosti u pogledu likvidnosti i okvira znakova ranog upozorenja za likvidnost i/ili
- d. poboljšanjem izvješćivanja upravljačkog tijela institucije o informacijama za upravljanje likvidnošću.

Rizik financiranja

497. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (k) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu zahtijevati od institucije radnje za promjenu profila financiranja institucije, uključujući:

- a. smanjenje njezine ovisnosti o određenim (potencijalno volatilnim) tržištima financiranja poput financiranja velikih klijenata;
- b. smanjenje koncentracije njezinog profila financiranja u odnosu na druge ugovorne strane, maksimalne iznose dugoročnog dospijeca, (neusklađenosti u valuta itd. i/ili
- c. smanjenje iznosa opterećene imovine, potencijalno čineći razliku između ukupne opterećenosti i pretjerane kolateralizacije (npr. za pokrivene obveznice, zahtjeve za maržu itd.).

498. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (j) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu zatražiti dodatno ili češće izvješćivanje o poziciji financiranja institucije, uključujući:

- a. povećanu učestalost regulatornog izvještavanja relevantnog za praćenje profila financiranja (poput NSFR izvješća i „dodatnih pokazatelja praćenja”) i/ili
- b. povećanu učestalost izvještavanja nadležnog tijela o planu financiranja institucije.

499. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu:

- a. zahtijevati poduzimanje radnji za otklanjanje nedostataka uočenih u vezi s kontrolom rizika financiranja institucije, uključujući:
  - o poboljšanje izvještavanja upravljačkog tijela institucije o upravljačkim informacijama u vezi s rizikom financiranja;
  - o ažuriranje ili poboljšanje plana financiranja i/ili
  - o određivanje limita za sklonost preuzimanju rizika / toleranciju rizika;
- b. poboljšati sposobnosti institucije za testiranje otpornosti na stres kroz zahtijevanje da institucija pokrije duže razdoblje stresa.

10.6 Interakcija između nadzornih mjera i mjera rane intervencije

500. Uz nadzorne mjere iz ove glave nadležna tijela mogu primijeniti mjere rane intervencije propisane člankom 27. Direktive 2014/59/EU koje bi trebale nadopuniti set nadzornih mjera propisanih člankom 104. i 105. Direktive 2013/36/EU.

501. Nadležna bi tijela trebala primijeniti mjere rane intervencije bez dovođenja u pitanje drugih nadzornih mjera i, kod primjene mjera rane intervencije, trebala bi izabrati najprikladniju mjeru ili mjere kako bi osigurala odgovor koji je proporcionalan određenim okolnostima.

10.7 Interakcija između nadzornih mjera i makrobonitetnih mjera

502. Ako se na instituciju primjenjuju makrobonitetne mjere, nadležna bi tijela trebala procijeniti:

- a. je li, u skladu s time što institucija koristi modele za izračun kapitalnih zahtjeva koje je odobrilo nadzorno tijelo, specifična ranjivost/nedostatak na koju cilja makrobonitetna mjera isključena iz učinaka mjere zbog njenih postavki (npr. ako makrobonitetna mjera povećava rizične pondere za određene razrede izloženosti, što znači da bi mjera pokrivala samo institucije koje primjenjuju standardizirani pristup za izračun minimalnih kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik i stoga to ne bi izravno utjecalo na institucije koje primjenjuju IRB pristupe) i
- b. rješava li makrobonitetna mjera adekvatno osnovne rizike / ranjivosti / nedostatke određene institucije, gdje je to relevantno.

503. Ako makrobonitetna mjera, zbog osobnosti svojih postavki, ne obuhvaća određenu instituciju (kako je navedeno gore), nadležna tijela mogu razmotriti proširenje učinka mjere izravno na tu instituciju (npr. kroz primjenu ekvivalentnih rizičnih pondera za određene razrede izloženosti koje cilja makrobonitetna mjera).

504. Ako SREP procjena pokaže da makrobonitetna mjera ne rješava adekvatno razinu rizika ili nedostataka u instituciji (npr. institucija je izložena ili predstavlja višu razinu rizika od razine koju cilja makrobonitetna mjera, ili su uočeni nedostatci značajniji od onih koje mjera cilja),

nadležna tijela trebala bi razmotriti nadopunu makrobonitetne mjere dodatnim mjerama specifičnima za instituciju.

Glava 11. Primjena SREP-a na prekogranične grupe

---

505. Ova se glava bavi primjenom uobičajenih SREP postupaka i metodologije kako je propisano ovim smjernicama s obzirom na prekogranične grupe i njihove subjekte. Ona također daje poveznice s postupkom zajedničke procjene i odlučivanja koji se provodi u skladu s člankom 113. Direktive 2013/36/EU i Provedbenom Uredbom Komisije (EU) br. 710/2014 s obzirom na uvjete za primjenu postupka zajedničkog odlučivanja za bonitetne zahtjeve specifične za instituciju¹⁰.

11.1 Primjena SREP-a na prekogranične grupe

506. Pri primjeni SREP-a i ovih smjernica na prekogranične grupe nadležna bi tijela trebala procijeniti održivost grupe kao cjeline, kao i njezinih pojedinačnih subjekata. To se može učiniti ako se proces podijeli u dvije faze: (1) nadležna tijela donose inicijalnu procjenu subjekata pod svojim izravnim nadzorom i (2) nadležna tijela zajedno raspravljaju i finaliziraju procjenu unutar okvira kolegija nadzornih tijela sukladno zahtjevima članaka 113. i 116. Direktive 2013/36/EU.

507. U skladu s obuhvatom primjene smjernica kao u glavi 1.:

- a. konsolidirajuća nadzorna tijela trebala bi provesti inicijalnu procjenu matičnog društva i grupe institucija na konsolidiranoj osnovi i
- b. nadležna bi tijela trebala provesti inicijalnu procjenu subjekata pod svojim nadzorom (individualno, potkonsolidirano, prema potrebi).

508. Ako se ove smjernice primjenjuju na društva kćeri prekogranične grupe kako je propisano u prethodnom stavku, nadležna tijela za društva kćeri trebala bi, kad provode inicijalnu procjenu, razmatrati primarno institucije na pojedinačnoj osnovi, tj. procijeniti poslovni model, strategiju, interno upravljanje i kontrole na razini institucije, rizike za kapital i likvidnost i adekvatnost likvidnosti i kapitala subjekta kao da se radi o samostalnoj instituciji. Rezultati takvih inicijalnih procjena, po potrebi, trebali bi uključivati i identifikaciju ključnih ranjivosti u prekograničnom ili grupnom kontekstu, što može biti povezano s oslanjanjem institucije na svoju maticu/grupu za potrebe financiranja, kapitala, tehnološke podrške itd. U svojoj inicijalnoj procjeni provedenoj na pojedinačnoj osnovi, nadležna bi tijela trebala istaknuti prednosti i faktore smanjenja rizika povezane s članstvom subjekta u grupi, što može biti povezano s tehničkom podrškom grupe, aranžmanima financijske potpore itd.

---

¹⁰Provedbena Uredba Komisije (EU) br. 710/2014 od 23. lipnja 2014. SL L 188 27. 6. 2014. str. 19.

509. Rezultati takve inicijalne procjene SREP elemenata, uključujući, ako postoje, stajališta o ključnim ovisnostima o matici/grupi, trebali bi poslužiti kao ulazni parametar za postupak zajedničke procjene i odlučivanja sukladno zahtjevima iz članka 113. Direktive 2013/36/EU i stoga bi ih nadležna tijela trebala razmotriti u okviru kolegija nadzornih tijela utvrđenog sukladno članku 116. Direktive 2013/36/EU.

510. Nakon rasprave u okviru kolegija nadzornih tijela i rezultata procesa zajedničke procjene nadležna bi tijela trebala finalizirati svoje SREP procjene te napraviti potrebne prilagodbe na temelju rasprava kolegija.

511. Ako je inicijalna procjena nadležnog tijela ukazala na određene nedostatke povezane s unutargrupnom pozicijom (npr. visoka koncentracija izloženosti prema matičnom društvu, ovisnost o unutargrupnom financiranju, zabrinutost za održivost strategije subjekta itd.) koje negativno utječu na ukupnu održivost društva na pojedinačnoj osnovi, nadležna bi tijela trebala, u okviru kolegija nadzornih tijela, raspraviti je li potrebno promijeniti konačnu ocjenu subjekta s obzirom na dimenziju cijele grupe, uključujući konsolidirani poslovni model grupe, strategiju i specifične karakteristike unutargrupnih aranžmana za financijske podrške.

512. Nadležna bi tijela trebala raspraviti i koordinirati sljedeće točke u okviru rada kolegija nadzornih tijela:

- a. planiranje, uključujući učestalost i rokove za provođenje procjene različitih SREP elemenata za konsolidiranu grupu i njezine subjekte kako bi se olakšala priprema grupnog izvješća o rizicima za kapital i likvidnosnom riziku potrebnih za zajedničko odlučivanje u skladu s člankom 113. Direktive 2013/36/EU;
- b. detalje primjene referentnih vrijednosti upotrijebljenih za procjenu SREP elemenata;
- c. pristup individualnoj procjeni i ocjenjivanju potkategorija rizika ako su te potkategorije prepoznate kao značajne;
- d. ulazne parametre za provođenje procjene SREP elemenata, uključujući ICAAP i ILAAP, zatražene od institucije na konsolidiranoj razini i na razini subjekta;
- e. rezultate procjene, uključujući SREP ocjene dodijeljene različitim elementima, ukupnu SREP procjenu i ukupnu SREP ocjenu, na konsolidiranoj razini i na razini subjekta. Kod rasprave o procjeni individualnih rizika za kapital i likvidnost nadležna bi se tijela trebala fokusirati na rizike koji su identificirani kao značajni za predmetne subjekte i
- f. planirane nadzorne mjere i mjere rane intervencije, po potrebi.

513. Kod pripreme sažetka ukupne SREP procjene za prekogranične grupe i njihove subjekte nadležna bi ga tijela trebala strukturirati na način koji će olakšati popunjavanje obrazaca za

SREP izvješće, izvješće za rizik grupe, procjenu likvidnosnog rizika i obrasce izvješća o procjeni likvidnosnog rizika grupe potrebne za zajedničko odlučivanje na temelju članka 113. Direktive 2013/36/EU kako je propisano Provedbenom Uredbom Komisije (EU) br. 710/2014 o uvjetima primjene postupka zajedničkog odlučivanja za bonitetne zahtjeve specifične za instituciju.

11.2 Procjena SREP kapitala i bonitetni zahtjevi specifični za instituciju

514. Utvrđivanje adekvatnosti kapitala i zahtjeva u skladu s postupkom opisanim u glavi 7. za prekogranične grupe dio je zajedničkog odlučivanja nadležnih tijela u skladu s člankom 113. Direktive 2013/36/EU.
515. Provedba nadzornih ovlasti i poduzimanje nadzornih mjera, uključujući određivanje dodatnog regulatornog kapitala u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (a) na konsolidiranoj ili individualnoj osnovi, kako je propisano glavom 7., trebalo bi biti podložno zajedničkom odlučivanju nadležnih tijela u skladu s člankom 113. Direktive 2013/36/EU.
516. Za matična društva ili društva-kćeri prekograničnih grupa primjena dodatnih kapitalnih zahtjeva u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2013/36/EU u kontekstu članka 103. iste Direktive trebala bi se provoditi u skladu s postupkom zajedničkog odlučivanja propisanog člankom 113. te Direktive.
517. U kontekstu rasprava o adekvatnosti razine regulatornog kapitala i određivanja dodatnih kapitalnih zahtjeva nadležna bi tijela trebala razmotriti:
- a. procjenu značajnosti rizika i nedostataka identificiranih na konsolidiranoj i individualnoj osnovi (tj. koji su rizici značajni za grupu kao cjelinu, a koji samo za jedan subjekt) i razinu regulatornog kapitala potrebnu za pokriće takvih rizika;
  - b. ako su identificirani nedostaci uobičajeni u svim subjektima (npr. jednaki propusti u upravljanju u svim subjektima ili nedostaci u modelima upotrijebljenim u nekoliko subjekata), koordiniranje procjene i odgovora nadzornih tijela i, posebice, odlučivanje treba li odrediti mjere na konsolidiranoj razini ili proporcionalno na razini subjekta za subjekte u kojima su prisutni uobičajeni nedostaci;
  - c. rezultate ICAAP procjene i stavove o pouzdanosti ICAAP izračuna i njihovu upotreba kao ulaznog parametra u određivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva;
  - d. rezultate izračuna supervizorskih referentnih vrijednosti koji se upotrebljavaju za određivanje dodatnih kapitalnih zahtjeva za sve subjekte unutar grupe i na konsolidiranoj osnovi i

- e. dodatne kapitalne zahtjeve na razini pojedinog subjekta i na konsolidiranoj osnovi kako bi se osigurala dosljednost ukupnih kapitalnih zahtjeva i postoji li potreba za prijenosom regulatornog kapitala s konsolidirane razine na razinu subjekta.

518. Za određivanje TSCR-a kako je navedeno u glavi 7. nadležna bi tijela trebala razmotriti istu razinu primjene kao u zahtjevima za zajedničko odlučivanje na temelju članka 113. Direktive 2013/36/EU. Posebice, prema potrebi, TSCR i druge kapitalne mjere trebale bi biti postavljene na konsolidiranoj i pojedinačnoj razini za subjekte koji posluju u drugim zemljama članicama. Za potkonsolidiranu razinu bi TSCR i druge mjere kapitala trebale obuhvatiti samo matično društvo potkonsolidirane grupe kako bi se izbjeglo dvostruko nalaganje dodatnih kapitalnih zahtjeva koje nadležna tijela razmatraju za društva-kćeri u drugim državama članicama.

11.3 Procjena SREP likvidnosti i bonitetni zahtjevi specifični za instituciju

519. Za potrebe članka 113. stavka 1. točke (b) Direktive 2013/36/EU nadležna bi tijela trebala razmotriti „pitanja” koja su bitna i/ili „nalaze” koji su značajni barem u slučaju:

- a. kada nadležna tijela predlažu specifične kvantitativne likvidnosne zahtjeve i/ili
- b. kada nadležna tijela predlažu mjere osim specifičnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva, a ocjena dodijeljena likvidnosnom riziku i/ili riziku financiranja iznosi „3” ili „4”.

11.4 Primjena drugih nadzornih mjera

520. Nadležna tijela odgovorna za nadzor prekograničnih grupa i njihovih subjekata trebala bi raspraviti i koordinirati, prema potrebi, primjenu svih nadzornih mjera i mjera rane intervencije na grupu i/ili njezine značajne subjekte kako bi osigurala da se najprikladnije mjere redovito primjenjuju na identificirane ranjivosti, uzimajući u obzir veličinu grupe, uključujući međuzavisnosti i unutargrupne aktivnosti kako je propisano gore.

Glava 12. Završne odredbe i provedba

---

521. Sljedeće smjernice ukidaju se od 1. siječnja 2016.:

- a. CEBS-ove *Smjernice za primjenu Nadzornog postupka ispitivanja pod Stupom 2.* (Smjernica 03) od 25. siječnja 2006.;
- b. Dio „Smjernice za nadzorna tijela” iz CEBS-ovih *Smjernica za tehničke aspekte upravljanja rizikom kamatne stope koji je rezultat netrgovačkih aktivnosti u postupku nadzorne provjere od 3. listopada 2006.*;
- c. CEBS-ove *Smjernice za upravljanje koncentracijskim rizikom u postupku nadzorne provjere* (Smjernica 31) od 2. rujna 2010.;
- d. CEBS-ove *Smjernice za zajedničku procjenu elemenata pokrivenih postupkom nadzorne provjere i ocjene i zajedničko odlučivanje o adekvatnosti kapitala prekograničnih grupa* (Smjernica 39) od 7. travnja 2010. i
- e. EBA-ine *Smjernice o mjerama kapitala za kreditiranje u stranoj valuti nezaštićenim dužnicima u sklopu SREP-a (EBA/GL/2013/02) od 20. prosinca 2013.*

522. Nadležna bi tijela trebala provesti ove smjernice njihovim uključivanjem u svoje nadzorne postupke i procedure do 1. siječnja 2016.

523. Specifične odredbe ovih smjernica podložne su sljedećim prijelaznim aranžmanima iako nadležna tijela mogu ubrzati ovaj prijelaz s pomoću svojeg diskrecijskog prava:

- a. provedba postupka za diversifikaciju rizika i sastav regulatornog kapitala za pokrivanje TSCR-a kako je propisano glavom 7. nije obvezna prije 1. siječnja 2019. i
- b. struktura kvantitativnih zahtjeva povezanih s NSFR-om kako je propisano glavom 9. i 10. nije obvezna dok predmetni zahtjevi iz Uredbe (EU) 575/2013 ne budu definirani i dok ne stupe na snagu.

524. Pri provedbi ovih smjernica, posebice glava 7., 10. i 11., nadležna bi tijela trebala osigurati da SREP procjena adekvatnosti kapitala i ukupna procjena, određivanje dodatnih kapitalnih zahtjeva i određivanje ostalih mjera kapitala ne dovode u pitanje i ne ugrožavaju usklađenost institucije s pragom Basela I. propisanim u članku 500. Uredbe (EU) br. 575/2013.

Prilozi

Prilog 1. Operativni rizik, primjeri veze između gubitaka i činitelja rizika

Za ilustriranje kako se operativni rizik manifestira, potrebno je razumjeti odnos između činitelja određenog rizičnog događaja i učinka (tj. ishoda) rizičnog događaja. Neki primjeri navedeni su u sljedećoj tablici¹¹.

	Pokretač	Rizični događaj	Vrste učinka (ishodi)
Ljudi	Palež – namjerni čin neke osobe	Požar – događaj	• Smrt/ozljeda • Financijski gubitak/trošak • Šteta na imovini • Ometanje klijenta
Proces	Ljudska pogreška	Netočni računi	• Financijski gubitak • Ispravak računa
Sustavi	Greška na programskoj opremi	Bankomat ugašen/nedostupan	• Pritužbe klijenata • Kompenzacija • Reputacijska šteta • Regulatorna zabrana
Vanjski	Snažna ledena oluja	Nemoguć pristup zgradama/aktiviranje mehanizama za krizne situacije	• Ometanje klijenta • Financijski gubitak • Troškovi popravka

¹¹ Glavni uzrok stvara rizični događaj koji za posljedicu ima učinak ili mnogobrojne ishode, od kojih su neki mjerljivi.

Prilog 2. Odabrane reference i regulatorni zahtjevi vezani uz interno upravljanje i kontrole na razini institucije

1. Članci 73. – 74., 88., 91. – 96. i 98. Direktive 2013/36/EU
2. EBA-ine *Smjernice o internom upravljanju*.
3. EBA-ine *Smjernice o procjeni prikladnosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija* (EBA/Smjernice/2012/06).
4. CEBS-ove *Smjernice o testiranju otpornosti na stres*.
5. EBA-ine *Smjernice o politikama i praksama primitaka*.
6. EBA-ine *Regulatorni tehnički standardi za procjenu planova oporavka iz članka 6. stavka 8. Direktive 2014/59/EU*.
7. EBA-ine *Regulatorni tehnički standardi o sadržaju planova oporavka na temelju članka 5. stavka 10. Direktive 2014/59/EU*.
8. EBA *Smjernice za važeće nominalne eskontne stope za varijabilne naknade* (EBA/Smjernice/2014/01)
9. Delegirana uredba Komisije (EU) br. 527/2014 u pogledu regulatornih tehničkih standarda kojima se pobliže određuju kategorije instrumenata koji adekvatno odražavaju kreditnu kvalitetu institucije kao društva koje trajno posluje i primjereni su za primjenu za potrebe varijabilnih primitaka (SL L 148, 20.5.2014., str. 21.)
10. Bazelski odbor za nadzor banaka, *Načela učinkovitog sakupljanja podataka i izvješćivanja o rizicima*, siječanj 2013.
11. Odbor za financijsku stabilnost, *Načela učinkovitog okvira sklonosti preuzimanju rizika*, studeni 2013.
12. Odbor za financijsku stabilnost *Smjernice za nadzornu interakciju s financijskim institucijama o kulturi rizika*, 2014.

Prilog 3. Odabrane reference i regulatorni zahtjevi vezani uz rizike za kapital

Kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane

1. Kapitalni zahtjevi za kreditni rizik – Opća načela (članci 107. – 110. Uredbe (EU) br. 575/2013)
2. Izračuni regulatornog kapitala iz Stupa 1. – Standardizirani pristup (članci 111. – 141. Uredbe (EU) br. 575/2013)
3. Interni pristup izračunu kapitalnih zahtjeva – Pristup temeljen na internom rejtingu (članci 142. – 191. Uredbe (EU) br. 575/2013)
4. Smanjenje kreditnog rizika (članci 192. – 241. Uredbe (EU) br. 575/2013)
5. Sekuritizacija (članci 242. – 270. Uredbe (EU) br. 575/2013)
6. Kreditni rizik druge ugovorne strane (članci 271. – 311. Uredbe (EU) br. 575/2013)
7. Kapitalni zahtjevi za rizik namire (članci 378. – 380. Uredbe (EU) br. 575/2013)
8. Izloženosti prenesenom kreditnom riziku (članci 404. – 410. Uredbe (EU) br. 575/2013)
9. Režim velikih izloženosti (članci 395. – 401. Uredbe (EU) br. 575/2013)
10. EBA-ini *Provedbeni tehnički standardi za nadzorno izvješćivanje (Restrukturirane i neprihodujuće izloženosti)*

Tržišni rizik

1. Opći zahtjevi za knjigu trgovanja (članci 102. – 106. Uredbe (EU) 575/2013)
2. Izračuni regulatornog kapitala iz Stupa 1. (članci 325. – 377. Uredbe (EU) br. 575/2013)
3. Kapitalni zahtjevi za rizik prilagodbe kreditnom vrednovanju (članci 381. – 386. Uredbe (EU) 575/2013)
4. Interni pristup izračunu kapitalnih zahtjeva za specifični rizik dužničkih instrumenata u knjizi trgovanja (članak 77. stavak 3. Direktive 2013/36/EU)
5. Rizik manjka likvidnosti (članak 83. stavak 2. Direktive 2013/36/EU)
6. Rizik osnove (članak 83. stavak 3. Direktive 2013/36/EU)
7. Pozicija provedbe ponude (članak 83. stavak 3. Direktive 2013/36/EU)

8. Testiranje otpornosti na stres koji institucije provode upotrebom internih modela (članak 98. stavak 1. točka (g) Direktive 2013/36/EU)
9. Prilagodba vrednovanja u pozicijama u knjizi trgovanja (članak 98. stavak 4. Direktive 2013/36/EU)

Operativni rizik

1. Opći zahtjevi za upravljanje operativnim rizikom (članci 76. – 78. i 85. Direktive 2013/36/EU)
2. Opća načela za upotrebu različitih pristupa izračunu kapitalnih zahtjeva (članci 312. – 314. Direktive (EU) 575/2013)
3. Jednostavni pristup (članci 315. – 316. Uredbe (EU) br. 575/2013)
4. Standardizirani pristup (članci 317. – 320. Uredbe (EU) br. 575/2013)
5. Napredni pristup (članci 321. – 324. Uredbe (EU) br. 575/2013)
6. Bazelski odbor za nadzor banaka *Načela dobrog upravljanja operativnim rizikom*, lipanj 2011.

Kamatni rizik koji proizlazi iz poslova koji se vode u knjizi pozicija kojima se ne trguje

1. Opći zahtjevi za kamatni rizik koji proizlazi iz netrgovačkih aktivnosti (članak 84. Direktive 2013/36/EU)
2. Učinak promjene kamatne stope za 200 baznih bodova na ekonomsku vrijednost (članak 98. stavak 5. Direktive 2013/36/EU)

Prilog 4. Odabrane reference i regulatorni zahtjevi vezani uz rizike za likvidnost i financiranje

1. Likvidnost (članci 411.– 428. Uredbe (EU) br. 575/2013)
2. Postupno uvođenje likvidnosnih zahtjeva (članci 460. – 461. Uredbe (EU) br. 575/2013)
3. Delegirana uredba Komisije objavljena u skladu s člankom 460. Uredbe (EU) 575/2013
4. Izvješća i nadzori – Likvidnosni zahtjevi (članak 509. Uredbe (EU) br. 575/2013)
5. SREP – Likvidnosni rizik (članak 86. Direktive 2013/36/EU)
6. CEBS-ove *Smjernice o zaštitnim slojevima likvidnosti i razdobljima preživljenja*, prosinac 2009.
7. EBA-ine *Smjernice o depozitima stanovništva koji podliježu različitim odljevima za potrebe izvješćivanja o likvidnosti* (EBA/Smjernice/2013/01)
8. Bazelski odbor za nadzor banaka, *Alati praćenja upravljanja unutardnevnom likvidnošću*, travanj 2013.